

Jordbruksstatistisk årsbok 2004

med data om livsmedel

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

JORDBRUKS
VERKET

Jordbruksstatistisk årsbok 2004

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of agricultural statistics 2004 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2004

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boproduktion: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISSN 0082-01199
ISBN 91-618-1230-7

Omslagsfoto: Jan-Peter Lahall, Örebro

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro, 2004.06

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2004 är den fyrtionde sedan starten 1965. Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för den officiella statistiken inom jordbruksområdet. Denna statistik produceras av Jordbruksverket och Statistiska centralbyrån (SCB). Annan statistik inom jordbruksområdet produceras även av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. Ansvarig för den livsmedelsstatistik som återges är nästan genomgående SCB.

År 2001 genomgick årsboken en genomgripande omarbetning. En utökning gjordes med information om livsmedel, vilken tidigare ingått i "När mat kommer på tal", medan viss statistik för lantbruket, i första hand statistik

om skogsbruket och viss statistik som utarbetats av olika branschorganisationer utgick. Vidare ändrades formatet till s.k. statsformat. Redigeringen av innehållet ändrades också genom att text och diagram/tabeller i varje kapitel separerades.

Boken har tagits fram inom SCB:s enhet för Lantbruksstatistik med Daniel Persson som huvudredaktör. För den tekniska framtagningen av boken svarar Jan Andersson, Charlotta Olsson och Lea Wedén. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån i maj 2004

Lars Melin
Avdelningschef

Gunnar Larsson
Enhetschef

Förfrågningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll kan i första hand ställas till Daniel Persson, Gunnar Larsson, Bodil Mortensson, Lars Persson, Rolf Selander och Gunnel Wahlstedt vid SCB:s avdelning för Miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2004 is the fortieth volume since the beginning 1965. From year 2001, the Yearbook of Agricultural Statistics is substantially revised compared to earlier editions. It has been extended with information on foodstuff while statistics on forestry and some statistics on agriculture have been removed. The book has also got a smaller format.

The Table of Contents is translated into English and so are the headings of all tables.

On page 21 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English vocabulary with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Inquiries for the content of the Yearbook can be made to Daniel Persson, Gunnar Larsson, Bodil Mortensson, Lars Persson, Rolf Selander and Gunnel Wahlstedt at the Department of Environment and Regional Statistics at Statistics Sweden in Örebro.

The postal address is SCB, 701 89 Örebro. Telephone +46 19 17 60 00.

Innehåll

Sida	
3	Förord
4	Innehåll
5	Teckenförklaring och förkortningar
6	Tabellförteckning
21	1 Summary
29	2 Företag och företagare
41	3 Åkerarealens användning
57	4 Skördar
73	5 Trädgårdsodling
81	6 Husdjur
109	7 Arbetskraft inom jordbruket
117	8 Produktionsmedel inom jordbruket
127	9 Stödåtgärder
143	10 Jordbrukets ekonomi
167	11 Ekologisk produktion
183	12 Jordbrukets miljöpåverkan
207	13 Jordbruket i EU
221	14 Internationella uppgifter om jordbruk
233	15 Industriproduktion m.m.
249	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
267	17 Konsumtion av livsmedel
281	18 Livsmedelskvalitet
285	19 Priser på livsmedel
293	20 Internationella uppgifter om livsmedel
Bilagor	
308	1 Lantbruksregistret
310	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
314	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
317	4 Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn
322	5 Varuklassificering enligt SITC/KN
335	Swedish-English Vocabulary
353	Sakregister

Contents

Page	
3	Preface
4	Contents
5	Symbols and abbreviations
6	List of tables
21	1 Summary
29	2 Holdings and holders
41	3 Utilization of arable land
57	4 Yields and crop production
73	5 Horticulture
81	6 Livestock
109	7 Labour force in agriculture
117	8 Production means in agriculture
127	9 Support
143	10 Economics
167	11 Organic farming
183	12 Impacts from agriculture on environment
207	13 Agriculture in the European Union
221	14 International data on agriculture
233	15 Manufacturing
249	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
267	17 Consumption of foodstuffs
281	18 Quality of food
285	19 Prices on food
293	20 International data on food
Appendices	
308	1 The Farm Register
310	2 Regional break down of the agriculture statistics
314	3 Quality and the organisation of the agricultural statistics
317	4 Definition of the food sector
322	5 Classification on commodities according to SITC/KN
335	Swedish-English Vocabulary
353	Subject index

Teckenförklaring

–	Intet finns att redovisa
0	Mindre än hälften av den använda enheten
0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
..	Uppgift ej tillgänglig, redovisas ej av sekretessskäl eller alltför osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma

ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	”

En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara

Symbols

–	Magnitude nil
0	Magnitude less than half of unit employed
0,0	Magnitude less than half of unit employed
..	Data not available
.	Category not applicable

ha	Hectares
tkr	Thousands of kronor
mkr	Millions of kronor
milj. kr	”

Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row

Lista över vissa förkortningar

A-index	Avräkningsprisindex	NR	Nationalräkenskaperna
BNP	Bruttonationalprodukt	PM-index	Produktionsmedelsprisindex
CFAR	Centrala företags- och arbetsställe-registret	PPI	Producentprisindex
CN	Combined Nomenclature	PPP	Purchasing Power Parities
EAA	Economic Accounts for Agriculture	PR-index	Prisregleringsprisindex
ENS	Europeiska Nationalräkenskapssystemet	RAMS	Registerbaserad sysselsättningsstatistik
EFTA	European Free Trade Association	SEK	Svenska kronor
EU	Europeiska Unionen	SITC	Standard International Trade Classification
FDB	Företagsdatabasen	SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
FoB	Folk- och bostadsräkningen	SLV	Statens livsmedelsverk
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	SM	SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden
HS	Harmonized Commodity Description and Coding System	SNA	System of National Accounts
ICP	International Comparison Project	SNI	Standard för svensk näringsgrensindelning
KN	Kombinerade nomenklaturen	SNV	Statens naturvårdsverk
KPI	Konsumentprisindex	SOS	Sveriges officiella statistik
KSLA	Kungliga Skogs- och lantbruksakademien	SOU	Statens offentliga utredningar
LBR	Lantbruksregistret	ÅRSYS	Årlig regional sysselsättningsstatistik
LRF	Lantbrukarnas Riksförbund		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ Page	2. Företag och företagare <i>Holdings and holders</i>
32	Figur 2A Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2003 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
33	Figur 2B Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2000 <i>Characteristic type of farming by county</i>
34	Tabell 2.1 Antal företag med odling av olika grödor 2003 <i>Number of holdings with different kinds of crops</i>
35	Tabell 2.2 Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2002 <i>Number of holdings by size group</i>
36	Tabell 2.3 Antal företag och areal åker efter bruksform 1999 <i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
37	Tabell 2.4 Antal företag med husdjur av olika slag 2003 <i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
38	Tabell 2.5 Antal företag efter driftsinriktning 2000 <i>Number of holdings by type of farming</i>
39	Tabell 2.6 Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2000, procent <i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
40	Tabell 2.7 Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2000 <i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>
	3. Åkerarealens användning <i>Utilization of arable land</i>
44	Figur 3A Åkerarealens användning 2003 <i>Use of arable land</i>
44	Figur 3B Antal företag med odling av vissa grödor 2003 <i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
45	Figur 3C Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2003 <i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
45	Figur 3D Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2003 <i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>
46	Tabell 3.1 Arealen av olika ägoslag 1999 samt areal åkermark 2003, hektar <i>Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2003</i>
47	Tabell 3.2 Åkerareal efter storleksgrupp 2002 <i>Area of arable land by size group</i>

- 48 **Tabell 3.3** Åkerarealens användning 1990–2003, hektar
Use of arable land
- 49 **Tabell 3.4** Spannmål 2003. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 50 **Tabell 3.5** Baljväxter 2003. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation
- 51 **Tabell 3.6** Oljeväxter 2003. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 52 **Tabell 3.7** Vall och grönfoder 2003. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 53 **Tabell 3.8** Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2003, hektar och procent
Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage in 2003, hectares and per cent
- 54 **Tabell 3.9** Potatis och sockerbetor 2003. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation
- 55 **Tabell 3.10** Träda, outnyttjad mark m.m. 2003. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas
- 4. Skördar**
Yields and crop production
- 62 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2003, 1 000-tals ton
Total production of cereals
- 62 **Figur 4B** Total skörd av matpotatis och sockerbetor 1990–2003, 1 000-tals ton
Total production of table potatoes and sugar beet
- 63 **Tabell 4.1** Spannmål 2003. Hektarskörd, kg/ha
Cereals. Yield per hectare
- 64 **Tabell 4.2** Spannmål 2003. Totalskördar, ton
Cereals. Total production
- 65 **Tabell 4.3** Ärtor 2003. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Peas. Yield per hectare and total production
- 66 **Tabell 4.4** Oljeväxter 2003. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 67 **Tabell 4.5** Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2003. Areal, hektarskörd och totalskörd
Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production
- 68 **Tabell 4.6** Potatis och sockerbetor 2003. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production

- 69 **Tabell 4.7** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor 1990/91–2003/04 respektive 1990–2003, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet
- 70 **Tabell 4.8** Normskördar 2003, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling

Horticulture

- 75 **Tabell 5.1** Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999 och 2002
Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises
- 76 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–2002
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises
- 77 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoors cultivation of horticultural plants
- 78 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1981–2002
Outdoors cultivation
- 79 **Tabell 5.5** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 2002
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 80 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–2002
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur

Livestock

- 85 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2003
Number of cattle
- 85 **Figur 6B** Antal svin 1970–2003
Number of pigs
- 86 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of cattle
- 86 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of pigs
- 87 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2003
Number of fowls and chickens
- 87 **Figur 6F** Antal får 1970–2003
Number of sheep
- 88 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of fowls

88	Figur 6H	Fårens geografiska fördelning 2003 <i>Geographical distribution of sheep</i>
89	Tabell 6.1	Antal djur av olika slag 1980–2003 <i>Number of livestock</i>
90	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2003 <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others</i>
90	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2003 <i>Average size of herd</i>
91	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2003 <i>Number of cattle</i>
92	Tabell 6.5	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
93	Tabell 6.6	Antal företag med nötkreatur 2003 <i>Number of holdings with cattle</i>
94	Tabell 6.7	Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with dairy cows by size of herd</i>
95	Tabell 6.8	Antal får, getter och hästar 2003 <i>Number of sheep, goats and horses</i>
96	Tabell 6.9	Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of ewes and rams by size of herd</i>
97	Tabell 6.10	Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with ewes and rams by size of herd</i>
98	Tabell 6.11	Antal svin 2003 <i>Number of pigs</i>
99	Tabell 6.12	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
100	Tabell 6.13	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
101	Tabell 6.14	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
102	Tabell 6.15	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>
103	Tabell 6.16	Antal höns, kycklingar och kalkoner 2003 <i>Number of fowls, chickens and turkeys</i>
104	Tabell 6.17	Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003 <i>Number of fowls (chickens not included) by size of herd</i>

- 105 **Tabell 6.18** Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003
Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd
- 106 **Tabell 6.19** Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2002/03
Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals
- 106 **Tabell 6.20** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1990–2003
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey
- 107 **Tabell 6.21** Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 2002
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

- 111 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2002 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work
- 112 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2002
Age distribution of holders
- 113 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 114 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 115 **Tabell 7.5** Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)
Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

- 120 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2002
Number of delivered tractors
- 120 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2002, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector
- 121 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2003
Number of pre-tested buildings for livestock

- 122 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 2001/02 och 2002/03, ton
Total quantity of state certified seed
- 123 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.
Kvantitet verksam substans 1990–2002 och värde 1990–2000
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value
- 124 **Tabell 8.6** Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk
1990/91–2002/03, milj. kg
Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 124 **Tabell 8.7** Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror
ingående i dessa blandningar 1990–2003, 1 000-tals ton
Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials incl. in these mixtures
- 125 **Tabell 8.8** Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror
ingående i dessa blandningar 1990–2003, 1 000-tals ton
Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures

9. Stödåtgärder

Support

- 134 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1999–2003, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 135 **Tabell 9.2** Arealersättning samt generella djurbidrag för stödåret 2003 utbetalade
t.o.m. mars 2004, 1 000-tals kr
Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines
- 136 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2003,
utbetalt t.o.m. mars 2004, 1 000-tals kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 137 **Tabell 9.4** Registrerade arealer för vissa miljöstöd avseende år 2003, hektar
Areas for environmental support
- 138 **Tabell 9.5** Miljöstöd för stödåret 2003 utbetalade t.o.m. mars 2004, 1 000-tals kr
Environmental support
- 140 **Tabell 9.6** Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och
renskötsel företag 2003
Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding
- 141 **Tabell 9.7a** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning 1996–1999,
1 000-tals kr
Granted investment support to processing and marketing

- 141 **Tabell 9.7b** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning under perioden 2000–2006, 1 000-tals kr
Granted investment support to improved processing and marketing for the period 2000–2006
- 142 **Tabell 9.8** Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 1998–2003, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding
- 10. Jordbrukets ekonomi**
Economics
- 151 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2002 i löpande priser
Output value in the agricultural sector at current basic prices
- 151 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2002 i löpande priser
Costs in the agricultural sector at current basic prices
- 152 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 1995–2003 (1995=100)
Agricultural price indices
- 152 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2003, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price
- 153 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2001 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to ENS95. Current prices
- 154 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 1998–2002 i löpande priser, mkr
EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 1998–2002 at current prices
- 156 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2001 och 2002. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours.
- 160 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1996–1998, per brukare inklusive maka/make samt 1999–2001 kr per hushåll, kr
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per holder incl. spouse 1996–1998 and per household 1999–2001, SEK
- 161 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettointkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2001. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK
- 162 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 1995–2003 (1995=100)
Agricultural price indices

163	Tabell 10.7	Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1990–2003, kr <i>Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products</i>
164	Tabell 10.8	Indextal för delposter i avräkningsprisindex 1995–2003 (1995=100) <i>Producer price index. Indices for subtotals</i>
164	Tabell 10.9	Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2002, kr per hektar <i>Average rent for agricultural land and for arable land</i>
165	Tabell 10.10	Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2002 (1994=100) <i>Rent for agricultural land, indices</i>
165	Tabell 10.11	Priser på jordbruksmark 1994–2001, 1 000-tals kr per hektar <i>Prices on agricultural land</i>
166	Tabell 10.12	Försålda lantbruksenheter 2003 <i>Sold agricultural units</i>
11. Ekologisk produktion <i>Organic farming</i>		
170	Tabell 11.1	KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2003 <i>KRAV controlled arable land and total arable land</i>
171	Tabell 11.2	KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2003, hektar <i>KRAV certified areas for different crops and groups of crops</i>
173	Tabell 11.3	Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2003 <i>Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings</i>
174	Tabell 11.4	Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2003, hektar <i>Areas of certain KRAV controlled horticultural plants</i>
175	Tabell 11.5	Yta KRAV-godkänd växthusodling 2003, m ² <i>KRAV certified cultivation in greenhouses</i>
176	Tabell 11.6	Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2003 <i>Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification</i>
178	Tabell 11.7	Spannmål 2003. Arealer med ekologisk odling <i>Cereals. Areas with cultivation in organic farming</i>
178	Tabell 11.8	Oljeväxter 2003. Arealer med ekologisk odling <i>Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming</i>
179	Tabell 11.9	Potatis och ärter 2003. Arealer med ekologisk odling, hektar <i>Potatoes and peas. Areas with cultivation in organic farming</i>
179	Tabell 11.10	Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2003. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling <i>Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production in organic farming</i>

- 180 **Tabell 11.11** Spannmål 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha
Cereals. Yield per hectare in organic farming
- 180 **Tabell 11.12** Spannmål 2003. Totalskördar vid ekologisk odling, ton
Cereals. Total production in organic farming
- 181 **Tabell 11.13** Potatis och ärter 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total
skörd, ton
Potatoes and peas. Yield per hectare and total production in organic farming
- 182 **Tabell 11.14** Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002
*Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and
outdoor cultivation*

12. Jordbrukets miljöpåverkan

Impacts from agriculture on environment

- 190 **Figur 12A** Utnyttjad areal betesmark i riksområden 1989–2003
Utilized permanent grassland in major regions
- 190 **Figur 12B** Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2003,
1 000-tals ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector
- 191 **Figur 12C** Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture
- 191 **Figur 12D** Kväveutlakning från åkermark i Götaland och Svealand, 1 000-tals ton
*Nitrogen leaching from arable land in Götaland and Svealand, from human
activities*
- 191 **Figur 12E** Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2000
Gross pollution load on water by phosphorus from human activities
- 191 **Figur 12F** Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2000
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities
- 192 **Figur 12G** Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture
- 192 **Figur 12H** Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge
- 192 **Figur 12I** Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land
- 193 **Figur 12J** Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2003
Pesticides in agriculture, number of doses per hectare
- 193 **Figur 12K** Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen
1981–2002
*Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the
area of arable land*

194	Figur 12L	Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)</i>
194	Figur 12M	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)</i>
194	Figur 12N	Utsläpp av klimatgaser totalt 2002 och från jordbruket <i>Emission of climate gases, totally and from agriculture</i>
195	Tabell 12.1	Areal betesmark 2003. Hektar <i>Areas under pasture and meadow 2003. Hectare</i>
196	Tabell 12.2	Anslutning och måluppfyllelse för stöd till miljövänligt jordbruk <i>Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support</i>
197	Tabell 12.3	Förbrukning av växnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2001 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>
199	Tabell 12.4	Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från handels- och stallgödsel i olika grödor 2001 <i>Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops</i>
200	Tabell 12.5	Handels- och stallgödslade arealer 2001 <i>Arable land treated with commercial fertilizers and manure</i>
201	Tabell 12.6	Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser) <i>Nitrogen- and phosphorus balances for arable land</i>
202	Tabell 12.7	Ammoniakavgång i jordbruket från olika typer av gödsel 2001 <i>Emissions to air of ammonia in agriculture from the use of commercial fertilizers and manure in 2001</i>
203	Tabell 12.8	Sålda bekämpningsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2002 <i>Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha for 1995–2002</i>
204	Tabell 12.9	Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance</i>
206	Tabell 12.10	Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance</i>

13. Jordbruket i EU*Agriculture in the European Union*

- 210 **Tabell 13.1** Sysselsättning fördelad på sektorer 2002, 1 000-tals personer och procent
Civilian employment by sector of activity
- 211 **Tabell 13.2** Total areal och jordbruksareal 2001, 1 000-tals hektar
Total and agricultural area
- 212 **Tabell 13.3** Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1999/2000
Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings
- 213 **Tabell 13.4** Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2002
Harvested area and production of some of the most important crops
- 215 **Tabell 13.5** Skörd av vissa grönsaker 2002, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables
- 216 **Tabell 13.6** Antal nötkreatur i maj/juni 2002, 1 000-tal
Number of bovines
- 217 **Tabell 13.7** Antal svin, får och getter i december 2002, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats
- 218 **Tabell 13.8** Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1999, 1 000-tal
Structure of dairy cow holdings
- 219 **Tabell 13.9** Animalieproduktion 2001, 1 000-tals ton
Production of animal products

14. Internationella uppgifter om jordbruk*International data on agriculture*

- 222 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2002, 1 000-tals hektar
Use of arable land in different countries
- 224 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2002, 1 000-tals ton
Crop production in different countries
- 226 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2002, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries
- 228 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2002
Livestock production in different countries
- 230 **Tabell 14.5** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2002
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

15. Industriproduktion m.m.*Manufacturing*

- 238 **Figur 15A** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2002, 1 000-tals ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 239 **Figur 15B** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2002
Number of employees in food manufacturing
- 240 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2003
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 241 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2003
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs
- 241 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2003
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 241 **Tabell 15.4** Antal slaktade kycklingar 1995–2003, 1 000-tal
Number of slaughtered chickens
- 241 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning av ägg 1990–2003, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers
- 242 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt 1990–2003, ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 242 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2003
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk and average content of fat and protein
- 243 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2003, 1 000-tals ton
Disposition of milk delivered to dairies
- 243 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2003, 1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder
- 244 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92
- 246 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2002, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 247 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2001 enligt SNI 92 och 2002 enligt SNI 2002
Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 92 and SNI 2002

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel*Imports and exports of agricultural products and food*

- 253 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1993–2003, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 255 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, milj. kr.
Varugruppering enligt SITC
*Imports and exports of agricultural products and foodstuffs.
Specification according to SITC*
- 256 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, milj. kr,
insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 258 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, 1 000-tals ton,
insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 260 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur 1998–2003, ton, 1 000-tals kr samt antal djur,
insamlade värden¹
Imports and exports of livestock, collected data
- 261 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel 1998–2003, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data
- 263 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste
avsändningsländerna 2003, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
*Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch,
collected data. Specification according to SITC*
- 265 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste
mottagarländerna 2003, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
*Exports of agricultural products by the most important countries of
destination, collected data. Specification according to SITC*

17. Konsumtion av livsmedel*Consumption of foodstuffs*

- 271 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna
i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2003
*Private consumption of food and beverages according to the National
Accounts, per cent of total consumption expenditures*
- 271 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2003 enligt national-
räkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter
*Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to
the National Accounts, percentages, provisional data*
- 272 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2002, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person

- 275 **Tabell 17.2** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 276 **Tabell 17.3** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2002 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 276 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2002, milligram. Preliminära uppgifter
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data
- 277 **Tabell 17.5** Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2002 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr
Turnover (incl. V.A.T) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2002 (by more detailed COICOP), millions SEK
- 279 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2003 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices
- 280 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2003 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelskvalitet

Quality of food

- 283 **Figur 18A** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2002, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals
- 284 **Figur 18B** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2002. Inhemska respektive importerade produkter, procent
The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

19. Priser på livsmedel

Prices on food

- 288 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2003 (1980=100)
Consumer Price Index
- 289 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods

290 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindexantal (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers

292 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel

International data on food

297 **Figur 20A** Indexantal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2001 (EU-15=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

298 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2003 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)

Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland

299 **Tabell 20.1** Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 2001, kg per person respektive procent

Human consumption and self sufficiency for certain food products

300 **Tabell 20.2** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2001, procent

Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries

301 **Tabell 20.3** Indexantal¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2001 (EU-15=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

303 **Tabell 20.4** Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2001 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-15=100)

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-15=100)

305 **Tabell 20.5** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2002

Comparative price levels for total private consumption

306 **Tabell 20.6** Harmoniserat index för konsumentpriser 2002 och 2003 (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper

Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs

307 **Tabell 20.7** Mervärdesskattesatser inom EU den 30 oktober 2003, procent

VAT rates in EU-countries at 30th October 2003, per cent

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the National Board of Forestry.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years etc. should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Milj. kr = million SEK

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and lefthand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2004 refers to the year of 2003 or the production year 2002/

03. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the four previous years and often for year 1990 and 1995.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. In 2002, the total number of agricultural holdings with more than 2 hectares of arable land was around 71 000. The average area of arable land at these farms was 38 hectares.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	2000	2001	2002
All holdings	76 798	74 291	70 950
2,1– 5,0 ha	11 784	11 522	11 263
5,1– 10,0 ha	14 110	13 657	12 312
10,1– 20,0 ha	15 453	14 732	13 837
20,1– 30,0 ha	8 717	8 199	7 849
30,1– 50,0 ha	10 624	10 052	9 612
50,1–100,0 ha	10 652	10 498	10 237
100,1– ha	5 458	5 631	5 840

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 2 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 57 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises where more than 1 600 hours of labour are required is about

24 000. Around 45 % of the holdings requires less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. More than 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern and central Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being wheat. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beets are grown in the counties of Skåne, Gotland, Halland, Blekinge and Kalmar.

In 2003, the arable land amounted to 2,7 million hectares. The arable land by crop is found in the table below.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	2001	2002	2003
Total arable land	2 694	2 680	2 669
Wheat	399	340	411
Rye	34	24	24
Barley	397	417	368
Oats	278	295	280
Mixed grain	25	23	25
<i>Triticale</i>	40	31	45
Potatoes	32	29	31
Sugar beet	55	55	50
Leys,			
other fodder	956	973	965
Oilseed	49	71	62
Other crops	86	81	78
Fallow, untilled arable land	341	339	329

The total crop production in 2003 is estimated to 5,4 million tonnes of cereals, 136 000 tonnes of oilseed crops, 561 000 tonnes of table potatoes and 296 000 tonnes of potatoes for processing.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne in the south is 5 750 kg/ha and in Västerbotten in the north it is 2 320 kg/ha.

Total production and average yields are shown below.

Crop production 2003

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Wheat	2 335	5 549
Rye	118	4 920
Barley	1 546	4 197
Oats	1 102	4 010
<i>Triticale</i>	205	4 630
Mixed grain	98	3 510
Potatoes	857	28 100
Sugar beet	2 484	49 600
Rape and Turnip rape	130	2 211

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2003, there were dairy cows in 9 700 farms. There is an average of 41 cows/herd.

In 2003 there are roughly 3 700 pig farms in Sweden. Around 97 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	2001	2002	2003
<i>Cattle</i>	1 652	1 637	1 607
Dairy cows	418	417	403
Suckler cows	166	169	165
Heifers, bulls, steers, calves	1 067	1 052	1 039
Sheep and lambs	452	427	448
Goats	6
<i>Pigs</i>	1 891	1 882	1 903
Boars, sows	216	212	208
Other pigs	1 676	1 670	1 695
Poultry of			
Laying breed	7 408	6 269	6 006
Turkeys	286

The structure within sheep-rearing has had great stability during the last ten years. Egg production is dominated by few but large flocks. Around 90 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is shown below.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	2001	2002	2003
<i>Cattle</i>	30 537	29 038	27 905
Dairy cows	11 828	11 270	9 720
Suckler cows	13 578	13 105	12 681
Sheep (lambs excl.)	8 051	7 407	7 608
Goats	518
Pigs	4 520	3 998	3 669
Horses	16 310
Fowls (chickens excl.)	5 768	5 323	5 422
Turkeys	1 056
With none of the above animals	34 502	33 533	30 730

Brief description by chapter**Chapter 2 Structure of the enterprises**

Since 1968, SCB has carried out an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry. Data have been recorded

in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings with different kind of crops are given in table 2.1

Some data on the number of holdings in different size groups are given in table 2.2.

In table 2.3, number of holdings and area of arable land by type of holdings are shown.

In table 2.4, number of holdings with different kinds of livestock are shown.

Number of holdings by type of farming and percentage of holdings by type of farming and county are shown in tables 2.5 and 2.6.

In table 2.7, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement.

Chapter 3 Use of arable land

In tables 3.1–3.8 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops.

Chapter 4 Crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, peas, oilseed crops, temporary grasses and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares of arable land. The statistics are presented in tables 4.1–4.6.

The statistics are mainly based on interviews with farmers. For potatoes, however, the yield levels are based on mail inquiries to a sample of farmers and for sugar beet data have been delivered by Danisco Sugar Co. Due to changes in the 1999 data collection methods for potatoes, comparisons with earlier years should be made with great caution.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys. From 2002 SCB also makes estimations of the total production and yield for temporary grasses. Data on the total production of sugar beet are supplied by Danisco Sugar Co.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by the Swedish Starch Producers and Danisco Sugar

Co. respectively.

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (table 4.8).

Chapter 5 Horticultural cultivation

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in the Farm Register. The statistics in tables 5.1–5.6 are entirely based on the horticultural censuses, which have been performed every third year since 1981, the latest was performed in 2003 with data for 2002.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in tables 5.1–5.2. Data on outdoors cultivation of different plants are given in tables 5.3–5.4 and on cultivation in greenhouses and frames in tables 5.5–5.6.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in tables 6.1–6.6 (cattle), 6.1–6.3 and 6.8–6.10 (sheep), 6.1–6.2 and 6.8 (goats and horses), 6.1–6.3 and 6.11–6.15 (pigs), 6.1–6.3 and 6.16–6.18 (fowls) and 6.1 and 6.16 (turkeys). Data on other animals such as minks, foxes, bees and reindeers are presented in tables 6.19–6.21.

Statistics on the number of organically bred animals, obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas. In connection with the Population and Housing Census in 1985, new statistics on regional employment were collected. These statistics are based on administrative data and are published yearly. Some data on the size of the economically active

population in agriculture and related fields are given in table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given. These statistics are also provided by the Farm Register.

In table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture also provides data on the number of pre-tested buildings for livestock (table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish State Seed Testing Institute, which annually reports statistics on state certified seed (table 8.4).

The Swedish Board of Agriculture makes an annual survey on the sale of pesticides in agriculture and horticulture. Data in this survey are supplied by manufacturers and importers (table 8.5).

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (table 8.6).

Information on the consumption of feeding stuff is annually compiled by the Swedish Board of Agriculture (tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Agricultural support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In tables 9.1–9.5 and 9.8 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table

9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture (EAA) are shown in table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB performs an annual farm economics survey. The 2001 and 2002 studies are based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from those surveys are presented in table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index. (tables 10.6 and 10.8)

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (table 10.12).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on organic farming and horticulture and on the number of organically bred animals are obtained from KRAV in tables 11.1–11.6. KRAV is a Swedish national control society for organic farming. The statistics on organic cultivation show KRAV controlled areas by different kinds of crops. In table 11.3 data on

the number of cultivators on KRAV certified holdings are also given. The number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification is shown in table 11.6.

Areas, yield per hectare and production for areas with environmental support for ecological production are shown in tables 11.7–11.13.

Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and other outdoor cultivation are shown in table 11.14.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

Data on impacts from agriculture on environment have been compiled by SCB together with the Federation of Swedish Farmers (LRF). The basic data for the information given have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency, SMED and the National Chemicals Inspectorate.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat; Agriculture – Statistical yearbook 2000. The book contains data produced by the different national statistics offices or the statistical services of the ministries on the basis of harmonised methodologies.

Civilian employment by sector of activity is shown in table 13.1.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in table 13.2. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in table 13.3.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in table 13.4.

Harvested production of selected fresh vegetables, berries and fruits are shown in tables 13.5.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in tables 13.6–13.8.

Production of animal products is shown in table 13.9.

Chapter 14 International statistics on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The statistics include information on utilized areas (table 14.1), harvested production of different crops (table 14.2), number of livestock (table 14.3), livestock production (table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (table 14.5).

Chapter 15 Food manufacturing

The statistics in the tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by the Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association (tables 15.7–15.8).

The statistics in tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products are produced by SCB.

The statistics in table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 External trade

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 data on internal EU trade are collected by inquires to importers and exporters (the Intrastat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes

0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.3. Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined Nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intrastat system. Tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs. The identification of this group of products is based on similar compilations which recently were made by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 17 Consumption of food stuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In table 17.1 figures on consumption of food are presented for 1990–2002.

The Swedish Board of Agriculture has also made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (table 17.2), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (table 17.3) and of vitamins, iron, calcium, and fibres (table 17.4). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

Table 17.5 shows the turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2002.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in tables 17.6–17.7.

Chapter 18 Food quality

Statistics on food quality are normally not produced on a regular basis. However, data on pesticide residues in food of plant origin are calculated every year by the National Food Administration which makes it possible to create time series.

Figure 18A shows the levels of residues found for all products examined and to what extent the limit values have been exceeded.

Figure 18B shows the frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables with division on domestic and imported products.

Chapter 19 Prices of food stuffs

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in table 19.2 for the period 1985–2003. In table 19.1 mean retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In table 19.3 price index numbers for the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International comparisons on food stuffs

Human consumption and self sufficiency for certain food products are shown in table 20.1.

Table 20.2 shows to what extent the individual private consumption goes to food and table 20.3 shows the differences between countries concerning consumed volumes per head of different foodstuffs. Table 20.4 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and table 20.6 shows the price development. Table 20.5 shows the general development of prices in different countries.

In table 20.7 V.A.T rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1

The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains

data on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

The Farm Register has included the following types of enterprises:

- a) enterprises with at least 2,1 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2,1 hectares of arable land (including enterprises without arable land) which include real estate assessed as agricultural real estate
- c) enterprises with large stocks of livestock
- d) enterprises with horticultural production of a certain size.

Until 1999 data on enterprises of types a), c), and d) were collected from the holders by mail each year, while data for enterprises of type b) were collected only for certain years.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey. The sample for the 1998 inquiry was drawn from the 1997 register and amounted to 18 % of the total number of farms. These data covered areas of various crops, area for horticultural plants on open ground and in greenhouses and the number of livestock of various kinds.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Geographical divisions

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Agricultural statistics quality and organization

Different aspects of quality is discussed in the first part. In the second part, the organisation of the agricultural statistics is presented.

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Statistics Sweden (SCB) and the Swedish Board of Agriculture.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI (based on NACE, rev.1) has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/KN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign are based (chapter 15 and 16).

2 Företag och företagare

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens fördelning efter grödgrupper, storleksgrupper hektar åker och efter bruksform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas, antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas delvis på uppgifter för 1999.

Företag och bruksförhållanden

Det totala antalet företag med mer än 2,0 hektar åker år 2002 var 71 000. Sedan 1995 har antalet företag minskat med 16 400 företag (tabell 2.2).

Antalet helt ägda företag utgör något mindre än hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 1999 den högsta andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet (tabell 2.3).

Andelen delvis arrenderade företag 1999 utgjorde 40 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 52 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 1999 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 76 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 15 % i grupperna över 50,0 hektar.

Grödor och arealer hos företag

Slätter- och betesvall är den grödtype som finns hos flest antal företag följt av spannmål. År 2003 hade totalt 51 700 företag odling av slätter- och betesvall samt 42 800 företag odling av spannmål. För ytterligare redovisning av företag efter grödtype se kap. 3 (tabell 2.1).

Den totala åkerarealen år 2002 var 2,7 miljoner hektar. År 1999 svarade de helt ägda företagen för 25 % och de delvis arrenderade för 55 % av åkerarealen.

Sedan 1997 har i stort sett antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar åkermark och ökat i storleksgruppen över 100 hektar.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Kronobergs och Västernorrlands län där omkring hälften av företagen fanns i detta storleksintervall år 2002.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Götalands södra slättbygder (Gss).

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2002 för Södermanlands län med 62,8 hektar, Östergötlands län med 59,9 hektar, Uppsala län med 58,4 hektar och Västmanlands län med 56,5 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 20,1 hektar, Västernorrlands län med 22,7 hektar samt Blekinge län med 23,9 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 37,8 hektar, 1,5 hektar mer än 2001 (tabellerna 2.2, 2.3).

Antal företag med husdjur

Antal företag med mjölkkor fortsätter att minska. År 2003 fanns det 9 700 företag med mjölkkor, vilket var en minskning med 14 % sedan 2002. Även antal företag med svin minskar. Sedan 1995 har antalet företag med svin minskat med 66% och år 2003 fanns det 3 700 företag med svin (tabell 2.4).

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Ungefär 21 400 företag var växtodlingsföretag år 2000 (de flesta av dessa var jordbruksväxtföretag), 29 700 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 7 000 var blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel) (**tabell 2.5**).

Knappt 19 000 jordbruksföretag klassificerades som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Det är en kraftig minskning från föregående år, 38 %. Dessa företag – 25 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning (**tabell 2.7**).

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var omkring 40 % av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar dominerade husdjursskötsel. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (43 %) (**tabell 2.6**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälarlandskapen” (**tabell 2.6**).

Knappt hälften av de svenska jordbruksföretagen, närmare 36 000, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**tabell 2.7**).

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk ca 24 200. Endast ca 5 300 företag är

så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året) (**tabell 2.7**).

Om statistiken

Företag, arealer, brukningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Uppgifter inhämtas från företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Fr.o.m. 1996 ingår – till skillnad mot tidigare – även företag med mer än 2,0 hektar åkermark men med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åker i redovisningen.

Vissa år insamlas dessutom uppgifter från trädgårdsföretag och från företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark). En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 1.

De år då företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark) ingår i registreringen kallas uppgiftsinsamlingen lantbruksräkning. Dessa år erhålls en fullständig arealredovisning för hela lantbruket. Den senast genomförda lantbruksräkningen avsåg 1992.

För år 2000 och framåt har uppgifter om brukningsform inte kunnat sammanställas, vilket sammanhänger med ändringar i metoden för datainsamling år 2000 (se bilaga 1).

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Uppgifter om jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – belyser graden av specialisering inom jordbruket. De ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets

storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Typologidata

Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata får man inte genom direkt datainsamling, utan genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0101: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. sked-

de en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Företag

Med företag menas inom jordbruk, skogsbruk, husdjurskötsel samt frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten.

Annan publicering

Uppgifter om företag och brukningsförhållanden samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0101 och JO 20 SM 0401.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

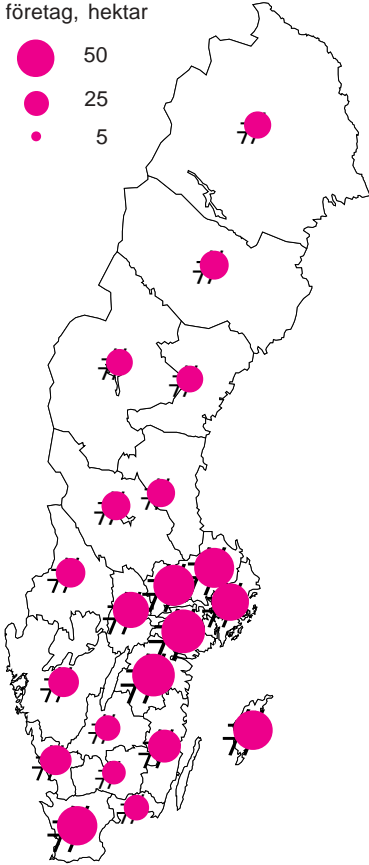
Uppgifter från lantbruksräkningarna har publicerats i Lantbruksräkningen 1971, 1976 och 1981. Uppgifter från Lantbruksräkningen 1988 har redovisats i Statistiska meddelanden J 13 SM 9002 och J 33 SM 9001 och Lantbruksräkningen 1992 i Statistiska meddelanden J 13 SM 9302.

Typologidata har publicerats årligen fr.o.m. årgång 1984 av SCB i Statistiska meddelanden serie J och fr.o.m. 2000 i serie JO, senast JO 35 SM 0101.

Figur 2A
Genomsnittlig areal åker per företag
länsvis 2003

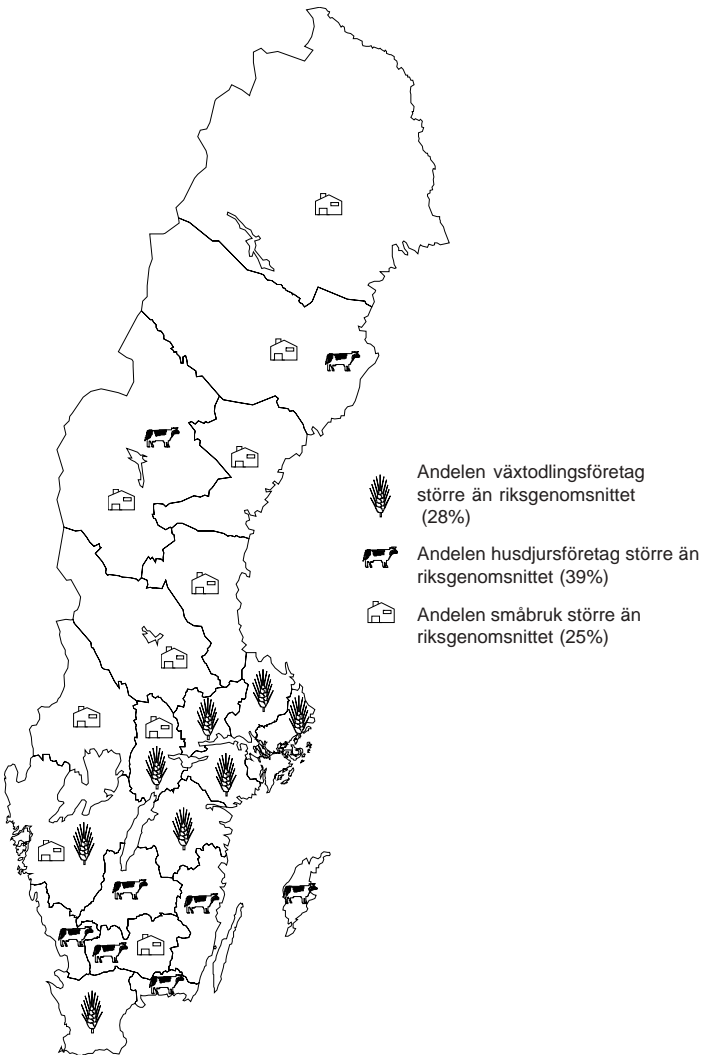
Average area of arable land per holding
by county

Areal åker per
företag, hektar

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruks
registret.

Figur 2B
Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2000
Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1
Antal företag med odling av olika grödor 2003

Number of holdings with different kinds of crops

Område; storleksgrupp	Antal företag med					
	Spannmål ¹	Ärter, åker- böner m.m.	Oljeväxter (exkl. oljelin)	Slätter- och betesvall	Matpotatis	Sockerb- betor
<i>Län</i>						
Stockholms	1 045	81	163	1 334	110	–
Uppsala	2 003	262	317	1 872	141	–
Södermanlands	1 454	170	202	1 574	86	–
Östergötlands	2 605	507	450	2 739	208	..
Jönköpings	2 055	23	24	3 431	319	–
Kronobergs	1 195	17	17	2 231	204	–
Kalmar	2 082	127	74	2 919	213	108
Gotlands	1 263	172	142	1 417	121	353
Blekinge	739	14	29	1 101	126	124
Skåne	6 156	407	1 247	6 560	769	3 079
Hallands	2 393	213	226	2 745	437	165
Västra Götalands	9 603	600	1 019	10 071	957	–
Värmlands	1 663	82	85	2 547	142	–
Örebro	1 633	96	202	1 740	195	–
Västmanlands	1 739	173	238	1 438	68	–
Dalarnas	1 169	44	48	1 645	237	–
Gävleborgs	1 537	31	22	1 865	240	–
Västernorrlands	716	3	4	1 444	280	–
Jämtlands	369	..	–	1 241	182	–
Västerbottens	1 210	–	3	1 610	162	–
Norrbottnens	414	..	3	854	117	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	4 575	379	1 029	3 562	756	2 423
Gmb	5 127	452	568	5 726	620	1 425
Gns	7 120	912	1 319	5 364	504	..
Ss	7 942	810	1 160	8 005	545	–
Gsk	11 066	307	306	18 042	1 435	59
Ssk	3 670	155	156	5 284	411	–
Nn	2 447	19	8	4 331	745	–
Nö	1 657	..	6	2 786	325	–
<i>Hela riket</i>						
2003	42 781	3 022	4 511	51 719	5 306	3 829
2002	44 038	3 402	5 143	52 773	5 671	4 072
2001	46 344	3 415	3 873	53 701	5 842	4 213
2000	50 679	3 495	4 475	54 673	6 310	4 370
1995	..	1 871	..	71 340	13 371	5 143
1990	19 348	6 702

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsådd till grönfoder och stråsådd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2

Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2002¹

Number of holdings by size group

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa	Åker per företag, hektar
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0		
<i>Län</i>									
Stockholms	190	229	370	216	226	270	229	1 730	49,6
Uppsala	194	243	383	289	429	639	399	2 576	58,4
Södermanlands	187	239	366	182	280	380	396	2 030	62,8
Östergötlands	351	367	476	329	560	781	607	3 471	59,9
Jönköpings	758	850	779	438	506	400	93	3 824	24,0
Kronobergs	617	648	516	266	258	208	48	2 561	20,1
Kalmar	446	520	662	381	496	590	245	3 340	37,9
Gotlands	151	170	222	176	326	435	215	1 695	50,9
Blekinge	293	305	278	135	192	125	41	1 369	23,9
Skåne	1 235	1 297	1 771	1 032	1 308	1 444	1 106	9 193	49,6
Hallands	533	641	779	470	471	458	203	3 555	32,1
Västra Götalands	2 317	2 732	3 151	1 688	1 881	1 785	939	14 493	32,9
Värmlands	827	839	687	355	401	366	233	3 708	30,1
Örebro	337	390	414	289	354	419	265	2 468	43,4
Västmanlands	139	196	345	274	424	472	322	2 172	56,5
Dalarnas	441	401	463	268	285	267	94	2 219	27,7
Gävleborgs	431	518	607	301	376	314	85	2 632	26,5
Västernorrlands	551	505	474	202	202	221	72	2 227	22,7
Jämtlands	428	379	326	162	204	182	60	1 741	24,1
Västerbottens	469	537	516	250	283	328	123	2 506	28,0
Norrbottnens	368	306	252	146	150	153	65	1 440	25,6
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	469	531	895	622	841	1 133	922	5 413	63,5
Gmb	806	855	1 238	786	1 184	1 330	720	6 919	45,8
Gns	770	994	1 568	990	1 400	1 647	1 207	8 576	52,3
Ss	1 009	1 247	1 862	1 280	1 749	2 241	1 700	11 088	55,5
Gsk	4 374	4 868	4 658	2 384	2 421	1 951	551	21 207	23,1
Ssk	1 404	1 536	1 408	735	824	755	328	6 990	28,0
Nn	1 425	1 337	1 361	628	714	676	219	6 360	24,5
Nö	1 006	944	847	424	479	504	193	4 397	26,0
<i>Hela riket</i>									
2002	11 263	12 312	13 837	7 849	9 612	10 237	5 840	70 950	37,8
2001	11 522	13 657	14 732	8 199	10 052	10 498	5 631	74 291	36,3
2000	11 784	14 110	15 453	8 717	10 624	10 652	5 458	76 798	35,2
1999	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969	5 181	80 119	34,3
1995	12 828	16 710	18 458	10 633	12 834	11 339	4 503	87 305	31,7
1990	14 957	19 020	20 832	12 177	14 223	11 348	4 003	96 560	29,5

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.3**Antal företag och areal åker efter bruksform 1999¹***Number of holdings and area of arable land by type of holding*

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	788	460	608	1 856	17 702	33 611	37 757	89 070
Uppsala	1 169	555	1 115	2 839	36 491	42 419	73 384	152 293
Södermanlands	941	476	750	2 167	32 503	37 419	60 946	130 868
Östergötlands	1 473	922	1 380	3 775	48 683	64 195	96 710	209 587
Jönköpings	1 628	656	1 933	4 217	16 145	18 221	60 401	94 767
Kronobergs	1 161	304	1 328	2 793	10 171	6 899	36 895	53 965
Kalmar	1 343	568	1 650	3 561	26 980	23 377	78 497	128 854
Gotlands	676	208	982	1 866	16 227	11 847	58 422	86 496
Blekinge	720	160	614	1 494	8 550	5 371	20 748	34 669
Skåne	4 771	1 598	3 903	10 272	116 528	114 222	233 911	464 660
Hallands	1 973	488	1 573	4 034	32 688	21 273	64 434	118 395
Västra Götalands	8 406	1 743	6 052	16 201	144 787	73 353	269 974	488 113
Värmlands	2 495	390	1 442	4 327	34 335	16 693	61 761	112 789
Örebro	1 223	317	1 109	2 649	27 592	15 606	65 273	108 470
Västmanlands	1 190	391	808	2 389	37 147	30 160	56 882	124 189
Dalarnas	962	244	1 198	2 404	11 483	9 077	41 387	61 948
Gävleborgs	1 321	200	1 487	3 008	13 486	5 444	53 987	72 917
Västernorrlands	1 524	176	1 204	2 904	11 358	4 463	39 251	55 072
Jämtlands	1 052	186	940	2 178	8 338	5 733	30 579	44 649
Västerbottens	1 534	245	1 499	3 278	12 456	9 865	52 165	74 486
Norrbottens	1 052	138	717	1 907	9 369	4 401	26 902	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 605	1 154	2 389	6 148	82 573	89 658	167 419	339 649
Gmb	3 373	989	3 280	7 642	75 732	60 820	190 527	327 078
Gns	4 712	1 394	3 516	9 622	127 619	97 798	227 003	452 420
Ss	5 562	2 199	4 343	12 104	161 679	163 136	301 660	626 475
Gsk	10 701	2 874	9 706	23 281	123 355	79 925	310 850	514 130
Ssk	3 921	809	3 058	7 788	48 355	30 585	121 452	200 392
Nn	3 693	558	3 556	7 807	30 535	16 156	117 433	164 123
Nö	2 835	448	2 444	5 727	23 169	15 571	83 922	122 662
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 10,0	20 221	2 500	3 852	26 573	116 298	15 583	26 502	158 382
10,1 – 20,0	8 481	1 889	6 286	16 656	122 355	27 910	93 741	244 007
20,1 – 50,0	6 228	2 645	11 867	20 740	194 034	87 435	396 940	678 409
50,1 – 100,0	1 834	1 910	7 225	10 969	123 878	135 445	503 045	762 368
Över 100,0	638	1 481	3 062	5 181	116 450	287 276	500 039	903 765
<i>Hela riket</i>								
1999	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1998	41 246	11 077	32 984	85 307	709 001	562 177	1 512 577	2 783 755
1997	42 736	11 753	33 537	88 026	728 701	575 241	1 494 631	2 798 574
1996	44 153	12 339	33 996	90 488	752 053	582 223	1 477 258	2 811 534
1995	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641
1990	46 363	14 669	35 528	96 560	822 003	587 723	1 434 866	2 844 592

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4
Antal företag med husdjur av olika slag 2003
Number of holdings with different kinds of livestock

Område;	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	493	135	278	45	201
Uppsala	860	310	278	118	191
Södermanlands	702	259	285	85	224
Östergötlands	1 456	542	438	132	261
Jönköpings	2 425	838	445	100	471
Kronobergs	1 517	420	268	69	261
Kalmar	1 944	797	417	155	320
Gotlands	834	399	430	123	130
Blekinge	721	169	187	92	107
Skåne	3 434	908	697	1 066	678
Hallands	1 564	558	372	581	245
Västra Götalands	5 157	1 752	1 343	633	1 094
Värmlands	1 023	277	424	83	220
Örebro	721	222	227	76	166
Västmanlands	473	151	152	77	120
Dalarnas	781	281	281	50	179
Gävleborgs	917	358	255	55	185
Västernorrlands	831	302	229	30	121
Jämtlands	728	316	190	26	103
Västerbottens	915	481	258	61	108
Norrbottnens	409	245	185	12	37
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 399	478	325	840	323
Gmb	3 340	1 350	932	701	537
Gns	2 541	1 019	577	525	486
Ss	3 191	1 078	1 186	426	865
Gsk	11 281	3 387	2 588	863	2 124
Ssk	2 179	659	790	107	488
Nn	2 462	954	712	130	429
Nö	1 512	795	529	77	170
<i>Hela riket</i>					
2003	27 905	9 720	7 639	3 669	5 422
2002	29 038	11 270	7 495	3 998	5 323
2001	30 537	11 828	8 082	4 520	5 768
2000	32 063 ¹	12 676 ¹	8 089 ²	4 809 ²	5 678 ²
1995	41 990	17 743	..	10 753	9 593
1990	47 292	25 921	..	14 301	12 900

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

2) År 2000 (augusti) baseras statistiken på totalundersökningar (Lantbruksregistret).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5
Antal företag efter driftsriktning 2000
Number of holdings by type of farming

Driftsriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	19 721
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	392
Frukt och bär	437
Blandad växtodling	827
Summa växtodling	21 377
Nötkreatur	23 403
Får och getter	2 506
Svin	1 177
Fjäderfä	255
Blandad husdjursskötsel	2 369
Summa husdjursskötsel	29 710
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 704
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	4 381
Summa blandat jordbruk	7 085
Småbruk ¹	18 938
<i>Samtliga</i> ² 2000	77 110
1999	80 435
1998	85 599
1997	88 389
1995	87 682
1990	96 945

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Företag med minst 2,1 hektar åkermark eller stor djurbesättning (Se kapitel 6).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6**Andel företag efter driftsriktning länsvis 2000, procent***Percentage of holdings by type of farming and county*

Län	Driftsriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
Stockholms	43	23	13	22	100	1 833
Uppsala	43	26	14	17	100	2 783
Södermanlands	37	29	14	21	100	2 174
Östergötlands	34	34	12	20	100	3 757
Jönköpings	8	62	3	27	100	4 084
Kronobergs	7	56	4	33	100	2 751
Kalmar	15	55	8	22	100	3 568
Gotlands	20	46	17	17	100	1 802
Blekinge	17	45	10	28	100	1 469
Skåne	37	32	11	19	100	9 980
Hallands	20	44	9	26	100	3 881
Västra Götalands	28	34	8	31	100	15 758
Värmlands	24	26	8	43	100	4 030
Örebro	37	25	10	28	100	2 656
Västmanlands	53	17	10	19	100	2 347
Dalarnas	25	33	7	35	100	2 353
Gävleborgs	26	34	6	34	100	2 871
Västernorrlands	16	36	4	44	100	2 575
Jämtlands	13	42	3	41	100	1 950
Västerbottens	19	39	5	37	100	2 835
Norrbottens	22	29	4	45	100	1 653
<i>Hela riket</i>						
2000	28	39	9	25	100	77 110
1999	18	38	6	38	100	80 435
1998	17	38	7	38	100	85 599
1997	16	38	7	39	100	88 389
1995	15	42	8	36	100	87 682
1990	16	42	8	34	100	96 945

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7**Antal företag efter driftsriktning och arbetsbehov i jordbruket 2000***Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture*

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsriktning				Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	
– 799	10 438	4 858	1 428	18 938	35 662
800– 1 599	6 220	9 001	2 059	–	17 280
1 600– 2 399	2 340	4 149	1 632	–	8 121
2 400– 3 199	984	4 261	909	–	6 154
3 200– 3 999	516	3 601	443	–	4 560
4 000– 5 599	443	2 819	366	–	3 628
5 600–	436	1 021	248	–	1 705
<i>Samtliga</i> 2000	21 377	29 710	7 085	18 938	77 110
1999	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1998	14 937	32 328	5 956	32 378	85 599
1997	14 070	34 018	6 095	34 206	88 389
1995	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682
1990	12 865	40 549	7 820	33 017	96 945

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika ägoslag, olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2003 framgår översiktligt av **figurerna 3A och 3B** och **tabell 3.3**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Ägoslag (tabell 3.1)

Den totala arealen på jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åker var 7,6 milj. hektar år 1999. Merparten var skogsmark (3,7 milj. ha) och åkermark (2,7 milj. ha).

Åkerarealens minskning med 1,5 % mellan 1999 och 2000 kan till stor del förklaras av ändringar i metoderna för datafångst fr. o.m. år 2000 (se bilaga 1).

Arealer (tabell 3.2)

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 2002, som var 2,7 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,8 miljoner hektar eller 66 %. Det är tydligt att andelen åkerareal som hamnar i storleksgruppen över 100 hektar ökar för varje år.

Spannmål (tabell 3.4)

Spannmålsarealen, drygt 40 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2003 till 1 153 900 hek-

tar, vilket är en marginell ökning sedan föregående år. Den arealmässigt största minskningen svarade *vårkorn* för som minskade från 410 500 ha till 362 100 ha, dvs. en minskning med 12 %. Arealen för *rågvete*, *höstvet* och *blandsäd* ökade dock med 45 %, 28 % respektive 12 %. *Höstvet* och *vårkorn* står för störst andel av spannmålsarealen, dvs. 32 % (364 000 ha) respektive 31 % (362 000 ha).

Av övriga spannmålsgrödor svarade *havre* för 24 % (279 800 ha) av arealen, *vårvet* för 4 % (47 300 ha), *råg* för 2 % (24 400 ha) och höstkorn för 0,5 % (6 300 ha).

Baljväxter (tabell 3.5)

Den totala *baljväxtarealen* år 2003 var 38 800 hektar, en minskning med knappt 7 % sedan 2002. Merparten av baljväxtarealen upptas av *ärter och åkerbönor* som upptar 28 900 ha, dvs. 75 % av den totala baljväxtarealen.

Oljeväxter (tabell 3.6)

Arealen *raps och rybs* minskade med drygt 13 % jämfört med 2002 och omfattar 2003 58 600 ha. *Vårraps* fortsätter att öka arealmässigt och upptog år 2003 26 700 ha, en ökning med knappt 22 % (4 700 ha). Arealen *Höstraps* var 2003 på 23 400 ha, *vårrybs* 7 700 ha och *höstrybs* 800 ha.

Odlingen av *oljelin* har ökat med knappt 17 % sedan 2002 och arealen uppgick år 2003 till 3 700 hektar. Detta ska jämföras med 2000 års oljelinsareal som låg på 10 700 ha. Sedan 2000 har oljelinsarealen minskat med 65 %.

Vall och grönfoderväxter (tabell 3.7) och Slåttervall och betesvall (tabell 3.8)

Slåtter- och betesvall var den arealmässigt största grödan och täckte år 2003 933 300 ha, vilket var en marginell ökning jämfört med 2002. Slåtter- och betesvall odlas också av flest antal företag. I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen. I tabell 3.8 redovisas slåtter- och betesvallsarealen separat, uppdelat på län och produktionsområden. Betesvallen uppgick år 2003 till 159 600 ha vilket är en minskning med knappt 6 % sedan år 2002. Slåttervallsarealen har däremot samma storlek som året innan och upptog år 2003 764 400 ha. Denna statistik är hämtad ifrån skördestatistiken, se kap 4, sid 59.

Potatis och sockerbeter (tabell 3.9)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2003 till 30 500 hektar, vilket är en minskning med knappt 4 % sedan år 2002. *Sockerbetsarealen* uppgick till 50 100 hektar, vilket är en minskning med knappt 9 % sedan tidigare år. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne- och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne och Blekinge län och *sockerbeter* till Skåne och Gotlands län.

Flest *matpotatisföretag* finns i storleksklassen 10,1–20,0 ha (1 019 st.), men de nyttjar dock endast 4 % av *matpotatisarealen*.

Träda, outnyttjad åker m.m. (tabell 3.8)

Trädesarealen ökade något och uppgick år 2003 till 275 600 hektar.

Energiskogsarealen fortsätter att minska och låg år 2003 på 14 300 hektar. Störst energiskogsareal finns i Skåne, Örebro och Uppsala län.

Om statistiken

Ägoslag

Vid lantbruksräkningen har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för

företag med enbart skog. Den senaste lantbruksregistreringen avsåg år 1992. Vid lantbruksräkningen i juni varje år har erhållits underlag till en årlig ägoslagsstatistik för mark på företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 har dock medfört att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen fortsättningsvis bara kommer att kunna tas fram intermittent.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning har tidigare erhållits årligen genom gamla Lantbruksregistret. År 1999 och 2000 har uppgifter erhållits för samtliga företag med minst 2,1 hektar åkermark. År 1999 erhöles dock uppgifter på blankett direkt ifrån jordbrukarna och fr.o.m. år 2000 används, till övervägande del, Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1. Där beskrivs också närmare de ändrade förutsättningarna för statistiken fr.o.m. år 2000.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna

bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

I grova drag råder följande relationer gentemot den ägoslagsindelning som gällde före 1981:

Åkermark motsvarar den tidigare klassen åker.

Betesmark motsvarar dels hela den tidigare klassen kultiverad betesmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Skogsmark motsvarar dels hela den tidigare klassen skogsmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Annan mark motsvarar den tidigare klassen övrig mark.

Effekterna av den ändrade klassificeringen torde vara små beträffande åkermark och skogsmark vid företag med mer än 2,0 hektar åkermark under eget bruk. Större delen av den tidigare klassen annan gräsbärande mark har 1981 redovisats som betesmark och endast en mindre del har överförts till skogsmark.

Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0401.

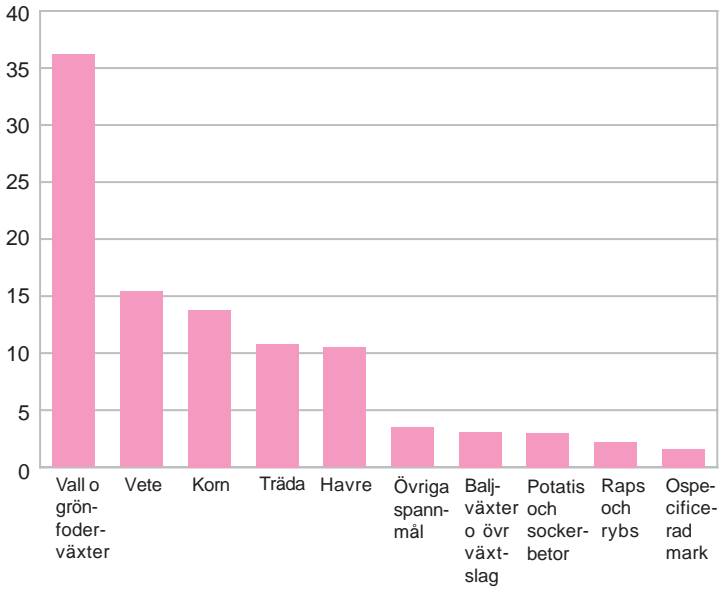
Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 3A
Åkerarealens användning 2003

Use of arable land

Procent

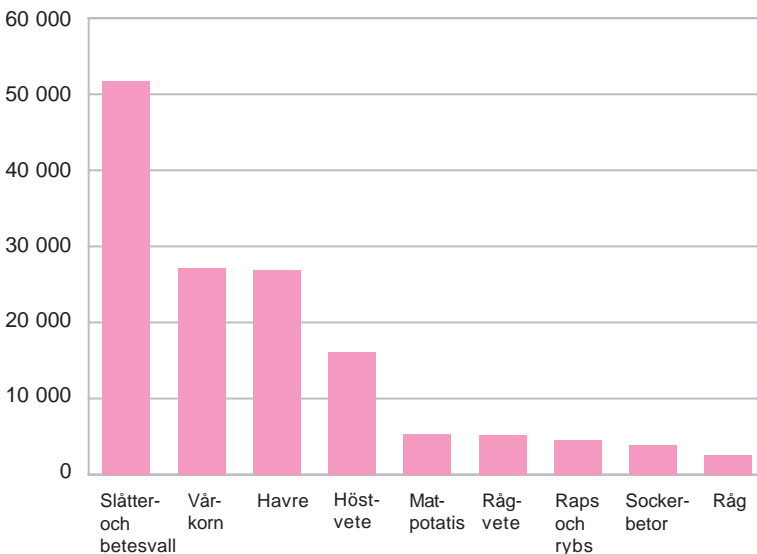

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

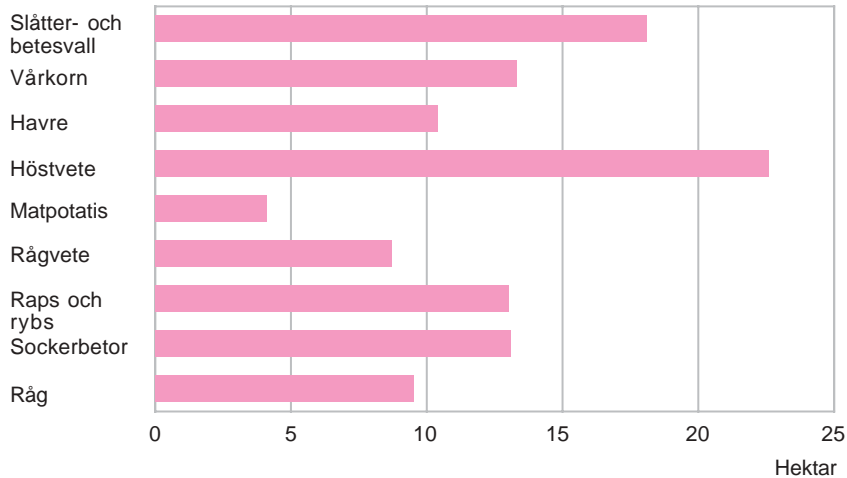
Figur 3B
Antal företag med odling av vissa grödor 2003

Number of holdings with cultivation of certain crops

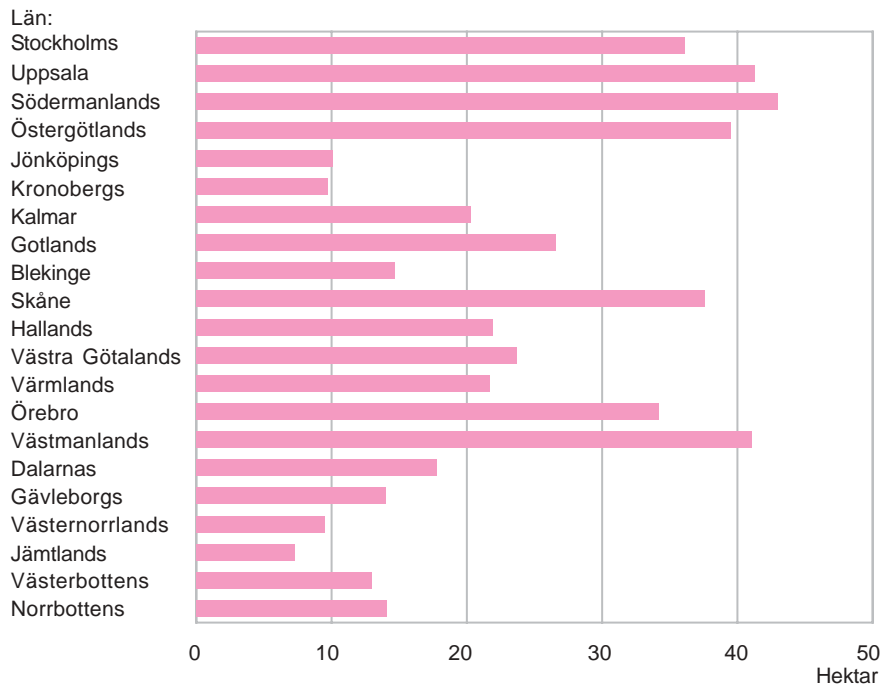
Antal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3C**Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2003***Cultivation of certain crops, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D**Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2003***Cultivation of cereals, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Arealen av olika ägoslag 1999¹ samt areal åkermark 2003¹, hektar

Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2003

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område; storleksgrupp	1999				Summa	2003
	Åker- mark, hektar	Betes- mark, hektar	Skogs- mark, hektar	Annan mark, hektar		Åker- mark, hektar
<i>Län</i>						
Stockholms	89 070	13 626	92 672	15 733	211 101	85 220
Uppsala	152 293	18 172	115 592	14 200	300 258	149 675
Södermanlands	130 868	17 886	137 611	19 366	305 731	127 767
Östergötlands	209 587	48 999	183 472	27 110	469 168	208 395
Jönköpings	94 767	42 847	206 556	34 977	379 147	91 416
Kronobergs	53 965	21 016	144 195	25 103	244 279	50 433
Kalmar	128 854	57 970	210 787	33 094	430 705	126 120
Gotlands	86 496	15 390	68 161	21 223	191 270	85 970
Blekinge	34 669	11 155	74 234	6 987	127 044	32 517
Skåne	464 660	56 424	123 346	22 448	666 878	454 722
Hallands	118 395	15 792	90 842	21 835	246 863	114 270
Västra Götalands	488 113	68 685	444 281	119 594	1 120 673	475 496
Värmlands	112 789	8 872	237 185	24 476	383 321	109 910
Örebro	108 470	8 836	125 817	14 793	257 917	106 405
Västmanlands	124 189	9 252	132 037	11 569	277 046	122 588
Dalarnas	61 948	6 369	141 770	11 534	221 620	60 731
Gävleborgs	72 917	5 329	256 673	17 941	352 860	69 226
Västernorrlands	55 072	6 428	240 037	33 144	334 682	49 821
Jämtlands	44 649	6 333	252 323	93 096	396 402	41 538
Västerbottens	74 486	4 145	253 760	63 911	396 301	70 007
Norrbottnens	40 672	3 625	202 846	70 314	317 456	36 363
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	339 649	18 337	37 996	11 300	407 282	335 490
Gmb	327 078	80 544	187 867	46 837	642 325	320 172
Gns	452 420	49 241	193 335	37 358	732 353	448 404
Ss	626 475	66 008	587 358	74 010	1 353 851	614 144
Gsk	514 130	181 383	1 037 441	201 056	1 934 011	488 967
Ssk	200 392	23 787	471 155	49 450	744 783	194 394
Nn	164 123	18 154	692 256	98 234	972 768	153 800
Nö	122 662	9 696	526 787	184 204	843 348	113 214
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	43 524	19 857	352 371	91 631	507 383	33 984
5,1– 10,0	114 858	37 969	573 993	121 684	848 505	83 816
10,1– 20,0	244 007	60 832	702 071	128 413	1 135 323	190 616
20,1– 30,0	230 210	48 808	420 223	75 530	774 771	187 153
30,1– 50,0	448 199	81 387	552 188	90 964	1 172 737	361 728
50,1– 100,0	762 368	109 048	605 728	108 126	1 585 270	708 726
100,1–	903 765	89 248	527 619	86 100	1 606 732	1 102 564
<i>Hela riket</i>						
2003	2 668 586
2002	2 679 941
2001	2 694 184
2000	2 705 984
1999	2 746 929	447 149	3 734 193	702 449	7 630 720	2 746 929
1995	2 766 641	425 219	3 843 789	764 453	7 800 102	2 766 641
1990	2 844 592	331 691	4 065 431	859 192	8 100 906	2 844 592

1) Fr.o.m. 1996 ingår även företag med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerareal efter storleksgrupp 2002
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	713	1 745	5 557	5 291	8 830	19 061	44 564	85 761
Uppsala	707	1 838	5 711	7 155	16 963	45 338	72 754	150 467
Södermanlands	678	1 815	5 328	4 556	11 122	27 446	76 475	127 420
Östergötlands	1 279	2 707	7 051	8 128	22 187	55 652	110 885	207 889
Jönköpings	2 765	6 247	11 127	10 844	19 692	27 077	13 950	91 703
Kronobergs	2 208	4 709	7 332	6 525	10 029	13 946	6 614	51 363
Kalmar	1 605	3 896	9 588	9 434	19 423	41 371	41 314	126 630
Gotlands	556	1 255	3 298	4 366	12 747	30 470	33 522	86 214
Blekinge	1 055	2 213	4 004	3 314	7 431	8 333	6 353	32 703
Skåne	4 396	9 672	25 839	25 546	51 276	101 482	238 221	456 432
Hallands	1 949	4 754	11 320	11 543	18 518	31 869	34 279	114 233
Västra Götalands	8 457	20 332	45 606	41 540	73 279	124 872	162 719	476 805
Värmlands	3 068	6 325	9 850	8 775	15 718	25 862	41 982	111 580
Örebro	1 196	2 916	6 047	7 047	13 775	29 848	46 234	107 063
Västmanlands	509	1 487	5 135	6 695	16 514	33 605	58 768	122 713
Dalarnas	1 597	2 925	6 666	6 639	11 048	18 502	14 054	61 431
Gävleborgs	1 598	3 815	8 808	7 324	14 570	21 532	12 081	69 729
Västernorrlands	2 076	3 759	6 827	4 877	7 991	14 746	10 386	50 663
Jämtlands	1 569	2 814	4 633	3 928	8 143	12 176	8 748	42 011
Västerbottens	1 758	4 088	7 440	6 130	10 988	23 298	16 511	70 213
Norrbottnens	1 369	2 259	3 569	3 620	5 868	10 626	9 608	36 918
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 691	4 026	13 265	15 356	33 295	80 923	195 264	343 820
Gmb	2 900	6 352	18 182	19 592	46 510	92 219	130 815	316 571
Gns	2 830	7 405	23 165	24 415	55 143	116 847	219 136	448 941
Ss	3 708	9 458	27 581	31 606	68 612	159 886	314 416	615 267
Gsk	15 812	35 910	66 633	58 602	93 633	133 386	85 473	489 449
Ssk	5 141	11 490	20 236	17 998	32 020	52 513	56 447	195 845
Nn	5 298	9 856	19 552	15 291	28 240	45 943	31 671	155 850
Nö	3 731	7 072	12 122	10 419	18 659	35 394	26 800	114 199
<i>Hela riket</i>								
2002	41 110	91 570	200 735	193 279	376 113	717 112	1 060 022	2 679 941
2001	42 665	101 352	213 781	202 038	392 960	734 902	1 006 465	2 694 162
2000	43 780	104 774	224 457	215 019	415 572	742 556	959 826	2 705 984
1999	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368	903 765	2 746 929
1995	48 935	126 649	271 350	263 631	502 960	780 177	772 940	2 766 641
1990	57 460	145 662	309 428	304 009	558 354	776 427	693 252	2 844 592

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.3
Åkerarealens användning 1990–2003, hektar

Use of arable land

Gröda	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Spannmål ¹	1 335 700	1 104 500	1 228 900	1 174 300	1 129 300	1 153 900
därav vete	349 700	261 400	401 600	399 200	339 600	411 300
korn	492 000	453 400	411 200	397 500	416 800	368 500
havre	387 800	278 300	295 500	278 200	295 000	279 800
Baljväxter	..	21 200	37 300	39 500	41 500	38 800
Vall och grönfoderväxter ¹	918 100	1 058 900	920 800	956 000	973 400	965 000
Potatis	36 200	35 000	32 900	32 200	31 700	30 500
Sockerbeter	50 000	57 500	55 500	54 800	54 800	50 100
Raps och rybs	167 900	104 600	48 200	44 800	67 500	58 600
Övriga växtslag ²	..	46 400	55 000	51 200	42 500	42 700
Träda	176 100	278 600	247 700	266 200	268 500	275 600
Ospecificerad åkermark ³	79 700	75 100	60 500	41 400
Ej utnyttjad åkermark	46 400	59 800	10 200	11 900
Summa åkermark	2 844 600	2 766 600	2 706 000	2 694 200	2 679 900	2 668 600
Summa betesmark	331 700	425 200	490 000	494 400
Summa jordbruksmark	3 176 300	3 191 800	3 169 900	3 163 000

- 1) I spannmålsarealen år 2000 ingår vissa arealer stråsådd till grönfoder och stråsådd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.
2) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning.
3) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4

Spannmål 2003. Arealer och antal företag med odling

Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Antal företag med odling	
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd		Summa spann- måls- areal
<i>Län</i>										
Stockholms	16 947	847	638	127	8 681	9 270	799	419	37 727	1 045
Uppsala	32 324	4 630	1 032	158	29 095	12 634	1 161	1 728	82 762	2 003
Södermanlands	28 423	2 822	1 177	44	10 239	16 428	2 490	860	62 481	1 454
Östergötlands	53 896	3 241	3 759	253	16 190	16 338	5 837	3 356	102 870	2 605
Jönköpings	1 021	63	10	136	7 529	8 756	1 864	1 365	20 745	2 055
Kronobergs	385	53	71	21	3 541	5 594	1 453	513	11 630	1 195
Kalmar	10 594	1 129	738	1 504	16 305	6 613	4 103	1 188	42 173	2 082
Gotlands	7 051	2 060	844	883	16 518	2 301	3 744	164	33 564	1 263
Blekinge	2 388	1 113	236	108	4 054	1 624	1 137	181	10 842	739
Skåne	100 405	11 956	8 371	2 540	87 810	16 289	3 855	483	231 710	6 156
Hallands	10 861	1 652	487	124	21 713	13 140	3 607	933	52 517	2 393
V:a Götalands	67 756	6 190	4 730	243	36 769	90 916	11 311	10 058	227 973	9 603
Örebro	5 029	540	236	80	11 540	16 808	1 409	426	36 067	1 663
Värmland	10 226	5 181	1 321	70	15 759	21 576	1 070	623	55 827	1 633
Västmanlands	14 839	5 334	497	55	22 681	26 127	565	1 452	71 551	1 739
Dalarnas	1 194	354	166	–	13 734	5 172	14	185	20 819	1 169
Gävleborgs	675	122	36	–	13 761	6 404	84	413	21 495	1 537
Västernorrlands	40	1	2	–	5 712	720	65	279	6 818	716
Jämtlands	–	2	–	–	2 414	204	0	80	2 700	369
Västerbottens	1	–	16	–	13 209	2 123	79	356	15 783	1 210
Norrbottnens	4	–	–	–	4 874	770	13	173	5 834	414
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	84 378	10 144	4 057	1 833	71 107	17 975	4 378	734	194 606	4 575
Gmb	38 337	7 087	5 907	3 027	57 806	10 627	9 309	644	132 744	5 127
Gns	108 685	8 086	7 519	421	36 452	75 577	12 205	9 016	257 961	7 120
Ss	105 542	18 620	4 461	464	89 777	91 301	6 977	5 094	322 237	7 942
Gsk	19 155	1 870	1 359	525	42 155	51 965	9 448	6 878	133 356	11 066
Ssk	7 792	1 463	1 015	52	25 457	24 252	2 158	1 584	63 773	3 670
Nn	163	21	32	23	21 228	5 209	93	750	27 520	2 447
Nö	5	–	16	–	18 144	2 903	92	534	21 694	1 657
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	315	57	63	28	1 078	1 426	75	93	3 136	1 520
5,1– 10,0	1 600	248	220	76	5 121	6 911	395	435	15 007	4 223
10,1– 20,0	8 546	1 116	966	226	19 939	22 654	1 749	1 397	56 594	8 314
20,1– 30,0	11 723	1 278	1 235	305	24 035	23 571	2 325	1 678	66 150	5 871
30,1– 50,0	30 513	3 400	2 367	567	49 581	43 324	5 249	3 551	138 551	7 878
50,1– 100,0	83 408	10 291	5 439	1 830	103 254	76 216	12 698	7 363	300 501	9 184
Över 100,0	227 953	30 901	14 075	3 314	159 118	105 706	22 168	10 716	573 951	5 791
<i>Hela riket</i>										
2003	364 058	47 290	24 366	6 345	362 127	279 808	44 661	25 235	1 153 890	42 781
2002	285 249	54 350	24 395	6 386	410 456	295 002	30 809	22 623	1 129 269	44 038
2001	354 495	44 670	34 403	9 577	387 922	278 174	39 642	25 370	1 174 254	46 344
2000 ¹	353 201	48 364	34 533	12 997	398 227	295 544	40 728	45 328	1 228 922	50 679
1995	222 304	39 076	39 693	26 220	427 155	278 322	44 577	27 124	1 104 471	..
1990	320 120	29 595	73 460	..	492 027 ²	387 823	..	32 628 ³	1 335 653	..

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

2) Inklusivt höstkorn.

3) Inklusivt rågvete.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.5

Baljväxter 2003. Arealer och antal företag med odling*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärtor, åkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter Areal hektar
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholms	1 049	81	–	–	–	–	1 049
Uppsala	2 627	262	–	–	–	–	2 627
Södermanlands	2 332	170	–	–	–	–	2 332
Östergötlands	6 093	507	–	–	–	–	6 093
Jönköpings	132	23	–	–	–	–	132
Kronobergs	51	17	–	–	–	–	51
Kalmar	1 076	127	–	–	767	76	1 843
Gotlands	1 057	172	–	–	–	–	1 057
Blekinge	131	14	–	–	–	–	131
Skåne	3 890	407	6 368	396	–	–	10 258
Hallands	1 425	213	454	45	–	–	1 879
Västra Götalands	5 473	600	2 298	150	–	–	7 771
Värmlands	735	82	–	–	–	–	735
Örebro	788	96	–	–	–	–	788
Västmanlands	1 620	173	–	–	–	–	1 620
Dalarnas	313	44	–	–	–	–	313
Gävleborgs	146	31	–	–	–	–	146
Västernorrlands	2	3	–	–	–	–	2
Jämtlands	1	..	–	–	–	–	1
Västerbottens	–	–	–	–	–	–	–
Norrbottnens	0	..	–	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3 479	379	5 916	377	–	–	9 395
Gmb	3 509	452	601	45	767	76	4 877
Gns	10 111	912	2 298	150	–	–	12 409
Ss	8 880	810	–	–	–	–	8 880
Gsk	1 810	307	305	23	–	–	2 115
Ssk	1 120	155	–	–	–	–	1 120
Nh	32	19	–	–	–	–	32
Nö	0	..	–	–	–	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 5,0	47	34	–	–	–	–	47
5,1 – 10,0	231	82	21	5	–	–	252
10,1 – 20,0	622	209	101	10	4	..	727
20,1 – 30,0	925	227	108	12	25	5	1 058
30,1 – 50,0	2 173	406	497	49	78	16	2 748
50,1 – 100,0	6 373	883	1 794	165	216	31	8 383
Över 100,0	18 571	1 181	6 600	350	444	22	25 615
<i>Hela riket</i>							
2003	28 942	3 022	9 121	591	767	76	38 830
2002	31 959	3 402	8 909	554	717	79	41 585
2001	29 928	3 415	8 862	581	756	91	39 546
2000	27 892	3 495	8 525	562	835	121	37 252
1995	11 959	1 871	8 578	..	709	..	21 246
1990	32 725

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6

Oljevaxter 2003. Arealer och antal företag med odling*Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar				Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårrybs			Areal hektar	Antal företag
<i>Län</i>								
Stockholms	175	2 112	89	579	2 955	163	295	17
Uppsala	50	3 831	175	700	4 755	317	528	42
Södermanlands	269	2 512	104	696	3 581	202	128	10
Östergötlands	2 333	2 720	60	558	5 670	450	1 472	106
Jönköpings	118	55	–	29	202	24	1	3
Kronobergs	30	19	5	41	97	17	–	–
Kalmar	254	276	3	39	573	74	100	17
Gotlands	64	814	1	182	1 061	142	113	17
Blekinge	79	125	–	–	204	29	1	..
Skåne	13 373	3 361	47	79	16 860	1 247	211	18
Hallands	864	875	4	272	2 015	226	26	4
Västra Götalands	5 479	4 858	96	2 163	12 596	1 019	516	44
Värmlands	12	457	67	520	1 057	85	35	10
Örebro	251	1 602	122	495	2 469	202	145	23
Västmanlands	0	3 033	35	777	3 845	238	129	12
Dalarnas	–	14	5	418	437	48	27	4
Gävleborgs	–	1	3	178	183	22	–	–
Västernorrlands	0	2	–	2	5	4	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	0	–	–	–
Västerbottens	–	1	–	–	1	3	–	–
Norrbottens	0	–	–	8	8	3	–	–
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	11 010	2 688	6	238	13 942	1 029	174	15
Gmb	3 080	2 213	21	190	5 503	568	245	36
Gns	7 416	6 700	138	2 212	16 466	1 319	1 856	137
Ss	716	13 308	519	3 479	18 022	1 160	1 222	107
Gsk	965	1 137	45	633	2 780	306	61	17
Ssk	166	621	89	935	1 811	156	169	17
Nn	0	2	–	40	42	8	–	–
Nö	0	1	–	8	9	6	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	26	33	5	10	74	26	7	5
5,1– 10,0	114	54	4	32	205	58	41	13
10,1– 20,0	570	406	12	305	1 293	266	138	32
20,1– 30,0	585	632	20	410	1 648	294	73	18
30,1– 50,0	1 524	1 576	120	818	4 037	623	271	42
50,1– 100,0	4 552	5 457	181	1 981	12 170	1 329	531	60
Över 100,0	15 981	18 513	475	4 178	39 146	1 915	2 666	158
<i>Hela riket</i>								
2003	23 352	26 670	817	7 734	58 574	4 511	3 727	328
2002	31 219	21 943	1 899	12 408	67 469	5 143	3 191	330
2001	19 900	13 591	857	10 425	44 774	3 873	4 437	510
2000	24 870	12 112	1 395	9 791	48 168	4 475	10 660	1 142
1995	56 084	23 311	1 587	23 661	104 643	..	4 288	..
1990	84 598	44 203	9 068	30 035	167 904

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Vall och grönfoder 2003. Arealer och antal företag med odling

Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Grönfoder ¹		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	355	44	27 070	1 334	172	5	27 597
Uppsala	816	95	33 301	1 872	225	12	34 342
Södermanlands	476	56	34 948	1 574	634	39	36 058
Östergötlands	1 176	173	53 685	2 739	2 119	146	56 980
Jönköpings	1 798	468	62 022	3 431	12	..	63 832
Kronobergs	584	185	34 399	2 231	3	..	34 986
Kalmar	1 522	236	63 460	2 919	46	6	65 028
Gotlands	1 079	172	35 743	1 417	61	9	36 883
Blekinge	257	74	13 624	1 101	5	..	13 886
Skåne	4 784	733	87 099	6 560	4 936	287	96 819
Hallands	1 592	253	40 117	2 745	520	43	42 229
Västra Götalands	3 909	595	151 254	10 071	1 945	126	157 108
Värmlands	1 208	195	52 233	2 547	230	20	53 671
Örebro	441	81	26 881	1 740	613	49	27 935
Västmanlands	184	30	20 509	1 438	700	47	21 393
Dalarnas	790	188	29 264	1 645	48	5	30 102
Gävleborgs	2 148	346	37 340	1 865	7	6	39 495
Västernorrlands	2 591	528	34 085	1 444	8	4	36 684
Jämtlands	2 806	485	32 622	1 241	–	–	35 428
Västerbottens	2 286	405	41 156	1 610	21	6	43 463
Norrbottnens	946	165	22 470	854	0	..	23 416
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	1 958	264	36 915	3 562	4 091	260	42 964
Gmb	4 614	612	110 015	5 726	1 075	68	115 704
Gns	2 280	246	83 884	5 364	3 725	241	89 889
Ss	2 389	294	148 694	8 005	2 483	163	153 566
Gsk	7 422	1 707	290 322	18 042	648	56	298 392
Ssk	2 121	381	92 344	5 284	249	25	94 714
Nn	7 205	1 305	101 880	4 331	14	8	109 099
Nö	3 760	701	69 227	2 786	21	7	73 008
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	193	191	18 224	5 600	6	3	18 423
5,1– 10,0	712	458	49 836	8 364	8	5	50 556
10,1– 20,0	2 173	945	102 177	10 325	63	18	104 413
20,1– 30,0	2 345	712	90 146	6 086	89	21	92 580
30,1– 50,0	4 947	1 051	159 552	7 565	388	54	164 887
50,1– 100,0	10 340	1 363	268 045	8 575	1 880	202	280 265
Över 100,0	11 039	751	245 301	5 204	9 872	511	266 212
<i>Hela riket</i>							
2003	31 748	5 471	933 280	51 719	12 306	814	977 334
2002	32 387	5 585	941 023	52 773	12 439	817	985 849
2001	26 416	4 955	929 627	53 701	10 282	765	966 325
2000	3 478	918	917 305	54 673	8 465	690	929 248
1995	23 999	..	1 034 937	71 340	7 822	1 037	1 066 758
1990	10 753	1 649	928 846

1) Inkl. majs. År 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljväxtblandningar under spannmål.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8

Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2003, hektar och procent*Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage in 2003, hectares and per cent*

Område	Areal slåttervall, hektar	Andel slåttervall av total vallareal, procent	Areal betesvall, hektar	Andel betesvall av total vallareal, procent	Areal slåtter- och betesvall, hektar
<i>Län</i>					
Stockholms	27 070
Uppsala	26 840	81	6 240	19	33 300
Södermanlands	28 500	82	6 310	18	34 950
Östergötlands	44 850	84	8 260	15	53 680
Jönköpings	52 970	85	9 060	15	62 020
Kronobergs	27 110	79	6 940	20	34 400
Kalmar	58 650	92	4 520	7	63 460
Gotlands	30 470	85	5 130	14	35 740
Blekinge	13 620
Skåne	66 580	76	19 870	23	87 100
Hallands	28 870	72	10 590	26	40 120
Västra Götalands	118 340	78	31 070	21	151 250
Värmlands	43 420	83	8 380	16	52 230
Örebro	20 440	76	5 290	20	26 880
Västmanlands	17 520	85	2 990	15	20 510
Dalarnas	22 780	78	6 250	21	29 260
Gävleborgs	31 240	84	6 050	16	37 340
Västernorrlands	27 340	80	4 700	14	34 080
Jämtlands	27 900	86	4 720	15	32 620
Västerbottens	37 670	92	3 070	8	41 160
Norrbottnens	22 470
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	27 060	73	9 270	25	36 920
Gmb	90 320	82	19 250	18	110 020
Gns	69 620	83	12 750	15	83 880
Ss	121 780	82	25 280	17	148 690
Gsk	234 290	81	54 290	19	290 320
Ssk	74 610	81	16 530	18	92 340
Nn	83 950	82	15 890	16	101 880
Nö	63 070	91	5 750	8	69 230
<i>Hela riket</i>					
2003	764 360	82	159 590	17	933 280
2002	765 100	81	169 400	18	941 000

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 3.9

Potatis och sockerbetor 2003. Arealer och antal företag med odling

Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse ¹		Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	115	110	0	..	–	–
Uppsala	304	141	–	–	–	–
Södermanlands	104	86	–	–	–	–
Östergötlands	1 733	208	–	–	3	..
Jönköpings	335	319	–	–	–	–
Kronobergs	190	204	9	4	–	–
Kalmar	528	213	800	67	1 559	108
Gotlands	850	121	–	–	3 891	353
Blekinge	112	126	2 783	219	972	124
Skåne	6 760	769	4 813	349	42 974	3 079
Hallands	3 011	437	24	3	701	165
Västra Götalands	3 640	957	172	19	–	–
Värmlands	672	142	8	..	–	–
Örebro	755	195	6	..	–	–
Västmanlands	112	68	–	–	–	–
Dalarnas	725	237	0	..	–	–
Gävleborgs	333	240	–	–	–	–
Västernorrlands	230	280	–	–	–	–
Jämtlands	186	182	0	3	–	–
Västerbottens	471	162	2	..	–	–
Norrbottnens	758	117	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	6 519	756	721	98	35 507	2 423
Gmb	4 299	620	7 127	491	14 245	1 425
Gns	4 665	504	169	18	3	..
Ss	1 605	545	14	3	–	–
Gsk	1 502	1 435	583	74	345	59
Ssk	920	411	0	..	–	–
Nn	1 162	745	1	4	–	–
Nö	1 252	325	2	..	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	109	283	1	..	23	11
5,1– 10,0	366	663	21	13	141	58
10,1– 20,0	951	1 019	128	46	1 024	318
20,1– 30,0	1 199	656	300	67	1 638	356
30,1– 50,0	2 304	874	963	134	4 669	738
50,1– 100,0	5 537	1 005	2 233	194	12 381	1 192
Över 100,0	11 457	806	4 971	213	30 225	1 156
<i>Hela riket</i>						
2003	21 923	5 306	8 617	669	50 100	3 829
2002	23 142	5 671	8 589	716	54 820	4 072
2001	23 776	5 842	8 460	738	54 834	4 213
2000	23 610	6 310	9 293	827	55 484	4 370
1995	27 630	13 371	7 371	916	57 518	5 143
1990	27 305	19 348	8 866	1 364	49 951	6 702

1) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10

Träda, outnyttjad mark m.m. 2003. Arealer, hektar

Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ¹	Annan obrukad åker	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	647	112	47	12 848	1 096	732	..	85 220
Uppsala	2 023	74	158	20 782	637	682	..	149 675
Södermanlands	1 949	87	155	19 718	575	598	..	127 767
Östergötlands	1 368	525	74	28 431	2 434	742	..	208 395
Jönköpings	–	148	38	4 038	1 605	341	..	91 416
Kronobergs	38	34	9	2 229	989	170	..	50 433
Kalmar	109	984	41	10 679	1 245	458	..	126 120
Gotlands	10	697	46	6 840	653	304	..	85 970
Blekinge	24	615	8	2 318	512	111	..	32 517
Skåne	2 529	4 617	485	31 173	4 280	1 233	..	454 722
Hallands	122	692	84	9 647	1 010	314	..	114 270
Västra Götalands	834	933	230	55 722	6 201	1 800	..	475 496
Värmlands	391	132	30	12 475	3 844	794	..	109 910
Örebro	2 168	153	111	14 506	985	557	..	106 405
Västmanlands	1 482	64	70	21 328	449	544	..	122 588
Dalarnas	317	131	56	5 647	1 657	499	..	60 731
Gävleborgs	91	41	61	4 443	2 478	459	..	69 226
Västernorrlands	25	80	60	2 505	3 030	382	..	49 821
Jämtlands	–	88	31	1 037	1 909	157	..	41 538
Västerbottens	165	32	77	6 570	2 811	632	..	70 007
Norrbottnens	13	198	21	2 709	2 975	430	..	36 363
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 188	3 475	433	23 659	1 957	949	..	335 490
Gmb	1 211	3 732	167	26 424	2 935	962	..	320 172
Gns	1 738	1 149	211	58 666	1 973	1 250	..	448 404
Ss	8 218	556	509	92 328	3 689	3 300	..	614 144
Gsk	768	855	196	36 090	9 871	2 053	..	488 967
Ssk	962	228	137	22 379	6 948	1 232	..	194 394
Nn	43	213	127	6 728	7 722	1 112	..	153 800
Nö	178	230	114	9 370	6 278	1 079	..	113 214
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	87	160	30	724	11 021	141	..	33 984
5,1– 10,0	342	366	108	4 199	11 630	582	..	83 816
10,1– 20,0	988	713	186	14 631	7 690	1 140	..	190 616
20,1– 30,0	979	694	158	17 295	2 235	1 148	..	187 153
30,1– 50,0	1 779	1 247	157	35 625	2 731	1 760	..	361 728
50,1– 100,0	2 508	2 436	288	76 711	1 979	2 803	..	708 726
Över 100,0	7 624	4 821	965	126 460	4 088	4 362	..	1 102 564
<i>Hela riket</i>								
2003	14 306	10 437	1 893	275 644	41 374	11 936	..	2 668 586
2002	14 621	10 127	2 043	268 543	60 462	10 231	..	2 679 941
2001	14 949	10 191	11 353	266 193	75 094	2 694 184
2000	15 079	10 389	10 447	247 734	79 696	2 705 984
1995	13 575	14 952	10 014	278 633	..	37 397	22 419	2 766 641
1990	176 075	..	17 312	29 099	2 844 592

1) Arealer som ej kunnat fördelas per gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

Kapitel 4 innehåller information om hektar- och totalskördar samt normskördar för olika lantbruksgrödor. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Våren 2003 anlände tidigare än normalt till hela landet. De höstsådda grödorna led av vartorkan och när regn sedan kom i slutet av april var bestånden i många fall så glesa att arealen såddes om med vårsådda grödor. Den tidiga våren gjorde att vårsådden genomfördes tidigare än normalt. Försommaren var sedan mycket gynnsam för grödornas utveckling. Juli inleddes med ihållande regn i landets södra del vilket ledde till översvämningar, framför allt i Småland. Sommaren blev som helhet mycket varm. Skörden kunde inledas tidigt och under goda förhållanden. På grund av den varma och övervägande torra sommaren var dock skörden lägre än många hoppats. Andelen obärgad areal blev lägre än normalt

Hektarskördar

Hektarskördarna påverkas av andelen obärgad areal på så vis att de blir lägre ju större den obärgade arealen är.

Spannmål (tabell 4.1)

Skördeutbytet per hektar var lågt för de höstsådda grödorna, särskilt för höstvet. På riksnivå blev avkastningen av höstvet 8 % lägre än genomsnittet för de fem senaste åren. För Skåne, Gotlands och Värmlands län var höstveteskörden i nivå med tidigare års resultat, men i övriga län gav höstvet låg eller mycket låg avkastning. För de vårsådda spannmålsgrödorna var skördeutbytet bättre. Vårkorn och havre gav förhållandevis höga hektarskördar i flertalet av länen. Ett undantag var Hallands län där det var problem med kraftiga regn i samband med vårbruket vilket medförde

att många av de vårsådda fälten fick sås om. På riksnivå var vårkornets och havrens avkastning 6 respektive 7 % högre än genomsnittet för de fem senaste åren.

Ärter (tabell 4.3)

Hektarskörden av ärter var 3 270 kg per hektar vilket är 24 % över genomsnittet för de senaste fem åren. Framförallt i Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Skåne län var hektarskördarna höga jämfört med de närmast föregående åren. I Östergötlands län, som har den största ärtarealen, var hektarskörden i nivå med femårsgenomsnittet.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Skörden per hektar av *höstraps* och *vårrops* var, på riksnivå, 5 % lägre än femårsgenomsnittet för båda grödorna. Hektarskörden för *höstrybs* och *vårtrybs* var cirka 14 % lägre än femårsgenomsnittet.

Skörden av *oljelin* har för 2003 beräknats till 1 850 kg per hektar. Avkastningen per hektar var liksom för 2002 hög jämfört med tidigare år. Den torra och varma hösten gjorde att odlarna kunde tröska linet under bra skördeförhållanden. Andelen obärgad areal var därför låg.

Slåttervall (tabell 4.5)

Undersökning om skörd av slåttervall genomförs för andra året efter ett uppehåll under några år. Hektarskörden för första skörd 2003 skattas till 3 310 kg per hektar, återväxten till 1 700 kg per hektar och den totala inbärgade vallskörden till 5 010 kg per hektar. Hektarskörden för återväxten har beräknats för den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Det innebär att avkastningsnivån per hektar blir lägre än

om beräkningen skett för enbart tillvaratagen återväxtareal.

Potatis och sockerbeter (tabell 4.6)

Hektarskörden av *matpotatis* var för riket 25 580 kg/ha, vilket är något lägre än förra året. Skåne län har en förhållandevis stor färskpotatisodling vilket drar ner hektarskörden. Trots detta redovisar länet den högsta hektarskörden, 29 790 kg/ha. Lägre hektarskörd än föregående år redovisas bl.a. för Kalmar län. Norrlands-länen redovisar över lag lägre hektarskördar jämfört med föregående års höga avkastnings-siffror.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden för riket beräknades till 34 380 kg/ha vilket är något lägre än 2002.

Stärkelsehalten för potatis levererad som potatis för stärkelse framgår av **tabell 4.7**. År 2003/2004 låg medelstärkelsehalten på 19,9 % enligt uppgifter från Lyckeby Stärkelsen. Det är en lägre halt jämfört med föregående år, men trots det, den näst högsta som redovisats.

Enligt uppgifter från Danisco Sugar AB var 2003 års skörd av *sockerbeter* 49 600 kg/ha för riket, vilket var en ökning med 2 procent jämfört med 2002. Sockerhalten (**tabell 4.7**) angavs till 18,2 % vilket var något högre än föregående år.

Normskördar (tabell 4.8)

SCB beräknar årligen normskördar. Med normskörd menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeundersökningarna (leveransuppgifter för sockerbeter) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret. Under senare år har trenden med årliga skördeökningar för normskörden stagnerat och för vissa grödor t.o.m. minskat. Undantag är råg, där avkastningsnivån ökade rejält i och med att hybrid sortererna introducerades.

Totalskördar

Totalskördarna är beroende av skörden per hektar och av odlingens omfattning.

Vete och råg (tabell 4.2)

Totalskörden av *höstvete* uppgick år 2003 till drygt 2,0 miljoner ton vilket motsvarar 38 % av den totala spannmålskörden. Arealen höstvete var rekordstor, men ogynnsamma betingelser i samband med etableringen ledde till ojämna bestånd. Jämfört med föregående år har totalskörden ökat med 11 %. Störst total skörd uppmättes i Skåne respektive Västra Götalands län med 765 000 respektive 346 000 ton.

En allt större andel av höstvetet utgörs av s.k. fodervete som här har inräknats i totalskörden. De spannmålsgrödor som odlas för produktion av etanol ingår också i de redovisade kvantiteterna.

Den totala skörden av *vårvete* var 234 000 ton. Störst total skörd redovisades för Skåne län med 75 000 ton.

Totalskörden av *höstråg* uppgick till 118 000 ton vilket är 24 % lägre än femårsgenomsnittet. Minskningen beror framförallt på att den odlade arealen har minskat.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (tabell 4.2)

Totalskörden av vårkorn och havre beräknades till 1,5 respektive 1,1 miljoner ton, vilket är 13 respektive 7 % mindre än föregående år. Minskningen beror i första hand på att den odlade arealen minskat.

Totalskörden av *rågvete* och *blandsäd* har beräknats till 205 000 respektive 98 000 ton.

Ärter (tabell 4.3)

Totalskörden av ärter 2003 blev knappt 80 000 ton, vilket är 6 % mindre än 2002. Störst omfattning har odlingen i Östergötlands län som redovisar en total skörd på nära 19 000 ton.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Totalskördarna av *raps* och *rybs* har för år 2003 beräknats till 130 000 ton, vilket är nästan 20 % mindre än 2002 och 6 % mindre än ge-

nomsnittet för de fem senaste åren.

Av *höstraps* bärgades 67 000 ton. Hösten 2002 såddes 31 000 hektar höstraps. Brist på fukt och nederbörd gjorde att utsädet hade svårt att gro. Övervintringen blev sämre än normalt och mer än 20 % av arealen kördes upp. Totala skörden för *vårraps* beräknas till 51 000 ton. Jämfört med föregående år har skörden av *vårraps* ökat. Totalskördarna av *vår-rybs* och *höstrybs* har beräknats till 10 500 respektive 1 200 ton.

Totalskörden av *oljelin* har beräknats till 6 900 ton. Den totala skörden har varierat mycket mellan åren beroende på skillnader i skörd per hektar och förändringar i den odlade arealen.

Slåttervall (tabell 4.5)

Vid 2003 års undersökning har den totala bärgade skörden av slåttervall skattats till 3,8 miljoner ton, varav den första skörden till 2,5 miljoner ton och återväxten till 1,3 miljoner ton. Det är den inbärgade skörden av slåttervall som beräknats. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits genom bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till sammanlagt 561 000 ton. Det är en minskning med cirka 52 000 ton jämfört med 2002 års totalskörd och innebär en fortsatt minskning vid jämförelse med åren närmast dessförinnan. Minskad areal och lägre skörd per hektar har medfört att den totala matpotatisskörden minskat. Ändrad insamlingsmetod under 1999 gör det svårt att jämföra resultaten för 1999–2003 med resultaten fram t.o.m. år 1998 (se vidare under *Om statistiken*).

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 296 000 ton, vilket är en minskning med 5 000 ton jämfört med föregående års skörd. I totalskörden ingår även potatis för stärkelse som ska bli utsäde.

Enligt Danisco Sugar AB blev 2003 års totalskörd av sockerbetor nästan 2,5 miljoner ton vilket är cirka 7 % lägre totalskörd jämfört med genomsnittet för de senaste fem åren.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördestatistik

Sedan lång tid tillbaka har skattningar av skördar inom jordbruket redovisats i Sverige varje år. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades främst för skördeskadestyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadestyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär.

Med början 1995 infördes ett nytt skördestatistiskt system baserat på en kombination av en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare och objektiva mätningar av skörden på provytor i 32 av rikets 106 skördeområden (SKO). Skördestatistiken för *spannmål*, *ärter* och *oljeväxter* baseras fr.o.m. 1998 helt och hållet på en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Danisco Sugar AB. För *oljeväxterna* har uppgifter tidigare erhållits från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor men fr.o.m. 1995 ingår oljeväxterna i intervjuundersökningen om skördens storlek.

Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser mellan senare års resultat och uppgifter från åren före 1999, bör göras med försiktighet.

SCB:s objektiva skördeuppskattningar utfördes i *slåttervall* i full skala t.o.m. 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 gjordes skattningar endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995–1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå.

Fr.o.m. 1998 och fram t.o.m. 2001 genomfördes inga undersökningar för skörd av slåttervall. Ett ökat intresse för skörd av slåttervall gjorde att framtagning av statistik återupptogs fr.o.m. 2002, numera som postenkätundersökning.

Omfattning

För 2003 års intervjuundersökning i spannmål, ärter och oljeväxter uttogs genom sannolikhetsurval totalt 4 350 jordbruksföretag fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden i vilka praktiskt taget ingen odling av spannmål, ärter eller oljeväxter förekommer. Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtades uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna, skörden av oljeväxter samt ärtskörden. Med ärter avses kokärter och foderärter till mognad. Med blandsäd avses stråsädesblandningar och stråsäd/baljäxtblandningar för skörd av mogen gröda.

För 2003 års skördeundersökning i potatis uttogs 1 238 matpotatisodlare och 190 odlare av stärkelsepotatis.

I undersökningen om slåttervall drogs ett urval om 1 000 lantbruksföretag med en odling på minst 0,5 hektar slåttervall.

Bearbetning

I intervjuundersökningen om skörd av spannmål, ärter och oljeväxter inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål och ärter omräknas uppgiven kvantitet till 15,0 % vattenhalt och för oljeväxter till 9,0 %. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras gårdens areal av grödan.

I postenkäten om potatisskörden inhämtades uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal. Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. bortsortering och lagringsförluster ytterligare förluster som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Skattningen av hektarskörd görs i båda

undersökningarna för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. På basis av hektarskörden och arealuppgifter från Lantbruksregistret har bärgad totalskörd beräknats.

Undersökningen om skörden av slåttervall är relativt komplicerad och som komplement till postenkäten har en omfattande telefonuppföljning varit nödvändig. Förutom uppgifter om skördade kvantiteter har arealuppgifter för slåttervall respektive betesvall samlats in. Genom att applicera skattad andel slåttervall på den totala vallarealen enligt Lantbruksregistret har slåttervallarealen beräknats. För första skörden har hektarskörden skattats som kvoten mellan den skattade totalskörden och den enligt ovan beräknade slåttervallarealen. Återväxten tillvaratas i regel genom flera skördar. Vid beräkningarna har dessa sammanslagits till en total återväxtskörd. Hektarskörden för återväxten har skattats på samma sätt som första skörden och med samma areal, dvs. hela slåttervallarealen. Detta även om återväxten inte tillvaratagits på hela arealen.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, ärter, oljeväxter, potatis och slåttervall avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag med minst 2,1 hektar åkermark.

För undersökningen om skörd av spannmål, ärter och oljeväxter blev bortfallet 5 %. Bortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 7 respektive 3 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis).

Bortfallet i vallundersökningen var 11 %. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. Grödarealerna baseras på uppgifter i Lantbruksregistret, som fr.o.m. år 2000 kommer från Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. Dessa arealuppgifter är dock uppgivna före skörd och avviker ibland från faktiskt skördade arealer. Exempelvis har relativt stora arealer som enligt Lantbruksregistret redovisas som havre, blandsäd och ärter skördats som grönfoder. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och

skördade arealer, till vilka också kan räknas smärre fel avseende fördelningen mellan höstkorn och vårkorn, har bidragit till att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). En annan skillnad är att blandsäd i arealstatistiken avser stråsädesblandningar medan blandsäd i skördestatistiken avser stråsädesblandningar och stråsäd/baljväxtblandningar för skörd av mogen gröda. Vidare särredovisas arter i skördestatistiken medan de samredovisas med åkerbönor m.m. i arealstatistiken. I nedanstående tablå visas arealstatistikens och skördestatistikens uppgifter för olika grödor samt den procentuella skillnaden dem emellan. Skördestatistikens uppgifter är avrundade till jämna total.

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Arealstatistiken	Skördestatistiken	
Höstvete	364 058	363 910	-0,0
Vårvete	47 290	47 080	-0,4
Höstråg	24 366	24 030	-1,4
Höstkorn	6 345	6 300	-0,7
Vårkorn	362 127	357 770	-1,2
Havre	279 808	274 880	-1,8
Rågvete	44 661	44 350	-0,7
Blandsäd ¹	25 235	27 800	10,0
Arter ²	28 942	24 160	-17,0
Höstraps	23 352	23 350	0,0
Vårrops	26 670	26 670	0,0
Höstrybs	817	820	0,0
Vårrys	7 734	7 730	0,0
Oljelin	3 727	3 710	-0,5
Slätter- och betesvall	933 280	764 360	-18,0

- 1) I skördestatistiken ingår även stråsäd/baljväxtblandningar som skördats som mogen gröda.
2) I arealstatistiken ingår även åkerbönor m.m.

Normskördar

SCB beräknar årligen normskördar för följande grödor som omfattas av skördundersökningarna: höstvete, vårvete, råg, vårkorn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrys, matpotatis samt potatis för stärkelse. Förutom dessa grödor ingår även sockerbetor i beräkningarna. Med normskörd menas den skörd, som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeundersökningarna (leveransuppgifter för sockerbetor) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret.

Normskördarna används bl.a. som underlag vid rådgivning till lantbrukare, driftsekonomiska beräkningar och vid värderingar vid in-trång.

Annan publicering

Definitiva resultat från skördeundersökningarna rörande hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 0401. Redovisning sker här också av obärgade arealer samt av arealer skördade som grönfoder.

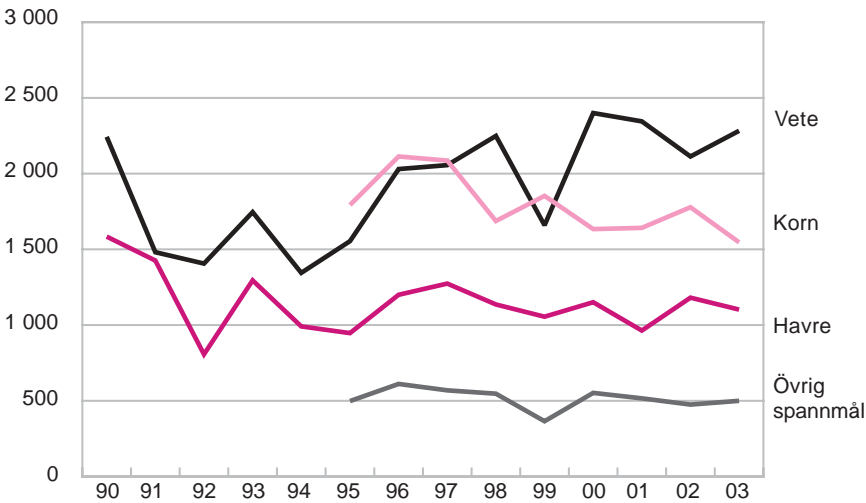
Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2003 i JO 15 SM 0301.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A**Totalskördar av spannmål 1990–2003, 1 000-tals ton***Total production of cereals*

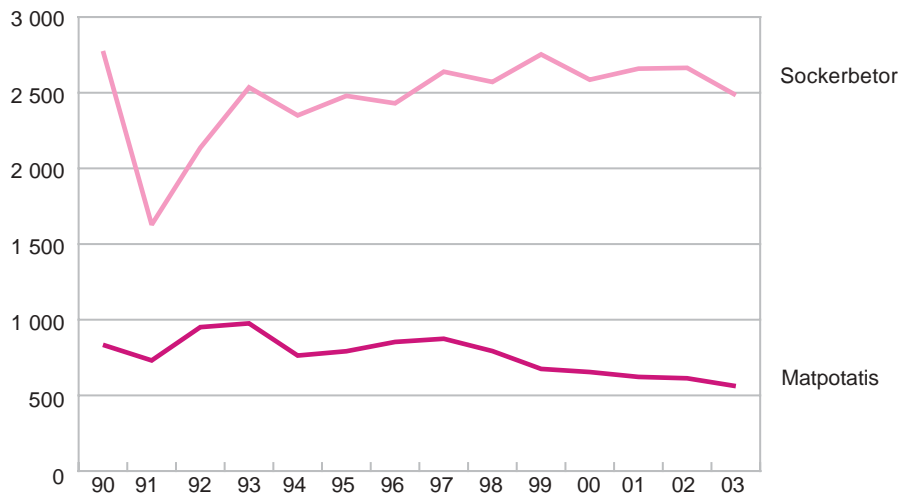
1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Figur 4B**Total skörd av matpotatis och sockerbeter 1990–2003, 1 000-tals ton***Total production of table potatoes and sugar beet*

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.1
Spannmål 2003. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	4 520	..	3 670	..	3 640	3 580	4 780	..
Uppsala	5 080	4 850	3 400	..	4 600	4 420	4 290	3 790
Södermanlands	4 690	4 550	3 700	..	3 820	3 960	4 430	4 020
Östergötlands	4 840	4 540	5 250	..	4 410	4 540	4 620	3 900
Jönköpings	4 700	..	–	..	2 800	3 450	3 770	3 320
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	5 230	4 600	3 160	3 580	3 800	3 690	4 270	..
Gotlands	5 010	4 650	4 030	3 190	4 170	4 550	4 770	..
Blekinge	5 780	5 820	4 350	4 670	4 810	..
Skåne	7 620	6 300	6 020	6 280	5 750	5 780	5 520	..
<i>Hallands</i>								
Västra Götalands	5 110	3 860	4 910	..	3 880	3 880	4 650	3 590
Värmlands	4 850	–	2 940	3 350	4 880	..
Örebro	4 840	5 290	4 730	–	4 540	4 370	4 420	..
Västmanlands	4 340	4 400	..	–	4 340	4 000
<i>Dalarnas</i>								
Gävleborgs	–	2 860	2 530
Västernorrlands	..	–	–	–	2 460
Jämtlands	–	..	–	–	2 750	..	–	..
Västerbottens	–	–	..	–	2 320	2 590
<i>Norrbottnens</i>								
	–	–	–	–	2 430
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	7 590	6 340	6 340	6 630	5 630	5 270	5 250	..
Gmb	6 030	5 180	5 120	4 000	4 610	4 960	4 770	3 280
Gns	5 100	4 230	5 170	..	4 580	4 360	4 780	3 990
Ss	4 790	4 800	3 850	..	4 320	4 100	4 560	3 740
Gsk	4 440	3 460	3 270	..	3 020	3 270	4 130	3 280
Ssk	4 170	4 310	4 000	..	2 930	3 200	4 210	2 780
Nn	–	2 830	2 480	..	2 030
Nö	–	–	..	–	2 360	2 740	..	1 950
<i>Hela riket</i>								
2003	5 630	4 960	4 920	4 600	4 240	4 010	4 630	3 510
2002	6 470	4 960	5 330	5 390	4 340	4 100	5 540	3 580
2001	6 040	4 650	5 270	5 270	4 140	3 550	4 410	3 230
2000	6 100	5 100	5 430	5 090	3 970	3 960	4 600	3 470
1995	6 260	4 980	5 310	5 370	3 960	3 480	5 130	2 540
1990	6 560	5 220	4 750	.. ²	4 540	4 310	.. ²	.. ²

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första gången som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.2
Spannmål 2003. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	76 500	..	2 300	..	31 200	33 100	3 700	..
Uppsala	164 200	21 800	3 500	..	134 000	55 800	4 900	7 800
Södermanlands	133 300	12 800	4 200	..	39 100	65 000	11 000	3 700
Östergötlands	260 800	14 700	19 700	..	71 000	74 100	26 900	14 100
Jönköpings	4 800	20 300	27 400	7 000	5 600
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	55 200	5 100	2 300	5 400	60 800	22 700	17 300	..
Gotlands	35 300	9 500	3 400	2 800	68 200	10 300	17 900	..
Blekinge	13 500	6 300	17 200	7 500	5 500	..
Skåne	764 900	75 400	48 800	15 800	497 700	87 500	20 600	..
<i>Hallands</i>								
Västra Götalands	345 900	23 900	23 200	..	141 600	351 300	52 300	37 400
Värmlands	24 300	33 500	55 500	6 700	..
Örebro	49 500	27 400	6 200	..	71 600	94 100	4 700	..
Västmanlands	64 400	23 500	98 400	104 400
<i>Dalarnas</i>								
Gävleborgs	44 500	18 100
Västernorrlands	38 300	16 100
Jämtlands	14 000
Västerbottens	6 500
Norrbottnens	30 400	4 400
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	640 300	64 300	25 200	12 200	400 200	94 000	22 800	..
Gmb	230 800	36 600	29 400	12 000	260 000	47 900	43 900	2 900
Gns	553 900	34 200	38 900	..	166 600	329 100	58 400	35 900
Ss	505 700	88 700	17 000	..	387 500	374 400	31 700	22 000
Gsk	84 800	6 300	4 400	..	121 800	162 300	38 500	24 900
Ssk	32 500	6 300	4 100	..	74 200	76 400	9 000	5 600
Nn	58 400	12 200	..	2 300
Nö	42 200	6 300	..	900
<i>Hela riket</i>								
2003	2 049 200	233 500	118 100	29 000	1 517 300	1 102 300	205 100	97 600
2002	1 844 600	268 000	128 200	27 200	1 750 700	1 180 700	169 400	93 100
2001	2 137 700	207 100	180 000	46 500	1 595 600	963 700	174 500	85 600
2000	2 154 500	245 400	187 300	60 700	1 573 700	1 151 100	187 300	110 300
1995	1 363 000	190 800	206 400	137 900	1 654 800	946 700	223 900	67 500
1990	2 094 800	148 100	334 700	.. ²	2 122 600 ³	1 584 200	.. ²	.. ²

1) Avser bärgad skörd vid 15,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) Avser höst- och vårkorn.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.3
Ärter 2003. Hektarskörd, kg/ha¹ och
total skörd, ton

Peas. Yield per hectare and total production

Område	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>		
Stockholms	3 300	3 300
Uppsala	3 410	8 500
Södermanlands	3 170	7 000
Östergötlands	3 200	18 700
Jönköpings
<i>Kronobergs</i>		
Kalmar	2 670	2 900
Gotlands	3 090	2 800
Blekinge
Skåne	4 560	14 200
<i>Hallands</i>		
Västra Götalands	2 430	7 700
Värmlands	1 890	1 200
Örebro	2 950	2 200
Västmanlands	2 600	3 800
<i>Dalarnas</i>		
Gävleborgs
Västernorrlands	–	..
Jämtlands
Västerbottens	–	–
<i>Norrbottnens</i>		
Norrbottnens	–	..
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	4 510	11 800
Gmb	3 380	10 300
Gns	3 080	24 300
Ss	3 070	25 700
Gsk	2 310	2 900
Ssk	2 330	2 300
Nn
Nö	–	..
<i>Hela riket</i>		
2003	3 270	79 100
2002	3 130	84 400
2001	2 860	76 300
2000	2 660	67 400
1995
1990

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skörde-
statistiken.

Tabell 4.4

Oljevaxter 2003. Hektarskörd, kg/ha¹ och total skörd, ton

Oilseed crops. Yield per hectare and total production

Område	Höstraps		Våraps		Hösttrybs		Vårtrybs		Oljelin	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>										
Stockholms	1 840	3 900
Uppsala	2 070	7 900
Södermanlands	1 850	4 600
Östergötlands	2 340	5 500	1 800	4 900	2 070	3 000
Jönköpings	–	–	..
Kronobergs	–	–	–
Kalmar	–
Gotlands	1 630	1 300	–
Blekinge	–	–	..
Skåne	3 150	42 100	2 040	6 800
Hallands	2 600	2 200	2 020	1 800
V:a Götalands	2 460	13 500	1 810	8 800	–	..	1 310	2 800
Värmlands	1 460	800	–	..
Örebro	2 190	3 500	1 100	500
Västmanlands	–	..	1 860	5 600	1 510	1 200
Dalarnas	–	–	–	..	1 550	600
Gävleborgs	–	–	–	..	–	–	–
Västernorrlands	–	..	–	..	–	–	–
Jämtlands	–	–	–	..	–	–	–
Västerbottens	–	–	–	..	–	–	–
Norrbottnens	–	..	–	–	–	–	–	..	–	–
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	3 190	35 200	2 000	5 400
Gmb	2 910	9 000	1 900	4 200
Gns	2 440	18 100	1 840	12 300	–	..	1 370	3 000	1 850	3 400
Ss	2 300	1 600	1 960	26 100	1 470	800	1 400	4 900	1 800	2 200
Gsk	2 410	2 300	1 800	2 000	1 090	700
Ssk	1 440	1 300
Nn	–	..	–	..	–
Nö	–	..	–	..	–	–	–	..	–	–
<i>Hela riket</i>										
2003	2 860	66 700	1 920	51 100	1 490	1 200	1 360	10 500	1 850	6 900
2002	2 910	90 900	2 110	46 300	1 760	3 300	1 510	18 700	1 700	5 200
2001	3 100	61 700	1 980	26 900	1 460	1 200	1 550	16 200	780	3 300
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1995	2 300	129 100	1 570	36 600	1 200	28 400
1990	3 230	267 220	2 020	86 510	1 960	16 020	1 760	52 060

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.5

Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2003.**Areal, hektarskörd och totalskörd***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production*

Område	Antal företag	1:a skörd		Inbärgad skörd, kg/ha ²	Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ¹	Totalt inbärgad skörd, ton ²		Totalt inbärgad skörd, ton ^{2,3}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{2,3}	Totalt inbärgad, ton ²	Kg/ha ²
<i>Län</i>								
Stockholms	14
Uppsala	30	26 840	90 500	3 370	30 800	1 150	121 300	4 520
Södermanlands	32	28 500	89 000	3 120	47 600	1 670	136 600	4 790
Östergötlands	48	44 850	146 100	3 260	87 400	1 950	233 500	5 210
Jönköpings	45	52 970	166 200	3 140	99 600	1 880	265 800	5 020
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	54	58 650	229 900	3 920	131 100	2 240	361 100	6 160
Gotlands	37	30 470	97 900	3 210	59 500	1 950	157 500	5 170
Blekinge	11
Skåne	80	66 580	230 400	3 460	127 600	1 920	358 000	5 380
<i>Hallands</i>								
Hallands	44	28 870	99 600	3 450	79 500	2 760	179 200	6 210
Västra Götalands	119	118 340	441 400	3 730	244 800	2 070	686 200	5 800
Värmlands	50	43 420	140 100	3 230	54 800	1 260	194 900	4 490
Örebro	25	20 440	62 400	3 050	39 300	1 920	101 700	4 980
Västmanlands	21	17 520	48 700	2 780	21 600	1 230	70 200	4 010
<i>Dalarnas</i>								
Dalarnas	31	22 780	74 100	3 260	35 200	1 540	109 300	4 800
Gävleborgs	24	31 240	133 700	3 640	33 300	1 070	147 000	4 700
Västernorrlands	27	27 340	86 700	3 170	17 900	650	104 600	3 830
Jämtlands	21	27 900	80 400	2 880	24 600	880	105 000	3 760
Västerbottens	32	37 670	100 400	2 670	50 900	1 350	151 300	4 020
Norrbottnens	18
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	49	27 060	100 900	3 730	83 700	3 090	184 600	6 820
Gmb	111	90 320	328 500	3 640	202 600	2 240	531 100	5 880
Gns	79	69 620	251 000	3 600	178 400	2 560	429 400	6 170
Ss	137	121 780	378 100	3 100	192 000	1 580	570 200	4 680
Gsk	212	234 290	785 300	3 350	391 300	1 670	1 176 600	5 020
Ssk	72	74 610	263 700	3 530	94 500	1 270	358 200	4 800
Nn	74	83 950	262 400	3 130	74 000	880	336 400	4 010
Nö	56	63 070	157 700	2 500	72 500	1 150	230 300	3 650
<i>Hela riket</i>								
2003	790	764 360	2 530 800	3 310	1 295 600	1 700	3 826 400	5 010
2002	609	765 100	2 737 000	3 580	1 275 000	1 670	4 012 000	5 240
1995 ⁴	879	..	3 377 600	4 580
1990 ⁵	2 936	..	3 296 200	4 720	1 922 900	2 770	5 219 000	7 490

1) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

2) Vattenhalt 16,5 procent.

3) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

4) För 1995 redovisades endast uppgifter för förstaskörden.

5) SCB:s objektiva skördeuppskattning utfördes i slåttervall fram t.o.m. 1992 i full skala.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.6

Potatis och sockerbetor 2003. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton

Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse		Sockerbetor ²	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	–	..	–	–
Uppsala	20 920	6 400	–	–	–	–
Södermanlands	–	–	–	–
Östergötlands	28 150	48 800	–	–
Jönköpings	–	–	–	–
<i>Kronobergs</i>	–	..	–	–
Kalmar	19 340	10 200	46 700	72 800
Gotlands	25 820	22 000	–	–	43 000	167 200
Blekinge	34 620	96 400	49 600	48 200
Skåne	29 790	201 400	35 450	170 600	50 400	2 164 900
Hallands	27 540	82 900	44 600	31 300
Västra Götalands	25 540	93 000	–	–
Värmlands	20 430	13 700	–	..	–	–
Örebro	26 870	20 300	–	..	–	–
Västmanlands	–	–	–	–
Dalarnas	21 020	15 200	–	..	–	–
Gävleborgs	16 310	5 400	–	–	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–
Jämtlands	–	..	–	–
Västerbottens	11 680	5 500	–	..	–	–
Norrbottnens	15 950	12 100	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	29 740	193 800	35 670	25 700
Gmb	27 270	117 200	34 340	244 700
Gns	27 090	126 400
Ss	23 730	38 100	–	..	–	–
Gsk	19 640	29 500
Ssk	19 410	17 900	–	..	–	–
Nn	18 090	21 000	–	..	–	–
Nö	13 880	17 400	–	..	–	–
<i>Hela riket</i>						
2003	25 580	560 800	34 380	296 300	49 600	2 484 400
2002	26 470	612 500	35 050	301 100	48 600	2 664 300
2001	26 160	621 900	35 820	303 100	48 500	2 659 400
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1995	31 280	791 500	38 330	282 300	43 600	2 478 500
1990	33 060	834 200	40 090 ³	351 900 ³	55 800	2 775 500

1) Metodförändringar gör att jämförbarheten mellan resultat åren 1999–2003 och tidigare års resultat försämrats.

2) Uppgifter fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

3) Uppgifterna för 1990 avser även råsprit.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken samt Danisco Sugar AB.

Tabell 4.7
Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1990/91–
2003/04 respektive 1990–2003, procent
Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beet

År	Medel- stärkelse- halt, %	År	Socket- halt %
2003/04	19,9	2003	18,2
2002/03	20,4	2002	18,0
2001/02	18,6	2001	16,7
2000/01	19,5	2000	17,6
1995/96	18,8	1995	16,5
1990/91	18,4	1990	17,6

Källa: Lyckeby Stärkelsen och Danisco Sugar AB.

Tabell 4.8
Normskördar 2003, kg/ha
Standard yields per hectare

Område	Spannmål ¹		Råg	Korn	Havre
	Höst- vete	Vår- vete			
<i>Län</i>					
Stockholms	5 523	4 359	4 508	3 982	3 446
Uppsala	5 441	4 764	4 272	4 275	4 010
Södermanlands	5 603	4 424	4 447	4 208	3 720
Östergötlands	6 219	5 148	5 417	4 666	3 997
Jönköpings	4 736	–	–	3 071	2 977
Kronobergs	4 823	–	4 385	3 350	3 398
Kalmar	6 223	5 264	3 885	3 897	3 774
Gotlands	4 853	3 810	4 308	3 831	3 368
Blekinge	6 648	6 641	4 381	4 283	4 543
Skåne	7 960	6 258	6 643	5 620	5 175
Hallands	6 171	4 779	4 549	4 546	4 448
Västra Götalands	5 969	4 461	5 526	4 120	3 910
Värmlands	4 721	3 981	4 254	3 478	3 390
Örebro	5 866	5 261	4 250	4 271	3 868
Västmanlands	5 204	4 007	3 913	4 144	3 740
Dalarnas	3 806	–	–	3 364	3 378
Gävleborgs	–	–	–	2 751	2 516
Västernorrlands	–	–	–	2 048	1 930
Jämtlands	–	–	–	2 280	2 815
Västerbottens	–	–	–	2 316	2 352
Norrbottnens	–	–	–	2 328	2 617
<i>Hela riket</i>					
2003	6 376	5 265	5 561	4 266	3 823
2002	6 351	5 176	5 448	4 204	3 747
2001	6 408	5 134	5 348	4 168	3 685
2000	6 446	5 059	5 204	4 137	3 658
1995	6 262	5 014	4 461	4 053	3 853
1990	5 818	4 918	4 195	3 911	3 866

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljeväxter 9 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.8 (forts.)

Område	Oljeväxter ¹				Mat- potatis	Potatis för stjär- kelse	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			
<i>Län</i>							
Stockholms	–	1 704	1 645	1 499	–	–	–
Uppsala	–	2 185	1 680	1 755	22 092	–	–
Södermanlands	2 256	1 789	1 613	1 524	–	–	–
Östergötlands	2 594	2 059	1 402	1 503	34 393	–	–
Jönköpings	–	–	–	–	28 607	–	–
Kronobergs	–	–	–	–	36 653	–	–
Kalmar	2 514	1 718	–	1 411	31 551	38 464	44 216
Gotlands	2 275	1 520	–	1 433	28 526	–	39 520
Blekinge	2 497	2 070	–	–	25 386	40 050	46 790
Skåne	2 840	2 074	–	–	41 641	39 808	47 375
Hallands	–	1 868	–	1 607	35 258	–	45 733
Västra Götalands	2 426	2 008	–	1 611	33 704	–	–
Värmlands	–	1 780	–	1 336	27 184	–	–
Örebro	–	2 171	–	1 714	27 893	–	–
Västmanlands	–	1 952	–	1 619	20 264	–	–
Dalarnas	–	–	–	1 232	25 728	–	–
Gävleborgs	–	–	–	1 497	16 494	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–	14 467	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	16 099	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	18 811	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	20 400	–	–
<i>Hela riket</i>							
2003	2 717	2 008	1 415	1 553	33 436	39 368	46 626
2002	2 634	1 910	1 390	1 511	33 866	39 812	46 416
2001	2 607	1 809	1 444	1 483	34 608	40 268	46 249
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1995	2 777	1 699	1 724	1 555	31 900	37 754	46 762
1990	3 050	1 972	2 021	1 761	29 194	36 045	44 843

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljeväxter 9 %.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

– *Frilandsarealer*

– *Växthus- och bänkgårdsytor*

– *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 2002 bedrevs enligt trädgårdsinventeringen 2003 trädgårdsodling vid ca 3 000 företag i landet. Frilandsodling förekom på 68 procent av företagen på en sammanlagd areal av 12 100 hektar. Växthusodling förekom på 1 100 företag med en sammanlagd yta av 3,4 milj. m² (**tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst (1 800 ha) följt av ”övriga köksväxter” (1 200 ha) samt isbergssallat (1 100 ha) (**tabell 5.3**).

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2002 upptog morötter och jordgubbar mer än en tredjedel. Morötter odlades av 453 och jordgubbar av 597 företag.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av tomater och gurka. Bland snittblommorna användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**tabell 5.5**).

Både antalet företag och den odlade ytan av snittblommor i växthus/bänkgård fortsätter att minska. År 2003 upptog odlingen av snittblommor i växthus och bänkgård en yta av 114 kvadratmeter vid total 64 företag. Ytan för köksväxter har dock ökat något sedan 1996, med ca 15 procent och upptar nu 1 600 ha (**tabell 5.6**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor vid lantbruksregistreringen

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 genom lantbruksregistreringen i juni. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering görs. LBR-insamlingen syftar enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda träd-

gårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar avses ske växelvis vart tredje år.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 har publicerats i J 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 i JO 36 SM 0001.

Trädgårdsinventeringen 2003 och trädgårdsräkningen 2000 är tillgänglig på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande ekologiskt odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1

Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999 och 2002¹
Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Bänkgård, plasttunnlar		Friland		Totala antalet företag ²
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>1999</i>							
– 2,0	2 474	794	20	41	212	203	890
2,1– 5,0	292	144	4	11	557	282	351
5,1– 10,0	171	71	3	7	779	259	288
10,1– 20,0	124	79	2	4	1 484	369	393
20,1– 30,0	26	44	–	–	1 044	218	235
30,1– 50,0	60	44	1	3	1 420	295	304
50,1–100,0	52	48	14	7	3 197	409	419
100,1–	75	40	2	4	3 541	311	319
<i>Hela riket</i>							
2002	3 373	1 143	– ³	– ³	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	44	77	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	– ³	– ³	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	81	174	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	– ³	– ³	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	97	287	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	– ³	– ³	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	160	517	11 898	3 961	4 907

1) För 2002 finns ingen statistik uppdelad på storleksgrupp, hektar åkermark.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

3) Bänkgårdsytan redovisas inte vid trädgårdsinventeringar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–2002***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises*

	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Växthus								
yta, 1 000 m ²	3 545	3 370	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143
Bänkgård								
yta, m ²	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²	44 424	.. ²
antal	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²	77	.. ²
Friland								
yta, m ²	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044
Totalt								
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004

1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal
 Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation

Växtslag	1999 ¹			2002 ¹		
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>						
Gurka	293	13 276	159	278	12 313	117
Blomkål	341	6 028	105	316	4 850	98
Vitkål	447	19 842	201	385	13 405	189
Salladskål	69	1 194	47	75	1 782	38
Matlök	791	35 283	313	805	23 228	311
Purjolök	138	3 245	105	99	2 574	115
Morötter	1 756	84 308	500	1 820	84 784	453
Rödbetor	303	14 400	162	255	9 330	177
Isbergssallat	687	19 325	138	1 092	23 350	114
Annan sallat	39	538	42	94	865	63
Majs	84	524	87	126	425	91
Kålrötter	197	5 945	154	175	4 080	147
Övriga köksväxter	1 006	..	478	1 246	..	453
Summa köksväxter	6 150	..	1 158	6 767	..	1 045
<i>Frukt</i>						
Äpple	1 531	18 006	296	1 334	18 005	231
Päron	185	1 159	133	172	1 972	111
Plommon	101	388	148	169	495	135
Körsbär	195	196	73	188	621	65
Summa frukt	2 011	..	365	1 862	..	350
<i>Bär</i>						
Jordgubbar	2 707	12 520	771	2 209	9 845	597
Hallon	117	118	156	130	191	156
Svarta vinbär	415	478	186	471	395	184
Övriga bär	119	159	56	99	..	61
Summa bär	3 358	..	949	2 909	..	811
<i>Snittblommor</i>	47	61 563 ³	97
<i>Plantskoleväxter</i>	616	24 284 ³	181	435	16 781	160

- 1) Trädgårdsräkning 1999. Trädgårdsinventering 2002, se sid. 73 för mer information.
- 2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.
- 3) Blommor och plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning o trädgårdsinventering.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–2002
Outdoors cultivation

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Köksväxter								
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045
Frukt								
areal, hektar	3 039	3 108	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862
antal företag	620	623	558	503	460	425	365	350
Bär								
areal, hektar	2 562	2 990	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811
Snittblommor								
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47	..
antal företag	267	231	200	156	200	168	97	..
Plantskoleväxter								
areal, hektar	751	793	737	706	740	761	616	435
antal företag	327	310	303	246	230	194	181	160

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.5

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 2002

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Växtslag	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>			
Tomater	642 133	22 771 ²	262
Gurka	605 935	22 937 ²	238
Melon	18 622	175 ²	28
Kruksallat	70 790	14 980	10
Huvud-, annan sallat	69 825	3 836	27
Kryddväxter	53 291	22 557	36
Jordgubbar	52 218	248 ²	20
Övriga köksväxter	27 728	38	407
Summa köksväxter	1 488 324	..	407
<i>Snittblommor</i>			
Rosor	78 268	10 032	17
Krysanthemum	17 988	432	33
Alstroemeria	4 884	477	10
Övriga snittblommor	13 322	443	26
Summa snittblommor	114 462	11 383	64
<i>Lökblommor till snitt</i>			
Tulpaner		112 025	252
Narcisser		1 023	169
Övriga lökblommor		2 580	37
Summa lökblommor till snitt		115 628	272
<i>Krukväxter</i>			
Begonia		5 066	204
Krysanthemum		2 506	36
Cyklamen		1 290	125
Julstjärna		6 112	224
Pelargon		11 352	548
Saint paulia		2 099	26
Kalanchoe		3 934	26
Impatiens		1 838	184
Primula		1 516	51
Marguerite		2 569	242
Gröna växter		1 089	95
Praktpetunia, stor och småbladig		1 319	335
Övriga krukväxter		7 671	272
Summa krukväxter		48 361	619
<i>Övrigt</i>			
Lökblommor i kruka		13 072	364
Utplanteringsväxter		65 017	690
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		169 711	227

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Tomater, gurka, melon och jordgubbar redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.6**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–2002***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002
Köksväxter							
yta, 1 000-tals m ²	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551
antal företag	739	641	566	607	517	462	429
Snittblommor							
yta, 1 000-tals m ²	534	399	309	266	185	160	114
antal företag	424	341	228	211	134	90	64
Krukväxter							
kvantitet, 1 000-tal	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361
antal företag	834	812	697	765	630	608	619
Lökblommor							
kvantitet, 1 000-tal ¹	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145	128 700
antal företag	641	587	467	487	383	380	388
Utplanteringsväxter							
kvantitet, 1 000-tal	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017
antal företag	.. ²	970	846	916	779	705	690
Sticklingar och småplantor							
kvantitet, 1 000-tal	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711
antal företag	.. ³	586	326	709	216	203	227

1) Uppgifter för både lökblommor/snitt och i kruka.

2) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

3) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplantor totalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, getter, hästar, svin, höns, kycklingar, kalkoner samt om biodling, pälsdjursuppfödning och rennäring.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med närmare 330 000 djur. Minskningen skedde främst under 1980-talet. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortgående sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med drygt 250 000 djur. Nedgången var kraftigast under andra hälften av 1980-talet och början av 1990-talet och kan ses mot bakgrund av det tvåprissystem för mjölk som infördes 1986.

Antalet *kor för köttproduktion* har mer än fördubblats sedan 1980 och uppgick 2003 till 165 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. På senare år har antalet varit i stort sett oförändrat. Antalet företag med kor för köttproduktion hade en topp under mitten av 90-talet men minskar nu för varje år och börjar närma sig antalet som fanns i början av 1980-talet.

Får fanns år 2003 vid 7 600 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 25 %.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2003 till 210 000 och antalet *lamm* till 238 000 djur. Antalet lamm kan dock ha underskattats något beroende på att en del fårägare, i bidrags-sammanhang, bara redovisat tackorna. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 57 000 djur, dvs. 14 %.

Antalet *svin*, som år 2003 uppgick till 1,9 milj. djur, har minskat med närmare en tredjedel sedan 1980. Minskningen var kraftigast under 1980-talet. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med 86 %.

Antalet *höns* ökade under den första hälften av 1980-talet men har därefter minskat och nådde år 2003 sin lägsta nivå på många år, dvs. 4,5 milj. djur. Bara mellan åren 2002 och 2003 minskade antalet höns (exkl. kycklingar) med 234 000 djur, dvs. 5 %.

Antalet *kalkoner* uppgår år 2003 till 286 000 och finns vid 1 000 företag.

Jordbruksföretag utan djur

År 2003 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 30 700. År 1980 var motsvarande siffror, för företag med mer än 2,0 hektar åker, 32 000 (**tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–7)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå. Antal företag med *mjölkkor* minskade med 14 % jämfört med år 2002, dvs. från 11 300 till 9 700

företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 37,0 till 41,4 mjölkkor.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkföretag med drygt tre fjärdedelar, till ca 9 700 år 2003. Nedgången, som var mest markerad under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåprissystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Under hela 1980-talet skedde en omfördelning av antalet nötkreatur från mindre besättningar till större. Strukturomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt även under 1990-talet och in på 2000-talet. Alla besättningsstorlekar under 50 mjölkkor har minskat under perioden. Det största antalet mjölkkor, 145 000, fanns i besättningar med mellan 25 och 49 mjölkkor.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt drygt 30 % av landets nötkreatur.

Den genomsnittliga köttkobsbesättningen hade 13,0 djur år 2003 mot 5,7 djur år 1980.

Får, getter och hästar

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 8–10)

Får fanns år 2003 vid 7 600 företag, vilket var en ökning med 2 % jämfört med 2002. Totalt fanns i riket 210 000 tackor och baggar och 238 000 lamm.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Nästan vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 13 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler. Samtidigt som antalet företag med får minskar sker en förskjutning mot större besättningar.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De två län som har flest får är Västra Götalands och Gotlands län.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exkluderat

sive lamm) ökade från 26,7 djur år 2002 till 27,7 år 2003, att jämföra med 15,9 djur 1980.

Antal getter uppgick år 2003 till 5 500. Flest getter fanns det i Jämtlands län med 1 200 djur vilket motsvarar drygt 20 % av landets getter.

Uppgifter om antal hästar (**tabell 6.8**) vid företag med minst 2,1 hektar åkermark har genom åren samlats in intermittent. Antalet uppgick år 2003 till 95 500 djur. Antalet hästar som redovisats till Lantbruksregistret bedöms vara mindre än hälften av det totala antalet hästar. Enligt en särskild utredning vid SCB år 2000 uppgår det totala antalet hästar till närmare 300 000.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 11–15)

År 2003 fanns svin vid 3 700 företag.

De kraftiga förändringarna i antalet *suggor och galtar* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhänger med uppbyggnaden av leasing-system för suggor. Leasingsystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasing-system en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

År 2003 fanns 21 000 suggor och galtar och 86 000 *slaktsvin* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark. Det innebär att 8 % av samtliga svin fanns vid företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Figur 6B visar att det totala antalet *svin* sjönk under 1980-talet, liksom i slutet av 1990-talet, med tendens till fortsatt minskning de senaste åren.

Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk), Götalands skogsbygder (Gsk) och Nedre Norrland (Nn) är de tre områden som har högst andel småföretag. Omkring tre fjärdedelar av före-

tagen har här färre än 100 slaktsvin.

Närmare 60 % av suggorna och galtarna finns vid företag med 200 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 9 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2003 bestod av 83 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 377 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning. Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne. Endast 3 % av svinen finns i Norrland.

Närmare hälften av företagen med slaktsvin har över 50 hektar åkermark. Endast 3 % har mindre än 2 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har knappt 50 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 3 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Drygt 60 % av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 98 % av företagen minst 2 hektar åkermark och 41 % minst 50 hektar åkermark.

Ungefär vart femte företag har minst 100 suggor och galtar. Som nämnts återfinns nästan två tredjedelar av djuren hos denna grupp av företag.

Höns, kycklingar och kalkoner

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 16–18)

År 2003 fanns höns vid 5 400 företag och kycklingar av värpras vid 700 företag.

Totalt fanns drygt 4,5 milj. höns år 2003, vilket var en minskning med 5 % jämfört med 2002. Antal kycklingar av värpras var drygt 1,5 milj., en minskning från 2002 med 2 %.

Drygt 60 % av hönsen finns på företag med högst 20 hektar åkermark.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har en fjärdedel av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten, dvs. 4 % av totala antalet företag med höns. Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns. De län som har flest höns är Skåne, Öster-

götlands, Hallands och Kalmar län. Två tredjedelar av landets höns finns i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (92 %) finns vid företag med mer än 5 000 höns. Motsvarande andel 1995 var 86 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 54 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 830 djur år 2003 mot 252 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 2 250 respektive 517.

Antalet kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion fortsätter att minska och uppgick år 2003 till 1,5 milj. djur. Detta är en minskning med 17 % sedan 1995.

Antal kalkoner uppgick år 2003 till 286 000. Flest kalkoner finns i Västra Götalands län där 66 % av kalkonerna finns.

Övrig djurhållning

Antalet *minskar* (avelshonor) redovisades 2002/03 till 290 000, ett antal som varit relativt konstant den senaste 5-årsperioden (**tabell 6.19**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2003 till drygt 11 000, ett antal som sjunker för varje år. Uppräknad skörd av honung låg år 2003 på 2 900 ton (**tabell 6.20**).

Antalet *renar* uppgick år 2002 till 229 000 mot 253 000 år 1995. Antalet renägare fortsätter att minska och uppgick år 2002 till 4 500 (**tabell 6.21**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minigränser som gäller för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250

nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Åren 1996–1998 baserades husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare år liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Statistiken för 1996–1998 bör därför utnyttjas med viss försiktighet. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

År 2000 togs uppgifter in på annat sätt. Till grund för statistiken över får, hästar, svin och höns låg uppgifter från en postenkät i september månad. Redovisningen avsåg förhållandena den 1 augusti. För nötkreatur och svin hade dessförinnan genomförts en urvalsundersökning (djurräkning) i juni. Statistiken över nötkreatur baserades på denna räkning eftersom insamlingen i september inte var heltäckande. Uppgifter om antalet svin i riket hämtades också från djurräkningen, eftersom juniuppgifterna gav bättre jämförbarhet med uppgifterna för tidigare år. För andra djurslag ansågs smärre avvikelser i räkningstidpunkt mellan olika år ha mindre betydelse.

År 2001 liksom 2002 samlades uppgifterna in via en postenkät i början av juni. Dessa båda undersökningar baserades på ett riksomfattande urval av drygt 15 000 lantbruk.

År 2003 baseras statistiken för får, getter, svin, hästar och fjäderfä på en postenkätundersökning i juni till samtliga jordbruksföretag i landet. För nötkreatur år 2003 framställs statistiken genom bearbetning av informationen i Jordbruksverkets centrala djurdatabas (CDB) samt informationen i Jordbruksverkets mjölkkvotsregister om mjölkleveranser.

Annan djurskötsel

Statistik rörande pälsdjurskötsel utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Sveriges Biodlares Riksförbund utarbetar statistik över biodlingen utifrån postenkäter.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet renar, är hämtade från Jordbruksverket via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0401.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

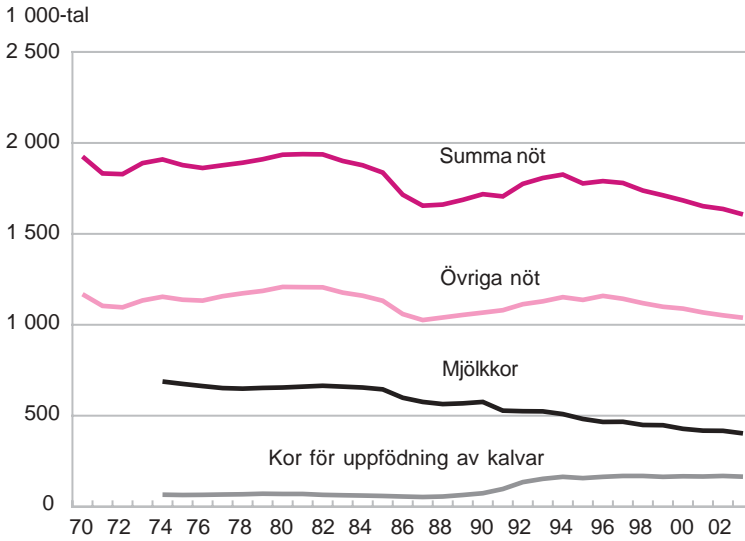
Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter om pälsdjurskötsel är hämtade ur en årlig redovisning från Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlares Riksförbund.

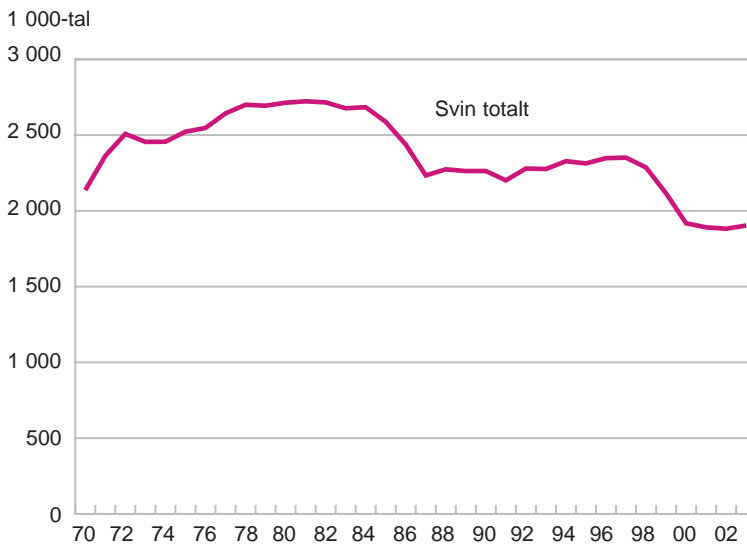
Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar är hämtade från underlag vid Jordbruksverket.

Figur 6A
Antal nötkreatur 1970–2003
 Number of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

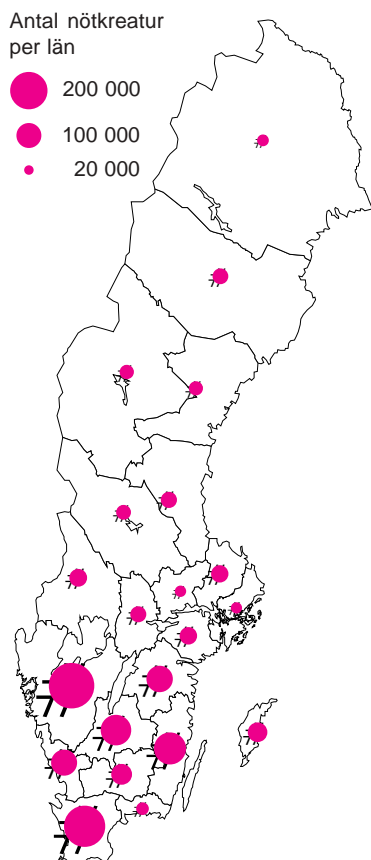
Figur 6B
Antal svin 1970–2003
 Number of pigs

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

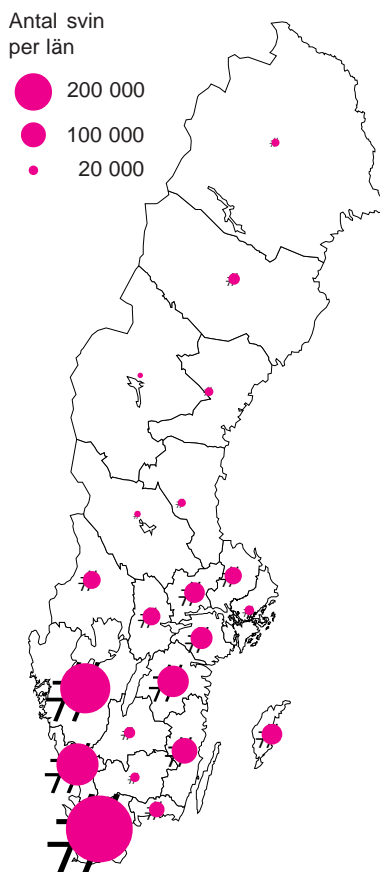
Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning
2003

Geographical distribution of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of pigs

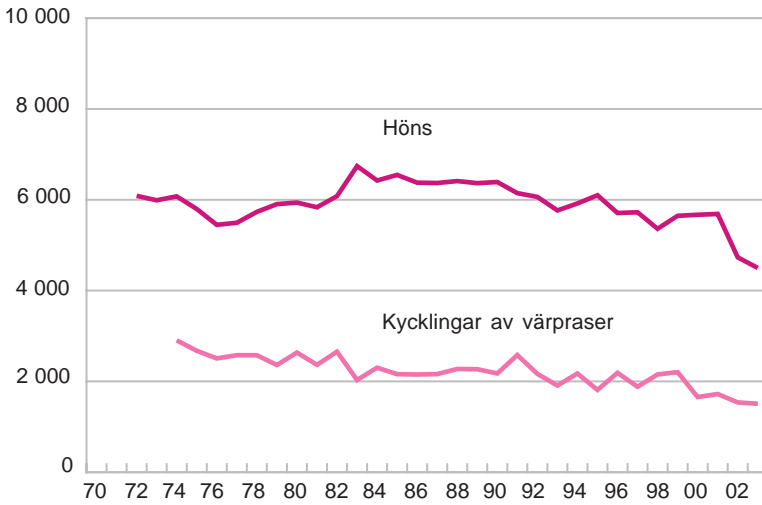

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2003

Number of fowls and chickens

1 000-tal

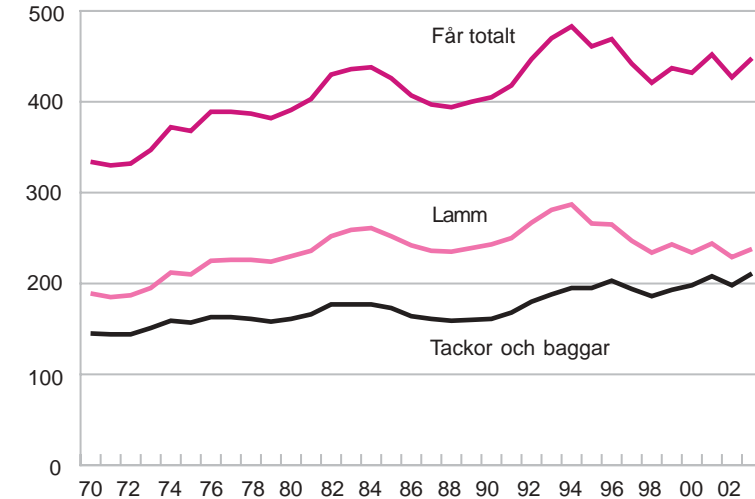

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2003

Number of sheep

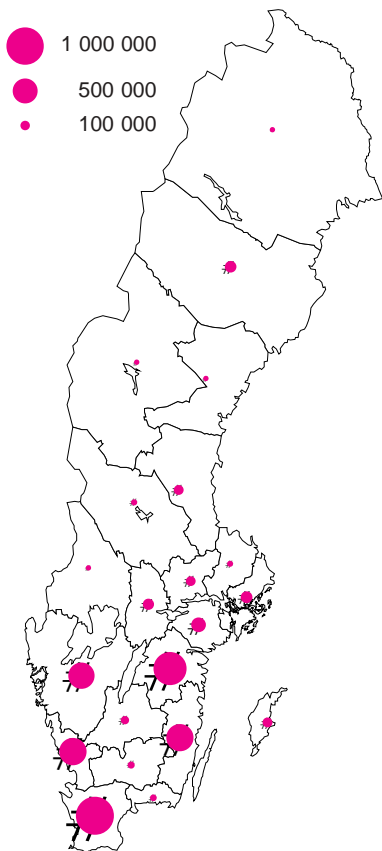
1 000-tal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of fowls

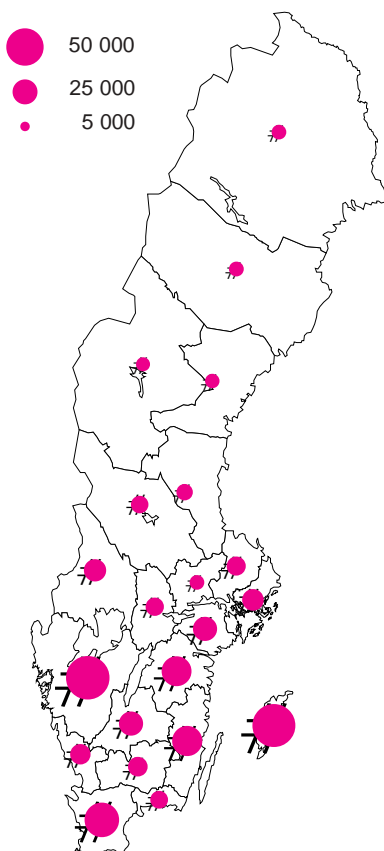
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2003
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2003¹
Number of livestock

Djurslag	1980	1985	1990	1995	2000	2002	2003
Kor för mjölkproduktion	655 738	645 706	576 409	482 118	427 621	417 082	402 520
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	59 227	74 544	157 128	167 277	168 593	164 718
Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	613 818	569 626	543 458	595 521	588 686	553 098	527 204
Kalvar under 1 år	594 550	562 642	524 032	542 328	500 183	498 692	512 232
Summa nötkreatur	1 935 022	1 837 201	1 718 443	1 777 095	1 683 767	1 637 465	1 606 674
Tackor och baggar	161 043	173 334	161 178	195 439	198 268	197 734	210 463
Lamm	230 586	251 644	243 621	266 410	233 666	229 037	237 845
Summa får	391 629	424 978	404 799	461 849	431 934	426 772	448 308
Getter, avelshonor	3 418
Övriga getter, inkl. killingar	2 091
Summa getter	5 509
Galtar	11 932	10 946	8 591	7 595	4 161	3 385	3 945
Suggor	278 249	249 248	221 092	237 355	201 896	208 177	204 527
Slaktsvin över 20 kg ²	1 253 804	1 127 036	1 024 820	1 299 843	1 145 856	1 095 981	1 127 372
Smågrisar under 20 kg ³	1 170 212	1 112 843	1 009 440	768 843	566 004	574 200	567 282
Summa svin	2 714 197	2 500 073	2 263 943	2 313 137	1 917 917	1 881 743	1 903 126
Höns (exkl. kycklingar)	5 937 152	6 548 298	6 391 943	6 100 270	5 669 655	4 731 837	4 497 678
Kycklingar av värpras	2 635 620	2 159 298	2 175 676	1 811 509	1 654 063	1 536 819	1 508 597
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 707 596	8 567 619	7 911 779	7 323 718	6 268 656	6 006 275
Kalkoner	285 696

1) T.o.m. 1985 är endast nöt och får vid företag med mer än 2 hektar åkermark medräknade.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

3) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2003***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others*

Djurslag	1980	1985 ^{1,2}	1990	1995	2000	2002	2003
Kor för mjölkproduktion	44 143	35 063	25 921	17 743	12 676	11 270	9 720
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 310	10 883	17 069	13 861	13 105	12 681
Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	63 179	52 652	42 696	39 160	30 457	27 810	26 457
Kalvar under 1 år	62 314	52 001	41 986	36 542	27 733	25 159	24 883
Totalt med nötkreatur	70 503	58 872	47 292	41 990	32 063	29 038	27 905
Får (exkl. lamm)	10 125	10 536	9 688	9 985	8 041	7 407	7 608
Lamm	9 547	9 940	9 101	9 380	7 272	6 701	6 736
Totalt med får och lamm	10 238	10 595	9 749	10 037	8 089	7 495	7 639
Getter, avelshonor	307
Övriga getter inkl. killingar	413
Totalt med getter	518
Hästar	14 300	15 325	..	16 310
Galtar	8 169	7 401	5 607	4 579	2 122	1 878	1 694
Suggor	19 247	14 933	10 836	7 927	3 218	2 726	2 468
Slaktsvin över 20 kg	15 419	12 452	8 591	8 276	3 897	3 260	2 993
Smågrisar under 20 kg	19 774	15 536	10 923	6 807	2 814	2 506	2 217
Totalt med svin	26 122	19 937	14 301	10 753	4 809	3 998	3 669
Höns	23 603	17 531	12 900	9 593	5 678	5 323	5 422
Kycklingar av värpras	5 093	2 714	1 875	1 405	715	774	672
Kalkoner	1 056
Utan nötkreatur, får, svin eller höns ³	32 258	35 443	36 695	33 560	33 300	33 533	30 730

1) T.o.m. 1985 är endast företag med mer än 2 hektar medräknade.

2) T.o.m. 1986 inkl. stora djurhållare.

3) Andra djur än nötkreatur, får, svin eller höns kan förekomma.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2003***Average size of herd*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	2000	2002	2003
Kor för mjölkproduktion	14,9	18,4	22,2	27,2	33,7	37,0	41,4
Kor för uppfödning av kalvar	5,7	5,7	6,8	9,2	12,1	12,9	13,0
Nötkreatur totalt	27,4	31,2	36,3	42,3	52,5	56,4	57,6
Tackor och baggar	15,9	16,5	16,7	19,6	24,7	26,7	27,7
Suggor och galtar ¹	15,1	17,7	21,2	30,8	63,9	77,4	83,4
Slaktsvin och smågrisar ^{1, 2}	81	95	119	157	294	336	377
Höns exkl. kycklingar	252	374	495	636	1 000	900	830
Kycklingar av värpras	517	796	1 160	1 289	2 300	1 900	2 250

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyttor med "Övriga svin".

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2003
Number of cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	5 502	3 466	8 968	7 799	7 812	24 579
Uppsala	12 058	4 716	16 774	15 528	15 845	48 147
Södermanlands	12 840	5 352	18 192	16 853	16 547	51 592
Östergötlands	28 407	11 435	39 842	37 179	37 267	114 288
Jönköpings	33 118	12 494	45 612	44 332	42 814	132 758
Kronobergs	15 550	8 319	23 869	23 970	22 014	69 853
Kalmar	40 651	11 254	51 905	48 064	45 034	145 003
Gotlands	16 598	5 127	21 725	21 748	19 554	63 027
Blekinge	5 686	5 176	10 862	9 976	9 867	30 705
Skåne	45 044	34 661	79 705	71 508	72 898	224 111
Hallands	26 320	7 647	33 967	30 413	29 804	94 184
Västra Götalands	70 141	25 557	95 698	90 041	86 953	272 692
Värmlands	11 212	6 377	17 589	16 409	16 219	50 217
Örebro	9 455	4 034	13 489	12 867	13 794	40 150
Västmanlands	6 684	2 692	9 376	7 993	8 670	26 039
Dalarnas	9 421	4 044	13 465	11 917	11 754	37 136
Gävleborgs	10 767	3 752	14 519	14 302	13 300	42 121
Västernorrlands	9 390	3 322	12 712	11 069	10 441	34 222
Jämtlands	10 404	3 102	13 506	11 740	10 277	35 523
Västerbottens	15 181	1 539	16 720	16 056	14 178	46 954
Norrbottnens	8 091	652	8 743	7 440	7 190	23 373
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	26 180	10 463	36 643	31 620	32 153	100 416
Gmb	66 865	26 381	93 246	87 279	83 667	264 192
Gns	49 485	15 151	64 636	58 184	60 140	182 960
Ss	47 243	20 479	67 722	62 839	64 190	194 751
Gsk	132 033	66 509	198 542	190 727	180 992	570 261
Ssk	25 364	12 584	37 948	34 391	33 732	106 071
Nn	30 445	10 159	40 604	36 635	34 122	111 361
Nö	24 905	2 992	27 897	25 529	23 236	76 662
<i>Hela riket</i>						
2003	402 520	164 718	567 238	527 204	512 232	1 606 674
2002	417 082	168 593	585 676	553 098	498 692	1 637 465
2001	418 471	165 738	584 210	573 286	494 016	1 651 511
2000 ¹	427 621	167 277	594 898	588 686	500 183	1 683 767
1995	482 118	157 128	639 246	595 521	542 328	1 777 095
1990	576 409	74 544	650 953	543 458	524 032	1 718 443

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2003

Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	37	684	1 875	1 199	1 707	5 502
Uppsala	43	1 511	5 278	2 922	2 304	12 058
Södermanlands	..	927	4 136	3 671	4 090	12 840
Östergötlands	74	1 517	9 332	6 279	11 205	28 407
Jönköpings	180	3 966	14 656	6 969	7 347	33 118
Kronobergs	190	2 118	6 651	4 099	2 492	15 550
Kalmar	162	2 573	12 932	8 849	16 135	40 651
Gotlands	39	1 762	7 137	3 205	4 455	16 598
Blekinge	101	1 079	2 274	979	1 253	5 686
Skåne	185	3 903	12 689	8 771	19 496	45 044
Hallands	107	2 479	7 582	5 696	10 456	26 320
Västra Götalands	582	8 777	26 366	16 561	17 855	70 141
Värmlands	184	1 443	3 665	2 059	3 861	11 212
Örebro	41	1 119	3 455	1 882	2 958	9 455
Västmanlands	17	582	2 549	1 643	1 893	6 684
Dalarnas	208	1 862	3 194	1 737	2 420	9 421
Gävleborgs	187	2 593	4 729	2 021	..	10 767
Västernorrlands	257	2 096	3 245	1 622	2 170	9 390
Jämtlands	140	2 175	3 788	2 477	1 824	10 404
Västerbottens	232	3 170	6 282	3 049	2 448	15 181
Norrbottnens	141	1 519	3 248	1 593	1 590	8 091
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	55	1 885	6 283	5 147	12 810	26 180
Gmb	186	4 939	21 571	13 907	26 262	66 865
Gns	184	3 696	16 230	11 678	17 697	49 485
Ss	198	4 577	17 358	11 385	13 725	47 243
Gsk	1 143	17 149	53 077	29 085	31 579	132 033
Ssk	283	3 908	8 804	5 026	7 343	25 364
Nn	604	6 486	11 578	6 146	5 631	30 445
Nö	470	5 215	10 162	4 909	4 149	24 905
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0 - 2,0	-	-	-	1 019
2,1 - 5,0	50	70	..	-	..	426
5,1 - 10,0	442	502	-	1 075
10,1 - 20,0	1 553	6 168	1 421	10 066
20,1 - 30,0	600	11 795	8 124	905	..	21 501
30,1 - 50,0	377	18 006	39 607	6 138	1 985	66 113
50,1 - 100,0	84	10 522	76 414	44 279	22 606	153 905
Över 100,0	17	792	19 403	35 645	92 558	148 415
<i>Hela riket</i>						
2003	3 123	47 855	145 063	87 283	119 196	402 520
2001	5 201	63 856	167 884	85 562	95 968	418 471
2000	6 747	75 578	171 934	88 268	85 094	427 621
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	57 686	482 118
1990	27 928	198 372	245 115	62 243	42 751	576 409

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal företag med nötkreatur 2003
Number of holdings with cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Samt- liga kor	Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Samtliga företag med nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	135	259	394	459	425	493
Uppsala	310	382	692	816	760	860
Södermanlands	259	327	585	663	622	702
Östergötlands	542	643	1 180	1 391	1 333	1 456
Jönköpings	838	1 107	1 943	2 339	2 215	2 425
Kronobergs	420	784	1 202	1 448	1 367	1 517
Kalmar	797	813	1 608	1 861	1 762	1 944
Gotlands	399	290	687	804	763	834
Blekinge	169	464	633	683	655	721
Skåne	908	2 008	2 909	3 251	3 088	3 434
Hallands	558	728	1 283	1 487	1 411	1 564
Västra Götalands	1 752	2 335	4 081	4 854	4 540	5 157
Värmlands	277	515	791	945	870	1 023
Örebro	222	327	549	678	629	721
Västmanlands	151	218	369	433	405	473
Dalarnas	281	335	614	723	686	781
Gävleborgs	358	329	687	870	799	917
Västernorrlands	302	312	613	794	722	831
Jämtlands	316	252	567	689	643	728
Västerbottens	481	186	666	882	820	915
Norrbottnens	245	67	312	387	368	409
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	478	676	1 153	1 317	1 257	1 399
Gmb	1 350	1 475	2 817	3 202	3 056	3 340
Gns	1 019	1 010	2 026	2 402	2 254	2 541
Ss	1 078	1 450	2 526	3 004	2 788	3 191
Gsk	3 387	5 763	9 133	10 733	10 136	11 281
Ssk	659	1 052	1 709	2 033	1 894	2 179
Nn	954	925	1 877	2 323	2 146	2 462
Nö	795	330	1 124	1 443	1 352	1 512
<i>Hela riket</i>						
2003	9 720	12 681	22 365	26 457	24 883	27 905
2002	11 270	13 105	23 340	27 810	25 159	29 038
2001	11 828	13 578	24 362	29 072	26 286	30 537
2000 ¹	12 676	13 861	25 500	30 457	27 733	32 063
1995	17 743	17 069	33 249	39 160	36 542	41 990
1990	25 921	10 883	..	42 696	41 986	47 292

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7

Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2003

Number of holdings with dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	5	41	54	20	15	135
Uppsala	6	81	152	49	22	310
Södermanlands	..	48	114	62	33	259
Östergötlands	10	85	259	105	83	542
Jönköpings	25	222	409	118	64	838
Kronobergs	26	119	185	69	21	420
Kalmar	22	142	355	148	130	797
Gotlands	5	97	203	53	41	399
Blekinge	14	59	67	17	12	169
Skåne	26	224	354	147	157	908
Hallands	15	149	214	93	87	558
Västra Götalands	80	499	746	278	149	1 752
Värmlands	26	82	102	34	33	277
Örebro	6	62	97	32	25	222
Västmanlands	3	35	72	28	13	151
Dalarnas	32	105	92	29	23	281
Gävleborgs	28	149	138	34	..	358
Västernorrlands	39	123	94	26	20	302
Jämtlands	21	122	113	42	18	316
Västerbottens	38	180	186	52	25	481
Norrbottnens	21	87	95	26	16	245
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	10	110	175	84	99	478
Gmb	26	271	599	231	223	1 350
Gns	25	204	449	198	143	1 019
Ss	28	252	490	192	116	1 078
Gsk	155	982	1 500	489	261	3 387
Ssk	40	222	252	84	61	659
Nn	93	373	336	101	51	954
Nö	73	297	300	83	42	795
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0 - 2,0	-	-	-	9
2,1 - 5,0	8	5	..	-	..	16
5,1 - 10,0	69	40	-	112
10,1 - 20,0	216	419	44	685
20,1 - 30,0	84	699	263	16	..	1 063
30,1 - 50,0	53	976	1 195	108	17	2 349
50,1 - 100,0	16	531	2 106	747	237	3 637
Över 100,0	4	41	490	586	728	1 849
<i>Hela riket</i>						
2003	450	2 711	4 101	1 462	996	9 720
2001
2000	1 315	4 189	4 936	1 484	751	12 676
1999	1 425	4 862	5 485	1 458	733	13 963
1995	2 303	7 395	6 288	1 243	514	17 743
1990	5 228	11 811	7 428	1 069	385	25 921

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får, getter och hästar 2003
Number of sheep, goats and horses

Område; storleksgrupp	Tackor och baggar födda 2002 och tidigare	Lamm	Summa får och lamm	Getter, avels- honor	Övriga getter inkl. killingar	Summa getter	Hästar
<i>Län</i>							
Stockholms	7 230	8 801	16 031	53	64	117	6 711
Uppsala	6 928	7 909	14 837	59	32	91	3 739
Södermanlands	9 968	10 733	20 701	40	43	83	3 960
Östergötlands	14 913	17 389	32 302	54	55	109	5 101
Jönköpings	10 246	12 275	22 521	36	73	109	4 987
Kronobergs	6 881	7 726	14 607	33	39	72	3 742
Kalmar	15 406	18 243	33 649	33	73	106	4 654
Gotlands	27 856	32 648	60 504	9	..	15	2 766
Blekinge	5 692	6 194	11 886	15	10	25	1 517
Skåne	19 481	22 711	42 192	53	100	153	13 019
Hallands	7 507	8 810	16 317	36	49	85	4 682
Västra Götalands	29 207	33 718	62 925	422	263	685	17 296
Värmlands	9 332	9 281	18 613	224	245	469	3 593
Örebro	5 774	6 558	12 332	55	32	87	3 170
Västmanlands	4 224	4 937	9 161	7	10	17	3 618
Dalarnas	6 252	6 493	12 745	463	223	686	2 844
Gävleborgs	5 614	5 660	11 274	238	144	382	3 094
Västernorrlands	4 858	3 855	8 713	378	195	573	2 507
Jämtlands	4 230	4 960	9 190	909	284	1 193	2 086
Västerbottens	4 468	4 651	9 119	194	97	291	1 561
Norrbottnens	4 396	4 293	8 689	107	54	161	852
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	6 287	7 314	13 601	20	48	68	7 319
Gmb	45 933	53 446	99 379	40	57	97	10 211
Gns	14 251	16 561	30 812	62	86	148	10 235
Ss	33 432	38 175	71 607	190	187	377	21 159
Gsk	67 048	78 417	145 465	527	425	952	28 367
Ssk	16 947	18 060	35 007	473	349	822	7 916
Nn	15 965	15 344	31 309	1 419	673	2 092	7 380
Nö	10 600	10 528	21 128	687	266	953	2 912
<i>Hela riket</i>							
2003	210 463	237 845	448 308	3 418	2 091	5 509	95 499
2002 ¹	197 734	229 037	426 772
2001 ¹	207 623	243 971	451 594
2000	198 268	233 666	431 934	88 621
1995	195 439	266 410	461 849	82 938
1990	161 974	243 621	404 799

1) År 2001 och 2002 baseras statistiken på urvalsundersökningar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9

Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003

Number of ewes and rams by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	399	1 671	2 099	3 061	7 230
Uppsala	445	1 550	1 978	2 955	6 928
Södermanlands	431	1 843	1 614	6 080	9 968
Östergötlands	458	2 450	3 597	8 408	14 913
Jönköpings	670	2 952	2 386	4 238	10 246
Kronobergs	413	1 665	1 512	3 291	6 881
Kalmar	347	2 655	3 426	8 978	15 406
Gotlands	179	1 941	3 789	21 947	27 856
Blekinge	196	1 169	1 422	2 905	5 692
Skåne	1 169	3 897	3 907	10 508	19 481
Hallands	681	2 240	1 594	2 992	7 507
Västra Götalands	2 489	7 482	7 350	11 886	29 207
Värmlands	669	2 743	2 288	3 632	9 332
Örebro	354	1 345	1 326	2 749	5 774
Västmanlands	193	1 063	915	2 053	4 224
Dalarnas	452	1 948	1 345	2 507	6 252
Gävleborgs	453	1 673	1 227	2 261	5 614
Västernorrlands	412	1 395	1 179	1 872	4 858
Jämtlands	302	1 260	973	1 695	4 230
Västerbottens	448	1 823	1 205	992	4 468
Norrbottnens	259	1 120	1 114	1 903	4 396
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	670	1 557	1 684	2 376	6 287
Gmb	815	4 809	7 353	32 956	45 933
Gns	1 047	2 970	3 213	7 021	14 251
Ss	1 767	7 067	7 875	16 723	33 432
Gsk	3 741	15 990	15 790	31 527	67 048
Ssk	1 349	5 314	3 888	6 396	16 947
Nn	1 174	4 672	3 640	6 479	15 965
Nö	856	3 506	2 803	3 435	10 600
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	-	430	446
2,1- 5,0	3 366	11 236	5 010	1 971	21 583
5,1- 10,0	2 610	11 864	10 457	6 103	31 034
10,1- 20,0	2 059	9 893	12 711	16 739	41 402
20,1- 30,0	1 075	3 823	5 401	18 788	29 087
30,1- 50,0	903	3 425	5 194	23 180	32 702
50,1- 100,0	804	3 310	4 469	24 547	33 130
Över 100,0	596	2 324	3 004	15 155	21 079
<i>Hela riket</i>					
2003	11 419	45 885	46 246	106 913	210 463
2000	12 671	49 093	46 400	90 104	198 268
1999	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1998	14 763	55 623	40 384	75 937	186 707
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439
1990	23 876	41 740	39 330	57 028	161 974

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10**Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med får
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	76	108	59	33	276
Uppsala	85	100	57	35	277
Södermanlands	77	113	49	42	281
Östergötlands	91	155	104	87	437
Jönköpings	133	192	74	44	443
Kronobergs	80	110	46	32	268
Kalmar	70	172	99	75	416
Gotlands	31	119	109	168	427
Blekinge	39	76	42	30	187
Skåne	257	242	114	78	691
Hallands	145	146	47	32	370
Västra Götalands	503	495	214	129	1 341
Värmlands	133	181	68	39	421
Örebro	72	86	40	29	227
Västmanlands	40	66	27	18	151
Dalarnas	85	127	41	28	281
Gävleborgs	87	106	36	26	255
Västernorrlands	77	94	35	21	227
Jämtlands	61	82	30	17	190
Västerbottens	89	118	37	14	258
Norrbottnens	53	75	34	22	184
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	150	97	48	25	320
Gmb	168	297	212	251	928
Gns	217	190	96	72	575
Ss	346	451	230	151	1 178
Gsk	754	1 049	466	313	2 582
Ssk	255	344	115	74	788
Nn	225	304	108	72	709
Nö	169	231	87	41	528
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	-	6	9
2,1- 5,0	639	759	157	22	1 577
5,1- 10,0	520	768	313	84	1 685
10,1- 20,0	421	630	367	214	1 632
20,1- 30,0	216	237	155	190	798
30,1- 50,0	189	216	151	202	758
50,1- 100,0	184	211	134	190	719
Över 100,0	113	141	85	91	430
<i>Hela riket</i>					
2003	2 284	2 963	1 362	999	7 608
2000	2 556	3 215	1 378	891	8 041
1999	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1998	2 990	3 640	1 215	794	8 638
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985
1990	5 094	2 828	1 169	597	9 688

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal svin 2003
Number of pigs

Område; storleksgrupp	Galtar	Suggor	Slaktsvin, 20 kg och däröver	Smågrisar, under 20 kg	Summa svin
<i>Län</i>					
Stockholms	16	1 764	10 134	3 486	15 400
Uppsala	111	5 691	24 641	18 947	49 390
Södermanlands	91	9 213	42 101	23 502	74 907
Östergötlands	120	13 122	88 621	37 820	139 683
Jönköpings	55	4 016	12 860	8 499	25 430
<i>Kronobergs</i>					
Kalmar	46	2 174	10 936	5 415	18 571
Gotlands	129	10 057	54 673	31 871	96 730
Blekinge	103	7 218	40 329	18 793	66 443
Skåne	56	2 230	29 721	10 108	42 115
	1 990	62 932	325 101	170 061	560 084
<i>Hallands</i>					
Västra Götalands	390	23 760	150 801	67 765	242 716
Värmlands	501	36 512	190 753	101 827	329 593
Örebro	64	4 972	36 431	13 303	54 770
Västmanlands	42	4 784	32 545	12 148	49 519
	75	9 177	34 374	26 488	70 114
<i>Dalarnas</i>					
Gävleborgs	21	816	3 690	2 575	7 102
Västernorrlands	38	1 306	8 364	3 447	13 155
Jämtlands	17	1 253	6 594	3 637	11 501
Västerbottens	13	222	2 122	785	3 142
	55	2 193	13 822	5 239	21 309
Norrbottens	12	1 115	8 759	1 566	11 452
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	728	47 756	293 931	133 303	475 718
Gmb	1 638	42 449	229 614	118 303	392 004
Gns	452	40 519	243 810	113 752	398 533
Ss	370	33 421	169 901	93 392	297 084
Gsk	551	29 789	131 811	81 967	244 118
Ssk	65	4 373	17 829	11 590	33 857
Nn	72	2 896	17 870	8 158	28 996
Nö	69	3 324	22 606	6 817	32 816
<i>Hela riket</i>					
2003	3 945	204 527	1 127 372	567 282	1 903 126
2002	3 385	208 177	1 095 981	574 200	1 881 743
2001	3 924	211 842	1 089 452	586 238	1 881 743
2000 ¹	4 161	201 896	1 145 856	566 004	1 917 917
1995	7 595	237 355 ²	1 299 843 ²	768 344	2 313 137
1990	8 591	221 092	1 024 820	1 009 440	2 263 943

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

2) 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyttor med "Slaktsvin 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisas de med "Suggor och galtar".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12

Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003*Number of sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	6 934	7 370	10 799	23 381	48 484
Gmb	4 282	5 631	8 272	25 902	44 087
Gns	2 171	4 072	8 178	26 550	40 971
Ss	1 964	2 651	5 948	23 228	33 791
Gsk	5 242	4 021	4 718	16 359	30 340
Ssk	331	550	1 313	2 244	4 438
Nn	450	594	711	1 213	2 968
Nö	514	419	1 029	1 431	3 393
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	130	836	2 390	17 705	21 061
2,1- 5,0	379	182	1 359
5,1- 10,0	1 115	173	3 685
10,1- 20,0	3 795	1 065	855	1 764	7 479
20,1- 30,0	3 475	2 818	2 128	3 674	12 095
30,1- 50,0	5 214	4 639	3 751	10 308	23 912
50,1- 100,0	5 592	8 962	14 716	20 476	49 746
Över 100,0	2 188	6 633	16 773	63 541	89 135
<i>Hela riket</i>					
2003	21 888	25 308	40 968	120 308	208 472
2000	30 738	32 358	44 395	78 733	186 224
1999	38 890	38 474	44 644	102 372	224 380
1998	51 547	46 789	53 067	108 730	260 133
1995	86 863	63 852	39 580	54 655	244 950
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13

Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2003

Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa
	1-99	100-249	250-499	500-749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	9 377	20 004	47 362	40 610	176 578	293 931
Gmb	8 550	14 066	33 498	31 974	141 526	229 614
Gns	5 146	9 624	27 671	25 974	175 395	243 810
Ss	3 137	8 151	23 310	21 152	114 151	169 901
Gsk	10 217	11 364	19 392	15 008	75 830	131 811
Ssk	582	1 699	2 135	3 247	10 166	17 829
Nn	725	1 863	4 586	2 900	7 796	17 870
Nö	735	1 522	3 921	5 694	10 734	22 606
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0	197	2 331	5 436	8 531	69 796	86 291
2,1- 5,0	547	625	..	-	..	2 933
5,1- 10,0	2 059	1 255	1 134	6 798
10,1- 20,0	7 209	3 462	4 245	3 064	5 865	23 845
20,1- 30,0	6 341	7 501	7 598	3 647	8 665	33 752
30,1- 50,0	9 033	15 215	24 620	12 394	19 319	80 581
50,1- 100,0	9 424	21 862	60 508	46 093	123 384	261 271
Över 100,0	3 659	16 042	57 973	71 440	482 787	631 901
<i>Hela riket</i>						
2003	38 469	68 293	161 875	146 559	712 176	1 127 372
2000	49 730	85 129	162 254	174 976	611 688	1 083 777
1999	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1998	88 860	145 387	222 697	166 643	669 298	1 292 885
1995	1 187 990 ¹
1990

1) Svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14**Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa företag med suggor och galtar
	1–	50–	100–	Över	
	49	99	199	199	
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	366	105	79	50	600
Gmb	313	80	62	50	505
Gns	146	56	59	43	304
Ss	142	37	42	39	260
Gsk	503	60	35	34	632
Ssk	49	7	9	4	69
Nn	44	9	5	3	61
Nö	34	6	8	4	52
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	4	13	17	26	60
2,1– 5,0	64	3	70
5,1– 10,0	167	3	174
10,1– 20,0	364	16	7	4	391
20,1– 30,0	257	41	16	9	323
30,1– 50,0	334	69	28	22	453
50,1– 100,0	303	122	108	46	579
Över 100,0	104	93	120	116	433
<i>Hela riket</i>					
2003	1 597	360	299	227	2 483
2000	2 282	458	325	156	3 223
1999	3 036	547	328	208	4 119
1998	3 892	662	388	217	5 158
1995	6 607	934	301	116	7 958
1990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15**Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2003***Number of holdings with fattening pigs by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	278	129	130	67	125	729
Gmb	259	89	92	51	96	587
Gns	142	60	74	43	114	433
Ss	135	48	62	35	75	355
Gsk	442	73	51	25	52	643
Ssk	45	11	6	5	7	74
Nn	70	11	13	5	6	105
Nö	31	10	11	9	6	67
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0 – 2,0	4	15	14	14	43	90
2,1 – 5,0	69	4	..	–	..	75
5,1 – 10,0	137	8	3	151
10,1 – 20,0	298	24	12	5	4	343
20,1 – 30,0	231	51	22	6	7	317
30,1 – 50,0	301	99	70	21	14	505
50,1 – 100,0	266	135	167	75	103	746
Över 100,0	96	95	150	117	308	766
<i>Hela riket</i>						
2003	1 402	431	439	240	481	2 993
2000	2 218	524	457	289	409	3 897
1999	2 872	707	566	302	462	4 909
1998	3 404	899	624	274	463	5 665
1995	8 276 ¹
1990

1) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16
Antal höns, kycklingar och kalkoner 2003
Number of fowls, chickens and turkeys

Område; storleksgrupp	Höns, 20 veckor eller äldre	Kycklingar av värpras avsedda för ägg- produktion	Slakt- kycklingar	Kalkoner
<i>Län</i>				
Stockholms	105 012	11 420	180	213
Uppsala	50 085	28 425	114	1 166
Södermanlands	189 064	89 411	680 334	342
Östergötlands	814 635	392 420	411 442	9 378
Jönköpings	63 140	38 528	16	575
Kronobergs	41 594	68 828	134 521	492
Kalmar	534 913	68 216	895 062	272
Gotlands	92 256	123 486	42 417	1 160
Blekinge	46 959	9 072	784 682	10 067
Skåne	1 013 578	66 671	1 347 823	45 259
Hallands	538 025	224 339	783 713	912
Västra Götalands	482 908	286 503	641 317	187 463
Värmlands	28 106	2 258	53	4 894
Örebro	118 310	57 858	138 100	194
Västmanlands	76 529	21 961	45 030	15 221
Dalarnas	36 641	213	626	415
Gävleborgs	99 432	344	209	6 386
Västernorrlands	23 772	155	22	254
Jämtlands	20 237	273	..	825
Västerbottens	114 343	18 107	..	138
Norrbottnens	8 139	109	..	70
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	1 025 022	227 586	1 186 043	13 287
Gmb	785 906	192 547	2 031 346	37 237
Gns	1 006 440	563 710	869 671	168 838
Ss	494 580	198 950	820 719	21 837
Gsk	737 597	279 041	775 508	9 058
Ssk	244 207	27 766	222 328	27 717
Nn	81 133	760	48	7 479
Nö	122 793	18 237	16	243
<i>Hela riket</i>				
2003	4 497 678	1 508 597	5 905 679	285 696
2002	4 731 837	1 536 819
2001	5 686 894	1 721 342
2000	5 669 655	1 654 063
1995	6 100 270	1 811 509	4 812 824	..
1990	6 391 943	2 175 676	2 743 798	..

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003

Number of fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns
	1-49	50-199	200-4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	2 763	1 568	14 281	86 400	105 012
Uppsala	2 541	1 385	8 107	38 052	50 085
Södermanlands	3 122	1 650	9 494	174 798	189 064
Östergötlands	3 095	1 200	34 749	775 591	814 635
Jönköpings	6 638	2 141	14 170	40 191	63 140
<i>Kronobergs</i>					
Kronobergs	3 510	534	5 750	31 800	41 594
Kalmar	4 967	782	7 500	521 664	534 913
Gotlands	1 540	492	14 724	75 500	92 256
Blekinge	1 219	462	15 000	30 278	46 959
Skåne	8 852	2 381	33 505	968 840	1 013 578
<i>Hallands</i>					
Hallands	2 503	940	8 502	526 080	538 025
Västra Götalands	14 507	6 561	65 176	396 664	482 908
Värmlands	2 604	702	7 900	..	28 106
Örebro	2 325	1 245	13 110	101 630	118 310
Västmanlands	1 436	1 148	15 445	58 500	76 529
<i>Dalarnas</i>					
Dalarnas	2 449	942	36 641
Gävleborgs	2 572	260	3 900	92 700	99 432
Västernorrlands	1 547	425	23 772
Jämtlands	1 135	402	-	..	20 237
Västerbottens	1 132	575	..	112 136	114 343
Norrbottnens	389	..	7 700	-	8 139
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	3 620	1 704	32 792	986 906	1 025 022
Gmb	7 251	1 534	32 024	745 097	785 906
Gns	5 496	3 425	77 400	932 119	1 018 440
Ss	11 400	6 763	63 437	412 980	494 580
Gsk	29 033	8 358	52 980	635 226	725 597
Ssk	6 925	1 892	8 130	227 260	244 207
Nn	5 369	1 464	8 900	65 400	81 133
Nö	1 752	705	8 200	112 136	122 793
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 - 2,0	27	..	23 639	1 681 816	1 705 632
2,1 - 5,0	12 576	3 294	7 715	103 446	127 031
5,1 - 10,0	14 738	4 348	12 260	..	41 646
10,1 - 20,0	17 422	6 020	37 710	200 655	261 807
20,1 - 30,0	8 782	2 982	22 691	51 400	85 855
30,1 - 50,0	8 210	3 541	37 526	356 736	406 013
50,1 - 100,0	6 665	3 968	72 534	704 952	788 119
Över 100,0	2 426	1 542	69 788	1 007 819	1 081 575
<i>Hela riket</i>					
2003	70 846	25 845	283 863	4 117 124	4 497 678
2000	75 621	32 101	385 897	5 176 036	5 669 655
1999	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509
1998	95 712	42 741	504 692	4 718 602	5 361 748
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270
1990	185 804	122 461	897 009	5 186 669	6 391 943

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18

Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2003

Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	172	17	8	4	201
Uppsala	162	16	10	3	191
Södermanlands	190	18	7	9	224
Östergötlands	188	14	12	47	261
Jönköpings	435	24	8	4	471
Kronobergs	245	8	5	3	261
Kalmar	293	13	5	9	320
Gotlands	107	7	9	7	130
Blekinge	91	6	6	4	107
Skåne	604	28	16	30	678
Hallands	199	13	7	26	245
Västra Götalands	951	80	33	30	1 094
Värmlands	204	9	5	..	220
Örebro	135	16	7	8	166
Västmanlands	97	13	7	3	120
Dalarnas	162	13	179
Gävleborgs	174	4	3	4	185
Västernorrlands	112	5	121
Jämtlands	96	5	–	..	103
Västerbottens	95	7	..	5	108
Norrbottnens	33	..	3	–	37
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	249	23	16	35	323
Gmb	477	21	17	22	537
Gns	358	40	28	61	487
Ss	725	76	39	25	865
Gsk	1 944	104	37	38	2 123
Ssk	442	25	9	12	488
Nn	398	19	6	6	429
Nö	152	9	4	5	170
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	4	..	9	65	79
2,1– 5,0	954	38	7	7	1 006
5,1– 10,0	1 063	59	10	..	1 134
10,1– 20,0	1 129	73	28	6	1 236
20,1– 30,0	552	39	18	7	616
30,1– 50,0	511	43	21	26	601
50,1– 100,0	390	47	38	33	508
Över 100,0	142	17	25	58	242
<i>Hela riket</i>					
2003	4 745	317	156	204	5 422
2000	4 819	390	213	256	5 678
1999	5 449	478	242	272	6 441
1998	5 746	501	327	251	6 825
1995	7 952	945	410	286	9 593
1990	10 284	1 533	773	310	12 900

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.19
Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2002/03

Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals

År	Antal uppfödare av				Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och rävar	Rävar	Summa uppfödare	Mink	Rävar
2002/03	180	–	–	180	290 000	–
2001/02	155	–	–	155	270 000	–
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1999/00	185	4	5	194	275 000	700
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500
1990/91	220	25	26	330 ¹	255 000	4 600

1) Summa uppfödare 1990/91 består även av 47 chinchilla-uppfödare och 12 övriga uppfödare.

Källa: Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.20
Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2003

Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung 1 000-tals kg	Uppgifter om skörd från % medlemmar	Uppräknad ¹ skörd av honung 1 000-tals kg
		Invintrade föregående höst	Dävar vinterförluster			
2003	11 044	41 989	9 648	1 160	45	2 865
2002	11 240	42 517	3 355	1 518	45	3 747
2001	11 430	43 191	4 384	1 458	48	3 375
2000	11 726	42 586	3 673	1 088	47	2 571
1995	13 316	57 284	4 688	2 184	60	4 044
1990	17 923	88 040	5 665	2 415	65	4 110

1) Skörden uppräknad till en total för medlemmarna, dvs. Skörd av honung dividerat med procentuell andel medlemmar som lämnat uppgifter om skörd. Dessutom har en justering för produktion utanför SBR:s medlemskrets gjorts, dvs. den uppräknade siffran divideras med 0,9.

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.21**Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 2002***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal					
	Same- byar	Före- tag	Ren- ägare	Renar ¹	Renar/ företag	Renar/ renägare
Jämtlands län						
Fjällsamebyar	12	109	298	45 825	420	154
Västerbottens län						
Samebyar	7	102	334	53 981	529	162
Norrbottens län						
N:a fjällsamebyar	9	340	1 253	53 027	156	42
S:a fjällsamebyar	6	245	772	35 423	145	46
Skogssamebyar	9	117	843	27 445	235	33
Koncessions- samebyar	8	15	987	12 834	856	13
<i>Hela riket</i>						
2002	51	928	4 487	228 535	246	51
2001	51	915	4 500	219 504	240	49
2000	51	930	4 525	221 164	238	49
1999	51	934	4 522	220 107	236	49
1998	51	932	4 654	227 150	244	49
1995	51	..	4 806	253 300	..	53

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.
Företag i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

Källa: Jordbruksverket, Företagsregistret för rennäringen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbetande inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Uppgifter lämnas vidare om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbetande

År 2002 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, knappt 74 000 personer sysselsatta inom jordbruk med binärningar, varav knappt 56 000 inom jordbruk. Detta innebär 1,8 respektive 1,3 % av samtliga förvärvsarbetande personer. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binärningar noteras för Gotlands län med 6,5 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (**tabell 7.1**).

Företagarnas åldersfördelning

Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 50–54 år. 18 % är 65 år eller äldre och 6 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år. Andelen företagare som är 65 år eller äldre är avsevärt högre i små än i stora företag (**tabell 7.2**).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 1999 till totalt till 177 000 personer, vilket framgår av **tabell 7.3**. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 133 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person, uppgick till 24 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjean-

knytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 20 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 74 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltids-sysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. Är sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (**tabell 7.4**).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 106 000 (67 %) och kvinnorna 51 000 (33 %) (**tabell 7.4**).

Närmare hälften av samtliga sysselsatta redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning har det framkommit att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid.

Kvinnornas andel minskar i timgrupper med stigande timantal. I högsta timgruppen finns t.ex. endast ca 5 700 kvinnor redovisade jämfört med ca 29 000 män (**tabell 7.5**).

Om statistiken

Förvärvsarbete

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (tidigare benämnd årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS) om antal förvärvsarbete i jordbruk med binäringar år 2002. Resultaten avser förvärvsarbete i åldern 16 år och äldre vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november 2002.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1995 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92) och fr.o.m. 2002 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI2002).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. taxeringsbanden och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2002. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar. RAMS anses å andra sidan något underskatta antalet förvärvsarbete inom jordbruk (se kapitel 15).

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid företag med mer än 2 hektar åker-

mark. Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

I anslutning till uppgiftsinsamlingen för lantbruksregistret har SCB för åren 1995, 1997 och 1999 genomfört särskilda sysselsättningsundersökningar anpassade till EU:s krav. Resultat från 1999 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbete enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön.

Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning (årligen sedan 1968) publicerades av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO 34. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM0001.

SM-publicationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Tabell 7.1

Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2002 efter arbetsplatsens belägenhet*Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work*

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jord- bruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvin- nor	Summa	Därav jord- bruk ¹	Män	Kvin- nor	Samt- liga	Därav jord- bruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 576	1 111	3 687	3 315	0,5	0,2	0,4	0,3
Uppsala	2 047	601	2 648	2 162	3,3	1,0	2,1	1,7
Södermanlands	1 865	585	2 450	1 999	3,4	1,1	2,3	1,9
Östergötlands	3 547	800	4 347	3 532	3,6	0,9	2,4	1,9
Jönköpings	2 720	745	3 465	2 413	3,2	1,0	2,2	1,5
Kronoberg	1 771	494	2 265	1 373	3,8	1,2	2,6	1,6
Kalmar	3 254	778	4 032	3 125	5,9	1,6	3,9	3,0
Gotlands	1 270	344	1 614	1 553	10,1	2,8	6,5	6,2
Blekinge	1 203	282	1 485	1 109	3,5	0,9	2,2	1,7
Skåne	8 501	2 946	11 447	10 561	3,3	1,2	2,3	2,1
Hallands	2 898	932	3 830	3 299	5,0	1,7	3,4	2,9
Västra Götalands	7 898	2 250	10 148	8 552	2,1	0,7	1,4	1,2
Värmlands	2 072	455	2 527	1 482	3,4	0,8	2,2	1,3
Örebro	1 938	450	2 388	1 686	3,0	0,8	1,9	1,4
Västmanlands	1 603	450	2 053	1 671	2,7	0,9	1,8	1,5
Dalarnas	2 487	587	3 074	1 431	3,9	1,0	2,5	1,2
Gävleborgs	2 274	552	2 826	1 639	3,6	1,0	2,3	1,4
Västernorrlands	2 082	494	2 576	1 232	3,6	0,9	2,3	1,1
Jämtlands	1 880	376	2 256	1 086	6,3	1,4	3,9	1,9
Västerbottens	2 173	484	2 657	1 457	3,7	0,9	2,3	1,3
Norrbottens	1 770	341	2 111	1 038	3,1	0,7	1,9	1,0
<i>Hela riket</i>	57 829	16 057	73 886	55 715	2,7	0,8	1,8	1,3

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2002

Age distribution of holders

Storleksgrupp; produktions- område	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	56	551	1 687	1 233	1 406	1 642	1 273	3 147	268	11 263
5,1– 10,0	64	668	2 068	1 364	1 612	1 811	1 435	2 992	298	12 312
10,1– 20,0	83	777	2 291	1 570	1 863	2 109	1 652	3 072	420	13 837
20,1– 30,0	45	431	1 502	971	1 104	1 190	951	1 353	302	7 849
30,1– 50,0	42	609	2 001	1 343	1 418	1 460	1 178	1 129	432	9 612
50,1– 100,0	41	672	2 312	1 533	1 526	1 451	1 006	717	979	10 237
100,1–	13	321	1 079	739	742	625	372	235	1 714	5 840
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	25	278	920	659	694	718	568	902	649	5 413
Gmb	44	498	1 316	818	901	900	737	1 163	542	6 919
Gns	51	501	1 529	1 009	1 200	1 162	926	1 555	643	8 576
Ss	36	558	1 954	1 435	1 490	1 730	1 204	1 755	926	11 088
Gsk	98	1 253	4 062	2 588	2 838	2 947	2 340	4 302	779	21 207
Ssk	39	393	1 251	856	1 011	1 095	774	1 275	296	6 990
Nn	34	333	1 181	847	928	1 044	752	988	253	6 360
Nö	17	215	727	541	609	692	566	705	325	4 397
<i>Hela riket</i>										
2002	344	4 029	12 940	8 753	9 671	10 288	7 867	12 645	4 413	70 950
2000	405	5 077	14 769	9 532	10 746	10 449	8 062	13 287	4 471	76 798
1999	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1998	363	5 436	15 491	10 507	12 049	10 177	8 673	17 323	5 288	85 307
1997	410	6 013	16 244	10 945	12 324	9 924	8 781	17 930	5 455	88 026
1996	425	6 386	16 825	11 340	12 348	9 730	8 938	18 328	6 174	90 488

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3

Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
			Stadigvarande sysselsatta		Tillfälligt sysselsatta			
	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	2 975	1 249	1 127	706	429	104	4 531	2 059
Uppsala	4 833	2 242	858	530	541	72	6 232	2 844
Södermanlands	3 523	1 638	1 059	742	620	95	5 202	2 475
Östergötlands	6 110	2 980	1 819	1 197	1 162	158	9 091	4 335
Jönköpings	7 448	3 283	813	464	671	70	8 932	3 817
Kronobergs	4 799	2 013	370	213	347	33	5 516	2 259
Kalmar	6 212	3 192	1 215	881	1 863	182	9 290	4 256
Gotlands	3 255	1 790	623	441	412	61	4 290	2 292
Blekinge	2 445	1 122	425	272	1 292	134	4 162	1 528
Skåne	16 725	8 061	5 028	3 666	5 201	730	26 954	12 457
Hallands	6 559	3 013	1 596	1 078	1 269	167	9 444	4 258
Västra Götaland	26 619	10 678	3 474	2 071	2 525	350	32 618	13 098
Värmlands	6 989	2 165	743	403	763	75	8 495	2 643
Örebro	4 438	1 802	707	444	489	58	5 634	2 304
Västmanlands	3 994	1 626	738	452	409	48	5 141	2 125
Dalarnas	4 068	1 527	556	333	346	43	4 970	1 903
Gävleborgs	4 978	1 908	578	304	460	50	6 016	2 261
Västernorrlands	4 826	1 633	516	262	355	34	5 697	1 929
Jämtlands	3 658	1 390	482	265	400	41	4 540	1 695
Västerbotten	5 432	1 856	799	467	401	46	6 632	2 368
Norrbottnens	2 918	1 008	503	284	260	45	3 681	1 337
<i>Hela riket</i>	132 824	56 172	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4**Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Antal företag	Personer				Arbetskraftsenheter			
		Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									
Företagare	75 619	68 332	7 594	75 916	43	35 378	2 512	37 889	51
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar		19 885	37 023	56 908	32	6 674	11 609	18 283	25
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)		6 155	1 765	7 890	4	3 787	828	4 616	6
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)		13 714	8	1 441	2
Totalt		154 428	87	62 229	84
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									
Stadigvarande sysselsatta	5 491	11 313	4 826	16 139	9	8 139	2 719	10 858	15
Tillfälligt sysselsatta		6 501	4	1 156	1
Totalt		22 640	13	12 013	16
Samtliga sysselsatta	81 407	177 068	100	74 242	100

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5

Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)*Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)*

	Timmar per år i jordbruket. Personer					Totalt
	1–	450–	900–	1 350–	1 800–	
	449	899	1 349	1 799		
Män						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	26 184	10 656	7 407	4 767	19 308	68 322
– Makor/sambor till företagare	2 270	665	349	157	441	3 882
– Övriga familjemedlemmar	10 167	2 047	1 059	685	2 045	16 003
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	4 042	1 691	1 630	2 456	7 619	17 438
<i>Samtliga¹</i>	42 663	15 059	10 445	8 065	29 413	105 645
Kvinnor						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	591	1 700	1 946	1 939	1 418	7 594
– Makor/sambor till företagare	19 508	4 620	2 771	1 674	3 007	31 578
– Övriga familjemedlemmar	4 324	483	296	112	230	5 445
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	2 282	919	964	889	1 537	6 591
<i>Samtliga¹</i>	30 916	7 010	4 622	2 994	5 666	51 208
Båda könen						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	30 988	11 644	7 998	5 086	20 200	75 916
– Makor/sambor till företagare	21 776	5 285	3 120	1 831	3 448	35 460
– Övriga familjemedlemmar	14 491	2 530	1 355	797	2 275	21 448
<i>Övriga sysselsatta stadigvarande</i>	6 324	2 610	2 594	3 345	9 156	24 029
<i>Samtliga¹</i>	73 579	22 069	15 067	11 059	35 079	156 853

1) P.g.a. avrundning överensstämmer inte alltid en summering över rader och kolumner med redovisade totaler.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om länsstyrelsernas förprovning av byggnader sammanställda av Jordbruksverket. Dessutom redovisas statistik rörande försäljningen till jordbruket av bekämpningsmedel och handelsgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och handelsgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades 3 500 traktorer till det svenska jordbruket under år 2002, vilket var 100 färre än 2001. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 79,0 kilowatt. Sedan 1990 har det genomsnittliga effektuttaget på inköpta traktorer ökat med runt 30 % (**tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick till 1 645 milj. kr. I fasta priser har värdet av traktorinköpen ökat med knappt 13 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 2 462 milj. kr under 2002. Dominerande var redskap för skörd och tröskning som uppgick till 791 milj. kr. eller 32 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap exklusive traktorer. I fasta priser har jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap minskat med 27 % sedan 1990 (**tabell 8.2**).

Förprovning av byggnader

Under 2003 förprovades flest byggnader i Västra Götalands län följt av Kalmar län och Skåne län. De flesta förprovningar avser byggnader för ”övrig nöt”, ”mjölkkor” eller ”hästar” (**tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Statens utsädeskontrolls uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades ca 188 500 ton utsäde av fröburna växtslag och ca 24 400 ton potatis under 2002/2003. Under samma period importerades knappt 4 400 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde.

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel i ton under perioden 1990–2002 och i milj. kr under perioden 1990–2000. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel, såväl volymmässigt som värdemässigt. För samtliga slag av bekämpningsmedel gäller att kvantiteterna varierar mellan enskilda år under perioden. Den statliga prisregleringsavgift som infördes 1986 på jordbrukskemikalier avskaffades i december 1992.

Förekomsten av olika slags preparat inom varje grupp av bekämpningsmedel och tillkom-

sten av nya medel på marknaden gör det svårt att tolka kvantitetsuppgifterna. Övergång till mer verksamma substanser och/eller ändrade koncentrationer kan medföra att en förbättrad effekt erhålls utan att detta avspeglar sig i kvantitetsciffrorna.

Uppgifterna om värde i **tabell 8.5** baseras på Jordbruksverkets sammanställning av prisuppgifter från återförsäljare. Då mängduppgiften avser försäljning till återförsäljare utgör försäljarnas lagerhållning en osäkerhetskälla. Fr.o.m. år 2000 tas inte värdestatistiken fram längre.

Uppgifter gällande trädgårdsodlingen saknas för senare år. Fr.o.m. 1997 gör Jordbruksverket även beräkningar för trädgårdsnäringen. Tidigare uppgifter från Lantbrukets utredningsinstitut visade en användning i den kommersiella trädgårdssektorn som motsvarade ca 5 % av användningen inom jordbruket. Enligt Jordbruksverkets beräkningar för 1998, uppgick användningen inom trädgårdsnäringen till knappt 4 % av användningen inom jordbruket. År 1998 såldes till trädgårdsnäringen 59 ton växtskyddsmedel till ett värde av 32,3 milj. kr.

Handelsgödsel

Tabell 8.6 visar den totala försäljningen av handelsgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Observera att redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

Av tabellen framgår att användningen av enkla handelsgödselmedel totalt är betydligt större än användningen av sammansatta medel. De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkammonsalpeter/Axan (27–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 26-4 (26 % kväve, 4 % fosfor) dominerande i gruppen NP-medlen, medan PK 11-21, NK 22-11 samt NPK 20-4-8 är dominerande i övriga grupper.

Den minskade försäljningen 2002/03 kan ha flera orsaker, bl.a. att övergången till ekologisk odling minskar användningen av mineral-

gödsel. Ekoarealen ökade från år 2002 till 2003 med 24 000 ha, varav hälften utgjordes av vall. Jordbruksverket och jordbruksnäringen driver tillsammans rådgivnings-kampanjen ”Greppa näringen” där huvudbudskapet är anpassad gödsling. Vid många rådgivningsbesök på djurgårdar framkommer att det går att utnyttja stallgödseln bättre och att kompletteringen med mineralgödsel kan dras ner. Viss påverkan på inköpen kan redan ha uppnåtts och på sikt bedöms effekten bli påtaglig.

Fodermedel

Produktionen av foderblandningar under 2003 samt råvaror ingående i dessa blandningar har minskat jämfört med föregående år. Mest minskade nötfoderproduktionen. Produktionen av foderblandningar i Sverige uppgick 2003 till 2 192 000 ton.

Som framgår av **tabell 8.8** används 51 % av den totala råvaruförbrukningen till produktionen av foderblandningar till nötkreatur. Ca 22 % används till svin och 21 % till fjäderfä.

Spannmål är den vanligaste råvaran i samtliga foderblandningar. I foder till nötkreatur används även mycket betmassa, raps och soja. Soja är efter spannmål den enskilt mest använda råvaran till svin och fjäderfä

Vid tolkningen av uppgifterna i **tabell 8.7** bör beaktas att användningen av köpfoderblandningar påverkas av den aktuella tillgången på fodersäd och för nötkreatur också av grovfodertillgången.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermitent. Den senast genomförda totalundersökningen avsåg 2000 medan undersökningar fram t.o.m. 2002 varit urvalsundersökningar.

Undersökningen grundas på angivna kata-

logpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av byggnader

Djurstallar får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att byggnaden från början har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall eller en anläggning ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt, eller när en byggnad som fört använts på något annat sätt börjar utnyttjas som djurstall. Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen förprövar djurstallet med hjälp av ritningar eller dylikt, och besiktigar stallet när det är färdigbyggt för att kontrollera att granskningsunderlaget har följts vid byggandet.

Förprovning krävs inte om antalet djur av berört djurslag efter den planerade byggnadsåtgärden understiger 5 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 100 tillväxtgrisar, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän utom strutsfåglar eller 3 strutsfåglar.

Statistik rörande förprovning av byggnader sammanställs fortlöpande av jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen. För denna gäller följande:

Utsäde av lantbruksväxter måste vara certifierat för att få släppas ut på marknaden. För köksväxtutsäde gäller krav på certifiering eller märkning som godkänt standardutsäde. Utsäde som har certifierats i annat land inom EES-området får importeras och säljas i Sverige utan krav på ny certifiering.

Certifiering av utsäde utförs av Statens utsädeskontroll. Certifiering av fröburna växtslag

får också utföras av fristående juridisk person som har förklarats behörig av Jordbruksverket.

Beslut om certifiering grundas på kontroll av generationssamband, officiell fältbesiktning, officiell provtagning, analys av frövaru- respektive knölkvalitet samt kontroll av sortrenhet och sortäktighet.

Certifiering innebär att utsädet godkänns för olika typer av användningar, t.ex. som förädlarutsäde, stamutsäde, certifikatutsäde och basutsäde.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Statens utsädeskontroll.

Fodermedel

I Jordbruksverkets foderstatistik redovisas tillverkade och importerade kvantiteter av foder för olika djurslag. Uppdelning sker på råvaru- användning, dvs. vilka råvaror som används i tillverkningen. I statistiken ingår inte foder som tillverkas på gårdsnivå eller importeras för eget bruk.

En liten del av foderbehovet täcks av importerade varor. Importen utgörs främst av proteinrika fodermedel som ingår i foderblandningar.

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energiinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Annan publicering

Uppgifter om *traktorer och skördetröskor* i jordbruket har redovisats intermittent av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0001

Jordbrukarnas *investeringar i maskiner och redskap* år 2002 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Uppgifter om *förprovningar av jordbrukets byggnader* redovisas varje år i Jordbruksverkets verksamhetsstatistik.

Uppgifter om *certifierat utsäde* har publicerats på Statens utsädeskontrollns webbplats (www.utsadeskontrollen.se) under rubriken Statistik.

Uppgifter om *bekämpningsmedel i jord-*

bruket har publicerats på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemi.se) under rubriken Statistik.

Statistik över förbrukningen av handelsgödsel i jordbruket har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Foderstatistik för 2003 publiceras på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Djur och veterinär.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2002
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
2002	3 500	79,0
2001	3 600	79,1
2000	4 000	76,0
1999	4 000	76,7
1995	2 900	69,0
1990	3 988	60,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2002, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1990	1995	1999	2000	2001	2002
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	999	1 079	1 764	1 673	1 637	1 645
Övriga tillhörande gruppen traktorer	15	3	3	21	15	-
Jordbearbetningsredskap	262	152	182	224	207	176
Redskap för sådd, spridning m.m.	200	184	238	234	235	210
Redskap för skörd och tröskning	516	433	706	640	655	791
Vagnar	139	41	92	94	65	78
Torkar, kvarnar, silor m.m.	219	119	200	206	197	209
Potatis och rotfruktsredskap	67	100	82	77	81	77
Transportredskap och lastapparater ¹	179	170	282	292	281	276
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	64	110	118	164	210	259
Stallutrustningar	227	342	291	309	293	287
Bevattningsutrustningar	18	28	25	14	14	14
Diverse	73	56	78	75	97	84
Summa	2 978	2 817	4 061	4 023	3 987	4 107
<i>2002 års priser</i>						
Traktorer	1 459	1 260	1 978	1 760	1 683	1 645
Övriga maskiner och redskap	3 382	2 279	2 890	2 530	2 449	2 462
Summa ²	4 841	3 539	4 868	4 290	4 133	4 107

1) Exklusive vagnar.

2) Inklusive skattning med ledning av undersökning 1976.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3
Antalet förprovade djurstallar under 2003
Number of pre-tested buildings for livestock

Område	Mjölkor	Di-kor	Övriga nöt	Suggor	Slakt-svin	Övriga svin	Övriga djur ¹
<i>Län</i>							
Stockholms	1	1	–	2	2	–	40
Uppsala	7	5	15	1	–	–	16
Södermanlands	10	4	22	–	2	–	31
Östergötlands	18	7	16	4	1	–	41
Jönköpings	21	12	50	–	–	–	25
Kronobergs	12	7	12	1	–	1	23
Kalmar	48	12	96	2	2	2	52
Gotlands	8	4	15	1	2	1	18
Blekinge	1	1	1	–	–	–	1
Skåne	19	8	14	23	7	2	62
Hallands	20	9	27	9	8	–	20
Västra Götalands	36	29	109	7	12	5	86
Värmlands	25	10	27	–	1	–	8
Örebro	3	5	8	2	3	–	12
Västmanlands	4	5	9	3	1	–	26
Dalarnas	11	4	6	1	–	–	2
Gävleborgs	5	1	12	–	–	–	8
Västernorrlands	13	6	22	–	1	–	6
Jämtlands	9	7	10	–	–	–	9
Västerbottens	10	2	20	1	3	–	4
Norrbottnens	7	–	9	–	–	–	10
<i>Hela riket</i>							
2003	288	139	500	57	45	11	500
2002	326	194	579	97	50	53	425
2001	387	223	597	101	61	47	393
2000	466	240	606	78	54	37	301
1999	518	205	536	49	50	16	191
1994/95	926	107	224	240	116	43	87

1) Hästar, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 2001/02 och
2002/03, ton

Total quantity of state certified seed

Utsädeslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03
Stråsäd				
Höststråsäd	66 635	63 979	659	852
Vårstråsäd	112 409	106 456	7 531	276
Foderväxter				
Baljväxter	10 633	9 871	822	374
Gräs	5 890	6 252	2 589	2 408
Övr. foderväxter	0	0	16	28
Betor	551	496	230	293
Olje- och fiberväxter	893	1 380	90	153
Köksväxter	43	24	0	0
<i>S:a fröburna växtslag</i>	197 054	188 458	11 937	4 383
Potatis	28 818	24 369	–	–

Källa: Statens utsädeskontroll.

Tabell 8.5

Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.

Kvantitet verksam substans 1990–2002 och värde 1990–2000

Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value

Bekämpningsmedel	Totalt	därav			
		insekts- medel	svamp- medel ¹	betnings- medel ²	ogräs- medel ³
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>					
2002	1 711	30	163	39	1 479
2001	1 738	12	190	69	1 467
2000	1 652	17	186	52	1 397
1999	1 698	57	260	63	1 318
1998	1 629	27	226	74	1 302
1997	1 609	15	187	75	1 332
1995	1 224	17	133	67	1 007
1990	2 344	26	546	97	1 675
<i>Värde, milj. kr⁴</i>					
2000	697,1	45,4	173,4	62,8	413,5
1999 ⁵
1998	735,4	46,4	155,8	84,6	448,6
1997	720,9	38,7	123,0	72,5	485,8
1995	589,1	32,1	85,5	54,5	416,4
1990	752,1	50,7	101,7	57,3	542,4

- 1) Inklusive micronäringsämnen och baljväxtbakterier.
- 2) Förbrukning huvudsakligen inom utsädesbranschen.
- 3) Inklusive medel för tillväxtreglering.
- 4) Fr.o.m. 2000 tas ej statistiken fram längre.
- 5) Ingen undersökning gjordes.

Källa: Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket.

Tabell 8.6**Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2002/03, milj. kg***Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture*

	1990/91	1995/96	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
<i>Enkla gödselmedel</i>						
Kvävegödsel	685,4	555,9	571,0	579,4	509,3	509,0
Fosforgödsel	11,5	4,2	2,5	2,6	1,9	1,7
Kaliumgödsel	6,0	8,0	8,6	9,2	8,9	10,1
Svavelgödsel	–	–	0,8	0,6	0,5	0,3
<i>Sammansatta gödselmedel</i>						
NP-gödsel	42,8	56,4	45,2	44,5	44,5	42,2
PK-gödsel	74,3	62,6	39,1	33,5	29,2	26,7
NK-gödsel	18,6	13	11,9	20,2	12,2	11,1
NPK-gödsel	292,3	266,6	274,9	284,8	285,0	278,8
Totalt	1 130,9	966,7	954,0	974,8	891,5	879,9

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7**Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1990–2003, 1 000-tals ton***Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials incl. in these mixtures*

Råvara	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Havre, korn	514	460	323	272	369	352
Råg, vete	401	394	487	372	508	482
Annan spannmål ¹	33	115	85	103	140	149
Kvarnprodukter, inkl. majs gluten	..	189	165	117	105	93
Kokos	..	38	6	–	–	–
Raps, rybs, senap	..	239	281	243	255	215
Soja	..	307	306	277	310	269
Ärter, åkerbönor, lupiner	62	6	42	24	25	37
Andra vegetabiliska proteinfoder ²	..	109	155	112	132	159
Köttfodermjöl ³	37	25	24	5	3	3
Fiskmjöl	46	11	10	9	10	8
Fetter	30	56	45	47	44	45
Andra animaliska proteinfoder ⁴	–	7	18	18	24	25
Betmassa, melass	185	231	206	195	227	177
Mineralråvaror	..	71	66	71	83	87
Övriga råvaror ⁵	..	189	144	80	76	90
Summa	..	2 447	2 362	1 944	2 310	2 192

1) Fr.o.m. år 2001 inkl. vetekli, rågvete, havrekli och ris.

2) Fr.o.m. år 2001 exkl. solros men inkl. pot. protein o linfrö och majs.

3) Fr.o.m. år 2001 kött- och benmjöl.

4) Fr.o.m. år 2000 inkl. färska slaktbiprodukter, samt fr.o.m. 2001 inkl. grevar o. fiskbiprodukter.

5) Fr.o.m. år 2001 ingår enbart biprodukter ifrån öl, sprit o stärkelse.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8

Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1990–2003, 1 000-tals ton

Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures

Råvara	1990	1995	2000	2001	2002	2003
<i>Blandningar för fjäderfän</i>						
Havre, korn	134,7	111,9	47,4	34,8	44,4	39,4
Råg, vete	174,7	177,2	209,7	181,7	224,5	222,2
Annan spannmål ¹	5,5	37,9	20,0	21,8	18,6	17,3
Kvarnprodukter	26,9	19,1	23,5	17,0	12,9	12,5
Raps, rybs, senap	9,8	17,1	24,9	22,4	24,0	23,3
Soja	16,3	79,5	81,0	71,5	86,5	81,1
Ärter, åkerbönor, lupiner	7,5	2,3	14,3	9,9	8,4	12,3
Andra veg. proteinfoder ²	–	3,5	5,8	1,3	1,9	2,2
Köttfodermjöl ³	9,7	7,8	12,0	0,0	0,0	0,0
Fiskmjöl	26,4	3,7	3,8	3,4	3,7	2,8
Fetter ⁴	13,3
Andra anim. proteinfoder ^{4, 5}	7,7	13,5	12,7	11,6	12,7	0,0
Mineralråvaror	21,7	28,8	27,0	28,8	31,6	30,4
Övriga råvaror ⁶	22,1	20,0	14,6	10,8	9,6	13,1
Summa	463,0	522,3	496,7	414,9	478,8	469,8
<i>Blandningar för svin</i>						
Havre, korn	225,1	189,6	104,9	80,6	113,9	110,8
Råg, vete	146,9	121,7	132,3	67,2	148,7	149,0
Annan spannmål ¹	13,0	55,8	21,9	28,2	42,8	37,5
Kvarnprodukter	83,5	87,2	55,6	26,6	28,1	28,7
Raps, rybs, senap	49,3	60,7	31,4	26,9	39,4	35,7
Soja	25,6	69,5	46,5	48,1	64,1	59,6
Ärter, åkerbönor, lupiner	27,9	2,9	14,3	7,1	10,5	17,6
Andra veg. proteinfoder ²	–	12,7	22,8	4,8	3,1	3,9
Köttfodermjöl ³	26,5	14,6	10,1	0,0	0,0	0,0
Fiskmjöl	19,3	6,8	5,6	5,1	5,4	4,3
Fetter ⁴	3,0
Andra anim. proteinfoder ^{4, 5}	6,3	10,1	4,1	3,9	4,4	0,7
Mineralråvaror	15,2	21,0	14,8	17,7	22,1	22,6
Övriga råvaror ⁶	43,2	38,0	22,4	8,6	17,1	16,2
Summa	681,8	690,6	486,7	324,9	499,7	489,5
<i>Blandningar för nötkreatur</i>						
Havre, korn	154,3	148,0	158,2	142,3	195,2	186,5
Råg, vete	79,8	83,9	123,8	97,8	112,4	88,5
Annan spannmål ¹	14,6	16,5	36,1	45,4	68,5	80,3
Kvarnprodukter	73,3	75,6	75,0	61,4	43,0	39,6
Kokos	17,1	37,7	5,7	–	–	–
Raps, rybs, senap	111,6	160,5	224,0	193,1	190,5	155,6
Soja	84,5	156,8	170,1	155,1	157,6	123,2
Ärter, åkerbönor, lupiner	26,8	0,6	9,1	7,0	5,7	7,2
Andra veg. proteinfoder ²	0,1	92,9	124,7	103,3	131,7	151,5
Köttfodermjöl ³ , fiskmjöl	1,0	–	–	–	–	–
Fetter	15,8	30,6	26,8	29,1	24,9	27,0
Andra anim. proteinfoder ⁵	–	6,5	3,2	4,7	5,1	4,8
Betmassa, melass	181,1	215,5	191,2	184,1	212,2	164,9
Mineralråvaror	18,2	20,0	22,6	22,1	25,9	25,1
Övriga råvaror ⁶	118,7	130,1	104,7	54,5	50,5	63,5
Summa	896,9	1 175,2	1 275,2	1 100,0	1 223,2	1 117,7
<i>Blandningar för häst m.fl.</i>						
	..	58,4	103,9	104,6	108,7	115,3

1) Fr.o.m. år 2001 inkl. vetekli, rågvete, havrekli och ris.

2) Fr.o.m. år 2001 exkl. solros men inkl. pot. protein o linfrö och majs.

3) Fr.o.m. år 2001 kött- och benmjöl.

4) T.o.m. år 2002 redovisades fetter under andra animaliska proteinfoder.

5) Fr.o.m. år 2000 inkl. färskta slaktbiprodukter, samt fr.o.m. 2001 inkl. grevar o. fiskbiprodukter.

6) Fr.o.m. år 2001 ingår enbart biprodukter ifrån öl, sprit o stärkelse.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. arealersättningar, djurbidrag, regionala stöd samt miljöstöd och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.8**).

Många av stöden till det svenska jordbruket är delvis finansierade av Sverige och vissa helt, t.ex. de nationella stöden till jordbruket i

norra Sverige. Mer detaljerad information lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Arealersättningar

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta producentpriser. I Sverige representerar arealersättningarna ca hälften av de totalt utbetalade direktstöden. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,737 milj. hektar, varav 130 000 hektar avser gränsensilage. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades t.o.m. 1999 i genomsnitt 91 % av basarealen. I och med att ersättning för odling av gränsensilage infördes år 2000 steg utnyttjandegraden till 100 %.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gränsensilage. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 2003 var kravet 10 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor + uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Högst 50 % av den totala arealen får vara uttagen areal. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energigrödor.

Av **tabell 9.2** framgår att under 2003 utbetalades ca 4 025 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningarna skedde i Skåne län följt av Västra Götalands län.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigade till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha år 2003.

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska

överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige hade år 2003 bidragsrätter för 233 481 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. Slaktbidrag får beviljas för maximalt drygt 500 000 storboskap och knappt 30 000 kalvar. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mer extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Generella djurbidrag utbetalade t.o.m. mars 2004 redovisas i **tabell 9.2**. Totalt utbetalades 1 504 milj. kr. De största utbetalningarna skedde i Västra Götalands län följt av Skåne län.

En tredjedel av djurbidragen avsåg det s.k. *handjursbidraget*. Detta lämnas för tjurar med en slaktvikt på minst 185 kg och stutar som uppnått en ålder av nio månader (22 månader för två bidrag per djur). Stödbeloppet varierade mellan ca 1 350 och 2 700 kr per djur.

Am- och dikobidraget representerade knappt en femtedel av de totalt utbetalade djurbidragen under 2003. Det uppgick till ca 1 800 kr per djur. Bidraget kan beviljas för am- och dikor och kvigor som en producent håller i sin besättning under minst 6 månader.

Extensifieringsbidrag utgår som ett extra bidrag till producenter som får am- och dikobidrag eller handjursbidrag. För att erhålla extensifieringsbidrag krävs att djurtätheten är högst 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Extensifieringsbidraget uppgick år 2003 till ca 900 kr per bidrag. Av de totalt utbetalade djurbidragen år 2003 var 20 % extensifieringsbidrag.

Slaktbidraget var nytt år 2000 och representerade år 2003 28 % av de totalt utbetalade djurbidragen. Det lämnas för storboskap av nötkreatur (tjurar, stutar, kor och kvigor) som vid slaktstillfället är åtta månader eller äldre. Det lämnas också för kalvar som vid slakt är äldre än en månad men yngre än sju månader och vars slaktvikt är lägre än 152,5 kg. Slaktbidraget 2003 uppgick till ca 720 kr per storboskap och ca 450 kr per kalv.

Tackbidraget uppgick år 2003 till ca 190 kr per djur, med ett tillägg av ca 60 kr inom stöd-områdena. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå. År 2003 representerade det 3 % av de totalt utbetalade djurbidragen.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 1 750 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbe-

talades 562 milj. kronor i kompensationsbidrag för år 2003 vilket utgjorde 6 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2003.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. mars 2004 har 225 milj.kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2003. Detta var 3 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2003. Mer än 90 % av stöden lämnades för mjölk. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöstöd

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Det tidigare miljöprogrammet upphörde att gälla den 31 december 1999. Fr.o.m. år 2000 in-

går miljöstöden i miljö- och landsbygdsprogrammet som gäller för perioden 2000–2006. Flertalet nya miljöstöd kan sökas fr.o.m. 2001. Endast miljöstöd för ekologisk produktion och miljöstöd för bevarande av värdefulla kulturmiljöer i renkötselområdet gick att söka redan år 2000.

I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2002 och som ingår i det nya miljö- och landsbygdsprogrammet. För information om stöd som ingick i det tidigare programmet hänvisas till Jordbruksstatistisk Årsbok 2001, eller till Jordbruksverket, www.sjv.se.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöstöd. Totalt utbetalades det år 2003 2 130 milj. kr i ersättningar enligt det nya programmet. Härtill kommer 81 milj.kr enligt det gamla programmet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län, vilket motsvarar 17 % respektive 11 % av utbetalningarna.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöstöd söktes för år 2003.

Betesmarker och slåtterängar

Från och med 2001 finns två stöd för slåtterängar och betesmarker. Dels ett projektstöd för restaurering av slåtterängar och betesmarker och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slåtterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slåtterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 10 000 kr/ha och år. Grundersättningen för skötsel av betesmarker, slåtterängar, fåbodbete, skogsbete och alvarbete på Öland och Gotland ligger på 1 000 kr/ha, därutöver kan en tilläggsersättning på 1 400 kr/ha lämnas för särskild skötsel av betesmarker och slåtterängar med höga biologiska eller kulturhistoriska värden. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslåtter och efterbete ger också

ytterligare ersättning. Ett jordbruksskifte ska vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att ersättning skall utgå krävs att det sammanlagda ersättningsbeloppet för värdefulla landskapselement på åtagandeenheten uppgår till minst 3 000 kr. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Kulturmiljöer i renkötselområdet

Syftet med stödet är att tydliggöra och bevara spåren av samisk tradition, arbete och liv. Ersättning ges för skötsel av renvallar och renhågn som är förknippade med äldre renkötsel.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet med detta stöd är att öka antalet vuxna, renrasiga djur av svenska utrotningshotade husdjursraser så att rasernas fortlevnad och den biologiska mångfalden säkras. Ersättning lämnas för att hålla djur av utrotninghotade raser som t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slåt-

tervall och betesvall på åkermark. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning och odlingen ska omfatta minst 0,10 ha under varje år under åtagandeperioden. Ersättningsbeloppet skiljer sig åt mellan stöd-områdena, men ligger mellan 400–2 050 kr/ha.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med stöd till ekologiska produktionsformer är att öka omfattningen av den ekologiska odlingen och djurhållningen. Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 500–7 500 kr/ha. Ersättning för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slåttervall, betesvall och grönfodergrödor. Ersättningen baseras på antalet mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur) och suggor som finns inom företaget. 1,00 djurenhet kvalificerar för ersättning för 1,00 ha. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 6,67 för tackor och getter (hondjur). Ersättningen per djurenhet är 1 700 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fånggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fånggröda på 900 kr/ha och för vårbearbetning på 400 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anlägg-

ning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att våtmarker och småvatten anläggs för att minska kväveläckaget från jordbruket samt för att gynna den biologiska mångfalden inom jordbruket. Syftet med stödet för skötsel av våtmarker och småvatten är att stimulera en ökning av arealen våtmarker och småvatten på jordbruksmark. Syftet är också att våtmarkerna och småvattnen sköts så att deras värden för miljön består eller ökar.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 200 000 kr/ha i Blekinge, Skåne och Halland och med högst 100 000 kr/ha i övriga län. Den årliga ersättningsnivån för skötsel av våtmarker och småvatten ligger på 3 000 kr/ha. Dessutom kan ytterligare ersättning på 800 kr/ha utgå för slätter och bete. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäringsutlakning till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 2 700 kr/ha.

Socketbetor på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av socketbetor. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäringsutlakning till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 350 kr/ha.

Skyddszoner

Syftet med stödet för skyddszoner är att minska erosionen av växtnäringsämnen från åkermark till vatten. Skyddszoner gynnar också växt- och djurlivet. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag. Skydds-zonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 3 000 kr/ha.

Strukturstöd

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsel-företagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län. I rationaliseringssyfte kan länsstyrelserna köpa fastigheter och sälja till jordbrukare som är i behov av tillskotts-mark för att förbättra strukturen. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och andelen tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet.

Till strukturstöden kan även räknas de stöd som fr.o.m. 1995 lämnas till företag med verksamhet inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter.

Investeringsstöd (tabell 9.6)

Investeringsstödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. I södra och mellersta Sverige ingår stödet i Sveriges program för

landsbygdsutveckling år 2000–2006. Syftet är att stimulera investeringar som gynnar miljön, djurmiljön, arbetsmiljön och livsmedelshygien samt konkurrensförmågan och sysselsättningen vid lantbruksföretagen. Stödet lämnas för fasta investeringar med högst 480 000 kr per företag och fyraårsperiod. Av stödet betalas 25 % av EU och 75 % av Svenska staten.

I norra Sverige ingår investeringsstödet i strukturfondsprogrammen för mål 1¹ och betalas till 75 % av EU. Syftet med stödet är i huvudsak samma som i södra Sverige. Stödet varierar mellan högst 800 000 och 1 200 000 kr per företag och fyraårsperiod. Det högre beloppet kan utgå till företag i kustområdena i Gävleborgs och Västernorrlands län.

EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion, särskilt svinproduktion.

Totalt beviljades 617 investeringsstöd till ett sammanlagt belopp av 133 milj. kr för år 2003. En stor del av stöden avsåg nya lösdriftsladugårdar för mjölkkor.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstöd kan lämnas till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötsel-företag. Reglerna för stöd, som är lika i hela landet, ändrades vid årsskiftet den 1 januari 2003 så att stödet numera enbart omfattar en startpremie. (Tidigare tillämpning var att stöd lämnades med en startpremie om högst 100 000 kr plus en räntesubvention om högst 100 000 kr efter två år). Stödet ingår i samma program som investeringsstödet (se ovan) och finansieras på samma sätt av EU respektive Sverige. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering om sökanden är under 40 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning och försörjning.

Under år 2003 beviljades 199 stöd till ett sammanlagt belopp av 34 milj. kr.

Mjölproduktion är den dominerande driftsriktningen och förekommer vid knappt hälften av företagen.

Stöd till investeringar som avser förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (tabell 9.7a och tabell 9.7b)

Syftet med stödet är att främja varaktigt nya avsättningsmöjligheter för jordbruksprodukter genom att stödja den svenska livsmedelsproduktionen. Stödet riktar sig till dem som bedriver småskalig livsmedelsförädling och till dem som producerar högförädlade livsmedel av innovativ karaktär.

Stödet handläggs dels av Jordbruksverket, dels av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen handlägger stöd i områden som omfattas av mål 1¹ i Sverige.

I **tabell 9.7a** redovisas beviljade stöd inom det gamla stödprogrammet. I **tabell 9.7b** visas de beviljade stöd som ingår i det nya miljö- och landsbygdsprogrammet, dvs. inklusive mål 1-området. Totalt beviljades 39 milj. kr till investeringar för förädling och saluföring av jordbruksprodukter år 2003. Nöt-, gris-, får-, lamm-, vilt- och renkött stod för den största delen av dessa stöd, nämligen 36 %, dvs. 14 milj. kr.

1) Mål 1 i Sverige omfattar följande områden: Norrbottens och Västerbottens län, Jämtlands och Västernorrlands län, kommunen Torsby i Värmlands län, kommunen Ljusdal i Gävleborgs län, kommunerna Malung, Orsa, Vansbro och Älvdalen och samhällena Venjan och Våmhus i Dalarnas län.

Prisstöd m.m. till rennäringen

Utöver de stöd till rennäringen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.8**.

Efter Tjernobyolyckan betalades ersättning till rennäringen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I tabell 9.8 redovisas även ersättningar från Banverket för tågödade och från trafikförsäkringen för vägtrafiködade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgätt. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för perioden 2002-01-01–2002-12-31, April 2003.

Tabell 9.1

Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1999–2003¹, milj. kr

Disbursed direct support to the agricultural holdings

	1999	2000	2001	2002	2003
<i>Arealersättning</i>	3 368	3 480	4 085	4 030	4 025
<i>Djurbidrag, generella</i>	662	940	1 157	1 567	1 504
Handjursbidrag	386	331	381	484	463
Am- och dikobidrag	241	198	228	281	269
Tackbidrag	36	31	20	41	40
Slaktbidrag	–	130	260	443	417
Extensifieringsbidrag ²	–	250	267	318	316
<i>Regionala stöd</i>	875	864	858	847	787
Kompensationsbidrag	586	574	570	565	562
Nationellt stöd norra Sverige	289	289	287	282	225
<i>Miljöstöd, gamla</i>	2 053	1 929	671	604	81
Öppet odlingslandskap	613	582	14	6	2
Ekologisk odling	352	268	105	61	30
Flerårig vallodling	439	433	426	423	21
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården	522	520	17	9	3
Betesmarker	332	333	16	8	3
Slätterängar	14	14	1	0	0
Kulturmiljö	176	173	0	0	0
Miljökänsliga områden	23	24	12	9	7
Våtmarker och småvatten	7	9	8	7	6
Extensiv vall, skydds zoner	6	6	3	2	1
Fånggrödor	9	9	1	1	0
Resurshållande konventionellt jordbruk	94	94	93	92	16
Återskapande av slätterängar	3	3	3	3	1
Odling av bruna bönor på Öland	2	2	0	0	0
Utrotningshotade djurraser	3	3	1	0	0
Kulturmiljöstöd för renskötseområdet	1	0	0	0	0
<i>Miljöstöd, nya</i>	–	128	1 725	1 887	2 130
Betesmarker och slätterängar	–	–	585	619	697
Natur- och kulturmiljöer	–	–	148	156	169
Kulturmiljöer i renskötseområdet	–	1	2	2	0
Utrotningshotade husdjursraser	–	–	3	4	3
Öppet och varierat odlingslandskap	–	–	479	499	522
Ekologisk produktion	–	126	347	416	499
Minskat kväveläckage	–	–	151	178	212
Våtmarker och småvatten	–	–	0	2	5
Bruna bönor på Öland	–	–	2	2	2
Socketbetor på Gotland	–	–	2	3	3
Skydds zoner	–	–	5	7	19
<i>Stöd för växtodlingsplaner</i>	–	–	–	191	194
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	6 957	7 340	8 495	9 126	8 721

1) För perioden 1999–2002 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2003 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. mars år 2004.

2) År 1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2

Arealersättningar samt generella djurbidrag för stödåret 2003 utbetalade t.o.m. mars 2004, 1 000-tals kr
Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines

	Areal- ersätt- ningar	Djurbidrag				Extensi- fierings- bidrag ¹	Summa djur- bidrag
		Am- o. diko- bidrag	Tack- bidrag	Han- djurs- bidrag	Slakt- bidrag		
<i>Län</i>							
Stockholms	145 624	5 923	1 218	6 102	5 972	5 692	24 908
Uppsala	284 638	7 525	1 211	13 889	13 686	9 469	45 780
Södermanlands	236 134	8 909	1 481	15 205	12 291	11 220	49 105
Östergötlands	438 833	19 755	2 963	36 916	29 815	25 640	115 089
Jönköpings	70 286	19 067	1 999	42 572	34 684	29 243	127 565
Kronobergs	38 985	13 719	1 526	21 432	17 372	16 560	70 608
Kalmar	147 470	18 820	3 136	39 842	33 847	28 231	123 876
Gotlands	109 450	9 107	5 944	18 858	16 110	11 344	61 363
Blekinge	36 872	9 192	1 243	9 305	8 079	8 089	35 908
Skåne	809 142	59 626	3 534	62 042	65 399	46 319	236 918
Hallands	169 561	12 802	1 310	23 835	24 182	12 273	74 402
Västra Götalands	745 900	39 829	5 455	78 485	71 424	49 441	244 634
Värmlands	112 035	10 688	1 735	15 760	12 753	12 232	53 169
Örebro	182 624	6 279	969	13 802	11 123	8 141	40 315
Västmanlands	239 147	4 460	758	7 221	7 727	4 880	25 048
Dalarnas	63 305	5 919	1 162	10 918	9 645	7 036	34 680
Gävleborgs	62 468	5 569	1 047	12 658	10 282	8 773	38 328
Västernorrlands	31 129	4 410	909	8 233	7 346	6 003	26 900
Jämtlands	20 859	4 229	835	6 988	8 288	5 868	26 209
Västerbottens	56 281	1 967	824	12 801	11 283	6 813	33 688
Norrbottnens	24 144	881	773	5 752	5 753	2 831	15 990
<i>Hela riket</i>							
2003	4 024 887	268 675	40 033	462 615	417 060	316 098	1 504 482
2002	4 029 778	280 995	40 981	483 723	442 845	318 133	1 566 675
2001	4 085 008	228 308	20 082	381 397	260 262	266 807	1 156 856
2000	3 480 024	198 114	30 630	330 836	129 710	250 382	939 672
1999	3 368 140	240 718	35 535	385 627	–	–	661 880
1998	3 651 472	244 248	38 378	379 169	–	–	677 095 ²

1) Under åren 1998-1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

2) Inkl. kalvslaktbidrag på 15 300 tkr.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3

Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2003 utbetalt t.o.m. mars 2004, 1 000-tals kr*Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter potatis, ägg bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
<i>Län</i>					
Stockholms	988	0	0	0	0
Uppsala	5 307	0	0	0	0
Södermanlands	127	0	0	0	0
Östergötlands	7 195	0	0	0	0
Jönköpings	47 561	0	0	0	0
Kronobergs	21 671	0	0	0	0
Kalmar	34 604	0	0	0	0
Gotlands	8 761	0	0	0	0
Blekinge	5 045	0	0	0	0
Skåne	16 605	1	0	0	1
Hallands	10 021	0	0	0	0
Västra Götalands	55 533	0	0	0	0
Värmlands	46 817	245	2 653	118	3 015
Örebro	10 077	11	0	0	11
Västmanlands	1 884	0	0	0	0
Dalarnas	37 521	593	2 589	72	3 254
Gävleborgs	60 172	519	15 000	1 309	16 827
Västernorrlands	46 468	797	28 427	1 978	31 202
Jämtlands	45 152	988	47 234	698	48 921
Västerbottens	67 682	1 952	71 462	4 430	77 844
Norrbotens	33 073	2 654	39 807	1 643	44 105
Ospecificerat	–	–	6 124	306	6 430
<i>Hela riket</i>					
2003	562 264	7 760	213 297	10 553	225 180
2002	565 060	8 805	262 393	11 187	282 385
2001	570 367	9 588	265 321	12 407	287 316
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469
1999	585 645	10 171	266 345	12 542	289 058
1998	595 021	11 225	268 330	13 174	292 729

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4
Registrerade arealer för vissa miljöstödd avseende år 2003, hektar
Areas for environmental support

	Betesmarker och slåtter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap	Ekologisk produktion ¹	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	10 995	11 509	12 980	–
Uppsala	16 603	14 330	19 048	–
Södermanlands	16 133	10 343	20 107	–
Östergötlands	43 812	31 782	25 481	155
Jönköpings	38 851	60 149	20 773	57
Kronobergs	21 104	33 477	10 405	77
Kalmar	74 543	55 463	13 498	17 007
Gotlands	23 815	34 395	12 013	12 149
Blekinge	11 427	6 447	3 006	4 495
Skåne	48 977	30 805	22 846	84 412
Hallands	14 599	16 037	11 554	35 072
Västra Götalands	54 347	96 373	82 056	121 658
Värmlands	5 576	47 992	27 809	31
Örebro	8 544	15 047	12 608	–
Västmanlands	7 994	8 060	15 830	834
Dalarnas	12 606	27 809	14 130	–
Gävleborgs	5 143	32 587	19 903	–
Västernorrlands	2 168	29 481	21 837	–
Jämtlands	9 728	28 757	22 216	–
Västerbottens	1 898	36 700	14 179	–
Norrbottnens	1 962	19 449	11 340	–
<i>Hela riket</i>				
2003	430 825	646 992	413 619	275 947
2002	401 236	643 967	362 296	177 578
2001	389 866	605 144	294 298	153 722

1) Här redovisas endast areal för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För total miljöstödsareal för ekologisk produktion skall areal som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Den arealen redovisas dock ej här. Se även kapitel 11.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5
Miljöstöd för stödåret 2003 utbetalade t.o.m. mars 2004. 1 000-tals kr
Environmental support

	Betes- marker och slätterängar	Natur- och kulturmiljöer	Kulturmiljöer i renkötsel- området	Utröttnings- hotade hus- djursraser	Öppet och varierat odlings- landskap	Ekologisk produktion ¹
<i>Län</i>						
Stockholms	16 452	3 360	0	48	4 560	14 686
Uppsala	28 279	6 381	0	105	5 784	22 270
Södermanlands	31 229	5 269	0	56	4 098	26 819
Östergötlands	73 769	14 839	0	124	13 161	30 852
Jönköpings	48 794	10 268	0	80	24 354	27 657
Kronobergs	29 036	7 606	0	71	13 745	15 184
Kalmar	118 648	20 367	0	117	22 197	17 645
Gotlands	47 876	1 416	0	106	15 030	17 365
Blekinge	21 427	4 374	0	111	2 526	4 795
Skåne	83 460	35 256	0	183	12 277	29 487
Hallands	21 327	12 941	0	27	6 303	14 909
Västra Götalands	88 961	24 260	0	272	43 837	106 128
Värmlands	7 109	1 859	0	125	52 971	31 083
Örebro	16 223	5 973	0	41	11 143	13 208
Västmanlands	15 338	4 287	0	23	4 051	17 935
Dalarnas	18 263	2 352	0	134	33 041	17 660
Gävleborgs	8 574	993	0	155	55 620	24 883
Västernorrlands	3 631	638	0	168	48 875	23 041
Jämtlands	12 655	2 098	0	246	50 452	22 052
Västerbottens	2 902	2 390	0	249	64 599	11 731
Norrbottens	2 592	1 654	0	76	33 436	9 442
Ospecificerat	–	38	–	79	–	–
<i>Hela riket</i>						
2003	696 546	168 619	0	2 595	522 059	498 832
2002	618 656	155 821	2 365	3 942	499 332	415 939
2001	585 086	148 273	1 648	3 184	479 097	346 771
2000	–	–	1 461	–	–	126 484

1) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

	Minskat kväve- läckage	Våtmarker och småvatten	Bruna böror på Öland	Sockerbeter på Gotland	Skyddszoner	Summa miljöstöd
<i>Län</i>						
Stockholms	0	128	0	0	712	39 946
Uppsala	0	65	0	0	1 441	64 325
Södermanlands	0	640	0	0	1 521	69 633
Östergötlands	14	800	0	0	1 581	135 140
Jönköpings	54	131	0	0	293	111 631
Kronobergs	41	15	0	0	77	65 774
Kalmar	12 318	226	2 049	0	564	194 131
Gotlands	10 047	8	0	3 159	424	95 431
Blekinge	3 433	154	0	0	150	36 970
Skåne	65 191	1 280	0	0	2 985	230 120
Hallands	24 477	394	0	0	955	81 333
Västra Götalands	95 738	649	0	0	3 771	363 615
Värmlands	20	0	0	0	606	93 773
Örebro	0	270	0	0	1 509	48 368
Västmanlands	1 025	13	0	0	2 331	45 003
Dalarnas	0	9	0	0	120	71 580
Gävleborgs	0	0	0	0	65	90 290
Västernorrlands	0	6	0	0	0	76 358
Jämtlands	0	0	0	0	0	87 502
Västerbottens	0	0	0	0	0	81 872
Norrbottnens	0	0	0	0	0	47 200
Ospecificerat	–	–	–	–	–	117
<i>Hela riket</i>						
2003	212 357	4 789	2 049	3 159	19 106	2 130 111
2002	177 518	2 108	1 851	2 500	6 986	1 887 019
2001	151 340	373	1 824	2 167	5 181	1 716 393
2000	–	–	–	–	–	127 945

Tabell 9.6
Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag 2003

Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding

	Investeringsstöd		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	5	947	10	1 900
Uppsala	0	0	6	950
Södermanlands	16	1 889	6	1 100
Östergötlands	31	6 764	9	1 275
Jönköpings	38	5 781	14	2 700
Kronobergs	27	4 166	12	2 300
Kalmar	49	10 637	11	2 200
Gotlands	21	2 674	9	1 800
Blekinge	8	1 625	3	500
Skåne	53	10 494	20	3 250
Hallands	14	2 755	3	600
Västra Götalands	69	13 134	20	4 000
Värmlands	23	4 884	6	850
Örebro	10	1 253	7	1 400
Västmanlands	6	890	3	500
Dalarnas	31	8 048	6	900
Gävleborgs	46	10 886	4	650
Västernorrlands	52	15 019	7	1 000
Jämtlands	58	11 735	23	2 500
Västerbottens	37	12 570	13	2 500
Norrbottnens	23	6 983	7	850
<i>Hela riket</i>				
2003	617	133 134	199	33 725
2002	1 000	212 115	285	27 332
2001	1 126	232 301	393	38 500
2000	360 ¹⁾	86 451	121	12 100
1999	1 297	152 214	266	12 685
1998	1 229	143 478	182	8 116

1) P.g.a. att EU:s regler för stöden dröjde blev antalet beviljade stöd år 2000 onormalt lågt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7a
Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning
1996–1999, 1 000-tals kr

Granted investment support to improved processing and marketing

	1996	1997	1998	1999
Nöt- och griskött	1 787	47 511	21 498	14 708
Mjölk och mjölkprodukter	135	68 395	35 360	23 190
Fågelkött	..	24 527	6 002	9 863
Frukt, bär och grönsaker	..	26 447	3 851	5 020
Potatis	..	16 127	1 218	9 026
Blommor och plantor	..	2 952	259	1 125
Renkött	..	466	92	60
Skog	2 275	0	3 458	1 660
Totalt	4 197	186 425	71 738	64 652

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7b
Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning under
perioden 2000–2006, 1 000-tals kr

Granted investment support to improved processing and marketing for the period 2000–2006

	2000	2001	2002	2003
Nöt-, gris-, får-, lamm-, vilt- och renkött	19 006	5 298	12 016	14 159
Mjölk och mjölkprodukter	10 453	9 571	11 824	9 278
Fågelkött	7 422	3 158	4 473	677
Ägg	3 583	1 043	2 465	996
Spannmål	2 881	236	5 379	6 810
Oljevaxter	0	0	211	124
Frukt, bär och grönsaker	8 056	8 679	20 246	3 680
Potatis	1 779	5 433	6 905	1 623
Blommor och plantor	0	768	526	1 568
Totalt	53 179	34 185	64 045	38 914

Källa: Jordbruksverket och Länsstyrelsen.

Tabell 9.8
Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 1998–2003, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding

Typ av stöd	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Prisstöd	14 601	13 150	14 663	15 514	19 736	18 730
Ersättning p.g.a. Tjernobyloylyckan, utbet.	10 822	10 400	9 884	10 983	9 865	11 180
Övriga medel för främjande av rennäringen, varav;	2 886	7 619	6 779	7 040	9 416	2 903
katastrofskadeskydd	986	3 165	566	2 804	4 663	0
projektstöd, m m	1 900	4 454	6 213	4 236	4 753	2 903
Ersättning (anslagsposter) för rovdjursrivna renar	30 000	35 000	35 000	35 000	44 000	44 000
Ersättning för tåg-dödade renar	3 556	3 175	2 326	1 791	1 425	1 454
Ersättning för vägtrafik-dödade renar	4 864	4 709	4 499	4 217	4 058	3 479

Källa: Jordbruksverket, Inlandsbanan, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per familj redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2001 till 13,6 miljarder kr, vilket motsvarade 0,6 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris). Sedan mitten av 1980-talet har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m 1993 (**tabell 10.1**).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorskalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i **tabell 10.2**. Produktionsvärdet redovisas till baspriser vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar

(produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar (produktionssubventioner) utgörs av bl.a. av miljöersättningar, extensifieringsbidrag, kompensationsbidrag och ersättning för uttagen areal.

År 1990 var jordbrukets produktionsvärde ovanligt högt till följd av goda skördar i kombination med höga avräkningspriser. Efter EU-inträdet 1995 medförde de ökade direktersättningarna en ökning av produktionsvärdet till baspris medan utvecklingen av produktionsvärdet till producentpris låg nästan stilla. Efter en nedgång 1998 och framför allt 1999 har jordbrukssektorns produktionsvärde ökat under 2000 och 2001 men legat stilla under 2002. Under 2001 var ökningen delvis en följd av att såväl arealersättningar som djurbidrag ökade. Detta i sin tur berodde dels på att beloppen i euro höjdes i enlighet med Agenda 2000, dels på valutakursens utveckling. Till ökningen av produktionsvärdet bidrog även höjda producentpriser för både vegetabilier (bl.a. spannmål, oljeväxter, potatis) och animalier (framför allt svin). De två senaste årens höjda produk-

tionsvärden har påverkat jordbrukssektorns driftsöverskott i positiv riktning efter nedgången under de båda föregående åren.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, inventariehyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i gruppen kan således inte helt tillskrivas pris- och/eller kvantitetsförändringar för jordbruksväxter.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsförrådet.

En jämförelse av resultaten mellan år 2001 och år 2002 visar att växtodlingsföretagens och svinföretagens genomsnittliga resultat försämrades mellan åren. De flesta grupperna av mjölkföretag visade däremot en svag förbättring av resultatet. Det genomsnittliga nettoresultatet för köttjursföretag var fortsatt svagt under år 2002.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag. T.o.m 1998 avsåg redovisningen

brukare inklusive maka/make. Fr.o.m 1999 avser redovisningen hela hushållets inkomster, varför resultaten efter 1998 inte är fullt jämförbara med tidigare år. Resultaten från och med år 2000 påverkas dessutom något av det från och med detta år nya sättet att producera Lantbruksregistret.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2001 av näringsverksamhet och tjänst samt nettoinkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, 230 000 kr, vilket var 7 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Skåne, Västerbottens, Västmanlands och Uppsala län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 192 500 kr, vilket var 11 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Norrbottens, Värmlands och Gävleborgs län som alla låg 4 % under riksgenomsnittet.

Prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser sjunkit med runt 9 % sedan 1995 medan kostnaderna för att ta fram olika produkter stigit med nära 20 %. (**tabell 10.6**) Prisutvecklingen i detaljledet, som varit förhållandevis måttlig, påverkas till en del av sänkningen av matmomsen sedan 1995 (se kapitel 19).

I **tabell 10.7** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Något helt entydigt mönster är svårt att se i tabellen. I allmänhet har dock priserna på produktionsmedel som dieselolja och handelsgödsel gått upp under det senaste året. Även jordbrukarnas avräkningspriser för animalier och vegetabilier varierar.

I **tabell 10.8** visas indextal för olika delposter

i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 1995 har varit rätt splittrad. Exempelvis har avräkningspriset på matpotatis gått ned med 25 % medan avräkningspriset på oljeväxter gått upp med drygt 25 %.

Arrendepriser

Jordbruksarrendena har ökat kontinuerligt i pris under senare år. Jämför **tabell 2.2**.

Jordbruksverkets arrendeprisundersökning visar att antalet arrenden var i genomsnitt 3,2 år 2002 per företag med arrenden. Antalet var störst i norra Sverige och lägst i Västsverige. Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tablån nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 1999 och 2000:

Område	Län	1999, %	2000, %
Sydsverige	K,M	5	5
Västsverige	N,O	15	15
Småland med öarna	F,G,H,I	12	13
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	7	7
Norra Mellansverige	S,W,X	44	43
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	71	70
Hela riket		16	16

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. släktarrenden och arrenden genom självägda bolag ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 70 % av arrendena var gratis 2000. Lägst var andelen i Sydsverige (5 %).

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2002 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åker-

marken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 064 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 150 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt drygt 200 kronor högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 34 %. Kraftigast var ökningen mellan 1996 och 1997 samt mellan 2000 och 2001 då de steg med omkring 7 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priset på jordbruksmark (åker- och betesmark) skiljer sig kraftigt mellan olika regioner. I det jordbruksdominerade sydsverige är de i genomsnitt runt tio gånger högre än i Norrland. Priserna har i kronor räknat legat i stort sett stilla i Norrland sedan början av 1990-talet, medan de i t.ex. Götalands södra slättbygder ökat med omkring 20 000 kr per hektar. I genomsnitt för riket har markpriserna ökat med runt 7 500 kr eller med närmare 70 % sedan 1994. Ökningen var kraftigast under periodens senare del. Sålunda steg de med knappt 60 % mellan 1996 och 2001 (**tabell 10.11**).

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2003 redovisades drygt 3 000 köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 082 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 2,4 (**tabell 10.12**).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k.

bruttonationalprodukten. Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 92 (standard för svensk näringsgrensindelning 1992). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renskötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftsöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras på jordbrukets sektorskalkyl.

EAA – ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karakteristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte

ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

I EAA utgörs undersökningpopulationen av alla företag som bedriver växtodling på friland (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjurskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), bi-odling, renskötsel, pälsdjurskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkt- eller kostnadsmissigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördestatistik, prisstatistik, slaktstatistik och bokföringsundersökningen FADN. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som un-

derlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalstorleken. I kommande undersökningsårgångar kommer urvalet att successivt förnyas.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. Undersökningresultaten för 2002 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996. År 2002 anpassades den svenska redovisningen till FADN:s definitioner vilket kan störa jämförbarhet mellan år 2001 och år 2002.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medel-

felen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Uppgifterna om jordbrukarhushållens inkomster bygger på en sambearbetning mellan lantbrukregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoF). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoF, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

I redovisningar avseende inkomstären till och med 1998 ingick endast brukaren och dennes maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna samt sammanboende som har gemensamt barn. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Förändringen mellan 1998 och 1999 försvårar jämförelser mellan uppgifter avseende 1999 och senare och uppgifter före 1999. Resultaten från och med år 2000 påverkas dessutom något av det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat. Något som i sin tur beräknas ha medfört en ökning av de flesta variabelerna med 1 à 2 procent, beroende på att hushållen med äldre brukare i regel har lägre inkomster.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem.

Från och med inkomståret 1999 baseras de svenska uppgifterna till Eurostats statistikgren IAHS (Income of the Agricultural Households Sector) på uppgifter från sambearbetningen mellan LBR och IoF.

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs av SCB på uppdrag av Jordbruksverket.

Prisindex

Jordbruksverket beräknar och publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2000 publiceras indexserierna med 1995 som basår. I samband härmed har en anpassning skett till Eurostats motsvarande indexserier.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är 1995. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–3 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–3 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU. Nuvarande vikter baseras på normerade värden avseende produktion, konsumtion och inköp under budgetåret 1993/94. Innehållsmässigt har serierna 1 och 2 fr.o.m. 1995 utvidgats till att även om-

fatta trädgårdsnärings produkter.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket, med undantag för lejt arbete. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, avskrivning, underhåll och ränta på lånat kapital. I samband med EU-inträdet 1995 infördes även produktionsmedel för trädgårdsnärings i indexberäkningarna. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Fram t.o.m. 1994 ingick i denna indexserie enbart de produkter som omfattades av den dåvarande svenska jordbruksregleringen. Inom EU ingår trädgårdsnärings i jordbrukssektorn, varför A-index fr.o.m. 1995 utvidgats till att omfatta prisutvecklingen även på dessa produkter. Dock publiceras även en delserie av A-index som endast innehåller de tidigare ingående produkterna. Vägningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård. Priserna inkluderar inte de numera mycket betydelsefulla produktbundna direktstöden till jordbruksproduktionen (t.ex. areal- och djurbidrag).

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utveck-

lingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Utöver de index som redovisas i **tabell 10.6** beräknar Jordbruksverket bl.a. två delserier av det officiella konsumentprisindex (KPI), den ena serien för ej jordbruksreglerade livsmedel och den andra för prisutvecklingen totalt exklusive jordbruksreglerade livsmedel.

Fram t.o.m. 1999 beräknade Jordbruksverket även *Primärförädlingsprisindex (PR-index)*, vilken mätte prisutvecklingen i det led den tidigare svenska jordbruksprisregleringen verkade och för de produkter som ingick i denna reglering.

Arrendepriser

Arrendeprisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2002 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt lantbruksregistret arrenderade åker (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning

av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5 – 6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För varje köp har värdet av jordbruksmarken uppskattats genom antagandet att denna andel av det totala priset är detsamma som jordbruksmarkens andel av taxeringsvärdet för den köpta egendomen.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och basvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 1998 års allmänna fastighetstaxering. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

EAA: Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. Statistiska meddelanden JO 45 SM 0301.

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 0401. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

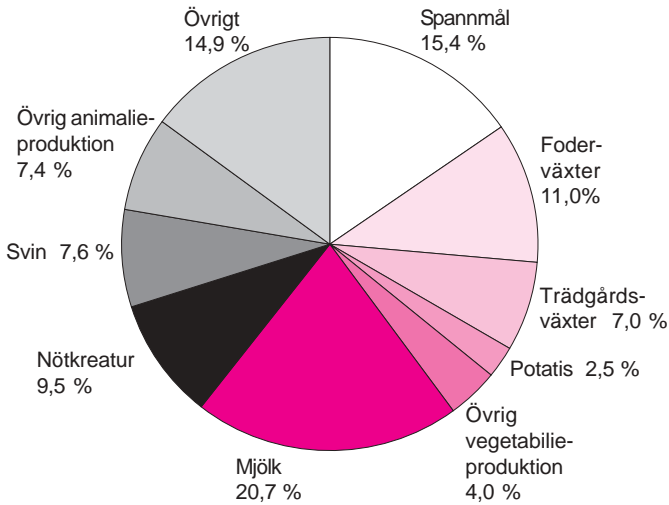
Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2001, JO 42 SM 0301.

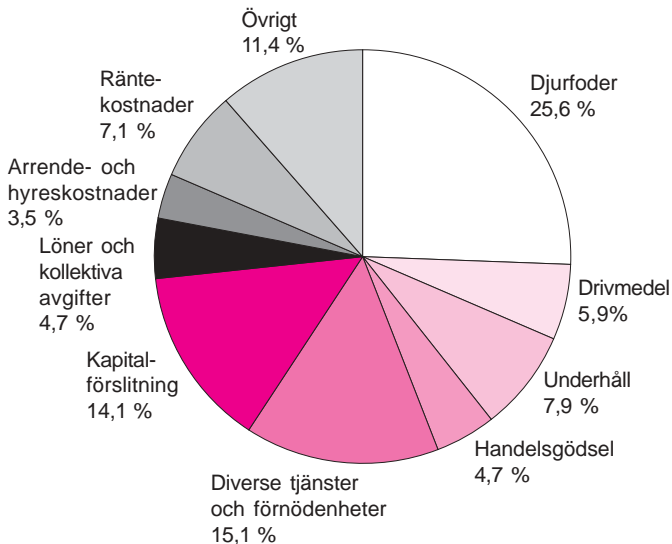
Prisindex: Priser och prisindex inom livsmedelsområdet, Jordbruksverket Månadsstatistik. Statistiken är numera tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Arrende- och markpriser: Utveckling av arrende-, mark- och fastighetspriser i jordbruket, Jordbruksverket, Rapport 2001:8. Rapporten finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 0301. De preliminära siffrorna avseende år 2003 fanns ej publicerade vid tryckningen av denna bok.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2002 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices*

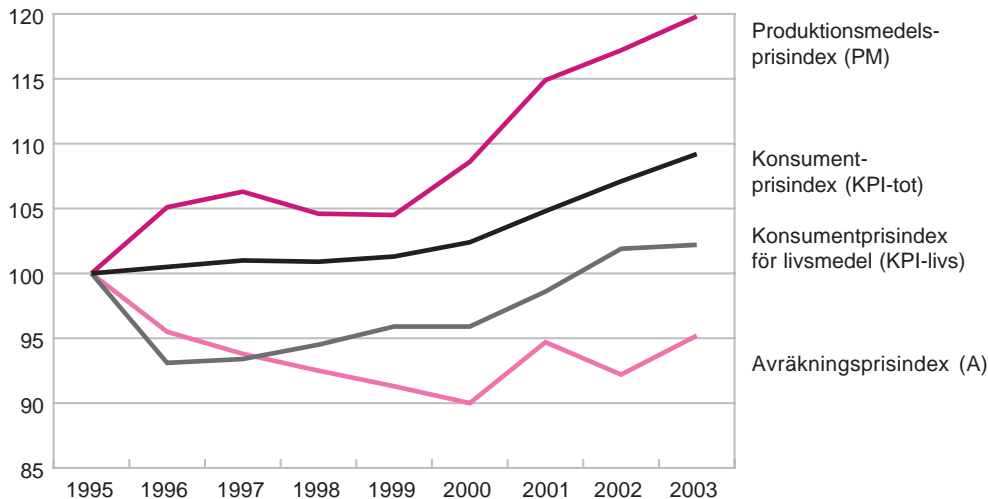
Källa: Jordbruksverket.

Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2002 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C**Jordbrukets prisindex 1995–2003 (1995=100)***Agricultural price indices*

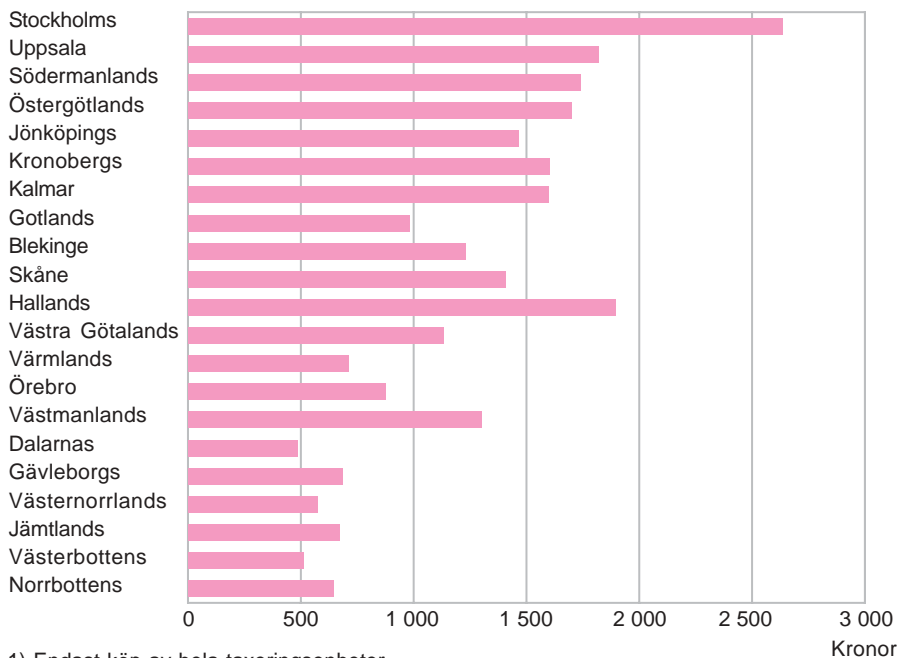
Procent

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D**Försålda lantbruksenheter¹ år 2003², köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr***Sold agricultural units, average market price*

Län:

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Preliminära siffror.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1
Jordbrukets bidrag till bruttonational-
produkten till marknadspris 1993–2001
enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr

Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices

År	Totala brutto- nationalproduk- ten till mark- nadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlings- värde till baspris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
2001	2 266 387	13 659	0,6
2000	2 194 967	12 896	0,6
1999	2 076 525	13 122	0,6
1998	1 971 871	14 182	0,7
1997	1 888 231	14 440	0,8
1996	1 815 144	14 214	0,8
1995	1 770 248	16 186	0,9
1994	1 645 790	15 998	1,0
1993	1 544 040	15 806	1,0

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 1998–2002 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 1998–2002 at current prices*

EAA	1998	1999	2000	2001	2002
01 Spannmål (inkl. utsäde)	7 108	6 553	7 084	7 669	7 307
02 Industrigrödor	1 895	1 935	1 592	1 687	1 820
02.1 Oljeväxtfrön (inkl. utsäde)	499	631	362	342	503
02.2 Proteingrödor (inkl. utsäde)	257	182	146	174	183
02.4 Sockerbetor	1 128	1 113	1 076	1 167	1 131
02.5 Andra industrigrödor	11	9	7	3	3
03 Foderväxter	4 863	4 374	5 167	4 974	5 193
04 Köks- och plantskoleväxter	2 408	2 712	2 819	2 939	2 985
04.1 Färska grönsaker	1 137	1 113	1 219	1 291	1 299
04.2 Blommor och växter	1 270	1 599	1 600	1 649	1 685
05 Potatis	1 757	1 228	1 128	1 398	1 190
06 Fukt och bär	302	349	336	316	312
09 Andra växter och vegetabiliska produkter	24	47	37	55	55
10 Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 356	17 200	18 162	19 036	18 862
11 Djur	9 479	8 852	9 202	10 293	10 238
11.1 Nötkreatur	4 100	3 698	3 909	4 269	4 495
11.2 Svin	3 639	3 305	3 335	4 004	3 592
11.3 Hästar	451	499	547	552	531
11.4 Får och getter	138	150	150	134	161
11.5 Fjäderfä	779	828	866	935	1 032
11.6 Andra djur	371	373	395	399	428
12 Animaliska produkter	11 226	11 167	11 207	11 198	11 226
12.1 Mjölk	10 023	10 016	10 011	9 821	9 859
12.2 Ägg	876	783	787	938	910
12.3 Andra animaliska produkter	327	369	410	439	457
13 Animalieproduktion (11+12)	20 705	20 019	20 409	21 491	21 464
14 Produktion av jordbruksvaror (10+13)	39 062	37 219	38 571	40 527	40 326
15 Produktion av jordbrukstjänster	812	875	938	999	1 020
16 Jordbrukets produktion (14+15)	39 874	38 094	39 509	41 526	41 346

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA	1998	1999	2000	2001	2002
17 Sekundära icke jordbruksaktiviteter	1 260	1 362	1 463	1 719	1 800
18 Jordbrukssektorns produktion (16+17)	41 134	39 456	40 972	43 245	43 146
19 Total insatsförbrukning	26 553	26 919	27 449	29 073	29 636
19.01 Utsåde	1 513	1 696	1 628	1 653	1 668
19.021 Elektricitet	1 002	959	947	920	940
19.023 Drivmedel	1 978	2 006	2 306	2 537	2 490
19.03 Handelsingödsel	2 025	1 822	1 856	2 094	1 975
19.04 Växtskyddsmedel	836	842	865	819	831
19.05 Veterinärkostnader	256	256	237	299	310
19.06 Djurfoder	9 793	9 553	9 760	10 062	10 729
19.07 Underhåll maskiner	2 328	2 517	2 461	2 687	2 711
19.08 Underhåll ekonomibygnader	529	621	563	779	612
19.09 Tjänster från andra jordbruksföretag	812	875	938	999	1 020
19.10 Diverse tjänster och förnödenheter	5 480	5 774	5 888	6 224	6 349
20 Förädlingsvärde brutto till baspris (18–19)	14 582	12 537	13 523	14 172	13 510
21 Kapitalförslitning	5 792	5 847	5 888	5 921	5 928
21.1 Utrustning	4 575	4 548	4 536	4 542	4 544
21.2 Byggnader	1 218	1 299	1 351	1 380	1 384
22 Förädlingsvärde netto till baspris (20–21)	8 789	6 690	7 636	8 251	7 582
23 Löner och kollektiva avgifter	2 135	1 790	1 841	1 978	1 962
24 Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25 Övriga produktionssubventioner	3 254	3 502	3 421	3 916	4 098
26 Faktorinkomst (22–24+25)	12 043	10 192	11 056	12 167	11 680
27 Driftöverskott netto (22–23–24+25)	9 908	8 402	9 216	10 189	9 718
28 Arrende- och hyreskostnader	1 204	1 233	1 259	1 385	1 426
29 Räntekostnader	3 355	3 113	3 040	3 052	2 998
30 Ränteintäkter	172	157	153	153	150
31 Företagsinkomst netto (27–28–29+30)	5 521	4 213	5 069	5 906	5 444

Tabell 10.3
**Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2001 och 2002.
Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt
storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag**
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2001			JEU 2002				
	RO 1		RO 2	RO 1		RO 2		
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök		
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	505 806	1 060 485	143 725	76 386	312 500	757 700	46 400	9 900
Animalier	2 876	9 683	1 003 794	969 401	900	9 300	999 900	947 100
Övrigt	93 611	215 562	141 115	202 823	69 300	167 800	57 000	60 500
Direktorsättningar	141 900	279 100	207 700	189 600
Summa intäkter	602 293	1 285 909	1 288 634	1 248 609	524 600	1 213 900	1 311 000	1207 200
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	183 626	358 418	375 410	346 453	171 500	357 200	375 300	349 100
Underhåll	47 541	92 414	85 166	66 816	42 400	75 100	74 000	83 400
Övrigt	106 005	185 782	288 734	254 806	107 900	179 300	290 000	249 300
Summa kostnader	337 172	636 614	749 310	668 075	321 800	611 600	739 400	681 800
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto	265 121	649 296	539 324	580 534	202 800	602 300	571 600	525 400
Arbetskostnader	1 648	24 731	29 071	32 252	300	13 000	22 700	28 600
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	263 473	624 565	510 253	548 282	202 400	589 300	548 900	496 800
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o byggnadsinvent.	38 589	62 447	129 554	102 294	37 200	59 600	136 100	123 200
Markinvent. och markanläggning	793	2 374	3 849	799	2 200	2 000	3 700	2 200
Maskiner och redskap	83 166	173 411	102 412	112 038	61 800	148 800	96 800	107 400
Summa avskrivningar	122 547	238 231	235 815	215 132	101 200	210 400	236 600	232 800

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2001				JEU 2002			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök		
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	28 836	101 996	22 893	22 062	22 500	110 100	29 00	23 300
Resultat före räntenetto	112 090	284 338	251 545	311 089	78 700	268 800	283 300	240 700
Räntenetto	48 779	72 615	55 302	32 948	47 200	103 600	76 500	25 400
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	63 310	211 723	196 243	278 140	31 400	165 200	206 800	215 300
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	19 372	40 702	39 455	63 940	11 800	29 400	14 500	94 800
Kostnader	615	15 801	7 898	11 367	900	3 500	1 800	18 800
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	18 758	24 901	31 557	52 574	10 900	25 900	12 700	75 900
Arbetskostnader	–	1 109	943	1 688	–	–	200	200
Avskrivningar på maskiner och redskap	3 064	762	2 465	2 446	2 100	600	2 100	5 400
Resultat före räntenetto	15 694	23 030	28 149	48 439	8 700	25 300	9 800	69 300
Räntenetto	5 054	9 315	12 559	23 758	5 300	8 100	20 400	30 000
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	10 640	13 715	15 590	24 681	3 400	17 300	- 10 600	39 300
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	73 950	225 438	211 833	302 821	34 800	182 500	196 200	254 600

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2001			JEU 2002		
	Riket			Riket		
	Mjök	Kötttdjur	Svin	Mjök	Kötttdjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
<i>Intäkter</i>						
Vegetabilier	39 085	32 560	271 890	18 700	20 300	146 900
Animalier	394 493	155 951	997 455	352 300	132 300	1 032 000
Övrigt	149 681	107 075	111 541	38 500	67 400	90 500
Direktorsättningar	122 400	196 900	159 100
Summa intäkter	583 259	295 586	1 380 885	531 900	416 900	1 428 500
<i>Kostnader</i>						
Förnödenheter	155 533	66 711	518 492	144 500	93 100	563 700
Underhåll	41 702	31 924	76 094	37 500	41 800	77 400
Övrigt	152 165	81 206	221 329	137 700	99 000	397 300
Summa kostnader	349 400	179 841	815 915	319 700	233 800	1 038 400
Resultat före avskrivningar, arbets- o.arrendekostnader samt räntenetto	233 859	115 746	564 970	212 200	183 100	390 100
Arbetskostnader	10 123	1 083	19 359	2 600	1 400	15 700
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	223 736	114 633	545 611	209 600	181 700	374 400
<i>Avskrivningar</i>						
Ekonomibyggnader och byggnadsinventarier	64 350	59 699	238 901	71 00	74 300	269 200
Markinventarier och markanl.	276	471	2 300	600	1 300	3 000
Maskiner och redskap	50 720	32 765	93 931	43 700	48 000	89 600
Summa avskrivningar	115 347	92 935	335 133	115 300	123 700	361 800

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2001			JEU 2002		
	Riket			Riket		
	Mjök	Köttdjur	Svin	Mjök	Köttdjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
Arrendekostnader	7 447	6 673	37 954	16 300	11 000	35 000
Resultat före räntenetto	100 942	15 055	172 524	78 100	47 000	-22 400
Räntenetto	6 959	11 458	124 327	4 800	17 300	116 500
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	93 983	3 596	48 197	73 300	29 700	-138 900
Skogsbruket						
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	94 489	107 958	27 991	72 200	62 600	15 200
Kostnader	19 527	16 021	2 337	23 500	7 400	2 000
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	74 962	91 938	25 654	48 700	55 200	13 200
Arbetskostnader	1 925	83	340	–	200	200
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 384	1 192	676	2 400	2 200	800
Resultat före räntenetto	70 653	90 662	24 638	45 600	52 700	12 300
Räntenetto	5 913	21 858	14 563	8 000	13 000	15 000
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	64 741	68 804	10 075	37 600	39 700	-2 700
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	158 724	72 400	58 272	110 900	69 400	-141 600

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1996–1998, per brukare inklusive maka/make samt 1999–2001 kr per hushåll, kronor**

The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per holder incl. spouse 1996–1998 and per household 1999–2001, SEK

Storleksgrupp hektar åker	1996	1997	1998	1999 ¹	2000 ²	2001 ²
<i>Näringsverksamhet</i>						
2,1– 5,0	9 000	9 700	10 700	11 000	13 500	14 000
5,1– 10,0	11 400	12 300	13 100	13 800	15 000	16 700
10,1– 20,0	19 300	20 000	20 300	20 800	23 700	25 700
20,1– 30,0	38 800	40 600	41 400	40 700	44 000	47 700
30,1– 50,0	65 900	69 500	70 800	71 000	77 000	82 200
50,1– 100,0	95 800	103 800	108 000	111 100	122 800	129 600
100,1– 200,0	116 400	126 500	131 100	131 100	145 600	158 400
200,1–	120 500	129 700	129 500	139 000	164 400	183 100
Samtliga	38 400	41 600	43 500	45 300	50 400	54 700
<i>Tjänst</i>						
2,1– 5,0	222 200	227 900	236 000	267 800	283 200	292 800
5,1– 10,0	210 700	218 300	226 500	256 700	272 900	281 700
10,1– 20,0	187 900	194 200	201 500	236 100	246 200	255 300
20,1– 30,0	155 200	163 300	170 300	206 000	215 400	226 000
30,1– 50,0	123 500	129 800	137 300	171 300	181 300	190 400
50,1– 100,0	104 200	107 200	111 400	146 500	151 900	160 100
100,1– 200,0	102 700	105 400	109 400	144 700	147 600	156 200
200,1–	115 200	112 200	111 000	146 500	138 900	146 400
Samtliga	171 300	176 800	183 200	215 300	226 400	235 200
<i>Taxerad förvärvsinkomst³</i>						
2,1– 5,0	228 300	234 500	243 400	274 800	291 900	302 100
5,1– 10,0	219 200	227 400	236 200	266 500	283 100	293 800
10,1– 20,0	204 500	211 300	218 600	253 000	265 600	276 700
20,1– 30,0	191 600	201 200	208 700	243 200	255 300	269 700
30,1– 50,0	187 200	196 900	205 600	239 200	254 700	268 600
50,1– 100,0	197 800	208 600	217 000	254 700	271 200	286 100
100,1– 200,0	216 500	229 200	237 600	272 400	289 200	310 400
200,1–	230 700	238 900	237 600	281 500	299 100	325 300
Samtliga	207 100	215 600	223 700	257 000	272 600	285 600
<i>Summa förvärvs- och kapitalinkomst⁴</i>						
2,1– 5,0	250 200	257 500	266 500	303 500	320 300	325 700
5,1– 10,0	243 900	253 400	261 600	299 000	314 300	321 200
10,1– 20,0	235 200	242 900	250 300	291 300	302 400	309 100
20,1– 30,0	231 000	240 400	247 800	287 700	299 600	310 200
30,1– 50,0	233 700	242 300	251 500	290 600	307 100	318 300
50,1– 100,0	254 800	262 300	271 000	314 200	334 900	344 100
100,1– 200,0	288 400	297 600	306 100	345 600	367 100	382 600
200,1–	320 100	336 200	317 700	374 900	396 000	417 100
Samtliga	243 500	252 100	260 400	300 100	316 100	324 900

1) Från och med inkomståret 1999 användes ett vidare familjebegrepp (se texten).

2) Det från och med år 2000 förändrade sättet att producera Lantbruksregistret har medfört en ökning av de flesta variabler med 1 å 2 procent (se texten).

3) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

4) Beräknad som summan av taxerad inkomst av näringsverksamhet och tjänst samt överskott av kapital. 1990 och tidigare lika med sammanräknad inkomst.

Källa: SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2001. Medeltal i kronor per hushåll**

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK

Område	Taxerad inkomst av närings- verksamhet tjänst		Netto- inkomst av kapital	Hushållsin- komst före skattefria transfe- ringar och skatter m.m.	Positiva ej skatteplik- tiga trans- fereringar	Skatter och övriga negativa transfe- ringar	Hushålls- inkomst efter transfe- ringar
<i>Län</i>							
Stockholms	63 300	233 800	28 300	315 700	10 500	110 100	216 100
Uppsala	69 500	226 500	29 700	317 700	11 100	106 100	222 700
Södermanlands	69 800	220 500	19 600	312 400	11 900	104 100	220 300
Östergötlands	72 300	210 300	33 100	312 300	11 700	102 400	221 600
Jönköpings	59 500	242 400	27 300	321 200	12 800	103 900	230 000
Kronobergs	47 500	235 100	27 700	302 900	10 800	98 500	215 200
Kalmar	74 500	200 500	32 600	301 600	11 500	100 000	213 100
Gotlands	77 000	173 800	23 900	269 200	12 800	89 600	192 500
Blekinge	44 700	227 700	30 000	293 200	10 800	98 600	205 400
Skåne	68 700	218 700	31 100	316 100	11 700	101 200	226 700
Hallands	55 900	219 200	22 900	293 200	11 300	92 900	211 600
Västra Götalands	45 700	243 200	17 600	299 000	11 100	99 800	210 300
Värmlands	31 600	262 300	12 800	299 300	10 600	101 700	208 200
Örebro	52 400	248 500	19 100	310 100	11 300	105 600	215 800
Västmanlands	61 800	240 300	23 500	320 500	11 700	108 900	223 300
Dalarnas	44 500	246 800	20 900	304 900	11 100	102 000	214 000
Gävleborgs	49 000	235 900	22 000	297 800	10 800	100 100	208 500
Västernorrlands	40 300	267 100	17 600	317 900	11 100	107 400	221 600
Jämtlands	52 500	233 900	16 400	296 700	12 600	99 100	210 200
Västerbottens	42 800	274 100	17 200	324 100	121 00	109 600	226 600
Norrbottens	38 400	266 600	8 600	300 100	10 000	102 100	208 000
<i>Hela riket</i>	54 700	235 200	22 900	306 200	11 400	101 600	216 000

Källa: SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 1995–2003 (1995=100)
Agricultural price indices

Index	1995	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Produktionsmedelsprisindex								
Löpande utgifter	100,0	107,2	104,6	104,3	108,9	116,0	117,9	120,3
Kostnader för investeringsvaror och -tjänster	100,0	102,8	104,3	105,3	107,7	110,9	114,8	118,1
Totalt	100,0	106,3	104,6	104,5	108,6	114,9	117,2	119,8
Avräkningsprisindex								
Vegetabilier	100,0	89,4	92,5	95,6	87,6	96,1	92,2	94,2
Animalier	100,0	96,0	92,5	89,0	91,1	94,0	92,2	89,7
Totalt	100,0	93,8	92,5	91,3	90,0	94,7	92,2	91,2
Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel								
Vegetabilier	100,0	95,4	95,9	102,1	102,2	106,8	111,9	114,4
Animalier	100,0	104,2	101,4	101,8	102,6	107,9	110,9	111,6
Totalt	100,0	100,0	99,4	102,0	102,5	107,7	111,4	112,7
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel								
Vegetabilier	100,0	89,4	91,0	96,5	95,8	96,7	99,3	100,0
Animalier	100,0	94,3	94,1	93,9	95,1	98,3	101,4	102,5
Totalt	100,0	92,6	93,1	94,9	95,4	97,8	100,6	101,5
Konsumentprisindex								
Livsmedel	100,0	93,4	94,5	95,9	95,9	98,6	101,9	102,2
Totalt	100,0	101,0	100,9	101,3	102,4	104,8	107,1	109,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7

Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1990–2003, kr

Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetables and animal products

Varuslag	1990	1995	1999	2000	2001	2002	2003
Traktorer, kr/st	250 000	..	440 000	418 000	454 000	470 000	–
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	445	572	583	572	583
Handelsgödselmedel, kr/100 kg							
Kalksalpeter, 15,5 % N	112 ¹	137 ¹	114	120	155	145	152
Kalkammonsalpeter, 28,0 % N	175 ¹	207 ¹	173	177	217	202	210
Superfosfat, P 20	136 ^{1,5}	233 ^{1,5}	221	224	238	225	230
Supra PK 11–21	234 ¹	213 ^{1,6}	196	197	209	200	206
Supra NPK 17– 4–13	207	213	245	223	238
Supra NPK 21–4–7	203	207	242	224	239
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ²	133	118	102	97	103	97	102
Råg ²	143	110	97	91	95	89	91
Korn ²	133	111	93	88	92	88	89
Havre ²	132	107	93	87	99	94	77
Potatis för stärkelse	57 ⁷	56	51	50	55	53	52
Sockerbetor	29	42	39	39	43	42	41
Vetekli	179 ³	127	115	123	127	136	138
Melass	169	126	101	102	125	153	136
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap	2 545	2 295	1 819	1 829	1 826	1 730	1 718
Mellankalv	2 882	2 502	2 101	1 850	1 919	1 943	2 100
Mindre kalv	1 621	1 638	122	115	100	..	127
Häst	1 344	607	743	702	669	701	669
Får och lamm	2 205	1 764	1 954	1 778	1 777	1 931	2 035
Slaktsvin	1 487	1 325	964	1 102	1 303	1 132	985
Fjäderfä ⁴	975	773	668	663	689	716	672
Mejerimjölk, kr/100 kg	297	308	306	306	301	307	307
Ägg, kr/100 kg	..	776	752	784	851	866	888

1) Fr.o.m. 1999 600 kg säck. T.o.m. 1998 50 kg säck.

2) Genomsnittspris vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

3) Uppgifterna är inte jämförbara.

4) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

5) Superfosfat, P9.

6) Supra PK 7–13.

7) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.

Tabell 10.8
Indextal för delposter i avräkningsprisindex
1995–2003 (1995=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Spannmål	100,0	81,4	84,8	77,8	83,1	79,0	78,2
Matpotatis	100,0	61,1	110,3	54,4	77,4	70,0	75,0
Stärkelsepotatis	100,0	95,9	89,7	87,6	96,5	92,0	91,3
Sockerbetor	100,0	106,7	101,9	101,5	111,0	109,1	106,8
Oljeväxter	100,0	113,2	78,0	91,9	115,8	120,5	126,7
Mjök	100,0	99,5	99,6	99,6	97,5	99,5	100,3
Ägg	100,0	101,7	92,3	97,7	104,4	106,4	109,0
Storboskap	100,0	83,1	73,0	71,0	71,8	69,4	68,5
Kalv	100,0	78,9	82,3	70,8	73,2	74,1	76,8
Får och lamm	100,0	83,5	76,8	70,0	71,4	76,8	79,1
Gris	100,0	82,4	77,0	87,4	102,1	90,5	78,6
Köksväxter	100,0	100,5	90,6	102,6	107,6	106,4	108,7
Frukt och bär	100,0	112,3	86,7	71,9	97,8	80,1	113,6
Blommor och plantskoleväxter	100,0	103,5	99,8	100,6	102,7	104,6	105,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Genomsnittliga arrendepriser för jordbruksmark med och utan
gratisarrenden samt för åkermark 2002, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriser för		
		jordbruksmark inkl.gratis- arrenden kr/ha	exkl.gratis- arrenden kr/ha	åkermark inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	2 082	2 114	2 412
Västsverige	N,O	1 167	1 210	1 336
Småland med öarna	F,G,H,I	736	762	973
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	999	1 014	1 109
Norra Mellansverige	S,W,X	475	635	551
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	181	332	127
<i>Hela riket</i>		1 064	1 150	1 203

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2002 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sydsverige	K,M	100	102	106	113	114	116	119	135	141
Västssverige	N,O	100	100	110	112	115	118	124	128	136
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	107	116	121	126	133	133	136
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	107	113	122	125	121	139	137
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	113	124	124	129	139	141	144
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	103	103	103	107	115	94	102
<i>Hela riket</i>		100	102	107	114	117	120	122	131	134

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Priser på jordbruksmark¹ 1994–2001, 1 000-tals kr per hektar
Prices on agricultural land

Produk- tions- område	Pris per hektar (vägt medelvärde)									Antal försäljn. 2001	Försåld areal, ha 2001
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001			
Gss	26,2	25,8	29,9	37,5	40,4	39,2	40,1	46,6	124	1 664	
Gmb	16,7	13,8	15,2	15,4	20,3	20,9	22,8	20,9	202	2 526	
Gns	12,7	13,3	13,4	14,5	15,8	19,0	20,1	21,4	208	3 044	
Ss	8,3	8,7	8,3	9,1	12,1	11,9	13,9	18,9	245	3 378	
Gsk	8,8	9,1	10,2	10,4	11,4	11,7	14,2	14,1	728	5 215	
Ssk	4,9	5,1	6,6	6,5	5,5	7,2	6,5	6,9	258	1 705	
Nn	2,8	2,9	2,6	2,7	3,1	3,2	3,0	3,0	331	1 586	
Nö	2,4	2,2	2,4	2,6	3,0	3,2	3,2	3,2	187	1 175	
<i>Hela riket</i>	10,9	10,8	11,6	12,8	14,6	15,4	16,8	18,4	2 283	20 293	

1) Avser både åker- och betesmark

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2003²
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej slätköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Basvärde medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskillingskoefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholm	53	2 635	843	3,28
Uppsala	57	1 819	649	2,81
Södermanland	46	1 741	593	3,02
Östergötland	61	1 701	645	2,80
Jönköping	130	1 463	707	2,31
Kronoberg	154	1 602	684	2,43
Kalmar	94	1 596	757	2,23
Gotland	51	983	354	2,86
Blekinge	55	1 230	570	2,33
Skåne	325	1 408	537	2,79
Halland	114	1 895	694	2,72
Västra Götaland	532	1 131	477	2,50
Värmland	297	711	350	2,18
Örebro	102	876	389	2,33
Västmanland	31	1 301	449	2,90
Dalarna	170	487	255	2,15
Gävleborg	125	683	373	2,01
Västernorrland	210	574	305	2,09
Jämtland	178	670	356	2,08
Västerbotten	170	514	281	2,03
Norrbottnen	103	646	266	2,47
<i>Hela riket</i>	<i>3 058</i>	<i>1 082</i>	<i>466</i>	<i>2,40</i>

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Preliminärt.

3) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Regeringens mål för den ekologiska produktionen fram till år 2005 är att 20 % av åkermarken ska odlas ekologiskt och att den ekologiska animalieproduktionen ska öka. Av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm bör 10 % finnas i ekologisk odling till 2005. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. I Sverige finns ett godkänt kontrollorgan, KRAV. KRAV är godkänd av Jordbruksverket och Livsmedelsverket att utföra kontroll av ekologisk produktion. Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU: s logotyp för ekologiska produkter. EU: s logotyp är inte vanligt förekommande i Sverige.

KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling) ställer sinsemellan något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpnings- och gödselmedel utan även att biodynamiska

preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats säljs som konventionellt odlade.

Ekologiskt odlade arealer

Ekologiskt odlade arealer finns redovisade med två definitioner. I tabellerna från KRAV redovisas certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. I övriga tabeller är det i stället arealer där man sökt miljöstödd för ekologiska produktionsformer.

I tabell 11.1–11.6 återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV. Under året har en revidering av äldre uppgifter gjorts i samband med framtagning av en ny databas.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2003 var drygt 183 000 hektar, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

De högsta andelarna redovisas för Södermanlands, Västmanlands och Uppsala län. Den lägsta andelen har Norrbottens och Västerbottens län där endast 2,3 % av åkerarealen i dessa båda län är KRAV-kontrollerad ekologisk areal. Genomsnittet för landet är 6,9 %. Andelen har ökat kontinuerligt sedan 1991 då endast 1,1 % av åkerarealen var ekologiskt odlad.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Av denna areal upptas knappt 38 % av "Vall på åker", nästan 29 % av "Spannmål" och knappt 19 % av "Betesmark, ej åker".

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på

KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2003 till 3 363 jordbrukare varav 636 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. gårdar med både ekologisk och konventionell odling. Anslutningen har tidigare ökat kontinuerligt men antalet odlare har nu minskat gentemot föregående år. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Den KRAV-kontrollerade arealen fortsätter att öka även för 2003. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar "Betesmark (ej åker)" (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se "Om statistiken"). Arealen "Betesmark, ej åker" uppgick år 2003 till ca 39 000 hektar (**tabell 11.2**).

I tabell 11.7–11.13 redovisas arealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totala arealen med miljöstödd för ekologisk produktion inklusive gamla miljöprogrammet var 2003 drygt 430 000 hektar. En mindre del av arealerna, de från gamla miljöprogrammet, har fördelats på produktionsområden enligt schablonmetod.

I **tabell 11.7** redovisas spannmålsarealer med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Den totala spannmålsarealen år 2003 var nästan 103 000 hektar. Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen med drygt 34 000 hektar. Vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling odlas på drygt 21 000 hektar medan höstvetete odlas på drygt 14 000 hektar. I Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder odlas de största ekologiska spannmålsarealerna.

I **tabell 11.8** redovisas den för ekologisk oljeväxtarealen med miljöstödd. Odling av höst-raps har störst omfattning med 780 hektar. Vår-ryps odlas på 620 hektar, vårraps på drygt 400 hektar medan odlingen av höstrybs är begränsad till ca 80 hektar.

I **tabell 11.9** redovisas arealer med miljöstödd för potatis och ärtor. De uppgick år 2003 till drygt 1 000 hektar matpotatis och drygt 6 200 hektar ärtor.

I **tabell 11.10** redovisas beräknad slåttervallsarealer med miljöstödd. Arealen uppgick år 2003 till drygt 220 000 hektar. Om vallen enbart

använts som betesvall har arealerna reducerats för detta i samband med beräkning av skörden. De redovisade arealerna i tabell 11.10 är därför inte desamma som lantbrukarna sökt stöd för där även betesvall ingår.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.10** redovisas även ekologisk skörd av slåttervall på arealer med miljöstödd. Den totalt inbärgade skörden för 2003 var nästan 1,0 miljoner ton, fördelat på första skörd som beräknas till drygt 0,6 miljoner ton och återväxtskörd, ca 0,3 miljoner ton. Skörden per hektar beräknades till nästan 4 400 kilo per hektar för riket.

I tabell 11.11–11.13 redovisas skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion.

I **tabell 11.11** redovisas hektarskördar för spannmål med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskördar hade höstvetete och rågvete år 2003 med 3 100 kilo per hektar. Vårvetete nådde nästan upp till 3 000 kilo per hektar medan höstråg och blandsäd hade en avkastning på knappt 2 700 kilo per hektar.

Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen. Hektarsköörden var 2 460 kilo per hektar. Avkastningen för vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling var på samma nivå, 2 440 kilo per hektar. Avkastningsnivåerna är mellan 55 % och 76 % av den ordinarie hektarskörd som skattats för riket. Den bör då understrykas att ordinarie skörden innefattar även skörden från den ekologiska odlingen.

I **tabell 11.12** redovisas totalskördar från arealer med miljöstödd från ekologisk produktion. Vid beräkning av total skörd används arealer som planerats att skördas som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte. De beräknade totalskördarna avser inte certifierade kvantiteter. Totalsköörden av höstvetete och vårvetete uppgick 2003 till 44 000 respektive 25 500 ton. Störst totalskörd för både höst- och vårvetete uppmättes i Svealands slättbygder. Totalsköörden för höstråg skattades till 7 000

ton. Totalskörden för havre respektive vårkorn beräknades till 76 000 respektive 49 000 ton. Totalskörden av rågvete och blandsäd har beräknats till nästan 13 000 respektive drygt 19 000 ton. Störst andel av rikets produktion har blandsäd, där cirka 19 % av totala produktionen i riket är ekologiskt odlad. För vårvete är nästan 11 % av totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För havre är ca 7 % ekologiskt odlad och för höstråg och rågvete cirka 6 %. Av vårkorn och höstvetete är cirka 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av ärtor uppgick 2003 till 12 700 ton (**tabell 11.13**). Störst totalskörd uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 10 500 ton. För ärtor är cirka 16 % av totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis är mindre än 2 % ekologisk. Produktionen avser ekologisk produktion odlad på arealer med miljöstöd. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Arealen frukt, bär och grönsaker år 2003 var 844 hektar, vilket är en ökning med 6 % jämfört med föregående år. Morötter odlas på 165 hektar (20 %) av den totala KRAV-kontrollerade trädgårdsarealen Svarta vinbär är den näst största kulturen med drygt 80 hektar i odling. Odlingen av jordgubbar och lök uppgår till cirka 50 hektar vardera, medan övriga kulturer har en odlingsareal som understiger 30 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade med nästan 47 % mellan 2001 och 2002 för att sedan minska med 11 % mellan 2002 och 2003. Den ekologiskt odlade arealen enligt trädgårdsinventeringen för 2002 redovisas i **tabell 11.14**. Arealen 2002 för ekologisk odling enligt denna undersökning var 964 hektar motsvarande 7,3 % av trädgårdsodlingen på friland och den ekologiskt odlade

växthusytan var 62 000 kvm motsvarande 2 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan föregående år har antalet suggor och övriga svin, slaktkycklingar och lamm minskat. Den största procentuella ökningen står värphöns för, som ökat i antal med 30 % jämfört med föregående år.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

De första åren en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Dessa år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Konventionell odling

All odling som ej kan klassas som ekologisk kallas för konventionell odling.

Bete och slåtter (ej åker)

Betesmarker som ej är lämplig att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa marker benämns hos KRAV som permanenta beten

och redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Miljöstöd för ekologisk odling

Areal och växthusytor som omfattas av miljöstöd för ekologisk produktion utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelat på grödor och

produktion för dessa arealer redovisas i tabellerna 11.7–11.14

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Definitiva uppgifter om hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Tabell 11.1
KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2003

KRAV controlled arable land and total arable land

	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	7 090	85 220	8,3
Uppsala	14 865	149 675	9,9
Södermanlands	14 889	127 767	11,7
Östergötlands	15 906	208 395	7,6
Jönköpings	5 644	91 416	6,2
Kronobergs	2 920	50 433	5,8
Kalmar	4 452	126 120	3,5
Gotlands	7 328	85 970	8,5
Blekinge	1 234	32 517	3,8
Skåne	12 308	454 722	2,7
Hallands	7 155	114 270	6,3
Västra Götalands	43 924	475 496	9,2
Värmlands	9 073	109 910	8,3
Örebro	5 709	106 405	5,4
Västmanlands	13 173	122 588	10,7
Dalarnas	3 924	60 731	6,5
Gävleborgs	5 198	69 226	7,5
Västernorrlands	2 826	49 821	5,7
Jämtlands	3 417	41 538	8,2
Västerbottens	1 599	70 007	2,3
Norrbottnens	826	36 363	2,3
<i>Hela riket</i>			
2003	183 463	2 668 586	6,9
2002	183 495	2 679 941	6,8
2001	154 673	2 694 184	5,7

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2003, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav					
		Spannmål	Ärtor och bönor	Oljeväxter exkl. lin ¹	Lin	Potatis och betor ²	Träda
<i>Län</i>							
Stockholms	8 273	2 139	83	71	0	7	516
Uppsala	16 335	5 721	549	21	1	22	1 605
Södermanlands	17 086	5 273	721	115	31	6	1 573
Östergötlands	18 311	5 218	769	29	1	31	1 285
Jönköpings	7 509	1 368	82	57	0	8	147
Kronobergs	4 281	591	26	18	0	7	78
Kalmar	7 623	1 163	142	0	18	33	226
Gotlands	10 327	1 878	189	35	29	219	433
Blekinge	1 664	239	47	9	0	48	107
Skåne	14 574	3 715	506	331	4	457	551
Hallands	7 777	2 563	384	116	24	94	455
Västra Götalands	46 154	15 362	2 805	583	32	180	3 505
Värmlands	9 350	2 847	233	38	0	51	849
Örebro	6 535	1 776	161	31	19	12	598
Västmanlands	12 739	5 308	620	10	0	9	1 585
Dalarnas	3 663	1 144	116	4	0	84	223
Gävleborgs	5 551	1 636	58	19	0	94	237
Västernorrlands	3 267	631	1	2	0	24	169
Jämtlands	3 906	612	1	0	0	16	95
Västerbottens	1 619	349	2	0	0	10	84
Norrbottnens	774	210	0	7	0	56	41
<i>Hela riket</i>							
2003	207 319	59 741	7 496	1 499	158	1 467	14 362
2002	190 318	51 573	7 175	1 533	158	1 557	12 501
2001	161 703	42 193	5 140	1 258	211	1 441	10 609

1) Inkl. höstraps, höstrybs, vårraps och vårrys.

2) Inkl. mat- och fabrikspotatis, socker- och foderbetor.

3) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

4) Inkl. rörlin, salix och poppel.

5) Inkl. bovete, spannmålsförsök, hirs, solros, oljeväxtförsök, vitsenap, sötlupiner, vicker, spånadsin, viltbete, skyddszoner, gröngödsling, våtmark, julgransodling m.m.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2 (forts.)

	Varav						
	Vall på åker	Betes- mark m.m. (ej åker) ³	Grön- foder och majs	Frukt och bär	Grön- saker och kryddor	Energi- skog m.m. ⁴	Övrig mark- använd- ning ⁵
<i>Län</i>							
Stockholms	3 499	1 738	1	8	9	4	126
Uppsala	5 067	2 883	31	3	2	38	325
Södermanlands	6 163	2 874	21	2	1	37	250
Östergötlands	6 204	4 512	10	10	18	54	118
Jönköpings	3 424	2 247	10	1	4	0	130
							0
Kronobergs	2 060	1 474	8	1	1	0	8
Kalmar	2 417	3 537	17	2	11	0	25
Gotlands	4 005	3 357	32	2	53	0	47
Blekinge	583	614	1	1	8	0	1
Skåne	5 084	3 226	52	27	113	107	285
							0
Hallands	2 852	1 094	50	4	34	1	58
Västra Götalands	16 129	6 690	53	28	48	28	594
Värmlands	4 459	656	54	1	11	22	88
Örebro	2 652	1 045	6	12	1	51	138
Västmanlands	3 382	1 383	9	0	4	8	377
							0
Dalarnas	1 687	285	9	54	4	0	42
Gävleborgs	2 842	559	22	2	1	4	39
Västernorrlands	1 873	507	29	9	3	1	12
Jämtlands	2 518	568	66	0	3	0	8
Västerbottens	1 053	81	12	0	3	0	14
							0
Norrbottnens	403	31	0	10	0	0	5
Hela riket							
2003	78 355	39 361	492	178	330	355	2 688
2002	73 909	37 140	578	160	307	302	2 859
2001	64 508	32 069	1 025	166	301	286	2 110

Tabell 11.3

Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2003

Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings

	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV God- känd	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	8 273	659	8 932	104	9	112
Uppsala	16 335	1 880	18 215	163	55	218
Södermanlands	17 086	837	17 923	148	36	183
Östergötlands	18 311	2 617	20 928	171	62	231
Jönköpings	7 509	502	8 011	114	5	119
Kronobergs	4 281	197	4 478	66	3	69
Kalmar	7 623	498	8 121	81	15	96
Gotlands	10 327	430	10 757	119	38	157
Blekinge	1 664	226	1 890	30	4	34
Skåne	14 574	1 237	15 811	186	67	253
Hallands	7 777	530	8 307	130	44	174
Västra Götalands	46 154	5 155	51 309	703	160	861
Värmlands	9 350	358	9 708	120	14	134
Örebro	6 535	227	6 762	112	17	129
Västmanlands	12 739	1 953	14 692	138	69	207
Dalarnas	3 663	560	4 223	61	12	73
Gävleborgs	5 551	245	5 796	111	15	126
Västernorrlands	3 267	77	3 344	57	5	62
Jämtlands	3 906	124	4 030	67	1	68
Västerbottens	1 619	62	1 681	36	1	37
Norrbottnens	774	83	857	16	4	20
<i>Hela riket</i>						
2003	207 319	18 457	225 776	2 733	636	3 363
2002	190 318	35 194	225 512	2 837	705	3 542
2001	161 698	31 399	193 097	2 654	684	3 338

1) Helt omlagd = all mark på gården är KRAV-godkänd eller i karens.

2) Ej helt omlagd = någon del av gården brukas konventionellt.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.4

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2003, hektar

Areas of certain KRAV controlled horticultural plants

	Frukt, bär och grön- saker	Varav					Frukt		Varav Äpple	
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Bär	Svarta vinbär	Jord- gubbar		
<i>Län</i>										
Stockholms	37,9	2,2	1,4	0,9	0,2	4,9	1,6	1,1	6,8	2,4
Uppsala	16,8	–	1,4	–	–	2,9	0,6	–	1,5	0,5
Södermanlands	7,7	0,1	0,1	–	0,3	0,8	–	0,1	1,6	1,6
Östergötlands	36,6	1,4	12,8	–	0,7	10,1	0,1	7,7	1,5	–
Jönköpings	13,4	–	–	–	–	0,6	–	–	–	–
Kronobergs	5,1	0,3	–	–	0,3	1,3	–	0,1	0,2	–
Kalmar	29,5	–	0,2	–	–	3,5	0,2	1,8	0,4	–
Gotlands	93,3	12,6	32,7	7,6	–	2,7	–	0,8	3,1	0,7
Blekinge	12,0	–	8,2	–	–	0,6	–	0,6	–	–
Skåne	207,7	17,9	74,6	8,4	–	10,3	0,8	8,3	33,0	8,9
Hallands	64,9	9,1	6,6	3,3	0,8	2,6	0,2	1,7	2,0	1,0
Västra Götalands	105,2	1,1	12,9	9,4	22,7	29,7	5,8	15,3	2,7	2,2
Värmlands	29,8	1,4	2,5	–	2,0	1,0	0,5	–	2,9	–
Örebro	40,0	0,2	0,4	–	–	10,4	7,0	2,8	17,4	1,6
Västmanlands	10,0	0,3	1,0	0,2	1,4	2,8	–	0,5	0,1	–
Dalarnas	65,9	0,2	2,5	–	0,5	53,7	47,4	5,7	–	0,1
Gävleborgs	12,2	–	1,0	–	–	1,9	–	1,7	–	–
Västernorrlands	14,9	0,1	2,5	–	–	8,9	5,8	3,1	–	–
Jämtlands	7,6	–	1,7	0,1	–	0,4	–	0,3	–	–
Västerbottens	12,8	–	2,0	–	0,5	0,2	0,2	–	–	–
Norrbottens	20,7	–	0,1	–	0,1	10,4	10,4	–	–	–
<i>Hela riket</i>										
2003	843,8	46,9	164,6	29,9	29,5	159,5	80,5	51,4	73,1	19,0
2002	794,4	42,5	146,7	23,6	32,5	149,5	65,5	53,3	66,2	15,9
2001	777,5	37,6	177,8	41,4	17,7	154,1	69,6	60,3	50,7	18,6

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2003, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

	Tomat	Gurka	Sallad	Krydd- växter	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>						
Stockholms	4 412	1 695	2 147	345	1 939	10 538
Uppsala	685	318	50	90	496	1 639
Södermanlands	725	125	275	4 379	475	5 979
Östergötlands	532	4 106		1 050	4 332	10 020
Jönköpings	530	400	145	100	900	2 075
Kronobergs	267	67	7	–	137	478
Kalmar	–	–	–	–	–	–
Gotlands	2 588	420	–	13	314	3 335
Blekinge	–	360	–	–	0	360
Skåne	2 640	504	–	3 810	1 902	8 856
Hallands	1 100	1 570	–	–	1 070	3 740
Västra Götalands	3 890	1 582	1 320	5 732	3 806	16 330
Värmlands	480	505	–	5	1 330	2 320
Örebro	1 000	869	–	53	1 449	3 371
Västmanlands	150	125	–	–	850	1 125
Dalarnas	2 192	1 405	100	276	355	4 328
Gävleborgs	1 383	500	–	10	766	2 659
Västernorrlands	404	50	9	58	19	540
Jämtlands	305	150	–	300	870	1 625
Västerbottens	70	560	375	–	685	1 690
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2003	23 353	15 311	4 428	16 221	21 695	81 008
2002	22 454	11 704	5 391	15 278	36 130	90 957
2001	15 149	7 808	3 879	12 845	22 270	61 951

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6**Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2003***Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjölkkor	Am- och dikor	Övriga nöt ¹	Får exkl. lamm ²	Lamm ³
<i>Län</i>					
Stockholms	903	608	1 740	913	1 475
Uppsala	1 634	736	3 605	794	1 507
Södermanlands	1 351	1 115	4 001	1 051	1 522
Östergötlands	1 778	914	4 088	1 264	1 846
Jönköpings	1 531	755	3 989	491	739
Kronobergs	641	634	2 090	620	855
Kalmar	713	594	2 296	1 091	1 386
Gotlands	828	607	2 455	2 172	3 240
Blekinge	189	182	622	317	453
Skåne	1 268	1 767	5 390	2 397	3 069
Hallands	1 109	533	2 481	355	595
Västra Götaland	5 350	2 887	12 565	2 691	3 894
Värmlands	818	685	2 390	300	454
Örebro	538	373	1 347	303	501
Västmanlands	918	446	2 064	557	943
Dalarnas	370	165	836	146	215
Gävleborgs	770	224	1 554	233	298
Västernorrlands	380	273	860	449	463
Jämtlands	833	132	1 355	269	360
Västerbottens	285	62	565	35	75
Norrbottnens	11	29	72	89	166
<i>Hela riket</i>					
2003	22 218	13 721	56 365	16 537	24 056
2002	21 533	13 468	55 207	16 063	24 762
2001	20 712	12 534	52 558	14 615	23 404
<i>Djur i karens</i>					
2003	65	921	2 098	..	171 ⁴
2002	286	1 414	2 877	..	639 ⁴
2001	880	1 661	5 437	..	796 ⁴

1) Inkl. avelstjurar, kalvar, ungdjur, kalvar till vidareförädling o. stutar.

2) Inkl. mjölkfår, tackor o. baggar.

3) Inkl. lamm, vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

4) Exkl. vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

5) Galtar, smågrisar o. slaktsvin, för djur i karens enbart galtar o. slaktsvin.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin ⁵	Värp-höns	Slakt-kyck-lingar
<i>Län</i>				
Stockholms	–	20	6 880	–
Uppsala	120	2 217	7 922	–
Södermanlands	84	1 629	15 110	–
Östergötlands	139	2 226	91 710	–
Jönköpings	2	26	–	–
Kronobergs	23	385	12 000	–
Kalmar	55	825	13 753	–
Gotlands	–	30	11 855	–
Blekinge	–	–	15	–
Skåne	102	2 624	46 697	21 600
Hallands	143	3 354	4 720	–
Västra Götaland	209	4 747	37 920	–
Värmlands	16	1 652	23 900	–
Örebro	72	46	14 310	–
Västmanlands	35	650	17 700	–
Dalarnas	4	12	2 600	–
Gävleborgs	6	60	10 884	–
Västernorrlands	–	–	3 300	–
Jämtlands	12	136	290	–
Västerbottens	24	449	389	–
Norrbottnens	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>				
2003	1 046	21 088	321 955	21 600
2002	1 173	24 825	247 693	31 072
2001	1 229	26 436	186 102	17 920
<i>Djur i karens</i>				
2003	67	103	3520	..
2002	83	18	8 399	..
2001	109	5	5 881	..

Tabell 11.7
Spannmål 2003. Arealer med ekologisk odling¹
Cereals. Areas with cultivation in organic farming

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd	Summa spann- måls- areal
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	500	880	150	0	870	700	280	360	3 740
Gmb	580	660	430	10	2 200	1 060	610	1 000	6 570
Gns	4 120	2 790	800	20	1 330	7 520	1 200	2 900	20 680
Ss	6 860	3 030	730	20	3 080	11 030	820	2 370	27 950
Gsk	1 230	690	320	30	3 430	7 190	1 150	3 750	17 800
Ssk	940	590	220	–	2 280	4 130	140	1 710	10 010
Nn	30	10	10	–	4 910	1 530	10	4 180	10 680
Nö	0	–	0	–	2 990	850	–	1 690	5 540
<i>Hela riket</i>									
2003	14 270	8 660	2 660	90	21 100	34 020	4 220	17 960	102 960

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8
Oljeväxter 2003. Arealer med ekologisk odling¹
Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar					Summa areal av raps och rybs	Oljelin
	Höstraps	Vårtraps	Höstrybs	Vårtrybs			
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	190	10	–	0	190	20	
Gmb	30	240	–	40	310	80	
Gns	440	70	10	130	660	210	
Ss	10	40	50	320	420	150	
Gsk	100	60	20	70	250	20	
Ssk	0	–	0	30	30	20	
Nn	–	–	–	20	20	–	
Nö	–	0	–	0	0	–	
<i>Hela riket</i>							
2003	780	410	80	620	1 880	500	

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9
Potatis och ärter 2003. Arealer med ekologisk odling¹, hektar

Potatoes and peas. Areas with cultivation in organic farming

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar	
	Matpotatis	Ärter
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	110	180
Gmb	150	440
Gns	130	1 880
Ss	60	2 560
Gsk	120	670
Ssk	150	480
Nn	220	10
Nö	90	0
<i>Hela riket</i> 2003	1 020	6 220

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10
Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2003. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.

Crop area, yield per hectare and total production in organic farming

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	27	4 420	13 600	3 090	14 100	3 200	27 800	6 290
Gmb	45	14 550	40 600	2 790	28 600	1 970	69 200	4 750
Gns	49	20 250	56 600	2 800	40 700	2 010	97 400	4 810
Ss	90	37 520	107 000	2 850	56 200	1 500	163 200	4 350
Gsk	64	60 080	172 600	2 870	111 200	1 850	283 800	4 720
Ssk	52	25 980	84 800	3 260	28 700	1 100	113 400	4 360
Nn	44	39 430	107 200	2 720	41 100	1 040	148 400	3 760
Nö	34	19 820	48 100	2 430	13 100	660	61 200	3 080
<i>Hela riket</i> 2003	405	220 230	629 400	2 860	336 500	1 530	965 900	4 390

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 procent.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Spannmål 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	–	3 750	4 110
Gmb	2 850	2 800	3 420	3 160	..
Gns	3 190	2 610	2 910	–	2 430	2 460	3 440	2 880
Ss	2 980	3 160	2 530	..	2 750	2 590	3 010	2 840
Gsk	2 770	2 580	2 550	2 170	2 970	2 640
Ssk	3 310	2 590	..	–	2 170	2 170	..	2 690
Nn	–	2 100	2 120	–	..
Nö	–	–	–	–	2 100	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2003	3 100	2 980	2 690	..	2 440	2 460	3 130	2 680

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Spannmål 2003. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	–	3 200	2 600
Gmb	1 700	5 600	3 400	1 900	..
Gns	13 000	7 300	2 300	..	3 200	16 000	4 100	3 900
Ss	20 500	9 300	1 800	..	8 300	28 100	2 400	4 800
Gsk	3 400	1 800	8 000	13 500	3 200	4 600
Ssk	3 100	1 500	..	–	4 900	8 100	..	2 500
Nn	–	10 100	2 800
Nö	–	–	–	–	5 900	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2003	44 000	25 500	7 000	..	49 200	76 100	12 900	18 400

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.13
Potatis och ärter 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹

Potatoes and peas. Yield per hectare and total production in organic farming

Område	Matpotatis		Ärter ^{2,3}	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>				
Gss
Gmb	15 650	2 300	2 310	800
Gns	2 290	4 100
Ss	7 600	500	2 330	5 600
Gsk	7 250	800	1 610	900
Ssk	10 470	1 500	2 170	1 000
Nn	9 510	2 000	–	–
Nö	10 760	1 000	–	–
<i>Hela riket</i>				
2003	10 280	10 500	2 220	12 700

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.14**Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002***Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square meters greenhouse

Län	Växthusyta, kvm	Andel ekologisk växthusodling %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling %
Stockholms	7 629	2,70	24,5	13,40
Uppsala	2 363	10,20	12,5	19,70
Södermanlands	7 507	11,20	5,7	1,90
Östergötlands	2 118	1,60	64,4	11,10
Jönköpings	1 310	3,10	12,7	5,00
Kronobergs	440	1,10	7,5	6,20
Kalmar	200	0,50	54	6,70
Gotlands	3 456	6,40	77,3	12,00
Blekinge	400	0,40	23,6	4,00
Skåne	3 751	0,20	175,3	2,50
Hallands	3 340	1,60	102,3	15,70
Västra Götalands	17 294	6,80	141,3	16,20
Värmlands	2 015	5,00	25	22,40
Örebro	1 485	3,30	25,1	13,90
Västmanlands	600	0,80	16,9	24,80
Dalarnas	3 818	9,20	74,6	55,80
Gävleborgs	1 720	3,30	14,6	18,90
Västernorrlands	566	1,30	19,3	20,80
Jämtlands	930	5,40	27,3	25,60
Västerbottens	720	1,00	13,6	23,50
Norrbottens	350	0,70	46,7	22,50
<i>Hela riket</i>				
2002	62 012	1,80	964,2	7,30
1999	101 749	3,10	640,4	5,20

Källa: Trädgårdsinventeringen 2003, Jordbruksverket.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöpåverkande faktorer som bekämpningsmedels- och gödselmedelsanvändning samt utsläpp till luft och vatten orsakat av jordbruket.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel - bl.a. viss statistik rörande försäljningen av gödsel- och bekämpningsmedel - redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning, redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Under senare decennier har dock jordbruket medfört förändringar i landskapet och i livsmiljöerna för djur och växter. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enformigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat, vilket hänger samman med de miljöstödd som finns för skötseln av dessa marker. **Tabell 12.1** visar den regionala fördelningen av olika typer av betesmark. Stora arealer betesmark finns i Kalmar län och i Västra Götalands län.

Tabell 12.2 visar hur miljöersättningarna fördelas på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen för perioden har upp-

nåtts. Anslutningen till de miljöstödd som har till syfte att bevara odlingslandskapet samt betesmarker och slåtterängar är mycket god och arealmålen för 2006 har i stort sett nåtts. Stödet ”Åtgärder för minskat kväveläckage” har fått betydligt större anslutning än väntat.

Lägst anslutning redovisas för ”Natur och kulturmiljöer i renskötselområdet” samt ”Våtmarker och småvatten”.

Målet för den ekologiska produktionen, att 20 % av landets åkerareal skall vara ekologiskt odlad år 2005, är till cirka 80 % uppfyllt.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljningen av handelsgödsel till jord- och trädgårdsbruk har minskat successivt sedan slutet av 1980-talet (**figur 12B**). Jämfört med medeltal för 2001 och 2002 minskade kväveförsäljningen 2003 med ca 5 % och kaliumförsäljningen med 4 % medan fosforförsäljningen var tämligen konstant.

År 2001 gödslades totalt 72 % av åkerarealen med handelsgödsel och 34 % med stallgödsel. Andelen handelsgödslad areal var störst i de södra delarna av landet och i slåttbygdsområdena medan andelen stallgödslad areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogs- och mellanbygder samt i övre och ned-

re Norrland. I övre Norrland var stallgödsel-andelen ungefär lika stor som handelsgödsel-andelen (**tabell 12.5**). De arealer som får både handels- och stallgödsel får betydligt högre givor än de som endast får handelsgödsel. Ca 50 % av den totala grödarealen får enbart handelsgödsel under ett enskilt år medan 25 % får både handels- och stallgödsel.

Den totala tillförseln av handels- och stallgödsel till grödor som skördades 2001 uppgick enligt **tabell 12.3** till 207 000 ton kväve i växttillgänglig form, 36 000 ton fosfor och 121 000 ton kalium. Detta är för alla tre näringsämnena en nedgång jämfört med 1997 års undersökning, men för kväve och kalium öknings sedan 1995. Knappt 85 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom handelsgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 59 respektive 75 %, skedde med stallgödsel. Per hektar åker är tillförseln av kväve och fosfor högst i de sydligaste länen medan kaliumgödslingen är högst i de djurtäta Smålandslänen. Gödslingsnivån hänger samman med vilka grödor som odlas men också med intensiteten i produktionen.

Av **tabell 12.4** framgår att stärkelsepotatis, höstvetete och höstraps är de grödor som i medeltal får högst kvävegivor, medan potatis får höga givor av fosfor och kalium.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12C** spreds 2002 preliminärt runt 22 000 ton torrsbstans av slam på jordbruksmark, vilket är en halvering jämfört med år 2000. Minskningen beror främst på den debatt som förs om att skadliga ämnen tillförs marken via slam.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.6** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil-surface metod. Tillförsel av kväve till åkern sker genom handels-, stall- och betesgödsel (efter ammoniakavgång i stall, lagring och spridning), slam, utsäde, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförseln består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden

mellan tillförsel och bortförsel utgör det över-skott som riskerar att ge miljöstörande utsläpp till luft och vatten.

Både kväve- och fosforöverskottet i växtodlingen har på riksnivå minskat sedan 1997. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på 70 % och för fosforutnyttjandet på 90 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsel med skördeprodukter i procent av total näringsstillförsel.

Kväve- och fosforläckage

Det övergripande svenska miljö kvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Det delmål som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Jordbruket står för knappt hälften av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet (**figur 12F**) och har därför en central betydelse för hur delmålet ska uppnås.

Under vattnets väg genom landskapet renas vattnet från en del kväve genom denitrifikation (omvandling till luftkväve), sedimentering och upptag i växter. Processerna benämns retention. Förlusterna från åkern benämns bruttobelastning och den del som når havet efter retention nettobelastning. Eftersom åkermarken är spridd över stora delar av landet varierar den andel av läckaget som når havet. Beräkningar från SMHI visar att 10–20 % av det kväve som läcker från åkrar på Småland-ska höglandet når havet medan det för åkermark i kustzonen kan vara 90 %.

Figur 12D visar på en läckageminskning mellan 1985 och 1999/00 på ca 25 % i Götaland och Svealand. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3) men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits

upp av grödan. Enligt figuren har totala läckaget från åkermark inte förändrats mellan 1995 och 1999/00.

Nettobelastningen av kväve från mänsklig verksamhet till havet framgår av **figur 12F**. Jordbruket är den största enskilda källan och bidrar med ungefär hälften av den totala belastningen.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12E** visar bruttobelastningen av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för närmare hälften av den totala belastningen.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel likasom vid spridning av både handels- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Det delmål för ammoniak som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 % från 1995 års nivå.

Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallet är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer mer än 95 % från djurgödsel (**figur 12G**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med ungefär 7 % mellan 1999 och 2001, främst beroende på minskat djurantal men även förbättrad lagrings- och spridningsteknik. Jämfört med 1995 är minskningen ca 17 %. Eftersom utsläppen från övriga sektorer, främst vägtrafik, ökat beräknas den totala minskningen till 12 % mellan 1995 och 2001.

Tabell 12.7 visar den regionala fördelningen av ammoniakutsläppen totalt och per hektar åker. I medeltal för riket betyder avgången ca 20 kg ammoniak per hektar, vilket omräknat till kväve blir 16 kg.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kadmium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Av **figur 12H** framgår att kadmiumhalterna i fosforgödselmedel halverats sedan 1995. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumhalterna i slam är ändå 4–5 gånger högre än kadmiumhalterna i fosforgödselmedlen. Den största tillförseln till åkermarken kommer nu från luftnedfallet.

Kalkningens omfattning framgår att **figur 12I**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Bekämpningsmedel

Jordbrukets användning av bekämpningsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönskade ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbrukets bekämpningsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande.

De bekämpningsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar bekämpningsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av bekämpningsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

För jordbrukets bekämpningsmedel finns numera inga specificerade och mätbara miljömål. Det övergripande miljökvalitetsmålet är: En giffri miljö och ett delmål är att hälso- och miljöriskerna fortlöpande ska minska.

Den areal som behandlats med bekämp-

ningsmedel minskade i början av 1990-talet för att sedan åter öka något (**tabell 12.9**). Nedgången berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 1998 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i grödfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har Skåne- Västmanlands- och Östergötlands län (**tabell 12.9**).

Betydande skillnader i bekämpningsmedels användningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal användes ogräsmedel på närmare 70 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 20 %.

Huvuddelen av *ogräsmedlen*, nästan två tredjedelar, förbrukas i spannmålsodling som år 2003 omfattade 43 % av åkerarealen. Den största hektardosen (ca 3,1 kg/ha) av ogräsmedel tillförs sockerbetsodlingen. Över 60 % av *insektsmedlen* används i spannmålsgrödorna.

Svampmedelsanvändningen är starkt koncentrerad till spannmåls-, potatis-, och trädgårdsodlingen. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 3,8 kg/ha och för potatis för stärkelse på 2,7 kg/ha (**tabell 12.10**).

Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **tabell 12.8** och **figur 12J** redovisas beräknat antal försålda doser sedan början av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden. Av redovis-

ningen framgår att antalet hektardoser ökat sedan slutet av 1990-talet, främst för ogräsmedlen och särskilt för glyfosatmedel. En generell förklaring till ökningen kan vara en intensifiering av jordbruksdriften efter Sveriges EU-inträde. Andra förklaringar är att kostnaden för kemisk ogräsbekämpning är betydligt lägre än för mekanisk bekämpning och att glyfosatmedel används för att bryta den obligatoriska EU-trädan. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras av hamstring inför höjning av skatten 1 jan 2004 på bekämpningsmedel.

Även antalet doser fördelade per hektar åker har ökat sedan mitten av 1990-talet. (**figur 12K**).

Energianvändning

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Klimatgaser nedan).

Enligt de svenska miljömålen ska utsläppen av svaveldioxid ha minskat till 60 000 ton senast år 2010 (ligger 2001 på 60 300 ton) och utsläppen av kväveoxider ska senast år 2010 ha minskat till 148 000 ton (ligger 2001 på drygt 250 000 ton).

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan slutet av 1980-talet. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Efter 1993 har minskningstakten avtagit (**figur 12L**). Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas.

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Jordbruket står för 8 % av de totala kväveoxidutsläppen i Sverige. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens förhållandevis höga andel av de totala utsläppen. **Figur 12M** visar att variationerna i utsläppen varit stora under under 1990-talet men planat ut under senare år.

Klimatgaser

Utsläpp av s.k. klimatgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket släpper främst ut tre typer av klimatgaser nämligen koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Det övergripande miljö kvalitetsmålet är: Begränsad klimatpåverkan, med ett delmål om att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för 2008–2012 ska vara minst fyra procent lägre än utsläppen 1990.

De totala utsläppen i Sverige av klimatgaser uppgår till ca 71 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Av dessa svarar jordbruket (exklusive CO₂ från mark) för 14 % eller ca 10 milj. ton (**figur 12N**).

Det är viktigt att påpeka att den mest dominerande källan av koldioxid från mulljordar inte omfattas av nuvarande statistik.

Lustgas

Det svenska jordbrukets utsläpp av lustgas, dikväveoxid, uppgår 2002 till drygt 5 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta motsvarar ca 8 % av de totala utsläppen av växthusgaser. En viss minskning i utsläppen har skett kontinuerligt sedan 1990 men det har understrukits att statistiken är osäker. Bl.a. bidrar minskad gödselgiva till minskad avgång av lustgas.

Metan

Metan bildas i husdjurens magar samt i gödsel och i Sverige härrör utsläppen främst från nötkreatur. Metangasavgången har minskat något under senare år p.g.a. minskat antal nötkreatur och uppgick 2002 till drygt 3 milj. ton CO₂-ekvivalenter.

Utsläppen av koldioxid från jordbruket uppgick 2000 till knappt 1 milj. ton. Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge, respektive binda, koldioxid. Odlingen av organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen.

Koldioxid

Utsläppen av koldioxid från jordbruket uppgick 2000 till knappt 1 milj. ton. Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge, respektive binda, koldioxid. Odlingen av organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen.

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Fr.o.m. 2002 hämtas betesmarksarealen från IAKS (Jordbruksverkets administrativa register avseende arealbaserade stöd).

Statistik rörande miljöstöden sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljning av handelsgödsel till jord- och skogsbruk insamlas årligen från återförsäljare och importörer av SCB i samarbete med Jordbruksverket.

Uppgifter om användningen av handels- och stallgödsel till olika grödor insamlas vartannat år av SCB genom telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. Urvalet består av ca 4 000 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, som genomförs vartannat år. I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversi-

tetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SMED (Svenska MiljöEmissionsData, ett samarbete mellan IVL, SCB och SMHI) och SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från Jordbruksverket och SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMED.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången utförs av SMED och bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Institutet för jordbruks- och miljöteknik (JTI) och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridnings sätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schabloner för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har inhämtats av SCB från leverantörerna i samband med uppgifter om försålda mängder av handelsgödsel.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning (utförd av SMED) utifrån reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på urvalsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt en årlig postenkät från SCB till de största till-

verkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Bekämpningsmedel

Uppgifter om försäljningen av bekämpningsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat.

SCB har på uppdrag av KemI intermittert genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska bekämpningsmedel till olika grödor, senast 1998.

Energianvändning

Beräkningarna av utsläpp från jordbrukets energianvändning genomförs av SMED och grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till svenska emissionsdata och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Publicering

Underlaget till detta kapitel bygger på *Miljöredovisning för svenskt jordbruk 2000*, (LRF och SCB) och på uppgifter från olika Statistiska meddelanden:

Betesmarksarealer:

JO 10 SM, Jordbruksmarkens användning 2003

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2002

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM, Gödselmedel i jordbruket 2000/01; Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2002/03; Försäljning av

kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog

Kväve- och fosforbalanser:

MI 40 SM, Kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark och jordbrukssektor 2001

Bekämpningsmedel:

MI 31 SM, Bekämpningsmedel i jordbruket 2002

Ammoniak:

MI 37 SM, Utsläpp av ammoniak till luft i Sverige 2001

Andra statistikproducenter

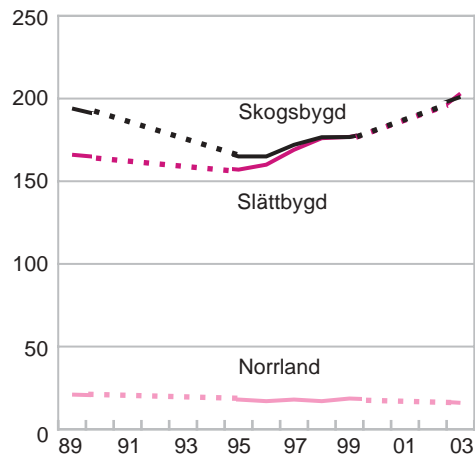
Naturvårdsverket: Rapport 5247, Transport – Retention – Källfördelning; Rapport 5248, Kväveläckage från svensk åkermark; Rapport 5319, Ingen övergödning.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2003.

Figur 12A
Utnyttjad areal betesmark i riks-
områden 1989–2003¹

Utilized permanent grassland in major regions

1 000-tals hektar

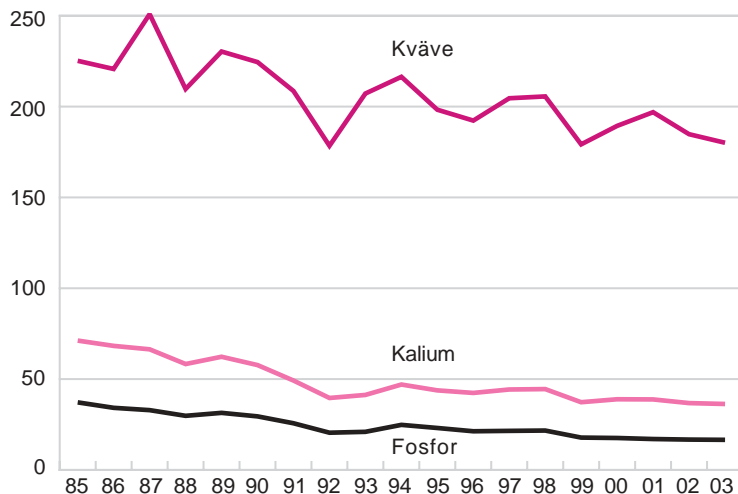
1) Företag med mer än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 12B
Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och
trädgårdsbruket 1985–2003, 1 000-tals ton

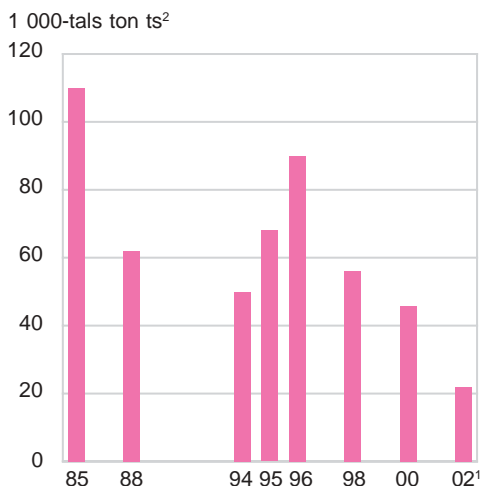
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB.

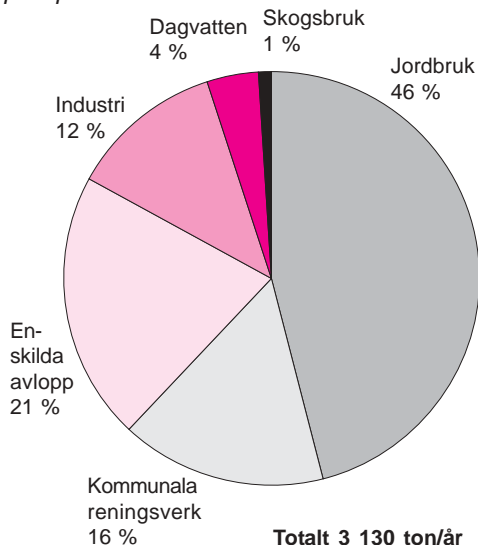
Figur 12C
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

1) Preliminär uppskattning utifrån delredovisning.
 2) Torrsubstans.

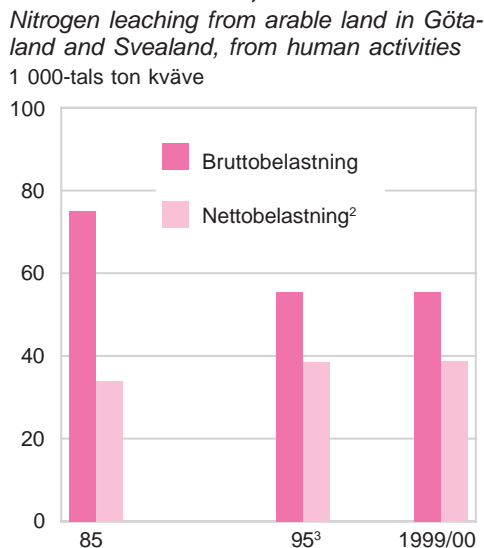
Källa: Naturvårdsverket, SvenskaMiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12E
Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2000
Gross pollution load on water by phosphorus from human activities

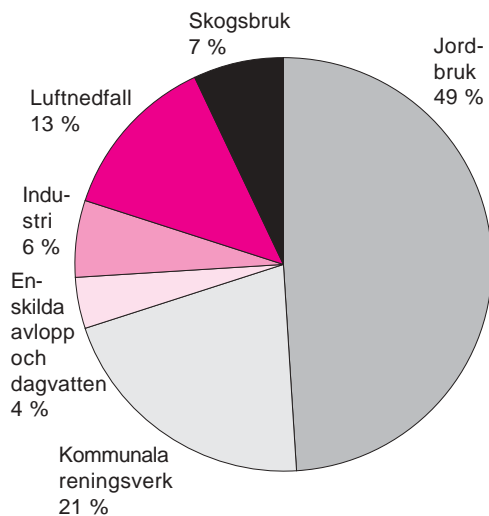
Källa: Naturvårdsverket och SvenskaMiljöEmission-Data.

Figur 12D
Kväveutlakning från åkermark i Göta-land och Svealand¹, 1 000-tals ton
Nitrogen leaching from arable land in Göta-land and Svealand, from human activities

1) Från mänsklig verksamhet.
 2) Efter självrening (retention) under vägen till havet.
 3) Reviderad.
 Källa: Naturvårdsverket och Svenska Miljö-EmissionsData.

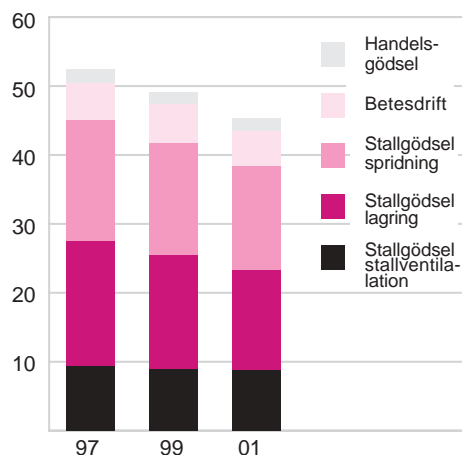
Figur 12F
Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2000
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities

1) Efter självrening under vägen mot havet.
 Källa: Naturvårdsverket och SvenskaMiljö-EmissionData.

Figur 12G
Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

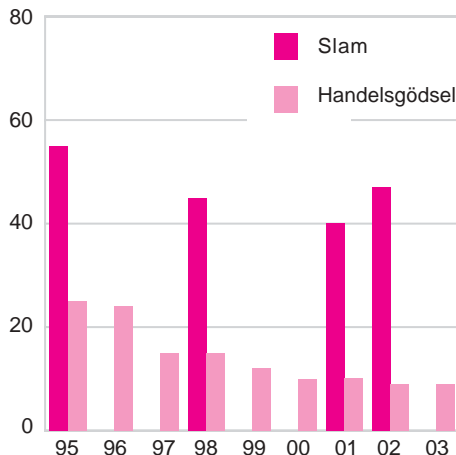
1 000-tals ton

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12H
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

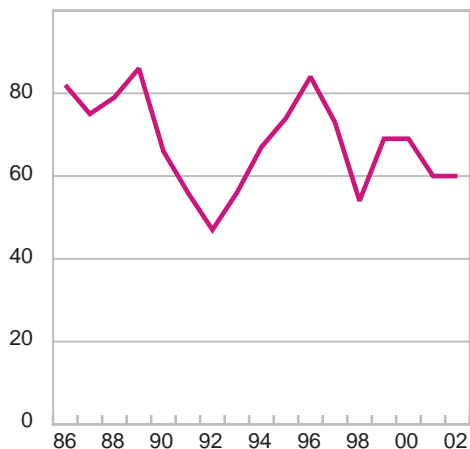
mg Cd/kg P

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I
Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

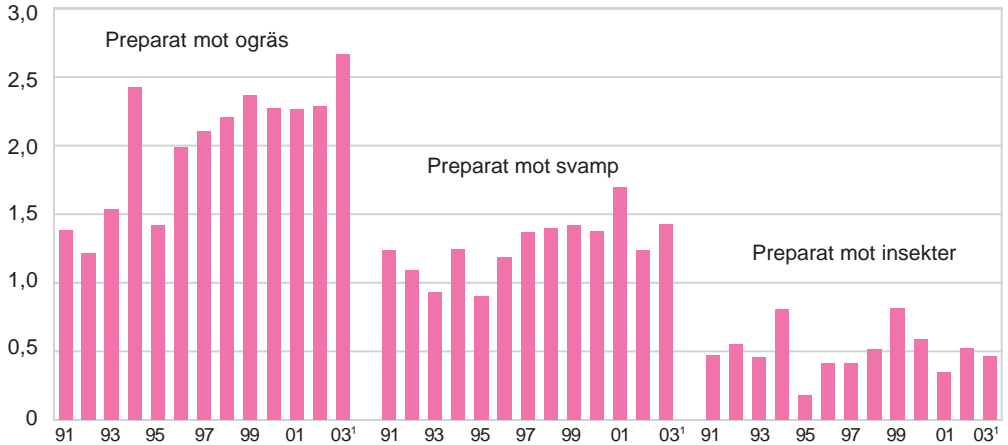
Kg CaO/ha åker

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2003***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

Miljoner doser

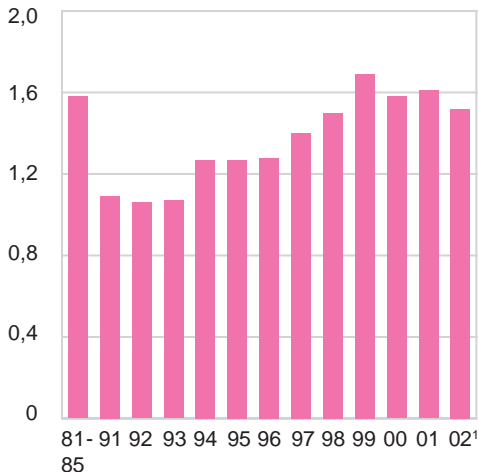

1) Preliminära uppgifter.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12K**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1981–2002***Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land*

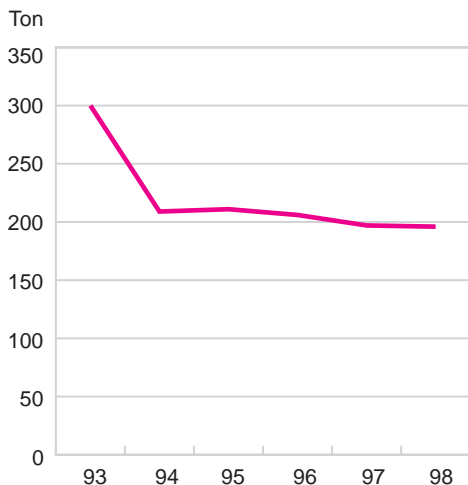
Doser/ha

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)

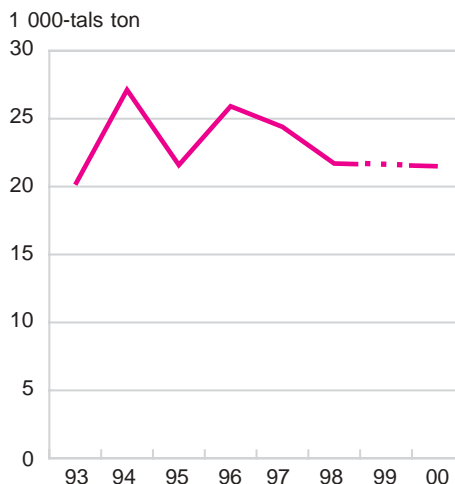
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12M Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)

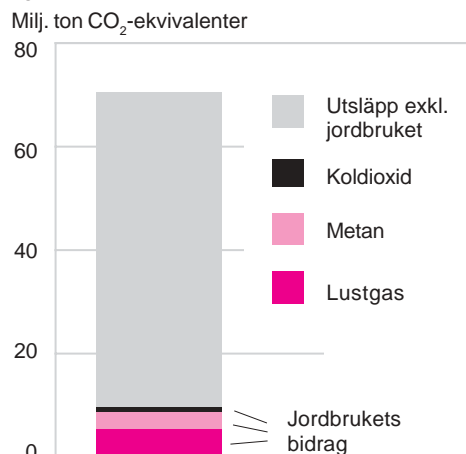
Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12N Utsläpp av klimatgaser totalt 2002 och från jordbruket

Emission of climate gases, totally and from agriculture

Källa: SCB och Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Tabell 12.1

Areal betesmark 2003. Hektar

Areas under pasture and meadow 2003. Hectare

Område	Betes- mark	Slätter- äng	Skogs- bete	Fäbod- bete	Alvar- bete	Outnytt- jad betes- mark	Ospec. betes- mark	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms	12 452	45	922	–	–	354	357	14 130
Uppsala	17 743	152	1 181	–	–	517	234	19 827
Södermanlands	17 812	330	443	–	–	442	134	19 161
Östergötlands	45 216	107	1 277	–	–	522	287	47 409
Jönköpings	41 537	125	207	–	–	421	625	42 916
Kronobergs	22 319	153	137	–	–	202	471	23 283
Kalmar	53 555	723	2 044	–	18 151	1 392	439	76 303
Gotlands	18 148	229	4 503	–	3 358	2 260	223	28 721
Blekinge	12 156	39	309	–	–	78	250	12 831
Skåne	55 910	1 206	400	–	–	458	792	58 767
Hallands	16 807	99	157	–	–	281	232	17 577
Västra Götalands	61 805	268	758	–	–	1 719	1 425	65 974
Värmlands	6 599	44	259	885	–	306	549	8 843
Örebro	9 193	119	126	–	–	223	189	9 851
Västmanlands	8 695	426	136	–	–	198	112	9 566
Dalarnas	5 529	112	82	7 098	–	323	240	13 383
Gävleborgs	4 419	132	197	1 084	–	222	302	6 357
Västernorrlands	2 515	29	135	322	–	184	521	3 706
Jämtlands	4 522	63	383	5 413	–	116	413	10 909
Västerbottens	1 304	60	562	248	–	81	373	2 628
Norrbottnens	1 713	159	126	–	–	78	397	2 473
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	16 338	526	79	–	–	222	202	17 366
Gmb	78 310	1 385	5 826	–	21 509	3 444	760	111 236
Gns	43 282	216	786	–	–	1 056	442	45 782
Ss	63 423	1 047	2 949	–	–	1 771	994	70 184
Gsk	181 792	800	2 966	–	–	2 461	3 191	191 210
Ssk	20 811	184	346	127	–	651	874	22 994
Nn	11 753	178	497	7 746	–	591	1 203	21 967
Nö	4 243	281	895	7 177	–	182	899	13 676
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	15 308	399	474	495	261	223	3 754	20 913
5,1– 10,0	27 283	438	1 609	1 650	198	557	2 546	34 282
10,1– 20,0	47 603	640	2 404	2 643	737	1 106	1 293	56 425
20,1– 30,0	42 733	455	2 018	2 478	1 114	1 080	392	50 270
30,1– 50,0	73 127	624	2 224	3 806	2 864	2 196	474	85 315
50,1– 100,0	111 237	956	3 292	3 297	9 737	2 765	100	131 383
Över 100,0	102 660	1 107	2 323	680	6 599	2 451	6	115 826
<i>Hela riket</i>								
2003	419 951	4 618	14 344	15 050	21 509	10 378	8 565	494 414
2002	415 126	4 676	15 224	13 619	21 162	7 712	12 466	489 985

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2**Anslutning och måluppfyllelse för stöd till miljövänligt jordbruk¹***Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support*

	2001 hektar	2003 ² hektar	Mål år 2006 hektar	Måluppfyllelse % år 2003
<i>Stödtyp</i>				
Öppet och varierat odlingslandskap	573 000	603 000	600 000	101
Bevarande av betesmarker och slåtterängar	386 000	418 000	450 000	93
Ekologisk produktion ³	382 000	433 000	540 000	81
Ekologisk produktion, djurenheter	79 000	98 000	114 000	86
Bevarande av natur och kulturmiljöer	12 740 brukare	14 100 brukare	18 000 brukare	78
Åtgärder för minskat kväveläckage	153 000	195 200	50 000	390
Bevarande av utrotningshotade husdjursraser	3 300 djurenheter	4 000 djurenheter	5 000 djurenheter	80
Skyddszoner	1 750	5 950	5 500	108
Våtmarker och småvatten, skötsel ⁴	114	1 280	6 000	21
Miljövänlig odling av sockerbeter	1 605	2 290	2 200	104
Miljövänlig odling av bruna bönor	673	759	1 000	76
Natur och kulturmiljöer i renskötselområdet	303	330	1 700	19

1) Miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006.

2) Uppgifterna för 2003 är baserade på jordbrukarnas ansökningar.

3) Inkluderar även icke ersättningsberättigad areal på gårdar som får ekologisk ersättning. Ersättning för ekologisk odling från tidigare program omfattade 24 000 ha för år 2003.

4) Exklusive liknande stöd till ca 1 800 ha enligt tidigare programperiod.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.3
Förbrukning av växtnärsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2001

Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödselad med växtnärsämnen från handels- o/ell stallgödsel						
		Kväve			Fosfor		Kalium	
		Gödselad areal, %	Växttillgäng- ligt kväve kg/ha	Total kväve kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha
<i>Län</i>								
Stockholm	72 400	80	95	106	51	19	39	66
Uppsala	128 300	82	100	111	54	20	37	63
Södermanlands	108 800	80	114	129	52	25	45	74
Östergötlands	178 400	82	119	137	56	25	50	84
Jönköpings	84 900	86	90	139	81	25	81	124
Kronobergs	47 400	80	91	132	77	23	77	110
Kalmar	115 300	84	113	151	68	26	68	121
Gotlands	78 800	88	92	116	77	23	77	88
Blekinge	29 800	90	94	120	66	27	69	87
Skåne	418 800	91	130	146	61	26	64	78
Hallands	103 200	84	120	148	71	29	73	93
Västra Götalands	411 600	84	111	132	67	24	67	81
Värmlands	90 800	72	97	118	66	22	66	72
Örebro	91 000	83	92	105	73	20	66	58
Västmanlands	101 700	81	104	115	66	22	44	60
Dalarnas	53 200	84	87	109	76	19	77	76
Gävleborgs	62 800	68	61	83	60	18	60	71
Västernorrlands	42 900	55	68	102	50	19	50	104
Jämtlands	38 200	63	57	98	60	21	60	110
Västerbottens	60 600	72	71	97	62	21	63	87
Norrbottens	30 000	69	63	89	65	21	65	93
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	309 500	91	136	148	59	26	61	66
Gmb	291 400	90	112	139	73	26	74	95
Gns	385 400	87	121	135	62	26	60	70
Ss	521 000	82	102	113	60	21	48	62
Gsk	443 900	80	97	135	70	24	71	111
Ssk	165 800	75	89	112	65	20	63	79
Nn	137 900	63	65	97	58	20	58	95
Nö	97 300	70	67	95	63	21	63	90
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 20,0	272 000	61	64	83	51	19	51	61
20,1– 50,0	534 000	80	89	112	65	22	64	80
50,1– 100,0	656 900	86	110	137	68	24	65	98
100,1–	888 700	88	124	143	65	25	61	82
<i>Hela riket</i>								
2001	2 352 900	82	107	129	64	24	61	84
1999	2 410 100	84	100	122	69	25	65	80
1997	2 530 800	84	100	120	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	119	62	25	60	80
1993	2 496 800	85	100	118	59	25	57	80
1991	2 418 100	83	95	114	59	30	57	85

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; Storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i handels- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	5 490	5 060	1 100	690	370	1 890	390
Uppsala	10 490	9 740	1 940	1 380	740	2 990	730
Södermanlands	9 910	8 910	2 350	1 410	680	3 660	850
Östergötlands	17 350	15 110	4 950	2 520	1 140	7 550	1 810
Jönköpings	6 620	4 020	6 130	1 720	230	8 580	630
Kronobergs	3 440	2 200	2 800	820	130	3 990	380
Kalmar	10 940	7 560	7 070	2 050	310	9 560	750
Gotlands	6 340	5 170	2 840	1 360	620	5 320	1 640
Blekinge	2 520	2 030	1 190	520	130	1 790	410
Skåne	49 260	44 190	11 590	6 700	2 840	20 630	7 660
Hallands	10 420	8 270	4 560	2 150	640	7 010	2 000
Västra Götalands	38 630	32 880	12 820	6 680	3 110	22 400	6 310
Värmlands	6 360	5 370	2 350	1 320	680	4 300	1 390
Örebro	6 970	6 350	1 560	1 360	900	3 490	1 380
Västmanlands	8 580	7 990	1 470	1 500	1 020	2 680	990
Dalarnas	3 860	3 150	1 740	790	340	3 100	870
Gävleborgs	2 590	2 000	1 550	680	270	2 670	570
Västernorrlands	1 590	790	1 610
Jämtlands	1 370	480	1 890
Västerbottens	3 090	2 260	1 980	780	280	3 310	710
Norrbottnens	1 290	760	1 090	410	180	1 820	380
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	38 460	35 620	6 190	4 830	2 480	12 590	6 670
Gmb	29 280	23 350	13 190	5 450	1 670	20 530	4 800
Gns	40 340	36 200	9 080	6 120	3 340	16 220	5 900
Ss	43 300	39 750	8 700	6 750	4 040	15 550	5 010
Gsk	34 640	24 050	23 840	7 510	1 540	34 980	3 930
Ssk	11 120	9 310	4 660	2 160	950	8 270	2 010
Nn	5 680	3 230	5 240	1 590	360	7 570	870
Nö	4 510	3 040	3 410	1 270	450	5 560	1 090
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	10 600	9 400	4 300	2 650	1 200	8 380	2 930
20,1– 50,0	38 420	32 200	15 830	7 680	3 200	27 270	6 750
50,1–100,0	62 650	50 540	26 630	10 820	3 810	42 010	8 010
100,1–	97 410	83 690	28 360	14 760	6 680	44 690	12 680
<i>Hela riket</i>							
2001	207 130	174 300	74 580	35 710	14 720	121 430	30 090
1999	203 780	171 970	74 490	39 960	17 680	124 020	35 400
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840
1993	210 220	185 520	64 240	39 800	19 030	111 120	37 280
1991	190 490	166 850	62 560	40 760	20 870	113 840	38 840

Tabell 12.4

Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från handels- och stallgödsel i olika grödor 2001

Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops

Gröda	Gröd- areal totalt ha	Handels- och eller stallgödsel						
		Kvävegödsel areal			Fosforgödsel areal		Kaliumgödsel areal	
		Göds- lad areal %	Växtill- tillgilt kg/ha	Total- kväve kg/ha	Göds- lad areal %	kg/ha	Göds- lad areal %	kg/ha
Höstvete	354 500	97	147	160	59	27	56	56
Vårvete	44 700	87	126	136	58	23	49	53
Höstråg	34 400	92	104	115	53	22	57	51
Höstkorn	9 600	75	116	138	42	29	45	79
Vårkorn	387 900	97	87	107	75	23	68	67
Havre	278 200	93	83	100	78	22	69	61
Rågvete	39 600	94	100	125	70	27	73	73
Blandsäd	25 400	74	67	114	65	27	62	106
Kok- och foderärter	29 900	13	35	75	36	27	36	59
Konservärter	8 900	25	82	61
Bruna bönor	800							
Grönf. o. ensilagev.	26 400	79	81	162	75	38	74	180
Slåttervall	750 200	78	111	140	66	21	67	112
Betesvall	179 400	37	68	79	25	13	25	63
Frövall	10 300	70	96	93	..	17	..	30
Matpotatis	23 800	90	109	122	90	51	90	175
Stärkelsepotatis	8 500	99	131	187	94	56	94	136
Socketbetor	54 800	100	118	141	79	37	78	78
Höstraps	19 900	95	141	157	57	29	61	57
Vårrops	13 600	93	119	115	67	21	58	43
Höstrybs	900
Vårrys	10 400	93	112	105	75	22	56	40
Oljelin	4 400
Trädgårdsväxter	10 200	81	98	109	79	34	80	134
Andra växtslag	11 400
Energiskog	14 900
Betesmark	417 900	4	52	52	3	10	3	35

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5**Handels- och stallgödslade arealer 2001***Arable land treated with commercial fertilizers and manure*

Produktions- område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR	Därav gödslad med		
		Handels- gödsel, %	Stall- gödsel, %	Både handels- och stallgödsel %
Gss	309 500	90	21	19
Gmb	291 400	80	46	36
Gns	385 400	81	25	19
Ss	521 000	76	19	14
Gsk	443 900	60	55	35
Ssk	165 800	65	30	19
Nn	137 900	35	42	14
Nö	97 300	46	40	17
<i>Hela riket</i> 2001	2 352 900	72	34	23
1999	2 410 100	75	34	25
1997	2 530 800	76	32	24
1995	2 386 900	76	33	26

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6

Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser)¹*Nitrogen- and phosphorus balances for arable land*

	Kväve, kg/ha				Fosfor, kg/ha			
	1995 ²	1997 ²	1999 ²	2001	1995 ²	1997 ²	1999 ²	2001
<i>Tillförsel</i>								
handelsgödsel	71	70	63	65	7	6,5	6	6
stallgödsel	28	28	27	26	8	7,5	8	7
betesgödsel	10	10	10	9	2	2	2	2
utsäde	2	2	2	2	(0,3)	(0,3)	0,3	0,3
deposition	11	9	9	10	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
slam	1	1	1	1	0,7	0,7	0,7	0,5
kvävefixering	10	11	10	11	–	–	–	–
Totalt	132	130	121	123	19	18	17	16
<i>Bortförsel</i>								
skörd	81	83	80	83	13	14	13	14
skörderester	2	2	2	2	(0,3)	(0,3)	0,3	0,3
Summa skördeprodukter	83	86	82	85	13	14	13	14
<i>Överskott, totalt</i>								
Överskott, totalt	49	43	40	37	5	3	3,6	1,6
<i>därav</i>								
ammoniak från växtrester	2	2	1	1	–	–	–	–
läckage	27	27	23	23	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
denitrifikation, fastläggning m.m.	20	14	16	13	6	4	3	1
<i>dessutom</i>								
ammoniak från handels-, stall- och betesgödsel	16	16	15	14	–	–	–	–
Effektivitet, %	63	67	68	70	70	80	79	90

1) P.g.a. avrundningar stämmer inte alltid summorna i tabellen.

2) Reviderade uppgifter.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.7

Ammoniakavgång i jordbruket från olika typer av gödsel 2001¹*Emissions to air of ammonia in agriculture from the use of commercial fertilizers and manure in 2001*

Produktionsområde	Handels- gödsel NH ₃ ton	Stall- gödsel NH ₃ ton	Därv		Betes- gödsel NH ₃ ton	Totalt	
			Nöt NH ₃ ton	Svin NH ₃ ton		NH ₃ ton	kg/ha åker
Gss	350	3 800	1 450	1 450	400	4 550	15
Gmb	250	6 450	3 800	1 250	900	7 600	26
Gns	250	5 100	2 900	1 250	600	5 900	15
Ss	400	5 150	3 050	1 000	750	6 300	12
Gsk	250	11 750	8 700	1 050	1 800	13 800	31
Ssk	100	2 350	1 750	150	350	2 750	17
Nn	50	2 100	1 700	50	300	2 450	18
Nö	50	1 650	1 350	100	150	1 800	18
<i>Hela riket</i> 2001	1 750	38 300	24 800	6 350	5 200	45 250	19
1999 ²	1 700	41 750	27 250	7 200	5 300	48 800	20
1997 ²	1 950	45 000	28 800	8 600	5 200	52 200	21
1995 ²	2 200	47 100	30 500	8 900	5 250	54 600	23

1) Uppgifterna avrundade till 50 ton.

2) Uppgifterna reviderade jämfört med M137 SM 0001.

Källa: Naturvårdsverket och SMED (SCB, Miljöstatistiken).

Tabell 12.8

Sålda bekämpningsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2002*Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha for 1995–2002*

År	Försålda mängder		Antal doser 1000-tal	Genomsnittlig dos	
	Preparat ton	Verksam substans ton		Preparat kg/ha	Verksam substans kg/ha
Preparat mot ogräs					
2002	3 618	1 447	2 286	1,6	0,63
2001	3 543	1 432	2 260	1,6	0,63
2000	3 415	1 364	2 271	1,5	0,60
1999	3 277	1 285	2 366	1,4	0,54
1998	3 156	1 269	2 207	1,4	0,57
1995	2 493	975	1 417	1,8	0,69
Preparat mot svamp					
2002	641	199	1 236	0,52	0,16
2001	946	255	1 691	0,56	0,15
2000	808	233	1 374	0,59	0,17
1999	985	315	1 419	0,69	0,22
1998	926	294	1 399	0,66	0,21
1995	537	200	898	0,60	0,22
Preparat mot insekter					
2002	217	31	518	0,42	0,06
2001	144	14	349	0,41	0,04
2000	204	20	585	0,35	0,03
1999	279	61	809	0,34	0,08
1998	198	31	510	0,39	0,06
1995	99	17	178	0,56	0,10
Totalt inkl. preparat för tillväxtreglering					
2002	4 545	1 709	4 080	1,1	0,42
2001	4 712	1 736	4 344	1,1	0,40
2000	4 497	1 648	4 272	1,1	0,39
1999	4 610	1 692	4 639	1,0	0,36
1998	4 354	1 627	4 165	1,0	0,39
1995	3 196	1 224	2 530	1,3	0,48

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9

Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton

Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tals ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	78	46	0,35	12,4	11	0,37	3,1
Uppsala	138	56	0,50	38,8	14	0,35	6,6
Södermanlands	117	55	0,40	26,0	12	0,32	4,3
Östergötlands	189	58	0,45	49,4	22	0,36	15,1
Jönköpings	92	16	0,61	9,1	1,5
Kronobergs	53	21	0,29	3,1	0,2
Kalmar	122	39	0,79	37,8	10	0,92	11,1
Gotlands	81	42	0,63	21,5	3	0,83	2,2
Blekinge	31	46	0,89	12,7	17	2,09	11,4
Skåne	441	74	1,20	389,5	40	0,68	118,2
Hallands	113	50	0,46	25,9	12	1,24	16,7
Västra Götalands	446	48	0,41	88,6	10	0,49	21,5
Värmlands	97	29	0,37	10,4	2	1,44	2,7
Örebro	101	56	0,45	25,2	11	0,51	5,9
Västmanlands	109	61	0,42	28,3	8	0,29	2,7
Dalarnas	58	32	0,46	8,5	1,3
Gävleborgs	69	17	0,50	5,8	0,5
Västernorrlands	50	2,1	0,1
Jämtlands	43	0,5	0,2
Västerbottens	64	2,5	0,3
Norrbottnens	37	0,3	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	331	82	1,15	311,3	44	0,63	91,5
Gmb	301	55	0,94	154,3	19	1,09	62,4
Gns	410	64	0,41	108,0	20	0,42	34,3
Ss	553	56	0,43	133,4	11	0,37	22,9
Gsk	483	24	0,50	57,9	3	0,82	10,8
Ssk	190	30	0,47	26,9	3	0,61	3,6
Nn	154	9	0,47	6,5	1,3
Nö	108	3	0,74	2,8	0,3
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	360	18	0,64	41,3	2	1,42	9,6
20,1 – 50,0	666	36	0,66	159,0	7	0,85	38,3
50,0 – 100,0	723	49	0,69	243,6	12	0,80	72,2
Över 100,0	780	69	0,66	355,3	28	0,47	103,5
<i>Hela riket</i>							
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	1,00	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1991	2 418	42	0,90	944,1	9	2,20	471,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	15	0,05	0,5	48	0,43	16,0
Uppsala	10	0,03	0,4	58	0,57	45,8
Södermanlands	6	0,05	0,3	56	0,47	30,6
Östergötlands	16	0,03	0,8	60	0,58	65,3
Jönköpings	6	0,09	0,5	17	0,72	11,0
Kronobergs	8	0,02	0,1	21	0,31	3,4
Kalmar	9	0,06	0,7	40	1,02	49,7
Gotlands	3	0,03	0,1	44	0,67	23,9
Blekinge	13	0,20	0,8	47	1,69	24,9
Skåne	33	0,05	7,0	75	1,56	514,6
Hallands	8	0,05	0,4	51	0,75	43,1
Västra Götalands	5	0,02	0,5	50	0,50	110,5
Värmlands	0,0	30	0,46	13,1
Örebro	3	0,02	0,0	58	0,54	31,2
Västmanlands	4	0,01	0,0	62	0,46	31,0
Dalarnas	0,0	34	0,50	9,8
Gävleborgs	0,0	18	0,52	6,3
Västernorrlands	–	–	–	2,2
Jämtlands	–	–	–	0,7
Västerbottens	0,0	2,8
Norrbottnens	–	–	–	0,3
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	37	0,05	5,6	83	1,48	408,4
Gmb	15	0,07	3,0	56	1,30	219,7
Gns	12	0,02	1,1	67	0,53	143,5
Ss	7	0,05	1,8	57	0,50	158,2
Gsk	5	0,06	1,4	24	0,59	70,1
Ssk	2	0,03	0,1	31	0,52	30,6
Nn	–	–	–	10	0,52	7,8
Nö	0,0	3	0,82	3,1
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>						
5,1– 20,0	2	0,05	0,4	18	0,79	51,3
20,1– 50,0	5	0,09	3,2	37	0,81	200,4
50,0– 100,0	10	0,04	3,1	50	0,88	318,9
Över 100,0	21	0,04	6,8	70	0,85	465,6
<i>Hela riket</i>						
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1991	7	0,05	8,0	44	1,30	1 424,0
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Tabell 12.10
**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998.
 Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans,
 kg/ha och ton**
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance

Gröda	Gröd- areal, 1 000- tals hektar	Ogräsmedel		Svampmedel		Insektsmedel		Summa	
		Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹
Höstvete	359,0	91	0,54	60	0,32	33	0,02	92	0,75
Vårvete	39,0	85	0,54	40	0,32	23	0,04	86	0,70
Råg	34,6	71	0,57	12	0,27	17	0,01	72	0,61
Höstkorn	15,9	81	0,73	50	0,37	84	0,92
Vårkorn	429,0	78	0,50	17	0,30	9	0,09	78	0,57
Havre	311,5	73	0,41	1	0,35	9	0,04	73	0,42
Rågvete	66,8	71	0,54	6	0,27	6	0,03	72	0,56
Blandsäd	27,0	35	0,40	35	0,40
Slättervall	742,1	–	–	–	–
Grönfoder	21,9	–	–
Betesvall	221,4	–	–	–	–
Frövall	9,0	50	1,20	52	1,19
Kok- o. Foderarter	49,2	77	1,03	18	0,07	77	1,05
Konservärter	8,5	88	0,78	–	–	40	0,07	88	0,81
Bruna bönor	0,9	–	–	–	–
Matpotatis	25,1	57	0,84	76	3,83	20	0,13	77	4,47
Potatis för stärkelse	8,6	81	0,96	94	2,71	57	0,25	94	3,68
Socketbetor	58,7	98	3,09	11	0,05	98	3,10
Höstraps	23,2	83	0,84	16	0,57	55	0,01	89	0,89
Vårtraps	16,7	54	0,48	82	0,01	88	0,40
Höstrybs	1,5
Vårtrybs	13,2	28	0,42	64	0,01	75	0,20
Oljelin	15,1	56	0,13	–	–	56	0,13
Trädgårdsväxter	13,1	50	2,62	37	5,02	19	0,35	56	5,70
Andra växtslag	3,0
Energiskog	14,5	–	–	–	–

1) Aktiv substans på behandlad areal.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- Sysselsättning
- Arealer och företag
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur

Redovisningen hänför sig främst till förhållandena 2002 men vissa tabeller avser 1999 eller 2001.

Sammanfattning

Växtodling och företag

Sysselsättning (tabell 13.1)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet i Luxemburg och Irland.

Den största andelen sysselsatta i jordbruket hade Grekland med 16 %, Portugal med 13 % samt Irland med 7 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien var motsvarande tal 3 %, 1 %, 4 % respektive 5 %. Storbritanniens andel var den lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Belgien och Luxemburg med 2 % samt Danmark, Nederländerna och Sverige med 3 %.

Portugal, Tyskland och Italien var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 34, 32 respektive 32 %, medan Luxemburg och Nederländerna hade högst andel sysselsatta i övriga näringar, 78 respektive 76 %.

Arealer och företag (tabell 13.2–3)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen följt av Tyskland, Storbritannien och Italien. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien och Tyskland medan Frankrike, Spanien och Storbritannien har den största arealen betesmark.

De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemsländerna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 1999/2000 knappt 7 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade drygt 57 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för drygt 5 % av arealen. Företag med minst 100 hektar, som utgjorde endast 3,5 % av det totala antalet företag, brukade 44 % av jordbruksarealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Italien följt av Spanien, Grekland och Portugal. I Italien utgjorde dessa företag 78 % av antalet företag och svarade för 19 % av arealen.

Frankrike, Spanien och Storbritannien hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, 17 %, av det totala antalet företag och där deras andel av arealen var störst, 69 %.

Skördar (tabell 13.4–5)

Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 4,7 miljoner hektar och även den största skörden. Spanien hade den största kornarealen, men Tyskland hade den största kornskörden följt av Frankrike och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket

mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Grekland och Portugal hade de största skördarna av tomaters.

Husdjur

Nötkreatur (tabell 13.6)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Det framgår att mjölk-korna utgjorde knappt 25 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var 15 %. Flest mjölkkor hade Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

Svin, får och getter (tabell 13.7)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Flest svin fanns i Tyskland och flest får i Storbritannien. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med nötkreatur (tabell 13.8)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 1999. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid 749 000 företag. Av dessa hade 30 % färre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Tyskland, Frankrike, Italien och Österrike. De flesta mjölkorna återfanns i storleksgrupperna 50–99 respektive 30–49 mjölkkor.

Animalieproduktion (tabell 13.9)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen.

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regle-

ras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttåg.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal. Uppgifterna till detta kapitel har till största delen hämtats från årsboken Agriculture – Statistical yearbook, som innehåller uppgifter från en mängd olika områden. Årsboken innehåller tabeller med rubriker på tyska, engelska och franska. Därutöver finns viss förklarande text på samma språk. Boken omfattar förutom uppgifter om jordbruk även avsnitt om skogsbruk och fiske.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Även uppgiften för EU-15 totalt bygger i sådana fall på dessa oftast enstaka äldre uppgifter. Summorna har dock inte försetts med not.

Uppgifter hämtas också in ifrån Eurostats webbplats där ”Quarterly Bulletins” och ”Statistics in focus” finns tillgängliga.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar ska genomföras av medlemsländerna minst vartannat år (1995, 1997 osv.). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1999/2000.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Uppgifter lämnas till Eurostat som avidentifierade individ-

data. Redovisningen ska kunna ske för hela riket och på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken "Företagens driftsinriktning och arbetsbehov" i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 3 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras tre

gånger årligen avseende antalet djur. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att en räkning genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i "Statistics in focus", vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden. Publicering sker också i EU:s kvartalsrapporter Quarterly Bulletins, Animal production (tabell 13.9) samt i "Agriculture–Statistical Yearbook" (för tabellerna 13.1–13.8).

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt i databasen New Cronos.

Tabell 13.1
Sysselsättning fördelad på sektorer 2002, 1 000-tals
personer och procent

Civilian employment by sector of activity

Land	Jordbruk, skogsbruk fiske	Industri	Övrigt	Totalt
<i>1 000-tals personer</i>				
Belgien	73	1 040	2 918	4 031
Danmark	86	635	1 979	2 700
Tyskland	897	11 622	23 351	35 869
Grekland	607	865	2 372	3 844
Spanien	952	5 051	10 119	16 138
Frankrike	973	6 029	16 735	23 737
Irland	118	477	1 118	1 714
Italien	1 049	6 767	13 599	21 416
Luxemburg	4	38	146	187
Nederländerna	235	1 699	6 158	8 092
Österrike	214	1 083	2 451	3 748
Portugal	601	1 615	2 590	4 806
Finland	131	647	1 608	2 389
Sverige	107	983	3 183	4 272
Storbritannien	390	6 715	20 758	27 863
EU-15	6 432	45 347	109 026	160 806
<i>Procent</i>				
Belgien	2	26	72	100
Danmark	3	24	73	100
Tyskland	3	32	65	100
Grekland	16	23	62	100
Spanien	6	31	63	100
Frankrike	4	25	71	100
Irland	7	28	65	100
Italien	5	32	64	100
Luxemburg	2	20	78	100
Nederländerna	3	21	76	100
Österrike	6	29	65	100
Portugal	13	34	54	100
Finland	6	27	67	100
Sverige	3	23	75	100
Storbritannien	1	24	75	100
EU-15	4	28	68	100

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2
Total areal och jordbruksareal 2001, 1 000-tals hektar
Total and agricultural area

Land	Utnyttjad jordbruksareal	Därav			Skogsmark	Total areal land och vattenareal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Belgien	1 390	845	21	521	617	3 053
Danmark	2 694	2 498	12	184	445	4 309
Tyskland	17 038	11 810	208	5 013	10 491 ⁴	35 703
Grekland	3 917 ¹	2 796	1 113 ¹	1 789 ⁵	2 940 ¹	13 196
Spanien	25 428	13 019	4 929	7 328	15 915	50 488
Frankrike	29 739 ¹	18 332 ¹	1 198	9 987	15 375	54 909
Irland	4 458	960 ¹	2	3 339 ²	327 ⁶	7 030
Italien	15 355	8 172	2 724	4 366	6 854	30 134
Luxemburg	128	61	1	65	89	259
Nederländerna	1 933	1 005	33	881	322	3 552
Österrike	3 375	1 379	71	1 917	3 274 ³	8 386
Portugal	3 791	1 610	767	1 390	3 324	9 191
Finland	2 216	2 185	4	25	23 186 ⁵	33 815
Sverige	2 966	2 592	3	372	22 323	44 997
Storbritannien	15 722 ¹	5 984 ¹	45 ¹	5 584	2 430 ⁷	24 410
EU-15	130 150	73 248	11 131	42 761	107 912	323 430

1) Avser 2000.

2) Avser 1999.

3) Avser 1998.

4) Avser 1997.

5) Avser 1996.

6) Avser 1995.

7) Avser 1993.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1999/2000***Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0-19,9	20,0-49,9	50,0-99,9	100,0-	
<i>Antal företag</i>						
Belgien	19 000	18 500	16 700	6 200	1 300	61 700
Danmark	2 000	21 000	17 200	11 500	6 200	57 900
Tyskland	117 600	161 300	114 400	54 300	24 400	472 000
Grekland	624 400	161 400	23 900	3 300	900	813 900
Spanien	740 500	332 900	114 200	51 400	48 500	1 287 500
Frankrike	193 400	131 800	137 800	122 100	78 800	663 900
Irland	11 700	51 000	54 700	19 500	4 600	141 500
Italien	1 686 100	346 800	82 800	23 900	12 600	2 152 200
Luxemburg	600	500	500	900	300	2 800
Nederländerna	31 700	33 300	28 200	7 200	1 200	101 600
Österrike	72 600	82 900	35 100	6 000	2 900	199 500
Portugal	327 800	65 200	13 100	4 100	5 800	416 000
Finland	8 500	31 300	30 400	9 300	1 700	81 200
Sverige	9 800	31 000	21 700	12 500	6 400	81 400
Storbritannien	53 900	56 100	47 800	36 600	38 900	233 300
EU-15	3 899 600	1 525 000	738 300	368 900	234 400	6 766 200
1997	3 901 700	1 686 900	802 000	372 200	226 300	6 989 100
1995	4 193 600	1 742 300	848 400	370 900	214 800	7 370 000
<i>Utnyttjad jordbruksareal, 1 000-tals hektar</i>						
Belgien	37	208	541	420	189	1 394
Danmark	4	237	561	809	1 032	2 645
Tyskland	297	1 818	3 708	3 739	7 590	17 152
Grekland	1 044	1 459	692	216	165	3 575
Spanien	1 444	3 328	3 555	3 584	14 248	26 158
Frankrike	362	1 464	4 666	8 662	12 702	27 856
Irland	34	630	1 763	1 308	709	4 444
Italien	2 454	3 303	2 513	1 633	3 165	13 069
Luxemburg	1	5	19	65	38	128
Nederländerna	67	366	901	466	227	2 028
Österrike	175	925	1 046	394	849	3 388
Portugal	533	611	396	288	2 035	3 863
Finland	23	382	964	617	233	2 219
Sverige	26	343	702	876	1 127	3 073
Storbritannien	88	626	1 586	2 612	10 888	15 799
EU-15	6 589	15 706	23 611	25 687	55 197	126 790
1997	7 008	17 229	25 459	25 784	53 211	128 691
1995	7 317	17 788	26 826	25 616	50 949	128 497

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4**Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2002***Harvested area and production of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
<i>1 000-tals hektar</i>					
Belgien	202	1	45	7	47
Danmark	577	46	825	55	–
Tyskland	3 010	728	1 970	259	399
Grekland	130	15	105	44	225
Spanien	1 476	102	3 100	484	463
Frankrike	4 895	29	1 643	208	1 831
Irland	103	–	176	19	–
Italien	678	3	341	151	1 144
Luxemburg	12	1	10	2	0
Nederländerna	135	4	57	2	24
Österrike	276	47	201	39	172
Portugal	42	34	11	57	139
Finland	174	31	522	463	–
Sverige	339	24	408	314	–
Storbritannien	1 994	5	1 101	129	–
EU-15	14 044	1 069	10 515	2 233	4 445
2001	13 005	1 217	10 744	2 127	4 531
2000	14 234	1 240	10 681	2 092	4 204
1999	17 134	1 136	10 857	2 104	4 085
1998	17 247	1 414	11 362	2 085	4 127
<i>1 000-tals ton</i>					
Belgien	1 675	3	343	36	531
Danmark	4 056	230	4 121	276	–
Tyskland	20 792	3 666	10 928	1 122	3 738
Grekland	381	25	201	62	2 002
Spanien	4 710	174	8 333	925	4 463
Frankrike	37 320	139	10 988	1 031	16 440
Irland	867	–	963	134	–
Italien	3 261	9	1 177	328	10 824
Luxemburg	72	7	52	12	2
Nederländerna	1 057	17	315	13	196
Österrike	1 385	171	861	143	1 667
Portugal	86	34	20	61	790
Finland	569	73	1 739	1 556	–
Sverige	2 113	128	1 778	1 274	–
Storbritannien	15 866	29	6 192	775	–
EU-15	94 209	4 706	48 010	7 749	40 654
2001	83 227	6 257	48 119	6 695	40 446
2000	95 532	5 421	51 364	7 310	38 439
1999	97 656	5 501	48 723	6 585	37 081
1998	103 888	6 337	51 576	6 922	35 804

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
<i>1 000-tals hektar</i>				
Belgien	5	–	62	96
Danmark	84	–	37	58
Tyskland	1 297	26	284	459
Grekland	–	17	36	42
Spanien	6	754	114	115
Frankrike	1 036	616	162	438
Irland	2	–	15	31
Italien	10	167	83	246
Luxemburg	3	–	1	–
Nederländerna	–	–	164	107
Österrike	55	21	23	45
Portugal	–	38	53	9
Finland	67	0	30	31
Sverige	67	–	32	55
Storbritannien	432	1	159	169
EU-15	3 067	1 639	1 254	1 900
2001	2 986	1 878	1 252	1 857
2000	2 996	1 904	1 317	1 891
1999	3 434	2 022	1 366	2 032
1998	3 081	2 231	1 313	2 069
<i>1 000-tals ton</i>				
Belgien	18	–	2 909	6 537
Danmark	218	–	1 486	3 385
Tyskland	3 849	52	11 114	26 794
Grekland	–	23	875	2 780
Spanien	10	757	3 104	8 040
Frankrike	3 317	1 497	6 877	33 450
Irland	7	–	519	1 313
Italien	13	351	1 961	12 726
Luxemburg	13	–	20	–
Nederländerna	1	–	7 363	6 250
Österrike	129	58	684	3 005
Portugal	–	21	781	644
Finland	103	0	780	1 066
Sverige	159	–	914	2 664
Storbritannien	1 468	2	6 375	9 435
EU-15	9 305	..	45 762	118 091
2001	8 863	3 015	44 548	102 262
2000	8 920	3 385	48 617	115 768
1999	11 422	3 211	48 259	121 515
1998	9 492	3 654	43 261	114 608

Tabell 13.5
Skörd av vissa grönsaker 2002, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables

Land	Blomkål	Vitkål ¹	Purjolök	Sallat ¹	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Belgien	86	18	170	95	234	26	32	231
Danmark	7	15	7	10	21	14	29	62
Tyskland	160	483	63	174	46	57	293	415
Grekland	79	187	37	76	1 883	165	202	34
Spanien	294	148 ³	63 ³	973	3 878	404 ³	1 101	401 ³
Frankrike	438	90	190	372	816	131	450	704
Irland	8	–	1	9 ²	8	5	9	23
Italien	607	109	16	452	5 748	61	412	561
Luxemburg	–	0	0	0	0	–	0	0
Nederländerna	53	114	95	65	555	433	897	422
Österrike	10	49	6	55	30	28	111	71
Portugal	51	–	–	60	958	–	37	50
Finland	4	18	1	5	36	31	20	59
Sverige	5	22	3	21	23	23	23	85
Storbritannien	182	278	40	154	100	74	408	614
EU-15	1 984	..	692	..	14 336	1 452	4 025	3 661
2001	2 020	1 531	673	2 521	14 949	1 424	3 836	3 561
2000	2 118	1 585	696	2 613	15 755	1 442	4 017	3 978
1999	2 271	1 616	776	2 632	16 071	1 441	3 914	3 715
1998	2 218	1 544	692	2 572	14 611	1 452	3 552	3 251

1) Avser 2001.

2) Avser 2000.

3) Avser 1999.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6**Antal nötkreatur i maj/juni 2002, 1 000-tal***Number of bovines*

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Belgien	591	502	725	198	742	2 759
Danmark	613	113	399	51	553	1 740
Tyskland	4 373	763	2 985	1 302	4 257	13 732
Grekland ¹	152	134	76	61	185	573
Spanien	1 154	1 971	370	277	2 182	6 478
Frankrike	4 128	4 095	4 873	1 506	5 101	19 762
Irland	1 129	1 151	1 047	1 219	1 806	6 333
Italien	1 911	444	1 449	703	2 028	6 695
Luxemburg	42	31	49	17	52	190
Nederländerna	1 546	82	715	113	1 324	3 780
Österrike	589	245	396	197	640	2 067
Portugal ¹	341	359	208	95	393	1 395
Finland	343	29	173	116	351	1 012
Sverige	403	158	323	178	514	1 576
Storbritannien	2 230	1 694	2 247	1 291	2 820	10 381
EU-15	19 545	11 771	16 640	7 423	22 946	78 472
2001	20 000	11 859	17 025	7 603	23 246	79 927
2000	19 010	11 950	16 776	7 847	23 365	80 032
1999	20 904	11 993	17 446	8 861	24 082	84 053
1998	21 137	12 109	17 453	9 105	25 112	85 081
1997	21 514	11 811	17 937	9 042	25 332	85 784
1996	22 081	11 798	18 013	9 361	25 749	87 112
1995	22 359	11 398	17 617	9 386	25 648	86 429

Källa: Eurostat.

Tabell 13.7**Antal svin, får och getter i december 2002, 1 000-tal***Number of pigs, sheep and goats*

Land	Svin				Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	Övriga svin 20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dräk- tiga tack- lamm	Totalt	
Belgien	12	668	4 132	1 789	6 600	109 ¹	146	25
Danmark	28	1 375	7 364	4 112	12 879	73	92	0
Tyskland	49	2 535	16 943	6 725	26 251	1 592	2 145	160
Grekland	13	151	569	294	1 027	6 692	8 932	5 468
Spanien	103	2 616	14 643	6 157	23 518	18 174	23 813	3 047
Frankrike	29	1 360	9 686	4 310	15 385	7 020	9 128	1 208
Irland	3	183	1 070	525	1 782	3 731	4 829	8
Italien	23	751	6 625	1 767	9 166	7 290	8 138	988
Luxemburg	0	7	48	21	76	7	8	2
Nederländerna	17	1 140	5 772	4 225	11 154	975	1 300	268
Österrike	9	332	2 147	817	3 305	204	304	56
Portugal	19	316	1 322	686	2 344	2 279	3 457	538
Finland	6	185	844	388	1 423	49	67	5
Sverige	4	208	1 171	599	1 982	198	427	5
Storbritannien	23	586	3 339	1 383	5 330	16 423	24 888	93
EU-15	338	12 413	75 674	33 797	122 222	..	87 675	11 871
2001	344	12 369	76 179	33 821	122 713	65 418	88 161	11 921
2000	358	12 483	76 391	33 416	122 648	69 319	94 930	11 664
1999	375	12 597	78 083	33 220	124 274	70 225	96 362	11 520
1998	415	13 062	77 883	34 122	125 482	70 212	98 443	11 694

1) Avser 2001.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.8**Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningsstorlek 1999,
1 000-tal***Structure of dairy cow holdings*

Land	Antal mjölkkor per företag							Totalt
	1-2	3-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	
<i>Antal företag 1 000-tal</i>								
Belgien	1	2	4	4	5	4	0	19
Danmark	0	0	1	1	3	5	1	11
Tyskland	6	25	38	31	32	18	4	153
Grekland	2	4	3	1	1	1	1	12
Spanien	13	19	17	10	7	3	1	69
Frankrike	5	9	22	30	47	22	1	135
Irland	2	3	6	6	11	6	1	34
Italien	14	32	19	10	10	7	4	96
Luxemburg	0	0	0	0	1	0	0	1
Nederländerna	2	3	3	4	9	13	2	35
Österrike	12	37	22	5	1	0	0	78
Portugal	15	9	4	2	2	1	0	33
Finland	1	6	12	5	1	0	0	25
Sverige	0 ¹	1 ¹	3	4	4	2	0	14
Storbritannien	1	2	2	3	6	12	8	34
EU-15	74 ¹	152 ¹	155	115	140	93	23	749
<i>Antal mjölkkor 1 000-tal</i>								
Belgien	1	10	51	95	207	233	34	631
Danmark	0	2	11	25	115	315	173	640
Tyskland	9	152	547	747	1 185	1 129	996	4 765
Grekland	2	12	19	15	24	37	46	154
Spanien	18	110	236	235	245	192	172	1 207
Frankrike	7	53	325	733	1 763	1 389	154	4 425
Irland	2	21	88	154	412	379	118	1 174
Italien	23	174	256	239	355	500	581	2 126
Luxemburg	0	0	1	7	24	12	2	45
Nederländerna	2	14	42	90	368	877	257	1 650
Österrike	19	209	299	117	45	9	1	698
Portugal	21	42	53	53	72	70	46	357
Finland	2	39	170	110	44	7	1	374
Sverige	0 ¹	7 ¹	44	84	146	118	49	448
Storbritannien	2	9	30	62	249	862	1 240	2 454
EU-15	108 ¹	854 ¹	2 171	2 764	5 256	6 128	3 869	21 148

1) Fördelningen för Sverige av antalet företag respektive mjölkkor på de två lägsta storleksklasserna har inte redovisats av Eurostat men uppskattats här. Till denna del är även uppgifterna för EU-15 uppskattade.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9
Animalieproduktion 2001, 1 000-tals ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, get ¹		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Belgien-Luxemb.	285	1 072	5	3 091	665	98	99	62	236
Danmark	153	1 714	2	4 519 ¹	518 ¹	58 ¹	93 ¹	306 ¹	81
Tyskland	1 362	4 074	45	26 883	5 483	692	420	1 764	878
Grekland	60	137	125	1 310 ¹	408 ¹	10 ¹	2 ¹	143 ¹	131
Spanien	642	2 993	251	6 388	3 714	103	32	260	701
Frankrike	1 566	2 315	140	23 816	3 980	336	447	1 774	1 029
Irland	489	240	83	5 160 ¹	545 ¹	22 ¹	208 ¹	99 ¹	36 ¹
Italien	1 133	1 510	69	10 660	2 944	97	122	1 091	831
Nederländerna	372	1 433	19	10 842	877	52	175	652	657
Österrike	215	489	9	2 658	530	55	35	130	86
Portugal	94	315	13	1 846	862	13	25	67	124
Finland	89	176	1	2 442 ¹	740 ¹	30 ¹	70 ¹	98 ¹	57
Sverige	143	276	4	3 290	995	100	51	127	105
Storbritannien	652	782	359	14 160	6 814	263	126	358	678
EU-15	7 266	17 533	..	117 065	29 075	1 929	1 905	6 931	5 631
2000	7 404	17 577	1 123	124 761	28 752	1 918	1 916	6 674	5 457
1999	7 691	17 980	1 120	125 370	29 109	1 896	1 948	6 538	5 403
1998	7 649	17 637	1 126	124 390	29 082	1 846	1 920	6 445	5 347
1997	7 889	16 250	1 090	124 341	28 988	1 799	1 944	6 341	5 263
1996	7 950	16 317	1 127	124 979	29 537	1 765	1 890	6 261	5 184

1) Avser 2000.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1 – 14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig som regel till år 2002.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna runt 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken

baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa. Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras av FAO i *Production Yearbook*, senast i *Production Yearbook 2002*. Publicering sker också på FAO:s webbplats www.fao.org som fortlöpande uppdateras med senast tillgängliga uppgifter.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2002¹, 1 000-tals hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	340	24	417	295	–	–	–	32	55
Danmark	577	46	825	55	–	–	–	38	58
Finland	174	30	522	451	–	–	–	30	31
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	63	2	179	79	–	–	–	15	–
Albanien	93	2	3	12	50	–	–	11	1
Belgien	202	1	45	7	47	–	–	62	97
Bosnien, Herzegovina	110	5	30	26	228	–	–	47	–
Bulgarien	1 369	13	389	41	304	4	4	53	2
Estland	65	18	130	35	–	–	–	18	–
Frankrike	5 230	29	1 643	153	1 831	71	18	162	438
Grekland	876	15	115	45	220	1	22	47	43
Irland	103	–	176	19	–	–	–	15	31
Italien	2 416	3	343	151	1 144	34	219	80	246
Kroatien	234	3	51	19	409	–	–	65	25
Lettland	154	42	137	47	–	–	–	54	16
Litauen	335	75	365	55	–	–	–	99	29
Luxemburg	12	1	10	2	–	–	–	1	–
Makedonien	101	4	48	3	34	–	2	14	2
Moldavien	445	1	113	3	439	–	–	45	50
Nederländerna	136	4	58	3	24	–	–	164	110
Polen	2 422	1 557	1 059	591	320	–	–	812	300
Portugal	231	34	11	57	139	–	25	80	9
Rumänien	2 148	11	550	231	2 761	2	2	282	41
Ryssland	24 478	3 751	9 502	3 654	547	24	130	3 198	715
Schweiz	89	4	40	4	21	–	–	14	18
Serbien, Montenegro	695	6	132	58	1 200	2	–	102	52
Slovakien	408	38	195	20	140	–	–	26	31
Slovenien	36	1	12	2	46	–	–	7	4
Spanien	2 402	102	3 100	473	463	7	113	114	115
Storbritannien	1 996	5	1 101	126	–	–	–	159	169
Tjeckien	848	35	488	61	71	–	–	47	77
Tyskland	3 015	728	1 970	233	399	–	–	284	459
Ukraina	6 872	792	3 806	543	1 091	13	25	1 600	765
Ungern	1 111	48	370	64	1 206	3	2	34	55
Vitryssland	430	672	849	307	5	–	–	540	47
Österrike	289	47	201	32	196	–	–	23	45

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2004.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	1 398	–	401	50	–	–	–	66	–
Egypten	1 030	15	33	–	850	160	613	80	65
Etiopien	1 057	–	772	40	1 587	1 159	8	37	–
Kenya	132	–	20	3	1 500	121	11	120	–
Marocko	2 625	2	2 002	28	265	16	5	58	59
Nigeria	67	–	–	–	4 490	7 068	3 116	175	–
Sydafrika	941	11	72	29	3 350	75	1	56	–
Tanzania	60	–	2	–	1 580	610	401	80	–
Förenta staterna	18 582	114	1 671	847	28 050	2 954	1 298	514	551
Kanada	8 836	77	3 348	1 379	1 283	–	–	171	10
Mexico	635	–	282	42	7 120	1 744	50	62	–
Argentina	5 830	57	270	300	2 300	540	124	83	–
Brasilien	2 044	5	155	257	11 791	419	3 148	156	–
Chile	426	–	17	93	87	–	28	61	47
Peru	139	–	154	10	483	–	317	271	–
Indien	25 923	–	666	–	6 200	9 500	40 000	1 410	–
Irak	1 800	–	1 300	1	50	5	110	39	–
Iran	6 300	–	1 400	–	200	–	550	175	190
Japan	207	–	64	1	–	–	1 688	96	67
Kazakstan	11 657	77	1 737	143	105	–	66	163	18
Kina	23 908	480	914	325	24 661	848	28 508	4 672	424
Pakistan	8 058	–	111	–	970	325	2 226	105	9
Syrien	1 679	–	1 234	–	57	4	–	24	30
Turkiet	9 400	147	3 550	154	550	–	70	200	370
Australien	11 045	33	3 092	718	83	823	150	42	–
Nya Zeeland	56	–	76	5	16	–	–	10	–
Hela världen	213 485	9 231	53 903	12 465	137 830	42 132	147 589	19 288	6 007

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2002¹, 1 000-tals ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 113	128	1 778	1 181	–	–	–	914	2 664
Danmark	4 059	230	4 121	276	–	–	–	1 504	3 385
Finland	569	73	1 739	1 508	–	–	–	780	1 066
Island	–	–	–	–	–	–	–	9	–
Norge	268	8	601	312	–	–	–	343	–
Albanien	295	3	4	20	197	–	–	163	39
Belgien	1 675	3	343	36	531	–	–	2 909	6 537
Bosnien, Herzegovina	272	11	61	60	903	–	–	404	–
Bulgarien	4 123	18	1 211	62	1 288	9	18	627	51
Estland	148	42	249	62	–	–	–	286	–
Frankrike	38 934	139	10 988	773	16 440	453	105	6 877	33 450
Grekland	2 076	32	273	82	2 163	2	169	882	2 713
Irland	867	–	963	134	–	–	–	519	1 313
Italien	7 529	10	1 190	329	10 824	215	1 371	2 075	12 726
Kroatien	988	9	171	50	2 502	1	–	736	1 183
Lettland	520	102	262	80	–	–	–	768	622
Litauen	1 218	170	871	98	–	–	–	1 531	1 052
Luxemburg	72	7	52	10	2	–	–	20	–
Makedonien	267	7	128	4	140	–	9	183	44
Moldavien	1 122	2	220	3	1 193	–	–	325	1 116
Nederländerna	1 057	17	315	13	196	–	–	7 363	6 250
Polen	9 304	3 831	3 370	1 487	1 962	–	–	15 524	13 434
Portugal	434	34	20	61	790	–	146	1 250	644
Rumänien	4 421	20	1 160	327	8 400	3	2	4 078	955
Ryssland	50 609	7 139	18 739	5 700	1 541	27	483	32 871	15 665
Schweiz	550	24	254	22	195	–	–	526	1 408
Serbien, Montenegro	2 245	11	355	110	5 597	9	–	1 030	2 098
Slovakien	1 554	96	695	43	754	–	–	484	1 340
Slovenien	175	2	48	6	371	–	–	166	232
Spanien	6 783	174	8 333	916	4 463	33	816	3 099	8 040
Storbritannien	16 053	29	6 192	758	–	–	–	6 375	9 435
Tjeckien	3 866	119	1 793	168	616	–	–	1 106	3 832
Tyskland	20 818	3 666	10 928	1 016	3 738	–	–	11 492	26 794
Ukraina	20 556	1 511	10 364	943	4 180	8	75	16 620	14 453
Ungern	3 910	95	1 046	138	6 121	5	10	752	2 274
Vitryssland	1 218	1 511	2 034	698	18	–	–	7 421	1 149
Österrike	1 434	171	861	117	1 956	–	–	684	3 043

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2004.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	1 502	–	550	35	1	1	–	1 000	–
Egypten	6 183	30	101	–	6 500	750	5 600	1 900	3 168
Etiopien	1 478	–	1 093	43	2 968	1 566	16	385	–
Kenya	234	–	45	4	2 340	72	50	900	–
Marocko	3 359	2	1 669	14	199	8	17	1 334	2 986
Nigeria	77	–	–	–	4 934	7 704	3 192	629	–
Sydafrika	2 293	1	180	55	10 049	257	3	1 622	–
Tanzania	77	–	5	–	2 701	700	514	596	–
Förenta staterna	44 062	177	4 933	1 722	228 805	9 392	9 569	20 856	25 145
Kanada	16 198	134	7 489	2 911	8 995	–	–	4 697	345
Mexico	3 236	–	737	64	19 299	5 206	227	1 484	–
Argentina	12 300	80	570	500	15 000	2 847	713	2 133	–
Brasilien	2 926	5	235	277	35 500	773	10 472	2 885	–
Chile	1 820	–	77	416	924	–	142	1 303	3 555
Peru	187	–	200	13	1 293	–	2 119	3 297	–
Indien	71 814	–	1 416	–	11 110	6 920	113 580	24 082	–
Irak	1 856	–	1 032	1	60	5	150	625	8
Iran	12 500	–	2 300	–	1 450	–	3 100	3 500	5 250
Japan	829	–	217	2	–	–	11 111	3 069	4 098
Kazakstan	12 700	106	2 209	183	435	–	199	2 269	372
Kina	90 290	580	3 324	490	121 497	3 347	176 342	66 573	12 820
Pakistan	18 227	–	100	–	1 737	203	6 718	1 722	317
Syrien	4 775	–	920	–	232	3	–	515	1 481
Turkiet	19 500	255	8 300	290	2 100	–	360	5 200	16 396
Australien	10 059	21	3 268	725	457	204	1 291	1 260	–
Nya Zeeland	355	–	406	27	157	–	–	500	–
Hela världen	572 667	20 919	135 661	25 451	604 408	52 191	575 430	311 360	255 628

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2002¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	85	1 638	1 882	427	–	6
Danmark	38	1 796	12 732	131	–	20
Finland	59	1 025	1 315	96	7	6
Island	74	67	44	469	–	–
Norge	28	938	451	2 396	64	3
Albanien	65	690	114	1 844	929	4
Belgien	31	2 891	6 735	146	25	38
Bosnien, Herzevovina	18	440	300	670	–	5
Bulgarien	151	635	1 014	2 418	899	18
Estland	6	261	345	29	4	2
Frankrike	345	20 281	15 290	9 327	1 231	214
Grekland	29	573	861	9 205	5 023	28
Irland	73	6 408	1 763	4 807	8	12
Italien	285	7 395	8 410	10 952	1 327	100
Kroatien	8	417	1 286	580	97	12
Lettland	20	388	453	32	13	4
Litauen	65	752	1 011	12	24	7
Luxemburg	3	197	80	9	1	78
Makedonien	57	259	196	1 234	–	3
Moldavien	70	405	449	835	112	14
Nederländerna	121	3 858	11 648	1 186	255	101
Polen	550	5 501	18 707	333	–	51
Portugal	17	1 404	2 389	5 478	565	35
Rumänien	860	2 800	4 447	7 251	525	71
Ryssland	1 578	27 107	16 047	13 035	2 292	330
Schweiz	51	1 594	1 557	441	66	7
Serbien, Montenegro	49	1 355	3 608	1 691	226	21
Slovakien	8	645	1 469	358	51	6
Slovenien	15	477	600	94	22	4
Spanien	238	6 411	23 858	24 301	3 114	128
Storbritannien	184	10 343	5 588	35 832	–	156
Tjeckien	21	1 520	3 441	96	14	17
Tyskland	506	14 227	25 958	2 702	160	110
Ukraina	700	9 421	8 370	1 111	873	146
Ungern	78	783	4 822	1 136	130	34
Vitryssland	209	4 085	3 373	83	62	29
Österrike	60	2 118	3 440	320	59	11

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2004.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	44	1 600	6	17 300	3 200	115
Egypten	53	3 810	30	4 672	3 470	92
Etiopien	1 300	35 500	26	11 438	9 622	38
Kenya	2	11 500	332	7 700	10 960	28
Marocko	155	2 670	8	16 336	5 090	137
Nigeria	205	20 000	5 500	22 000	27 000	140
Sydafrika	270	13 722	1 600	29 090	6 849	120
Tanzania	–	17 700	455	3 550	11 650	29
Förenta staterna	5 300	96 704	59 804	6 685	1 250	1 940
Kanada	385	13 762	14 367	994	30	160
Mexico	6 255	30 700	18 000	6 260	9 600	521
Argentina	3 650	48 100	4 250	12 400	4 000	111
Brasilien	5 900	176 000	30 000	15 500	9 800	1 050
Chile	660	3 566	3 100	3 890	760	75
Peru	710	4 973	2 858	14 047	1 937	90
Indien	800	221 900	18 000	58 800	124 000	737
Irak	47	1 400	–	6 200	1 650	23
Iran	150	8 738	–	53 900	25 757	270
Japan	20	4 564	9 612	11	35	287
Kazakstan	986	4 282	1 124	9 208	1 271	21
Kina	8 262	106 151	464 695	136 972	161 492	3 919
Pakistan	300	22 857	–	24 398	50 900	153
Syrien	27	867	–	13 497	932	29
Turkiet	271	10 548	3	26 972	7 022	218
Australien	220	27 870	2 912	106 200	310	93
Nya Zeeland	76	9 633	341	39 546	183	13
Hela världen	56 278	1 358 107	941 168	1 024 369	750 340	16 152

Tabell 14.4**Animalieproduktion i olika länder 2002¹***Livestock production in different countries*

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkavkastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Sverige	147	4	284	417	7 734	3 226	94
Danmark	154	1	1 759	610	7 525	4 590	82
Finland	91	1	184	348	7 036	2 447	53
Island	4	9	6	26	4 342	111	3
Norge	86	25	104	280	5 552	1 554	47
Albanien	38	20	9	435	2 018	878	24
Belgien	305	3	1 041	602	5 728	3 450	177
Bosnien, Herzegovina	13	3	6	280	1 643	460	15
Bulgarien	54	60	248	410	3 185	1 306	90
Estland	17	–	40	121	5 021	607	16
Frankrike	1 640	135	2 346	4 169	6 043	25 197	999
Grekland	62	126	139	250	3 322	831	107
Irland	540	67	230	1 164	4 492	5 229	33
Italien	1 135	63	1 536	2 169	5 226	11 335	719
Kroatien	18	2	36	255	2 955	753	46
Lettland	16	–	36	205	3 958	811	30
Litauen	45	1	95	442	4 008	1 771	45
Luxemburg	11	–	12	42	6 433	271	–
Makedonien	7	5	11	95	2 094	198	19
Moldavien	16	2	44	272	2 221	604	38
Nederländerna	464	22	1 420	1 486	7 296	10 842	653
Polen	281	1	2 023	2 741	4 332	11 873	496
Portugal	106	26	330	341	5 991	2 043	125
Rumänien	156	54	476	1 684	2 754	4 637	289
Ryssland	1 957	136	1 580	11 729	2 822	33 100	2 023
Schweiz	140	6	236	716	5 508	3 944	39
Serbien, Montenegro	103	20	281	748	2 362	1 767	68
Slovakien	38	2	154	237	5 046	1 198	66
Slovenien	43	1	62	150	4 710	706	23
Spanien	667	252	3 152	1 170	5 148	6 023	691
Storbritannien	692	301	795	2 222	6 705	14 899	687
Tjeckien	109	1	416	477	5 720	2 729	168
Tyskland	1 316	44	4 123	4 460	6 281	28 012	870
Ukraina	704	17	599	4 771	2 965	14 142	647
Ungern	44	9	565	345	6 173	2 130	189
Vitryssland	285	3	260	1 784	2 676	4 773	163
Österrike	212	8	653	600	5 487	3 292	88

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusive buffelkött.

3) Hönsägg.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2004.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Griskött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Algeriet	133	177	–	920	1 283	1 180	110
Egypten	554	108	3	1 600	1 188	1 900	200
Etiopien	304	66	1	7 300	199	1 450	38
Kenya	295	57	11	4 000	672	2 689	61
Marocko	170	131	1	1 450	918	1 331	235
Nigeria	376	239	173	1 800	240	432	450
Sydafrika	581	140	112	1 000	2 646	2 646	366
Tanzania	230	40	13	3 350	216	724	65
Förenta staterna	12 427	101	8 930	9 141	8 451	77 248	5 142
Kanada	1 272	13	1 854	1 084	7 348	7 964	392
Mexico	1 451	80	1 070	7 000	1 380	9 658	1 901
Argentina	2 700	60	215	2 300	3 565	8 200	330
Brasilien	7 136	117	2 100	15 600	1 451	22 635	1 550
Chile	200	15	351	1 580	1 373	2 170	114
Peru	142	38	85	628	1 901	1 194	182
Indien	2 906	703	613	37 600	939	35 300	2 000
Irak	49	28	–	415	723	300	14
Iran	296	450	–	4 000	1 244	4 975	580
Japan	535	–	1 244	1 219	6 879	8 385	2 514
Kazakstan	297	101	187	2 077	1 959	4 068	117
Kina	5 867	3 170	44 366	5 143	2 597	13 356	21 288
Pakistan	932	532	–	7 200	1 160	8 350	361
Syrien	47	189	–	452	2 595	1 174	166
Turkiet	393	333	–	5 086	1 669	8 489	530
Australien	2 028	655	395	2 123	5 473	11 620	140
Nya Zeeland	576	522	47	3 749	3 755	14 079	44
Hela världen	61 260	11 776	94 178	225 963	2 241	506 467	54 660

Tabell 14.5**Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärsarbetande befolkningen i olika länder 2002¹***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärsarbetande befolkningen
Sverige	141	2,9
Danmark	102	3,5
Finland	130	5,0
Island	13	8,0
Norge	100	4,3
Albanien	746	46,9
Belgien	72	1,7
Bosnien, Herzegovina	85	4,4
Bulgarien	256	6,2
Estland	78	10,7
Frankrike	818	3,0
Grekland	753	15,7
Irland	159	9,5
Italien	1 220	4,8
Kroatien	154	7,4
Lettland	144	11,3
Litauen	200	11,3
Luxemburg	4	2,1
Makedonien	109	11,5
Moldavien	466	21,1
Nederländerna	234	3,2
Polen	4 159	20,7
Portugal	609	11,9
Rumänien	1 475	13,7
Ryssland	7 773	10,0
Schweiz	152	4,0
Serbien, Montenegro	930	18,3
Slovakien	255	8,5
Slovenien	16	1,6
Spanien	1 220	6,7
Storbritannien	508	1,7
Tjeckien	442	7,7
Tyskland	923	2,3
Ukraina	3 411	13,5
Ungern	473	10,0
Vitryssland	651	12,2
Österrike	176	4,7

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2004.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen
Algeriet	2 660	23,8
Egypten	8 475	32,2
Etiopien	24 561	81,5
Kenya	12 266	74,6
Marocko	4 274	34,6
Nigeria	15 183	31,5
Sydafrika	1 660	8,9
Tanzania	14 745	79,6
Förenta staterna	2 906	2,0
Kanada	371	2,2
Mexico	8 510	20,2
Argentina	1 460	9,3
Brasilien	12 673	15,6
Chile	985	15,2
Peru	3 021	29,4
Indien	270 252	58,7
Irak	626	9,2
Iran	6 374	25,6
Japan	2 454	3,6
Kazakstan	1 287	16,8
Kina	510 950	65,5
Pakistan	25 669	46,1
Syrien	1 563	27,1
Turkiet	14 697	44,8
Australien	442	4,4
Nya Zeeland	168	8,8
Hela världen	1 333 329	43,9

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare vegetabilie- och animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädling vid kvarnar, slakterier och mejerier. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom redovisas uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik RAMS.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (tabell 15.1)

Produktionen av nötkött uppgick 2003 till 136 400 ton, vilket var 4 % lägre än 2002. Knappt 44 % av produktionen härrörde från tjur. Slakten av stut, som representerar 11 % av den totala slakten, har nästan femdubblats sedan 1995, från 8 400 till 49 100 slaktkroppar. Generellt kan man säga att produktionen av storboskap i ton har varit relativt konstant de senaste åren med bara små variationer mellan åren.

Får och lamm (tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2003 till totalt 3 800 ton, vilket var ungefär samma nivå som tidigare år. Av den totala produktionen utgjorde lammkött över 80 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 15 % medan produktionen av fårkött minskat med 18 %.

Griskött (tabell 15.3)

Produktionen av griskött uppgick år 2003 till 287 500 ton vilket var i stort sett på samma nivå som året innan. Antal slaktkroppar av svin hade sin lägsta nivå år 2001 men har nu åter börjat att stiga och uppgick år 2003 till 3,3 milj.

Fjäderfä (tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött redovisas i form av antal slaktade kycklingar. Slakten uppgick 2003 till 75 milj. djur, vilket var 22 % fler än

1995. Mellan 2002 och 2003 minskade slakten med 3 %.

Ägg (tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2003 till 67 600 ton vilket var i stort sett på samma nivå som tidigare år. Den totala produktionen 2003, där den produktion som inte passerar partihandeln ingår, fortsätter att minska och nådde sin lägsta nivå på många år, dvs. 92 000 ton.

Kött av ren och vilt (tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2003 till preliminärt 16 800 ton, vilket innebar en ökning med 5 % sedan 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 26 %. Denna uppgick år 2003 till 1 700 ton vilket var samma nivå som året innan. Produktionen av renkött motsvarar endast 1 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltköttet är 12 %.

Mjolk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Företagsvis redovisning är ej tillgänglig fr.o.m. år 1994. Mejeribranschen är under snabb omstrukturering. Antalet mjölkleverantörer har minskat successivt sedan åtskilliga år och uppgick år 2003 till ca 9 900, en minskning sedan 2000 med 19 %. Samtidigt har den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag

ökat. Totalt invägdes 3 200 000 ton mjölk år 2003. Per leverantör och dag var invägningen 892 kg, en ökning av medelinvägningen med 20 % sedan 2000. Mjölakens medelfetthalt har ökat med 0,04 procentenheter och mjölakens proteinhalten med 0,07 procentenheter sedan år 2000.

Mjölakens användning (tabell 15.8)

Av den totala invägningen användes 43 % till konsumtionsmjölkprodukter och 37 % till ostframställning år 2003. Användningen av mjölk till kondensmjölk har minskat med 18 % sedan 2000, till förmån för bl.a. skum- och kärnmjölk till foder. Sålunda har användningen för skum- och kärnmjölk till foder ökat med 48 % sedan 2000.

Produktion av mejerivaror (tabell 15.9)

Produktionen av mejerivaror och mjölkpulver har i stort sett varit oförändrad de senaste åren. Av den totala produktionen på 3,3 milj. ton står konsumtionsmjölk för 31 %.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (tabell 15.10)

Totalt år 2001 var det 661 000 anställda inom tillverkningsindustrin. Flest anställda hade slakterier och köttvaruindustri (13 400 personer) och brödindustri (11 600 personer). Även mejeriindustrin och dryckesvaruindustrin hade förhållandevis många anställda (8 500 respektive 6 000 personer).

Antalet anställda inom tillverkningsindustrin har ökat sedan 1995, med drygt 4 %. Det har dock skett en kraftig minskning inom slakteriindustrin där antalet anställda minskat med 13 %. Ökningen inom dryckesvaruindustrin har till stor del samband med en omklassificering av arbetsställen i bryggerinärningen

I tabellen redovisas även industrins förädlingsvärden per anställd. Högst förädlingsvärde per anställd redovisas för olje- och fettvaruindustrin, kvarnproduktindustrin samt dryckesindustrin.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och spannmålsprodukter. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas bakverk och bröd, mjölk och grädde (inkl. yoghurt), griskött, beredda köttprodukter samt nötkött.

Förändringarna i produktionen sedan 1998 är förhållandevis små men en viss ökning i produktionsvärdena kan noteras med undantag av mejeriprodukter och ägg. Produktionen av te, kakao och kryddor har ökat med 120 % sedan 1998, starksprit har ökat med 63 % medan vinproduktionen går mot strömmen och har minskat med 54 %.

Livsmedelssektorns sysselsättning (tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i **tabell 15.12** och som baseras på industristatistik. Detta beror bl.a. på att industristatistiken är begränsad till företag av viss storlek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns 329 000 sysselsatta återfinns inom restauranger (94 000 personer) och detaljhandel (84 000 personer). Livsmedelsindustrin sysselsätter totalt 66 000 personer, de flesta inom bagerier och slakterier.

Primärproduktion inom jordbruk och fiske sysselsätter enligt tabellen ett förhållandevis litet antal av det totala antalet sysselsatta inom sektorn, ca 17 % (se dock nedan).

Kvinnorna dominerar i restauranger och detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom industrin liksom inom primärproduktion och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 65 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Jägareförbundet och Naturvårdsverket.

Mjölk och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjölk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Statistiska uppgifter om livsmedelsindustrin inhämtas fr.o.m. 1997 från den nya företagsstatistiken vid SCB. Företagsstatistiken är en årlig totalundersökning till vilken samtliga företag med minst 50 anställda enligt SCB:s Företagsregister är skyldiga att lämna uppgifter. För företag med färre än 50 anställda inhämtas uppgifter via administrativt material från Riksskatteverket. Företagsstatistiken ersätter de tidigare undersökningarna "Finansstatistik för företag" och "Industristatistik".

Itabell 15.10 sker redovisning för åren 2001–2002 enligt Företagsstatistiken medan upp-

gifterna för åren före 1997 baseras på den tidigare industristatistiken. Industristatistiken omfattade företag med minst 10 anställda. För jämförbarhetens skull har här enbart uppgifter för företag med minst tio anställda tagits med även för åren 2001–2002.

Företagsstatistikens uppdelning av livsmedelsindustrin på olika delbranscher sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92). Denna standard baseras på de vid företagets olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtillhörighet enligt ett mestkriterium.

Livsmedelsindustrin enligt SNI innefattar även branscher som bara berör livsmedelsstatistiken i det avseendet att de förser livsmedelsproduktionen med insatsvaror. Vissa livsmedelsföretag ingår inte alls i industristatistiken, då de inte har någon egen produktion, t.ex. särskilda styckningsföretag och potatispackerier.

Bland annat innehåller SCB:s företagsstatistik för livsmedelssektorn uppgifter om antal anställda, förädlingsvärde, antal arbetstimmar, rörelseintäkter och -kostnader. Varustatistiken är fr.o.m. 1996 frikopplad från företagsstatistiken och redovisas i en egen undersökning (se nedan).

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o.m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser fr.o.m. 1997 företag med minst 20 anställda. Fram t.o.m. 1996 var gränsen 10 anställda. Genom olika modellantaganden och registerbearbetningar för företag med 10–19 anställda erhålles dock i det här avseendet jämförbarhet med den tidigare statistiken.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **tabell 15.11**. Tabellen är ett aggregat för 1998–2002 avseende den produktion av drygt 600 varor i termer av åttasiffriga KN-koder. För när-

mare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5. I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin (vilket är fallet för t.ex. ris).

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15A** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela ”livs-

medelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS (tidigare benämnt Årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS). Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärsarbetande personer fördelats på näringgren. RAMS baseras för löntagare på skatteadministrationens kontrolluppgifter och för rörelseidkare på taxeringsuppgifter. Klassificering av de sysselsatta på näringgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB (tidigare Centrala företags- och arbetsställeregistret, CFAR) och redovisning sker enligt Standard för svensk näringgrensindelning, SNI. Personer som både arbetat som löntagare och rörelseidkare hänförs i RAMS till den näringgren som bedöms ha gett den högsta novemberinkomsten.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i ”livsmedelssektorn” år 2001 och 2002 med näringsgrensgruppering enligt SNI 92 (se bilaga 4) och SNI2002. Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köksträdgården. Vidare har som förvärsarbetande inte räknats medhjälpande familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförts branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla ”livsmedelssektorn” inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket

- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin
- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2002 uppgick antalet till 81 000 (1,9 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i CFAR/FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdesskatt. Fr.o.m. 1997 är dock alla företag mervärdesskatteskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Ändringarna i underlaget till RAMS försvårar möjligheterna till en beskrivning av den faktiska sysselsättningsutvecklingen inom "livsmedelssektorn" under en längre period. Därför lämnas i tabell 15.12 bara uppgifter för 2001 och 2002. Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket och fisket. Enligt SCB:s arbeidskraftsundersökningar (AKU) och annat material torde det faktiska antalet sysselsatta inom jordbruket vara närmare 80 000 personer och inom fisket ca 2 000 personer. Exempelvis ar-

betade enligt Lantbruksregistret (LBR) 83 000 personer mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker år 1999. Av dessa arbetade 61 000 mer än 900 timmar.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om jordbruksproduktionen i "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet. Månadsstatistik". Fr.o.m. år 2000 är publikationen enbart tillgänglig på webben under rubriken "Statistik och fakta".

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk i den årliga publikationen "Mejeristatistik".

Uppgifter om antal arbetsställen, sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och -kostnader m.m. för olika näringsgrenar har t.o.m. 1996 varje år publicerats av SCB i serien SOS, Industri, senast i "Industri 1996, Del 1, Branschdata". Fr.o.m. redovisningsåret 1997 sker enbart publicering i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om industriproduktionens leveranser, uttryckta i saluvärden och kvantiteter för olika varor enligt HS-nomenklaturen, publicerades t.o.m. 1995 varje år av SCB i serien SOS, Industri. Statistik för åren 1996–2002, som grupperats enligt KN-nomenklaturen, finns enbart publicerad i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se. Kvantitetsuppgifter finns bara redovisade på KN:s åtta-siffriga nivå.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI 92 och SNI2002 för landets samtliga yrkesverksamma. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbeidskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i

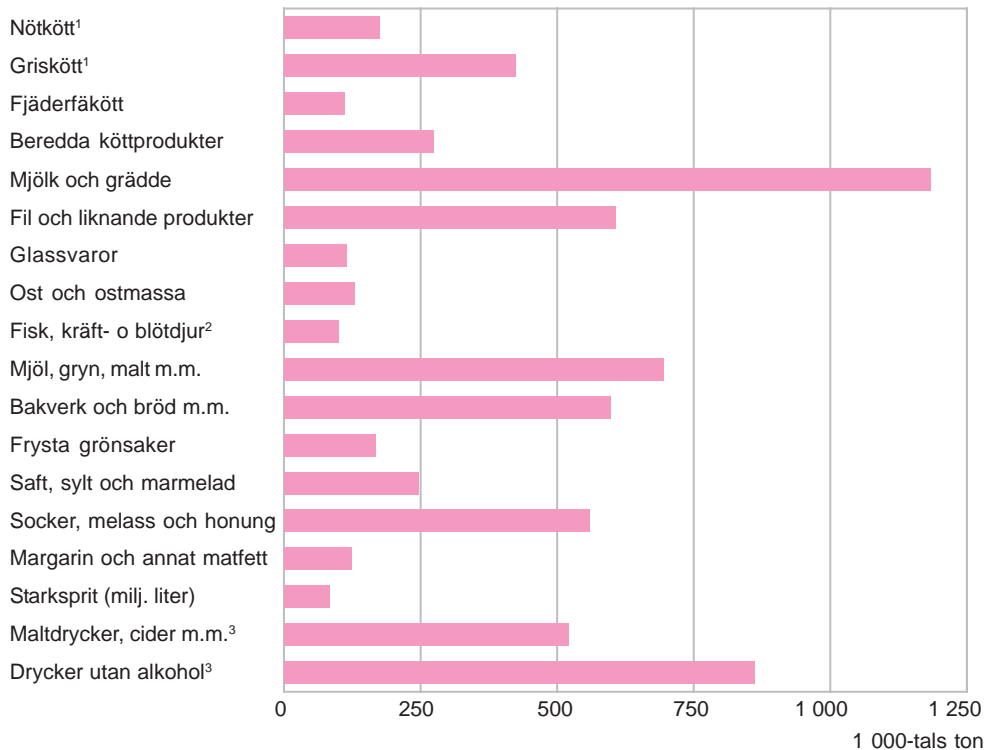
AM 12 SM 0401.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 1999 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 30 SM 0001.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Figur 15A Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2002 1 000-tals ton

Industrial production of certain food products and groups of food products

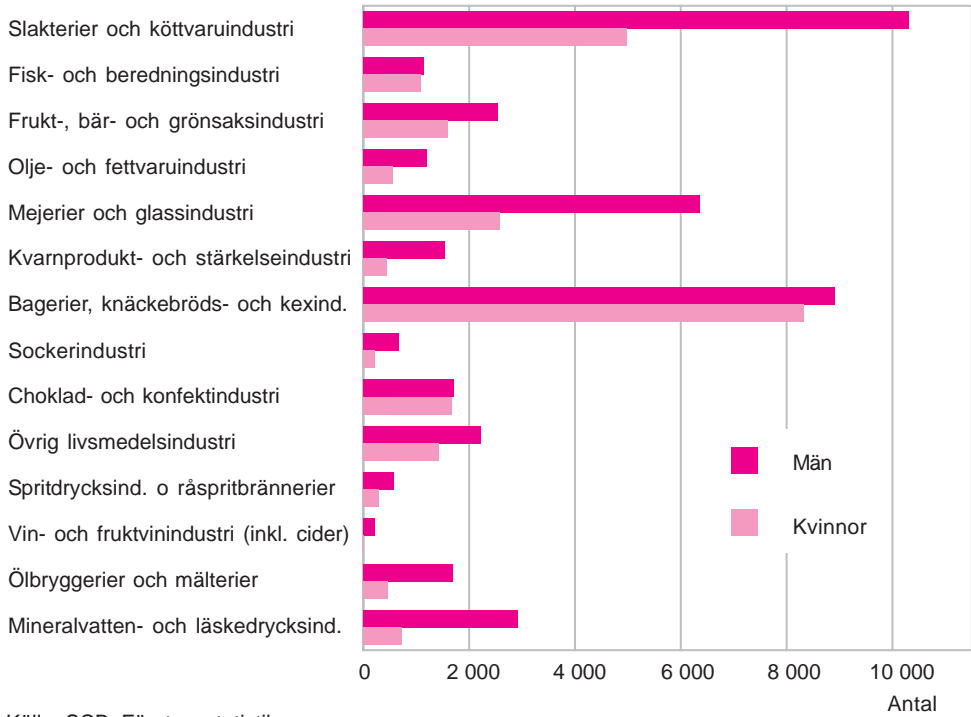

1) Exkl. visst saltat, torkat eller rökt kött av nöt resp. svin.

2) Inklusivt beredning.

3) Milj. liter.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Figur 15B**Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2002***Number of employees in food manufacturing*

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2003¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2003	31 571	49 055	187 354	52 321	165 460	454 190
2002	33 802	44 365	196 992	58 112	173 386	472 855
2001	34 284	39 251	199 433	54 651	170 651	463 986
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1999	38 417	21 163	217 734	49 035	191 929	479 861
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>						
2003	4,04	14,66	59,86	13,88	47,97	136,36
2002	4,16	13,33	63,49	15,49	50,00	142,30
2001	4,07	11,76	64,30	14,45	48,61	139,12
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1999	4,29	6,15	68,59	12,09	52,92	139,75
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2003¹

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Får	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt 2003	25 336	166 737
2002	25 332	171 345
2001	27 205	170 221
2000	28 301	173 849
1999	27 850	162 729
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>		
2003	0,69	3,06
2002	0,69	3,17
2001	0,72	3,13
2000	0,73	3,18
1999	0,71	2,95
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4
Antal slaktade kycklingar 1995–2003¹, 1 000-tal
Number of slaughtered chickens

År	Kycklingar
Godkänd slakt 2003	74 742
2002	77 383
2001	73 355
2000	68 617
1999	66 608
1995	61 313

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2003¹

Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2003	3 304 939
2002	3 282 118
2001	3 197 802
2000	3 251 100
1999	3 797 533
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>	
2003	287,53
2002	283,81
2001	275,87
2000	276,98
1999	325,43
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5
Partihandelns invägning av ägg 1990–2003¹, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers

År	Invägning	Total produktion
2003	67,6	92
2002	68,3	93
2001 ²	71,4	98
2000	65,1	102
1999	67,5	107
1995	68,5	105
1990	79,4	122

1) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att 35 % av produktionen inte passerar partihandeln.

2) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 6–7 % i höjande riktning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1990–2003², ton

Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2003	1 700	16 800
2002	1 700	16 800
2001	1 500	16 900
2000	1 400	17 600
1999	1 200	17 600
1995	2 300	16 000
1990	2 600	22 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

2) Preliminära uppgifter för år 2003.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2003¹

Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1 000-tals ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2003	43	9 853	3 206	892	4,22	3,35
2002	42	10 557	3 226	837	4,17	3,32
2001	49	11 299	3 290	798	4,20	3,28
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34
1990	71	24 786	3 432	379	4,31	3,36

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.8
Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2003, 1 000-tals ton
Disposition of milk delivered to dairies

År	Konsumtions- mjölkprodukter ¹	Ost	Smör m.m.	Mjöl- pulver ²	Kondens- mjölk m.m.	Skum- och kärnmjölk till foder ³	Svinn m.m. ⁴	Summa invägning
2003	1 368	1 183	48	432	97	40	38	3 206
2002	1 364	1 204	46	412	124	38	38	3 226
2001	1 383	1 179	49	480	120	31	48	3 290
2000	1 381	1 212	49	480	119	27	29	3 297
1995	1 393	1 215	55	440	91	23	28	3 243
1990	1 432	1 093	74	697	89	29	17	3 432

1) Inkl. syrade produkter.

2) Exklusive återblandat pulver.

3) Inklusive blandat pulver.

4) Inklusive lagerförändringar, export och import ej förpackad mjölk.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.9
Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2003,
1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder

År	Produktion av mejerivaror						Total mjölk- produk- tion
	Konsum- tions- mjölk	Syrad mjölk m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjöl- pul- ver ²	
2003	1 012	266	91	49	125	43	3 253
2002	1 022	268	93	48	128	40	3 274
2001	1 021	260	100	49	125	47	3 339
2000	1 024	261	96	49	127	49	3 348
1999	1 036	268	94	48	128	42	3 352
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärnmjölkspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10**Antal arbetsställen¹, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92***Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92*

SNI 92	Tillverknings- industri	Varav						
		Livsme- dels- och dryckes- varu- industri	Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri
	15-37	151-159	151	152	153	154	155	156
Antal arbetsställen								
2001	9 703	..	173	41	55	9	88	31
2000	9 692	..	185	42	59	7	97	30
1999	9 366	895	182	41	53	8	89	33
1998	9 330	906	186	40	47	6	97	35
1997	9 106	877	187	44	43	4	96	33
1996	8 707	837	190	44	43	7	76	35
1995	8 510	845	204	47	48	6	76	33
1994	8 210	829	194	41	42	6	75	33
Antal anställda								
2001	660 563	..	13 444	1 657	4 825	1 418	8 538	1 281
2000	658 546	..	12 795	1 593	3 582	1 522	8 534	1 183
1999	662 045	56 834	13 438	1 618	3 480	1 598	8 568	1 289
1998	663 314	58 202	13 819	1 677	3 251	1 579	8 826	1 351
1997	637 139	56 753	13 972	1 689	3 103	1 366	8 645	1 238
1996	637 119	57 538	14 068	1 778	3 386	1 474	8 859	1 266
1995	633 210	59 397	15 368	1 753	3 760	1 413	8 709	1 045
1994	599 051	59 461	15 377	1 444	3 454	1 605	8 689	1 046
Förädlingsvärde, mkr								
2001	360 770	..	5 462	791	2 701	1 501	3 979	1 122
2000	389 903	..	4 963	656	1 812	1 268	3 897	930
1999	373 674	27 750	4 718	694	1 729	889	3 921	878
1998	355 749	27 228	4 975	692	1 584	921	3 675	906
1997	332 827	27 305	4 988	690	1 470	892	3 419	918
1996	291 918	25 624	4 305	617	1 544	1 013	4 263	812
1995	307 953	22 919	4 737	550	1 435	925	2 974	711
1994	268 560	22 702	4 449	475	1 111	837	2 560	653
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2001	546	..	406	477	560	1 059	466	876
2000	592	..	388	412	506	833	457	787
1999	564	488	351	429	497	556	458	681
1998	536	468	360	413	487	583	416	670
1997	522	481	357	409	474	653	395	741
1996	458	445	306	347	456	687	481	641
1995	486	386	308	314	382	655	342	680
1994	448	382	289	329	322	521	295	624

1) Redovisningen avser uppgifter från arbetsställen inom företag med minst 10 anställda.

2) Ökningen av antalet arbetsställen 1997 och 1998 har samband med en omklassificering av verksamhetsenheter inom bryggerinäringen.

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.10 (forts.)

	Foder- medels- industri	Övrig livsme- dels- industri	Varav		Dryckes- varu- industri ²	Varav	
			Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Choklad- och kon- fekt- industri		Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
SNI 92	157	158	1581-82	1584	159	1596	1598
Antal arbetsställen							
2001	27	..	300	..	87
2000	21	..	294	..	87
1999	23	366	280	32	100	47	42
1998	28	370	282	35	97	41	42
1997	18	379	295	32	73	39	26
1996	22	387	298	35	33	14	10
1995	21	377	296	33	33	12	12
1994	22	383	292	32	33	10	15
Antal anställda							
2001	673	..	11 636	..	5 958
2000	594	..	11 583	..	5 840
1999	657	20 295	11 948	3 273	5 891	2 266	2 733
1998	869	20 735	11 946	3 691	6 095	2 401	2 875
1997	545	20 301	11 795	3 585	5 894	2 385	2 678
1996	623	21 742	12 112	3 629	4 342	1 926	1 494
1995	751	22 061	12 522	3 591	4 537	1 847	1 654
1994	748	22 926	12 447	3 609	4 172	1 452	1 691
Förädlingsvärde, mkr							
2001	470	..	4 596	..	4 936
2000	374	..	4 548	..	4 684
1999	549	10 365	4 406	1 898	4 007	1 089	1 456
1998	619	9 875	4 376	2 059	3 980	1 604	1 151
1997	305	10 355	4 286	1 970	4 270	1 242	1 908
1996	431	9 150	3 973	1 516	3 489	1 202	1 358
1995	480	7 940	3 643	1 448	3 166	753	1 374
1994	483	8 858	3 589	1 364	3 276	701	1 486
Förädlingsvärde per anställd, tkr							
2001	698	..	395	..	828
2000	630	..	393	..	802
1999	836	511	369	580	680	481	533
1998	712	476	366	558	653	668	400
1997	560	510	363	549	724	521	713
1996	692	421	328	418	804	624	909
1995	639	360	291	403	698	408	831
1994	646	386	288	378	785	483	879

Tabell 15.11**Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2002, milj. kr***Industrial production of agricultural products and foodstuffs*

SITC		1998	1999	2000	2001	2002
01	Kött och köttvaror					
	Nötkött	4 985	5 078	5 092	5 055	5 202
	Griskött	9 799	9 002	9 091	9 819	9 838
	Får-, lamm- och getkött	101	22	85	77	139
	Fjäderfäkött	1 473	1 468	1 659	2 068	2 034
	Övrigt kött inkl. vilt	115	92	101	125	131
	Beredda köttprodukter	7 486	8 091	7 686	8 417	9 200
02	Mejeriprodukter och ägg					
	Mjolk, grädde yoghurt m.m.	10 890	11 100	11 533	11 438	11 679
	Smör o. andra smörfettsprodukter	2 165	1 729	1 683	1 803	1 732
	Glassvaror	2 004	1 728	1 723	1 687	1 857
	Ost och ostmassa	4 638	4 681	4 510	4 291	4 439
	Ägg och äggalbuminer	151	156	146	161	172
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.					
	Fisk, kräft- o. blötdjur	393	349	396	503	570
	Berechningar av fisk, kräft o. blötdjur	2 216	2 121	2 020	2 383	2 497
04	Spannmål o. varor därav					
	Spannmål (exkl. ris)	7	1	2	1	1
	Mjöl, gryn, malt m.m.	1 737	1 855	1 855	1 798	1 911
	Ris	0	0	0	0	0
	Bakverk, bröd m.m.	9 473	9 863	10 143	10 551	12 174
	Ökokt pasta	231	227	216	220	188
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 187	1 271	1 341	1 367	1 414
05	Frukt och grönsaker					
	Färska o. kylta grönsaker	0	21	20	8	29
	Frysta grönsaker	793	758	753	763	841
	Torkade grönsaker	43	72	69	93	93
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylta, frysta, torkade	0	0	0	0	0
	Beredda potatisprodukter	1 100	1 108	1 114	1 195	1 128
	Övriga beredningar av grönsaker	543	632	678	767	748
	Färsk, kylt, torkad frukt, bär o. nötter	7	6	3	7	5
	Fryst frukt o. bär	155	164	153	165	105
	Saft, sylt o. marmelad	1 991	1 907	1 819	1 923	2 234
	Övriga beredningar av frukt o. bär	33	53	45	66	71
06	Socker, sockervaror m.m.					
	Socker melass o. honung	2 705	2 657	2 631	2 833	2 852
	Sockerkonfektyrer	1 582	1 585	1 826	1 532	1 528
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
	Kaffe o. kaffeersättningar	3 515	3 160	2 995	2 686	3 027
	Choklad o. kakaoberedningar	2 931	2 916	3 094	3 047	3 174
	Te, kakao o. kryddor	20	12	31	31	44
08	Djurfoder¹	4 729	4 590	4 390	4 846	3 751
09	Diverse livsmedelsprodukter					
	Soppor, såser och buljonger	1 953	2 113	2 248	2 216	2 298
	Margarin o. annat matfett ²	2 711	1 788	1 661	1 461	1 578
	Berechningar av spannmål, mjöl m.m.	660	744	620	625	583
	Övriga livsmedel	1 541	1 570	1 421	1 275	2 984
11	Drycker					
	Starksprit	2 780	3 423	4 023	4 793	4 542
	Vin	455	406	333	166	210
	Övriga drycker med alkohol	3 732	3 816	3 900	3 930	3 976
	Drycker utan alkohol	3 500	4 307	4 514	5 098	5 115
12	Tobak	2 277	2 439	2 411	2 553	1 759
22	Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	0	0	5	5	5
4	Oljor och fetter³	1 170	1 576	1 508	1 808	2 350

1) Exkl. oljekakor och andra fasta återstoder från utvinning av olivolja, fetter o. oljor av raps-, rybs- och sesamfrön samt veg. fetter o. oljor (KN 230640 o. 230690). Exkl. oljekakor och andra fasta återstoder från utvinning av veg. fetter eller oljor av raps- el. rybsfrön för åren 1998–2001 (KN 230641 o. (230649).

2) Exkl. blandningar av flytande feta vegetabiliska fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent åren 1999–2002 (KN 15179091).

3) Exkl. animal. el. veg. fetter o. oljor, inte vidare bearb. och tallfettsyra för år 1998 (KN 1516 o. KN 382313).

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12

Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2001 enligt SNI 92 och 2002 enligt SNI 2002
Number of employed persons at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 92 and SNI 2002

SNI 92		2001	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	54 291	24,1
01.1–3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	46 408	23,1
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 462	30,8
01.251, 253	Renskötsel och biodling	376	15,7
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	45	17,8
05	Fiske m.m.¹	1 186	7,4
05.01	Fiske	964	5,3
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	222	16,7
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	66 312	37,7
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 539	33,5
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 262	49,4
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 399	38,5
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 498	32,8
15.5	Mejerier och glassindustri	8 673	29,1
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 431	29,8
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 578	48,6
15.83	Sockerindustri	942	23,7
15.84	Choklad- och konfektindustri	3 602	50,2
15.85–89	Övrig livsmedelsindustri	3 707	38,1
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	758	33,5
15.93–95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	230	26,1
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 056	22,9
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 637	21,2
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	29 272	29,1
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	1 225	38,0
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 378	29,3
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	24 669	28,6
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	83 918	70,5
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	72 030	71,3
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 888	65,5
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	93 658	56,3
55.111 ² , 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	84 647	54,9
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	9 011	69,2
	Summa livsmedelssektor	328 637	48,3
	Ej specificerad verksamhet	78 937	49,5
	Samtliga näringsgrenar	4 101 856	48,0

1) Medhjälpande familjemedlemmar ingår inte. Personliga företagare som också har en anställning klassificeras på näringsgren efter störst inkomst.

2) Näringsgren 55.111 Hotellverksamhet med restaurangrörelse utom konferensanläggning har bytt kod till 55.101. Detta gäller fr.o.m. 2002 års statistik enligt en reviderad näringsgrensindelning, SNI 2002.

Källa: SCB, RAMS.

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 2002		2002	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	52 943	23,8
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	45 080	22,6
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 407	31,6
01.251, 253	Renskötsel och biodling	414	15,9
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	42	11,9
05	Fiske m.m.¹	1 191	8,2
05.01	Fiske	951	5,3
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	240	20,0
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	66 026	37,0
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 297	32,6
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 239	48,8
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 152	38,6
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 772	31,8
15.5	Mejerier och glassindustri	8 936	28,8
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 593	27,4
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 223	48,3
15.83	Sockerindustri	894	24,7
15.84	Choklad- och konfektindustri	3 380	49,5
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	3 649	39,3
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	875	34,5
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	222	25,2
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 143	21,4
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 651	20,1
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	29 922	29,0
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	753	37,8
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 421	30,9
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	25 748	28,4
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	86 364	70,4
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	74 516	71,1
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 848	65,8
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	93 564	56,1
55.111 ² , 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	85 519	54,9
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 045	68,3
	Summa livsmedelssektor	330 010	48,2
	Ej specificerad verksamhet	80 689	47,3
	Samtliga näringsgrenar	4 147 174	47,9

2) Näringsgren 55.111 Hotellverksamhet med restaurangrörelse utom konferensanläggning har bytt kod till 55.101. Detta gäller fr.o.m 2002 års statistik enligt en reviderad näringsgrensindelning, SNI 2002.

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Sveriges Statistiska Databaser i april 2004. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel (tabell 16.1, 16.2 och 16.6)

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för drygt 53 miljarder kr. under 2003. Värdet i löpande priser ökade därmed med 4 % sedan föregående år. Totalt ökade värdet av den totala importen med 3 % 2003 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 8 % år 2003.

Importen kom under 2003 till knappt 72 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2003 var Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland.

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av t.ex. vin, bananer och kaffe. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt största under 2003 då den representerade närmare en fjärdedel av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Fisk,

kräft- och blötdjur svarade för 16%, drycker för 10 % och kaffe, te, kakao m.m. för 7 %. Kött och köttvaror hade också en stor betydelse (10 %) och fortsätter att öka från år till år.

Förändringarna för olika varugrupper var relativt små jämfört med 2002. Undantag var dock oljor och fetter som ökade med 19% samt mejeriprodukter och ägg som ökade med 9 % sedan 2002. Sedan 1998 har värdet på importen av kött och köttvaror fördubblats.

Levande djur (tabell 16.4)

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (20 milj. kr år 2003). Importvärdet ökade med drygt 70 % mellan 2002 och 2003.

Förädlade livsmedel (tabell 16.5)

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel omkring 60 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var drycker, kött och köttvaror samt grönsaker, frukt o. bär, färska, frysta m.m. Importen av förädlade livsmedel ökade med omkring 5 % jämfört med 2002.

Export

Jordbruksvaror och livsmedel (tabell 16.1, 16.2 och 16.7)

Under 2003 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för knappt 28 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 5 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2003 omkring 3 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på denna nivå sedan 1996.

Exporten gick till 59 % till länder inom EU. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma alla år sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 %.

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Finland, Danmark, Tyskland, Frankrike och Italien. Dessa fem länder tog tillsammans emot 44 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kraft- o. blötdjur m.m. (20 %) samt drycker (18 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var USA och Norge. Tillsammans tog dessa länder emot drygt en fjärdedel av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Drygt 70 % av exporten till USA utgjordes av drycker.

Levande djur (tabell 16.4)

Exporten av husdjur uppgick år 2003 till ca 69 milj. kr, en ökning med 62% sedan år 2002. Drygt 60% av husdjurexporten utgörs av fjäderfä.

Förädlade livsmedel (tabell 16.5)

Exporten av förädlade livsmedel har i värde-termer ökat med knappt 4 % sedan 2002. Drycker är den livsmedelsgrupp som står för den värdemässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, cirka en tredjedel. Vodkan representerade år 2003 drygt en fjärdedel av den totala exporten av förädlade livsmedel mot bara 18 % 1998. Export av beredningar av spannmål, mjöl m.m. motsvarar 13 % av värdet av exporten av förädlade livs-

medel. Här ingår bakverk och bröd som står för drygt 6 % av exportvärdet för förädlade livsmedel.

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastat-systemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastat-systemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, företag vars varuhandel med EU som understiger 1,5 milj. kr per år, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigering måste göras. Sådan korrigering, som även innefattar korrigering för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland.

Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a redovisas år t+1 under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specificeringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigerings för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänförs till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat om-

kostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförelshamn.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Framst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2002 och 2003 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beräffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2** – **16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tabblån på sid. 246.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänförs till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i tabellerna 16.6 och 16.7 något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storhushåll. Avgränsningen av varuområdet är baserad i stora delar på den definition som utformats av *Food from Sweden*. *Food from Sweden* är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

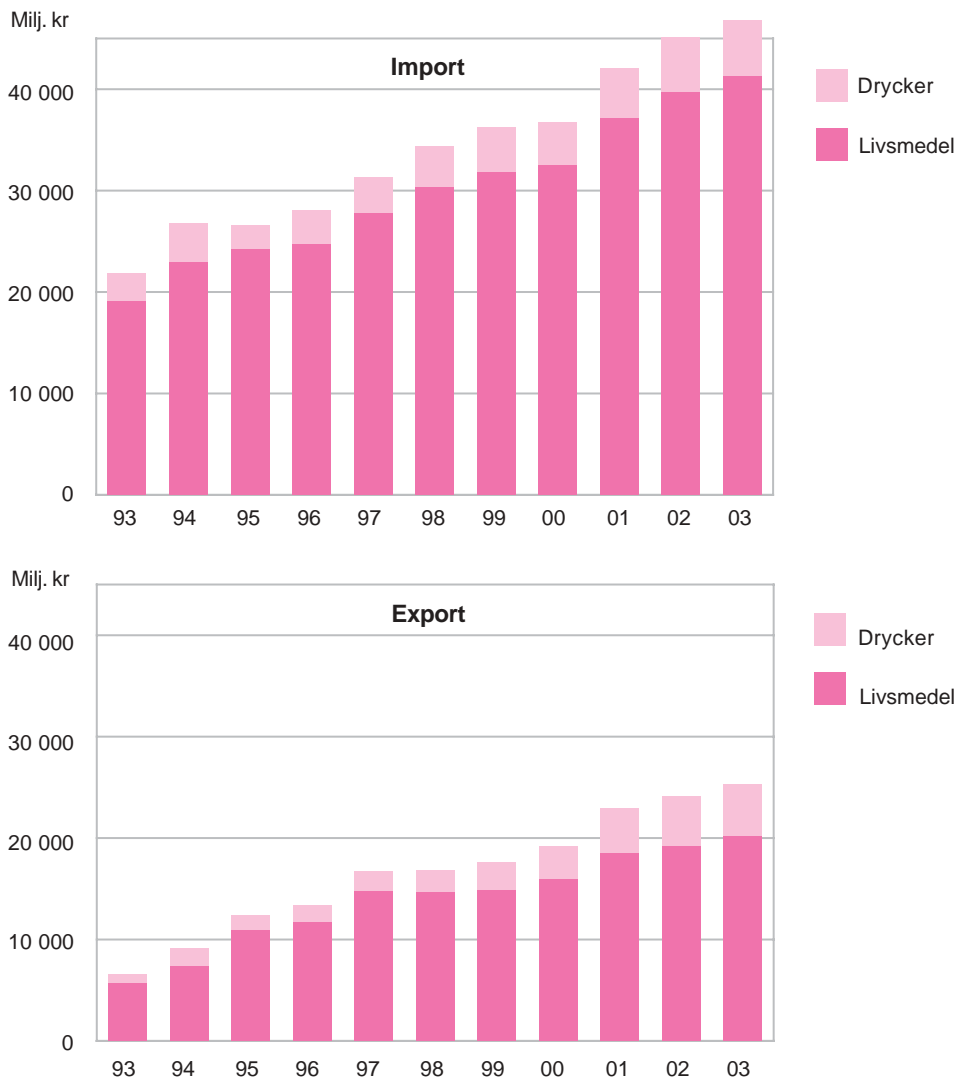
Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Sveriges statistiska databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisning sker av insamlade värden, dvs. utan korrigerings för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för

svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 0403 "Utrikeshandel. Export och import på varor och länder. Januari–december 2003". Bortfallskorrigering görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 1998–2000", Rapport 2001:16. Uppgifterna i detta kapitel följer i allt väsentligt, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1993–2003, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigering har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigering enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Import							
00	Levande djur	1,15	1,15	1,18	1,10	1,15	1,07
01	Kött och köttvaror	1,09	1,08	1,04	1,04	1,03	1,04
02	Mejeriprodukter och ägg	1,08	1,07	1,06	1,03	1,03	1,02
03	Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,04	1,04	1,02	1,02	1,01	1,01
04	Spannmål o.varor därav	1,06	1,05	1,06	1,03	1,03	1,02
05	Frukt och köksväxter	1,06	1,05	1,03	1,03	1,02	1,02
06	Socket, sockervaror m.m.	1,10	1,09	1,07	1,04	1,02	1,03
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,04	1,04	1,03	1,03	1,03	1,03
08	Djurfoder	1,04	1,05	1,05	1,04	1,03	1,03
09	Diverse livsmedel	1,07	1,09	1,05	1,03	1,03	1,02
11	Drycker	1,10	1,07	1,04	1,02	1,02	1,02
12	Tobak och tobaksvaror	1,04	1,06	1,00	1,01	1,00	1,00
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,02	1,03	1,01	1,01	1,02	1,03
4	Oljor och fetter	1,06	1,07	1,04	1,04	1,04	1,02
	Summa Import	1,06	1,06	1,04	1,03	1,02	1,02
Export							
00	Levande djur	1,16	1,20	1,14	1,14	1,07	1,16
01	Kött och köttvaror	1,08	1,05	1,07	1,07	1,04	1,03
02	Mejeriprodukter och ägg	1,06	1,04	1,03	1,03	1,03	1,03
03	Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,08	1,05	1,03	1,03	1,02	1,01
04	Spannmål o.varor därav	1,04	1,03	1,03	1,02	1,02	1,01
05	Frukt och köksväxter	1,16	1,10	1,08	1,08	1,05	1,04
06	Socket, sockervaror m.m.	1,05	1,05	1,04	1,05	1,02	1,03
07	Kaffe, te, kakao m.m.	1,03	1,02	1,02	1,01	1,02	1,01
08	Djurfoder	1,07	1,09	1,07	1,09	1,06	1,06
09	Diverse livsmedel	1,03	1,03	1,02	1,02	1,01	1,01
11	Drycker	1,02	1,02	1,01	1,02	1,01	1,01
12	Tobak och tobaksvaror	1,06	1,03	1,03	1,02	1,01	1,01
22	Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,19	1,08	1,06	1,11	1,09	1,03
4	Oljor och fetter	1,03	1,02	1,01	1,01	1,00	1,00
	Summa export	1,05	1,04	1,03	1,03	1,02	1,02

Tabell 16.1

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, milj. kr.

Varugruppering enligt SITC

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel.
Import						
00 Levande djur ¹	135	121	167	171	107	147
01 Kött och köttvaror	2 957	3 357	3 921	4 392	4 980	5 304
02 Mejeriprodukter och ägg	1 740	1 905	1 892	2 285	2 690	2 922
03 Fisk, kräft- o. blötdjur m.m.	5 244	6 066	6 611	7 707	7 874	8 456
04 Spannmål o.varor därav	2 500	2 598	2 497	3 054	3 229	3 153
05 Frukt och köksväxter	9 658	10 116	9 757	11 013	11 761	12 120
06 Socker, sockervaror m.m.	1 285	1 329	1 414	1 644	1 824	1 790
07 Kaffe, te, kakao m.m.	4 538	3 905	3 791	3 793	3 952	3 897
08 Djurfoder	1 947	1 874	2 052	2 290	2 159	2 075
09 Diverse livsmedel	2 398	2 648	2 705	3 257	3 451	3 657
11 Drycker	4 031	4 345	4 199	4 890	5 332	5 455
12 Tobak och tobaksvaror	840	1 036	973	1 090	2 055	2 172
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	461	510	443	678	538	583
4 Oljor och fetter	1 555	1 313	1 104	1 200	1 465	1 737
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	39 288	41 122	41 525	47 465	51 417	53 468
Därav EU-länder, %	67,2	68,3	68,0	69,7	71,0	71,9
All varuimport	544 984	568 008	668 056	656 222	651 208	673 257
Därav EU-länder, %	68,6	67,2	64,4	65,6	66,2	66,1
Export						
00 Levande djur ¹	92	106	110	104	117	157
01 Kött och köttvaror	1 107	1 017	821	1 015	1 084	1 167
02 Mejeriprodukter och ägg	1 726	1 644	1 813	1 971	1 642	1 686
03 Fisk, kräft- o. blötdjur m.m.	3 212	3 740	4 277	4 917	5 119	5 661
04 Spannmål o.varor därav	3 163	2 829	3 233	4 066	3 604	4 203
05 Frukt och köksväxter	1 088	1 027	1 028	1 283	1 619	1 731
06 Socker, sockervaror m.m.	599	692	772	844	884	686
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1 634	1 640	1 698	1 931	1 981	2 084
08 Djurfoder	327	291	287	294	299	321
09 Diverse livsmedel	2 127	2 333	2 304	2 536	3 354	3 047
11 Drycker	2 143	2 704	3 234	4 401	4 839	5 088
12 Tobak och tobaksvaror	219	223	277	329	321	189
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	32	26	37	31	27	27
4 Oljor och fetter	1 059	946	984	1 161	1 646	1 841
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	18 529	19 216	20 875	24 882	26 535	27 889
Därav EU-länder, %	58,7	59,5	56,9	56,5	57,1	59,4
All varuexport	675 209	700 960	804 559	806 604	805 930	823 951
Därav EU-länder, %	56,9	57,5	54,8	52,8	53,1	53,1

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
00	Levande djur	117	105	142	155	93	137
01	Kött och köttvaror	2 704	3 110	3 761	4 237	4 818	5 119
	Nöt- o. kalvkött	892	1 031	1 040	974	1 227	1 472
	Griskött	862	922	1 282	1 346	1 533	1 550
	Får-, lamm- o. getkött	89	108	110	168	164	197
	Fjäderfäkött	102	242	453	685	704	731
	Övrigt kött inkl. vilt	89	89	105	131	129	100
	Beredningar av kött	671	718	772	933	1 061	1 069
02	Mejeriprodukter och ägg	1 608	1 772	1 793	2 210	2 612	2 865
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	158	228	190	338	497	633
	Smör o. andra smörfettsprodukter	13	4	3	7	27	19
	Glassvaror	151	205	233	235	298	326
	Ost och ostmassa	1 194	1 256	1 258	1 503	1 645	1 720
	Ägg och äggalbuminer	92	79	108	128	144	167
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	5 050	5 856	6 455	7 566	7 759	8 353
	Fisk, kräft- o. blötdjur	3 812	4 527	5 100	5 998	6 183	6 713
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	1 239	1 329	1 355	1 568	1 576	1 641
04	Spannmål o. varor därav	2 369	2 474	2 361	2 952	3 129	3 079
	Spannmål (exkl. ris)	252	281	224	317	334	177
	Mjöl, gryn, malt m.m.	124	100	76	110	123	124
	Ris	266	277	282	304	306	332
	Bakverk o. bröd m.m.	907	948	980	1 294	1 406	1 419
	Okokt pasta	219	231	199	257	273	298
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	601	636	601	669	688	730
05	Frukt och grönsaker	9 132	9 641	9 464	10 693	11 545	11 910
	Färska o. kylda grönsaker	1 942	2 141	2 278	2 657	2 769	2 974
	Frysta grönsaker	264	291	296	398	428	419
	Torkade grönsaker	116	139	118	138	145	118
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	30	33	30	37	99	36
	Beredda potatisprodukter	357	411	363	407	472	497
	Övriga beredningar av grönsaker	764	843	772	862	951	1 000
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	4 057	3 966	3 934	4 389	4 751	4 978
	Frost frukt o. bär	218	249	217	243	259	283
	Saft, sylt o. marmelad	815	952	920	934	1 057	1 008
	Övriga beredningar av frukt o. bär	570	617	533	629	612	597
06	Socker, sockervaror m.m.	1 169	1 224	1 323	1 582	1 780	1 736
	Socker, melass o. honung	360	334	403	424	456	419
	Sockerkonfektyrer	809	890	920	1 158	1 325	1 317
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	4 384	3 763	3 680	3 690	3 853	3 794
	Kaffe o. kaffeersättningar ³	2 720	2 074	1 890	1 649	1 580	1 480
	Choklad o. kakaoberedningar	887	951	1 047	1 295	1 471	1 516
	Te, kakao o. kryddor	777	738	743	746	802	799
08	Djurfoder	1 864	1 793	1 964	2 208	2 105	2 017
09	Diverse livsmedelsprodukter	2 233	2 438	2 574	3 148	3 355	3 581
	Soppor, såser och buljonger	591	670	704	817	872	963
	Margarin o. annat matfett	95	68	73	122	137	286
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	214	237	279	341	407	431
	Övriga livsmedel	1 332	1 464	1 517	1 868	1 939	1 901
11	Drycker	3 650	4 063	4 051	4 779	5 227	5 353
	Starksprit	778	829	732	844	974	925
	Vin	2 193	2 437	2 461	2 869	3 074	3 131
	Övriga drycker med alkohol	365	391	383	424	452	502
	Drycker utan alkohol	314	406	475	643	726	794
12	Tobak o. tobaksvaror	811	974	968	1 084	2 046	2 168
22	Oljefrön o. oljehaltiga nötter	451	496	438	673	530	565
4	Oljor och fetter	1 460	1 231	1 065	1 152	1 412	1 700
	Totalt	37 002	38 943	40 040	46 130	50 263	52 380

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts)

SITC Export	1998	1999	2000	2001	2002 prel	2003 prel ²
00 Levande djur	80	89	96	91	109	135
01 Kött och köttvaror	1 028	969	764	948	1 046	1 138
Nöt- o. kalvkött	122	82	84	80	81	99
Griskött	501	511	290	385	392	454
Får-, lamm- o. getkött	2	2	6	7	6	8
Fjäderfäkött	65	41	64	102	85	92
Övrigt kött inkl. vilt	62	73	73	92	101	83
Beredningar av kött	276	260	248	282	380	402
02 Mejeriprodukter och ägg	1 635	1 580	1 762	1 918	1 600	1 639
Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	341	356	504	565	331	367
Smör o. andra smörfettsprodukter	443	381	390	476	360	380
Glassvaror	287	269	226	286	322	322
Ost och ostmassa	483	473	552	516	465	442
Ägg och äggalbuminer	79	100	91	75	123	128
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	2 968	3 554	4 139	4 757	5 011	5 586
Fisk, kräft- o. blötdjur	2 306	2 923	3 457	4 029	4 205	4 831
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	662	631	682	728	806	754
04 Spannmål o. varor därav	3 039	2 745	3 129	3 996	3 546	4 145
Spannmål (exkl. ris)	1 394	1 100	1 331	1 823	1 137	1 628
Mjöl, gryn, malt m.m.	286	224	268	293	314	327
Ris	5	9	12	14	15	12
Bakverk o. bröd m.m.	1 129	1 212	1 322	1 592	1 750	1 854
Okokt pasta	14	8	6	18	16	21
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	212	191	190	256	315	303
05 Frukt och grönsaker	940	935	955	1 188	1 546	1 668
Färska o. kylda grönsaker	51	63	57	106	110	172
Frysta grönsaker	176	198	200	247	271	257
Torkade grönsaker	21	18	14	11	25	42
Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	2	2	2	2	3	3
Beredda potatisprodukter	89	65	58	71	78	85
Övriga beredningar av grönsaker	96	99	80	104	224	187
Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	229	183	189	285	466	541
Fryst frukt o. bär	168	181	226	223	199	198
Saft, sylt o. marmelad	81	99	97	106	130	137
Övriga beredningar av frukt o. bär	27	28	31	33	39	46
06 Socker, sockervaror m.m.	569	657	744	805	866	664
Socker, melass o. honung	182	239	338	464	544	325
Sockerkonfektyrer	388	418	406	341	322	340
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1 584	1 603	1 668	1 907	1 947	2 064
Kaffe o. Kaffeersättningar	495	376	360	361	416	409
Choklad o. kakaoberedningar	973	1 105	1 135	1 358	1 381	1 492
Te, kakao o. kryddor	117	123	173	188	151	163
08 Djurfoder	304	266	268	269	283	302
09 Diverse livsmedelsprodukter	2 059	2 266	2 258	2 485	3 307	3 012
Soppor, såser och buljonger	358	409	433	498	550	575
Margarin o. annat matfett	939	998	934	895	619	370
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	128	234	191	224	292	321
Övriga livsmedel	633	625	700	868	1 846	1 745
11 Drycker	2 101	2 650	3 197	4 326	4 803	5 057
Starksprit	1 897	2 330	2 857	3 919	4 322	4 470
Vin	55	41	48	44	73	207
Övriga drycker med alkohol	55	113	138	97	125	111
Drycker utan alkohol	94	166	153	266	283	268
12 Tobak o. tobaksvaror	206	216	268	323	316	187
22 Oljefrön o. oljehaltiga nötter	27	24	35	28	25	26
4 Oljor och fetter	1 032	925	972	1 152	1 639	1 836
Totalt	17 573	18 478	20 256	24 193	26 045	27 459

1) Se faktaruta på sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

3) KN 21.01.1119 är ej med i "Essenser och konc. av kaffe m.m." fr.o.m. 1998. 21.01.1119 = Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrsbstans på basis av kaffe av < 95 viktprocent

Tabell 16.3

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1998–2003, 1 000-tals ton, insamlade värden¹

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
00	Levande djur	0,4	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5
01	Kött och köttvaror	84,0	99,9	121,7	121,8	149,6	164,9
	Nötkött	26,9	31,9	33,3	31,7	46,1	55,5
	Griskött	26,8	30,1	42,4	36,9	43,8	45,9
	Får-, lamm- o. getkött	3,3	3,8	3,8	4,6	4,3	5,2
	Fjäderfäkött	3,9	8,4	15,1	19,2	22,0	24,0
	Övrigt kött inkl. vilt	2,9	3,1	3,3	4,2	3,4	3,0
	Beredda köttprodukter	20,2	22,7	23,8	25,1	29,9	31,3
02	Mejeriprodukter och ägg	77,2	90,8	90,0	106,0	126,9	161,7
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	22,1	30,5	26,7	41,3	53,9	79,2
	Smör o. andra smörfettsprodukter	0,5	0,2	0,1	0,2	1,0	0,7
	Glassvaror	8,0	10,4	12,0	12,7	14,8	17,2
	Ost och ostmassa	35,4	39,0	39,1	40,7	45,2	50,9
	Ägg och äggalbuminer	11,3	10,7	12,0	11,1	12,0	13,7
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	168,0	183,3	194,5	207,7	219,8	270,0
	Fisk, kräft- o. blötdjur	125,1	139,3	149,3	161,6	173,7	220,5
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	42,9	44,0	45,2	46,1	46,1	49,5
04	Spannmål o. varor därav	371,9	393,6	343,9	436,6	498,8	372,3
	Spannmål (exkl. ris)	167,4	187,5	153,2	215,1	261,6	124,8
	Mjöl, gryn, malt m.m.	52,5	43,1	22,0	31,9	37,7	35,0
	Ris	37,1	39,2	40,8	43,5	45,6	52,4
	Bakverk, bröd m.m.	53,5	55,1	58,8	71,3	77,5	79,5
	Okokt pasta	27,8	31,3	32,8	38,8	40,1	44,1
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	33,5	37,4	36,3	36,0	36,3	36,5
05	Frukt och grönsaker	1 122,3	1 203,8	1 212,9	1 252,1	1 353,2	1 385,0
	Färska o. kylda grönsaker	250,0	289,8	287,8	328,0	324,3	337,1
	Frysta grönsaker	32,1	36,7	37,6	43,2	49,2	53,5
	Torkade grönsaker	7,9	17,7	7,5	9,3	10,4	8,1
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	1,4	3,0	1,5	1,6	50,0	4,5
	Beredda potatisprodukter	46,1	50,8	55,7	55,2	63,3	65,3
	Övriga beredningar av grönsaker	92,8	97,2	97,6	99,0	107,1	113,1
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	545,8	550,4	572,0	546,6	573,2	623,1
	Fryst frukt o. bär	18,0	20,6	18,0	20,2	21,3	21,4
	Saft, sylt o. marmelad	81,6	92,5	95,6	104,9	111,2	114,2
	Övriga beredningar av frukt o. bär	46,6	45,2	39,7	44,2	43,2	44,7
06	Socker, sockervaror m.m.	143,2	160,6	160,3	155,5	157,2	153,4
	Socker, melass o. honung	106,8	121,2	118,1	106,2	96,1	92,7
	Sockerkonfektyrer	36,4	39,4	42,2	49,3	61,1	60,7
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	147,5	148,7	146,5	159,5	167,8	166,7
	Kaffe o. kaffeersättningar ³	92,7	94,1	85,9	91,9	97,3	97,1
	Choklad o. kakaoberedningar	28,7	29,6	33,2	39,3	43,6	44,5
	Te, kakao o. kryddor	26,1	24,9	27,5	28,3	26,9	25,1
08	Djurfoder	837,0	851,2	882,2	851,4	808,1	793,9
09	Diverse livsmedelsprodukter	99,4	97,4	101,8	114,3	132,7	166,7
	Soppor, såser och buljonger	34,1	39,0	41,6	44,2	48,5	58,5
	Margarin o. annat matfett	10,9	6,7	7,6	10,9	15,1	32,7
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	16,5	16,2	20,3	24,1	29,4	32,4
	Övriga livsmedel	37,9	35,4	32,3	35,1	39,8	43,1
11	Drycker	266,7	271,0	266,1	288,2	317,3	370,9
	Starksprit	19,8	19,3	16,0	18,4	21,2	20,9
	Vin	130,6	128,1	119,5	113,9	127,0	162,7
	Övriga drycker med alkohol	58,2	61,2	57,9	56,7	55,0	63,8
	Drycker utan alkohol	58,1	62,4	72,7	99,2	114,1	123,5
12	Tobak	11,3	13,5	11,3	11,2	20,9	15,0
22	Oljväxtfrön o. oljehaltiga nötter	169,5	258,0	212,8	267,5	187,2	250,0
4	Oljor och fetter	229,9	211,1	202,7	221,4	311,2	383,3

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
00	Levande djur	1,6	3,5	2,1	1,5	1,7	2,1
01	Kött och köttvaror	76,4	71,8	49,6	54,2	52,4	61,8
	Nötkött	11,1	6,0	4,6	3,5	3,5	3,7
	Griskött	36,3	43,7	18,8	21,3	24,7	30,0
	Får-, lamm- o. getkött	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Fjäderfåkött	16,3	11,4	15,8	19,1	10,7	14,3
	Övrigt kött inkl. vilt	1,3	1,2	1,2	1,4	1,6	1,3
	Beredda köttprodukter	11,3	9,5	9,1	8,8	11,7	12,5
02	Mejeriprodukter och ägg	95,0	95,4	97,1	100,8	87,3	92,2
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	41,3	39,7	44,3	48,8	34,9	39,9
	Smör o. andra smörfettsprodukter	17,1	16,4	17,7	18,9	17,1	18,1
	Glassvaror	15,8	16,8	12,3	12,8	16,6	16,2
	Ost och ostmassa	16,1	16,6	18,5	16,9	13,4	13,3
	Ägg och äggalbuminer	4,6	6,0	4,4	3,5	5,2	4,7
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	237,2	226,0	263,9	264,1	263,2	278,6
	Fisk, kräft- o. blötdjur	212,6	203,0	240,6	240,1	239,7	255,5
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	24,6	23,0	23,4	24,0	23,4	23,1
04	Spannmål o. varor därav	1 618,5	1 489,7	1 479,5	1 704,2	1 139,2	1 650,9
	Spannmål (exkl. ris)	1 418,0	1 302,9	1 274,6	1 498,6	917,4	1 413,6
	Mjöl, gryn, malt m.m.	130,8	115,3	129,8	115,6	124,1	133,8
	Ris	0,4	1,1	1,2	1,4	1,5	1,3
	Bakverk, bröd m.m.	55,9	59,5	63,9	74,2	79,8	86,5
	Okokt pasta	2,1	1,0	0,7	2,1	1,4	1,5
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	11,2	9,9	9,2	12,4	15,0	14,2
05	Frukt och grönsaker	98,8	98,9	90,2	109,3	146,7	169,9
	Färska o. kylda grönsaker	10,4	11,3	10,8	18,1	14,3	20,9
	Frysta grönsaker	24,4	25,5	26,1	30,0	33,1	33,2
	Torkade grönsaker	6,7	4,1	1,9	0,7	7,6	18,0
	Övriga frukt o. grönsaker, tillf konserverade, färska, kylda, frysta, torkade	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
	Beredda potatisprodukter	7,5	5,6	5,2	5,2	5,2	4,8
	Övriga beredningar av grönsaker	6,0	6,3	5,0	5,8	12,0	10,8
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	24,9	24,2	21,2	27,2	48,8	58,0
	Fryst frukt o. bär	11,2	12,9	11,6	13,3	12,9	11,9
	Saft, sylt o. marmelad	5,9	7,1	6,5	6,8	10,1	8,7
	Övriga beredningar av frukt o. bär	1,8	1,9	1,8	2,1	2,6	3,2
06	Socker, sockervaror m.m.	82,5	106,3	131,1	133,9	156,7	115,6
	Socker, melass o. honung	66,7	89,4	113,9	119,2	143,6	101,5
	Sockerkonfektyrer	15,9	16,9	17,2	14,7	13,1	14,1
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	44,5	49,7	53,6	59,0	62,3	65,3
	Kaffe o. kaffeersättningar	9,5	8,8	8,6	9,1	12,1	12,7
	Choklad o. kakaoberedningar	33,3	39,1	42,7	47,2	48,1	50,3
	Te, kakao o. kryddor	1,7	1,8	2,3	2,7	2,2	2,3
08	Djurfoder	111,6	95,2	87,0	79,8	80,6	88,1
09	Diverse livsmedelsprodukter	149,1	169,4	154,0	146,9	138,3	116,4
	Soppor, såser och buljonger	15,4	17,2	17,8	18,9	20,6	22,0
	Margarin o. annat matfett	101,1	116,6	102,3	94,5	73,1	46,6
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	9,4	14,8	11,3	11,1	15,6	18,8
	Övriga livsmedel	23,1	20,6	22,7	22,4	29,0	29,0
11	Drycker	76,4	105,5	101,9	108,6	116,3	122,9
	Starksprit	47,8	55,8	62,7	63,2	65,4	73,2
	Vin	2,6	1,4	1,4	1,8	2,8	6,6
	Övriga drycker med alkohol	11,4	21,1	18,9	12,3	12,7	10,3
	Drycker utan alkohol	14,6	27,3	18,9	31,2	35,4	32,8
12	Tobak	4,2	3,4	3,8	4,0	3,9	1,1
22	Oljväxtfrön o. oljehaltiga nötter	10,3	6,0	10,7	6,4	3,3	3,7
4	Oljor och fetter	159,8	161,9	184,9	196,8	251,7	287,3

1) Se faktaruta sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

3) KN 21.01.1119 är ej med i "Essenser och konc. av kaffe m.m." fr.o.m. 1998. 21.01.1119 = Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrsubstans på basis av kaffe av < 95 viktprocent.

Tabell 16.4**Import och export av husdjur 1998–2003, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
	Import	Ton					
01.02	Nötkreatur	2	2	2	1	0	7
01.03	Svin	0	2	0	0	0	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	15	10	6	4	6	8
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	183	90	241	42	0	422
01.03	Svin	0	157	0	0	0	27
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	11 886	10 861	5 043	8 817	11 817	19 692
	Summa import, tkr	12 069	11 108	5 284	8 859	11 817	20 141
		Antal djur					
01.02	Nötkreatur	5	6	3	36	0	24
01.03	Svin	0	15	0	0	0	9
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	264 357	190 023	109 460	129 482	125 751	129 238
	Export	Ton					
01.02	Nötkreatur	531	616	518	145	291	505
01.03	Svin	683	2 454	1 042	955	942	1 126
01.04	Får och getter	0	0	0	6	0	2
01.05	Fjäderfä	55	68	74	45	41	97
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	13 004	14 508	14 163	3 155	8 036	15 798
01.03	Svin	6 975	18 596	11 905	13 806	10 105	9 567
01.04	Får och getter	0	0	3	96	0	40
01.05	Fjäderfä	18 320	17 008	23 539	16 990	24 285	43 193
	Summa export, tkr	38 299	50 112	49 610	34 047	42 426	68 598
		Antal djur					
01.02	Nötkreatur	4 768	8 796	8 870	2 089	529	989
01.03	Svin	7 004	13 767	5 897	6 122	6 169	7 896
01.04	Får och getter	0	0	3	145	0	32
01.05	Fjäderfä	983 660	851 420	1 127 180	899 190	1 285 715	2 896 395

1) Se faktaruta på sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5

Import och export av förädlade livsmedel 1998–2003, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data

Import	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
Styckat kött och köttvaror	2 589	2 966	3 577	4 112	4 703	5 014
Styckat griskött	814	861	1 173	1 307	1 508	1 532
Styckat kött av nöt, får och lamm	939	1 081	1 099	1 083	1 336	1 601
Kött av fjäderfä	102	242	453	685	704	731
Övrigt kött inkl. vilt	69	70	85	109	99	85
Beredningar av kött	665	713	767	927	1 056	1 065
Ost och ostmassa	1 194	1 256	1 258	1 503	1 645	1 720
Andra mejerivaror och fett	357	440	474	648	725	931
Yoghurt	54	98	92	217	192	226
Glassvaror	151	205	233	235	298	326
Fast margarin	54	39	41	64	73	181
Flytande margarin och matfett	42	29	32	58	65	104
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	57	70	76	74	98	93
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	1 270	1 363	1 387	1 596	1 603	1 670
Rökt fisk	32	33	33	27	27	29
Sill och strömming beredd och konserverad	106	92	85	115	147	109
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	1 133	1 237	1 270	1 453	1 429	1 531
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 928	2 036	2 042	2 541	2 357	2 469
Knäckebröd	46	60	49	51	74	71
Skorpor	17	17	16	16	22	25
Övriga bakverk och bröd	844	872	915	1 227	908	943
Pasta	307	320	317	404	438	447
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	714	767	745	843	915	982
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	3 422	3 668	3 718	4 307	4 535	4 863
Frysta grönsaker	264	291	296	398	428	419
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	2 074	2 298	2 412	2 813	2 939	3 113
Blåbär	38	61	167	179	167	169
Annan frukt och bär	1 047	1 019	842	916	1 001	1 163
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	2 494	2 805	2 572	2 821	3 087	3 111
Saft	709	858	824	807	898	849
Sylt och marmelad	108	99	100	133	187	183
Beredda potatisprodukter	332	380	332	374	431	457
Andra beredn. av grönsaker	764	839	769	864	950	1 002
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	581	629	546	644	620	620
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 691	1 836	1 962	2 447	2 790	2 829
Sockerkonfektyr	804	885	915	1 152	1 319	1 313
Choklad m.m.	887	951	1 047	1 295	1 471	1 516
Diverse livsmedel	2 363	2 503	2 542	3 031	3 210	3 303
Rostat kaffe	173	172	117	128	175	252
Essenser och konc. av kaffe m.m. ³	280	236	235	238	267	230
Såser och beredn. av grönsaker	441	516	551	629	692	758
Soppor och buljonger	151	156	158	189	190	217
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	1 318	1 423	1 481	1 846	1 886	1 846
Drycker	3 803	4 232	4 202	5 001	5 400	5 649
Vodka	32	42	39	66	53	52
Övriga drycker med alkohol	3 431	3 744	3 648	4 254	4 589	4 773
Drycker utan alkohol	314	406	475	643	726	794
Ättika	27	39	40	38	32	30
Summa import av förädlade livsmedel	21 112	23 105	23 733	28 005	30 055	31 559

1) Se faktaruta på sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

3) Exkl. KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrsbstans på basis av kaffe av < 95 viktprocent".

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
Styckat kött och köttvaror	851	822	693	867	951	1 056
Styckat griskött	401	409	266	337	344	406
Styckat kött av nöt, får och lamm	48	41	47	59	63	83
Kött av fjäderfä	65	41	64	102	85	92
Övrigt kött inkl. vilt	61	72	70	87	77	71
Beredningar av kött	275	259	247	282	382	404
Ost och ostmassa	483	473	552	516	465	442
Andra mejerivaror och fett⁴	1 071	893	833	830	1 239	1 309
Yoghurt	57	47	36	3	3	6
Glassvaror	287	269	226	286	322	322
Fast margarin	469	378	375	353	325	215
Flytande margarin och matfett ⁴	47	60	58	50	52	41
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	211	139	138	139	538	725
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	680	654	703	756	829	778
Rökt fisk	18	23	21	28	22	24
Sill och strömming beredd och konserverad	286	274	337	278	280	240
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	376	357	345	450	526	514
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 459	1 625	1 692	2 061	1 958	2 093
Knäckebröd	193	195	189	193	183	202
Skorpor	232	231	231	225	235	222
Övriga bakverk och bröd	704	786	903	1 174	950	1 056
Pasta	32	28	27	61	103	87
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	299	384	343	408	486	526
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	447	489	530	633	651	723
Frysta grönsaker	176	198	200	247	271	257
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	73	82	73	119	138	217
Blåbär	84	108	161	153	128	122
Annan frukt och bär	113	101	96	115	114	127
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	318	330	322	358	519	510
Saft	56	72	69	68	72	66
Sylt och marmelad	46	55	69	62	82	101
Beredda potatisprodukter	66	50	48	59	65	71
Andra beredn. av grönsaker	99	104	86	105	228	194
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	51	48	50	64	73	78
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 360	1 522	1 541	1 698	1 702	1 832
Sockerkonfektyr	387	418	406	340	322	339
Choklad m.m.	973	1 105	1 135	1 358	1 381	1 492
Diverse livsmedel	1 470	1 379	1 454	1 712	2 813	2 708
Rostat kaffe	410	289	303	305	359	336
Essenser och konc. av kaffe m.m.	84	81	56	55	52	71
Såser och beredn. av grönsaker	287	294	317	379	392	437
Soppor och buljonger	101	127	139	157	194	177
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	588	589	640	817	1 816	1 688
Drycker	2 163	2 722	3 275	4 407	4 872	5 107
Vodka	1 837	2 258	2 789	3 814	4 208	4 273
Övriga drycker med alkohol	219	286	320	314	374	559
Drycker utan alkohol	94	166	153	266	283	268
Ättika	13	11	13	13	7	8
Summa export av förädlade livsmedel	10 301	10 910	11 595	13 839	15 998	16 558

4) Exkl. blandningar av flytande feta veg. fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt <= 10 viktprocent (KN 15.17. 9091).

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2003, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC

SITC	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
00 Levande djur	117	105	142	155	93	137
USA	57	8	65	91	20	50
Storbritannien och Nordirland	10	14	12	9	10	17
Danmark	10	8	9	11	15	17
Island	10	11	16	12	12	14
Tyskland	1	6	4	4	5	10
Norge	15	12	17	8	11	10
01 Kött o köttvaror	2 704	3 110	3 761	4 237	4 818	5 119
Danmark	1 177	1 284	1 563	1 933	2 133	2 216
Tyskland	193	404	639	669	809	804
Irland	422	322	359	196	423	557
Nederländerna	188	308	322	303	289	281
Finland	145	159	183	210	211	215
Brasilien	12	32	70	119	128	168
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 608	1 772	1 793	2 210	2 612	2 865
Danmark	553	583	563	726	842	906
Tyskland	268	282	301	310	382	452
Nederländerna	235	291	273	333	384	386
Finland	114	151	141	183	241	308
Frankrike	168	184	169	229	247	279
Italien	60	76	83	130	164	190
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	5 050	5 856	6 455	7 566	7 759	8 353
Norge	3 158	3 763	4 431	5 064	5 218	5 705
Danmark	798	896	935	1 136	1 155	1 194
Kina	69	125	123	173	78	200
Nederländerna	143	167	162	189	193	192
Tyskland	62	62	45	62	115	151
Kanada	86	151	118	99	105	132
04 Spannmål o varor därav	2 369	2 474	2 361	2 952	3 129	3 079
Danmark	602	468	471	667	543	613
Tyskland	304	427	401	452	481	499
Storbritannien och Nordirland	240	283	304	384	459	410
Italien	242	247	202	272	298	328
Belgien	218	254	216	284	286	312
Nederländerna	180	189	173	218	237	246
05 Frukt o köksväxter	9 132	9 641	9 464	10 693	11 545	11 910
Nederländerna	2 616	2 837	2 767	2 918	3 166	3 264
Spanien	850	924	970	1 250	1 458	1 618
Italien	651	646	685	777	812	905
Tyskland	645	631	645	903	915	860
Danmark	457	532	513	606	691	810
Belgien	304	291	369	503	621	637
06 Socker, sockervaror o honung	1 169	1 224	1 323	1 582	1 780	1 736
Danmark	524	517	571	766	904	888
Tyskland	131	110	126	160	147	188
Nederländerna	83	126	121	121	139	172
Belgien	67	83	86	99	107	97
Storbritannien och Nordirland	100	100	104	109	86	77
Finland	49	50	61	63	138	66
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	4 406	3 789	3 710	3 726	3 885	3 827
Nederländerna	504	461	412	431	498	564
Tyskland	405	500	534	523	608	507
Brasilien	659	566	554	327	350	355
Danmark	273	297	233	286	289	337
Finland	168	190	215	228	275	285
Belgien	264	211	207	225	310	269

1) Se faktaruta på sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
08 Djurfoder	1 864	1 793	1 964	2 208	2 105	2 017
Danmark	291	345	369	495	540	556
Nederländerna	428	361	513	692	501	338
Tyskland	390	443	454	392	326	283
Brasilien	18	70	64	124	141	214
Norge	309	229	211	182	219	200
Frankrike	60	53	61	60	81	115
09 Diverse livsmedel	2 233	2 438	2 574	3 148	3 355	3 581
Irland	324	560	558	790	697	720
Danmark	451	464	488	543	728	698
Nederländerna	265	307	288	361	396	408
Tyskland	227	180	210	251	242	324
Storbritannien och Nordirland	207	186	205	263	235	236
Finland	32	35	37	54	109	175
11 Drycker	3 651	4 065	4 053	4 783	5 240	5 367
Italien	352	391	454	604	732	711
Frankrike	504	579	530	660	691	691
Tyskland	292	380	408	501	558	673
Spanien	732	771	585	619	606	536
Danmark	192	185	212	317	375	518
Storbritannien och Nordirland	525	436	367	398	459	427
12 Tobak och tobaksvaror	811	974	968	1 084	2 046	2 168
Nederländerna	394	504	508	590	1 061	1 055
Danmark	108	89	117	142	452	672
Österrike	0	4	4	6	121	189
Tyskland	21	18	21	21	26	108
Belgien	22	17	21	25	34	30
Luxemburg	0	0	0	0	12	20
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	451	496	438	673	530	565
Tyskland	122	215	213	374	267	296
Danmark	66	79	60	55	41	39
Benin	14	0	6	0	0	38
Ungern	34	30	22	22	38	34
USA	27	25	30	30	29	25
Ghana	0	0	6	12	68	23
4 Oljor och fetter	1 460	1 231	1 065	1 152	1 412	1 700
Nederländerna	494	389	291	324	366	426
Tyskland	274	183	151	171	253	326
Danmark	126	128	108	105	142	223
Italien	96	110	127	162	151	139
Malaysia	105	66	57	86	134	107
Norge	84	73	67	48	80	96
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	37 026	38 970	40 072	46 170	50 308	52 425
Danmark	5 630	5 875	6 212	7 785	8 850	9 686
Nederländerna	5 650	6 094	5 999	6 685	7 411	7 574
Norge	4 200	4 638	5 334	6 016	6 449	6 768
Tyskland	3 334	3 842	4 153	4 793	5 135	5 480
Italien	1 569	1 670	1 757	2 235	2 487	2 613
Spanien	1 766	1 844	1 742	2 072	2 282	2 404
Frankrike	1 621	1 753	1 735	2 167	2 205	2 332
Belgien	1 193	1 174	1 208	1 458	1 694	1 762
Storbritannien och Nordirland	1 766	1 702	1 626	1 716	1 802	1 700
Finland	958	1 006	1 015	1 305	1 611	1 656
Irland	865	994	1 068	1 155	1 312	1 470
Brasilien	718	710	738	633	706	809
USA	1 157	1 141	1 064	1 172	940	797
Österrike	275	346	413	442	574	630
Polen	340	302	301	333	435	609

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2003, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC

Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

SITC	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
00 Levande djur	80	89	96	91	109	135
Danmark	23	22	27	20	23	36
Norge	21	20	25	22	26	28
Tyskland	4	18	10	11	8	11
Italien	0	1	1	1	6	11
USA	17	12	11	23	16	9
Jordanien	0	3	0	1	0	7
01 Kött o köttvaror	1 028	969	764	948	1 046	1 138
Finland	204	211	172	201	259	254
Danmark	136	127	95	151	178	210
Storbritannien och Nordirland	149	154	140	149	132	128
Norge	39	36	45	90	82	88
Tyskland	84	65	50	68	64	75
Italien	46	56	7	43	66	64
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 635	1 580	1 762	1 918	1 600	1 639
Finland	335	348	316	278	310	315
Danmark	190	246	272	371	276	307
Tyskland	217	211	228	301	283	285
Nederländerna	70	132	161	200	87	122
Egypten	21	50	70	126	52	99
Belgien	118	118	72	112	95	93
03 Fisk, kraft- o blötdjur, varor därav	2 968	3 554	4 139	4 757	5 011	5 586
Frankrike	576	690	665	703	883	1 154
Italien	397	544	531	817	805	769
Danmark	600	617	821	788	710	710
Tyskland	293	285	350	558	572	604
Spanien	95	185	267	269	290	454
Portugal	42	150	268	334	271	359
04 Spannmål o varor därav	3 039	2 745	3 129	3 996	3 546	4 145
Norge	391	429	453	600	672	654
Danmark	467	376	268	356	399	565
Tyskland	239	248	291	372	416	535
Finland	293	261	310	350	352	384
USA	400	326	305	316	521	248
Italien	97	14	18	71	38	232
05 Frukt o köksväxter	940	935	955	1 188	1 546	1 668
Finland	280	223	230	311	528	615
Norge	118	121	128	178	213	239
Italien	128	153	161	173	173	157
Tyskland	96	96	107	107	121	148
Danmark	67	76	80	107	100	116
Nederländerna	8	12	14	24	32	64
06 Socker, sockervaror o honung	569	657	744	805	866	664
Danmark	156	146	215	205	244	229
Norge	124	130	153	145	144	161
Finland	90	117	120	115	212	125
Georgien	0	64	0	0	0	25
Estland	27	18	30	44	26	24
Uzbekistan	25	53	25	25	41	14
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	1 584	1 603	1 668	1 907	1 947	2 064
Norge	343	360	378	441	455	477
Danmark	202	178	212	294	263	312
Finland	201	186	223	263	231	270
USA	314	244	269	276	305	244
Tyskland	74	162	178	194	201	221
Nederländerna	8	58	65	73	89	100

1) Se faktaruta på sid. 254.

2) Databasuttag april 2004.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	1998	1999	2000	2001	2002 prel.	2003 prel. ²
08 Djurfoder	304	266	268	269	283	302
Norge	66	53	61	93	97	96
Tyskland	13	24	33	47	56	73
Danmark	72	69	37	41	41	50
Finland	90	60	51	43	44	32
Schweiz	1	3	4	4	6	15
Lettland	29	20	32	9	5	6
09 Diverse livsmedel	2 059	2 266	2 258	2 485	3 307	3 012
Finland	538	569	601	677	838	804
USA	27	34	14	66	473	464
Norge	274	317	362	327	380	392
Danmark	150	274	330	319	274	303
Storbritannien och Nordirland	43	47	62	119	258	175
Japan	22	19	19	65	150	87
11 Drycker	2 102	2 650	3 199	4 328	4 804	5 060
USA	1 454	1 742	2 116	3 000	3 235	3 181
Norge	59	149	135	166	189	401
Danmark	95	100	71	114	157	186
Finland	34	79	108	105	120	123
Storbritannien och Nordirland	45	47	77	89	105	117
Spanien	14	32	55	91	114	112
12 Tobak och tobaksvaror	206	216	268	323	316	187
Norge	38	49	52	62	84	118
Finland	6	7	14	25	25	25
Danmark	12	21	54	38	42	19
Estland	44	32	27	30	28	18
Kroatien	0	0	0	0	3	3
Indien	0	0	0	1	1	1
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	27	24	35	28	25	26
Danmark	4	3	7	10	9	13
Norge	9	11	11	9	8	5
Finland	9	8	10	3	2	3
Lettland	0	0	0	1	1	2
Litauen	0	2	0	1	1	1
Tyskland	0	1	5	1	1	1
4 Oljor och fetter	1 032	925	972	1 152	1 639	1 836
Tyskland	178	155	187	222	220	243
Danmark	114	105	85	81	124	178
Ryssland	23	19	7	18	139	158
Norge	86	105	132	175	131	157
Finland	156	132	107	110	148	141
Polen	43	24	26	49	106	132
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	17 573	18 478	20 258	24 195	26 047	27 462
USA	2 379	2 506	2 839	3 804	4 665	4 233
Finland	2 439	2 362	2 439	2 731	3 392	3 443
Danmark	2 286	2 360	2 577	2 894	2 839	3 235
Norge	1 724	1 922	2 172	2 463	2 643	2 970
Tyskland	1 287	1 372	1 565	2 028	2 163	2 389
Frankrike	1 240	1 270	1 112	1 160	1 401	1 697
Italien	749	850	792	1 186	1 255	1 368
Storbritannien och Nordirland	745	807	858	987	1 283	1 120
Spanien	388	481	445	809	646	847
Nederländerna	434	543	600	658	650	803
Ryssland	587	348	425	570	560	498
Belgien	330	386	407	398	433	455
Portugal	64	180	291	362	303	409
Grekland	239	255	268	233	242	307
Polen	209	203	350	253	281	272

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter.

Enligt **tabell 17.1** fortsätter konsumtionen av *bröd och konditorivaror* att öka och uppgick år 2002 till 71 kg per person och år.

Konsumtionen per capita av *kött* har ökat förhållandevis kraftigt under senare år, framförallt av fjäderfäkött. Dessutom har konsumtionen av *charkprodukter* ökat sedan år 2001, främst beroende på en ökad konsumtion av *korv och pastejer* m.m.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt utvecklingsmönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

I direktkonsumtionen av *mjölk* har sedan 1995 lätt- och minimjölken minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som standardmjölken minskat kraftigt, med 21 %.

Konsumtionen av *ost och ägg* har sedan 1995 legat på en stabil nivå.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med nästan 30 % mellan 1995 och 2002. Såväl konsumtionen av lättmargarin som av det fetare smöret och margarinet har gått ned.

I fråga om *köksväxter* så är konsumtionen 2002 i förhållande till året innan relativt konstant.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis konstant jämfört med fö-

regående år 2001. Det som man kan påtala är dock en liten ökning av konsumtionen av *sylter, marmelader m.m.* samt *safter och juicer*.

Konsumtionen av *färsk potatis* fortsätter att minska och uppgick år 2002 till 42 kg per person. Samtidigt fortsätter konsumtionen av potatisprodukter som t.ex. chips och olika slags frysta och kylda potatisprodukter att öka.

Konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* har ökat från 70 liter 1995 till 100 liter år 2002, dvs. med 43 % medan konsumtionen av *lätt- och folköl* minskat, från 44 till 28 liter (37 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så fortsätter både vin- och starkölskonsumtionen att öka. År 2002 konsumerades 29 liter starköl och 20 liter vin per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2002 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. ca. 12-13 mJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 12 % sedan 1980, från 89 g per person och dag till 100 g år 2002. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har minskat sedan 1980-talet och år 2002 konsumerades 121 g per person och dag. År 2002 bidrog fett med 35 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av matfett och kött och köttvaror.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2002 till 373 g per person, vilket är en ökning med drygt 9 %. Bara det senaste året mellan 2001 och 2002 har kolhydratintaget

ökat med 4 % från 359 till 373 g per person och dag. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Frukt och bär, köksväxter samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B₁) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med 3 % mellan 2001 och 2002 till knappt 133 miljarder kronor. Kraftigaste försäljningsökningen noteras för mineralvatten, läskedrycker, frukt och grönsaksjuicer, 6 %. Försäljningen av fisk minskade med knappt 5 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2003 drygt 12 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för drygt 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 22 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökat med knappt 18 % sedan 1995 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion är drygt 37 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 34 % sedan 1993 medan de alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 9 %.

Minskningen för starkspriten är lite drygt 30 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt konsumenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumention. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är verkets statistik rörande t.ex. slakt och egna undersökningar av exem-

pelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av de främsta anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 700 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser. Beräkningarna har hittills haft direktkonsumtionsberäkningarna som underlag men fr.o.m. 2000 sker enligt annan teknik.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

Olika källor har använts för att samla in statistiken, till exempel datakasseregister, enkätundersökningar och momsregistret.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionsidan. Produktionens användning redovisas uppdelad

på privat konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsuppgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper är ändrad fr.o.m. maj 1999. Den baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2002", Jordbruksverket, Rapport 2004:7. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Totalkonsumtionsberäkningarna har senast redovisats i "Totalkonsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll", Jordbruksverket,

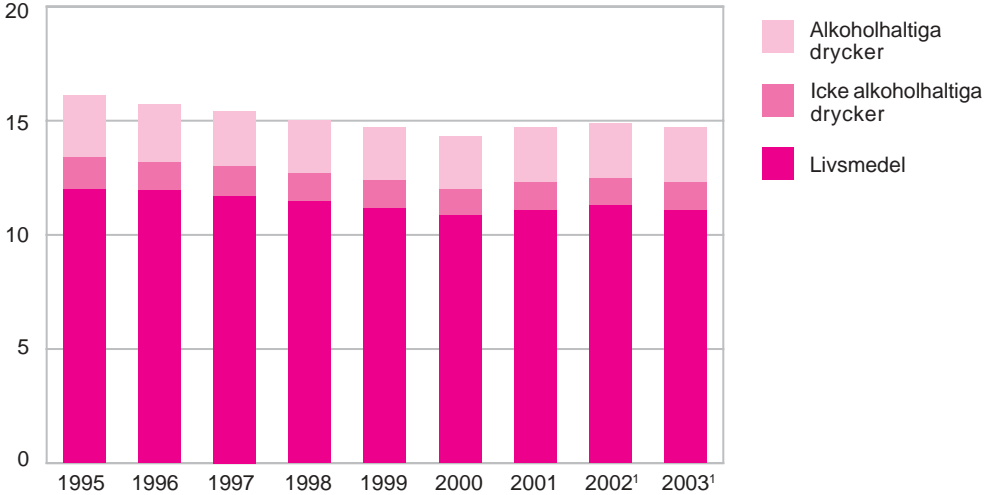
Statistikenheten, 2000-09-13. Denna rapport kan beställas av Jordbruksverket.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats (www.scb.se).

Den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas numera enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

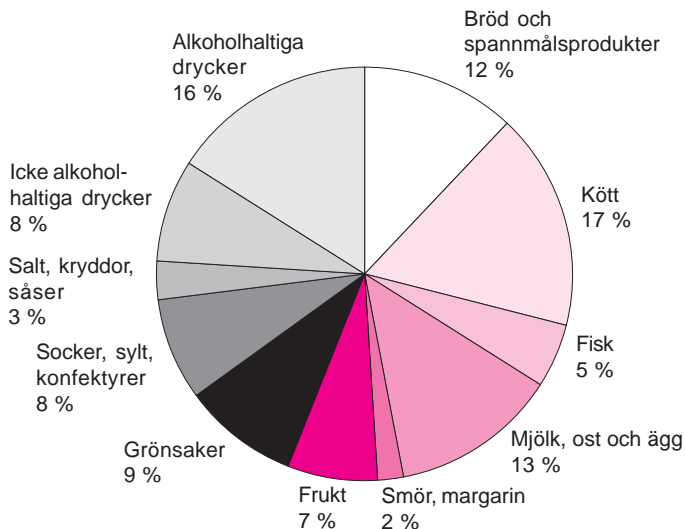
Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2003***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

1) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2003 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2002, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilogrammes or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2001	2002 prel.
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,827	8,872	8,896	8,925
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	21,3	18,5	18,1	18,7
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	14,2	12,0	11,1	11,3
Risgryn	kg	4	3,9	4,1	4,0	4,4	4,5
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	3,1	2,4	2,6	2,8
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	10,6	12,7	13,2	13,5
Mixer m.m. av mjöl el. annan spannmål, vållingpulver	kg	7–8	1,9	1,5	1,3	1,4	1,4
Makaroner, spaghetti och liknande produkter	kg	9	4,3	5,4	7,1	7,8	7,8
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	kg	10	3,3	3,7	4,2	4,0	4,2
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	55,2	66,7	65,6	71,0
Knäckebröd m.m. ^{1,2}	kg	12	5,6	4,2	3,6	3,6	3,7
Skorpor och skorpmjöl	kg	13	1,0	0,5	0,6	0,4	0,6
Mjukt matbröd ²	kg	14	30,9	36,6	45,1	43,9	48,3
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,6	4,9	5,2	5,3
Kaffebröd m.m.	kg	16	3,8	3,9	6,3	5,9	5,0
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk ³	kg	17	4,6	5,5	6,2	6,6	8,2
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och djupfryst</i>	kg	20–27	26,8	31,3	41,3	40,7	42,4
Hemslakt av kalv, svin och får ⁴	kg	20	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Nöt- och kalvkött, färskt och djupfryst	kg	21–22	7,1	7,1	10,8	9,9	11,0
Griskött, färskt och djupfryst ^{5,6}	kg	23	10,3	12,9	15,5	14,6	14,4
Färkött, färskt och djupfryst ⁶	kg	24	0,7	0,6	0,7	0,8	0,8
Fjäderfäkött, färskt och djupfryst	kg	25	5,4	8,2	11,8	12,8	13,8
Renkött, färskt och djupfryst	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av vilt, färskt och djupfryst ³	kg	27	2,6	1,9	2,0	2,0	1,9
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.</i>	kg	29–32	21,6	23,2	22,3	22,0	24,6
Lever, njure och tunga ^{3,6}	kg	29	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁶	kg	30	4,6	5,7	5,6	5,1	5,9
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁶	kg	31	14,7	15,7	15,1	15,4	17,1
Köttkonserver (exkl. soppor) ⁶	kg	32	1,8	1,4	0,9	0,8	0,9
<i>Övriga köttprodukter⁷</i>	kg	34, 36	5,2	6,3	8,7	9,1	10,7
Köttsoppor ⁷	kg	34	–	–	–
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ⁶	kg	36	8,7	9,1	10,7

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Fr.o.m. 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

4) Uppgifterna har reviderats fr.o.m. 2000 p.g.a. ändrat underlag. Jämförelse med tidigare år bör tolkas med försiktighet.

5) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

6) Uppgifterna har reviderats fr.o.m. 1996 p.g.a. ändrat underlag. Jämförelse med tidigare år bör tolkas med försiktighet.

7) Köttsoppor redovisas fr.o.m. 2000 tillsammans med andra soppor i vara 117–118.

8) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfisket på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

9) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna p.g.a. att resultaten anses alltför osäkra.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2001	2002 prel.
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Färsk och djupfryst fisk ^{9,9}	kg	38–43	6,5	5,9
Djupfryst filéad fisk	kg	45–47	2,7	2,0	1,9	2,4	2,6
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	5,8	7,4	7,6	8,1
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ⁹	kg	58–59	2,7	3,0
Mjök							
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	62	2,8	2,0	1,4	1,3	1,2
Lätt- och minimjök	liter	63	36,3	25,8	21,1	21,1	21,7
Mellanmjök m.m.	liter	64	34,2	45,0	49,8	50,8	51,2
Lättfil m.m.	liter	65	3,9	3,4	3,2	3,3	3,3
Standardmjök	liter	66	54,3	43,7	36,8	35,8	34,6
Filmjök	liter	67	11,0	9,6	10,2	9,7	8,2
Yoghurt, Kefir etc.	liter	68	12,3	15,2	16,2	17,5	21,3
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>	<i>liter</i>	<i>70–72</i>	<i>8,5</i>	<i>9,2</i>	<i>9,9</i>	<i>10,0</i>	<i>9,3</i>
Tunn grädde ¹⁰	liter	70	1,3	1,3	2,0	2,4	1,9
Gräddfil	liter	71	1,1	1,2	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ¹⁰	liter	72	6,2	6,7	6,3	6,0	5,7
Mjölkpulver	kg	74	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	<i>kg</i>	<i>75–78</i>	<i>16,3</i>	<i>16,4</i>	<i>16,5</i>	<i>16,9</i>	<i>17,2</i>
Härdost	kg	75	13,1	13,3	12,6	12,5	12,6
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,2	3,9	4,4	4,5
Ägg ³	kg	80	11,7	10,4	10,4	9,9	9,1
Matfett och majonnäs							
<i>Smör och margarin</i>	<i>kg</i>	<i>82–84</i>	<i>18,2</i>	<i>17,2</i>	<i>14,9</i>	<i>13,3</i>	<i>12,0</i>
Smör	kg	82	2,2	2,0	1,3	1,3	1,4
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	kg	83	11,6	9,8	8,7	7,7	6,5
Lättmargarin	kg	84	4,3	5,4	4,9	4,3	4,1
<i>Matolja¹¹</i>	<i>kg</i>	<i>86–87</i>	<i>0,8</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>	<i>1,1</i>	<i>0,9</i>
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	<i>kg</i>	<i>89–90</i>	<i>9,0</i>	<i>9,6</i>	<i>9,4</i>	<i>9,1</i>	<i>9,0</i>
Morötter	kg	89	7,4	8,2	8,0	7,6	8,3
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,5	1,4	1,6	0,8
<i>Färska köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>92–99</i>	<i>28,9</i>	<i>31,9</i>	<i>38,9</i>	<i>40,0</i>	<i>39,1</i>
Gurka	kg	92	3,8	3,3	4,3	4,5	4,2
Lök, purjolök	kg	93–94	5,6	6,3	8,7	7,6	6,9
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål ¹²	kg	95–96	6,0	6,8	6,3	7,2	6,5
Sallad	kg	97	5,0	4,0	5,5	5,7	6,2
Tomater	kg	98	6,3	8,1	8,6	8,6	8,7
Övriga köksväxter, färska	kg	99	2,3	3,5	5,4	6,2	6,4
<i>Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter³</i>	<i>kg</i>	<i>101–104</i>	<i>17,0</i>	<i>15,6</i>	<i>17,7</i>	<i>18,6</i>	<i>18,9</i>

10) Fr.o.m. år 2000 används fetthalten 29 %, tidigare gällde 27 %. Detta innebär att redovisade siffror före år 2000 inte är helt jämförbara med de som redovisats senare år.

11) Fr.o.m. 2000 ingår majonnäs i vara 141 Såser, tidigare inkluderades den i varukod 86.

12) Fr.o.m. 1995 ingår salladskål i vara 96.

13) Naturkonsumtion ingår inte.

14) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

15) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	1995	2000	2001	2002 prel.
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor	kg	106–107	16,9	17,2	17,0	16,7	16,9
Mandel och nötter	kg	108	1,5	1,4	1,2	1,3	1,3
Äpplen och päron ^{3,13}	kg	109	15,0	13,5	14,0	12,6	12,2
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ^{3,13}	kg	110–111	21,5	21,3	27,6	24,9	25,6
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ^{3,13}	kg	112–113	1,6	1,7	1,7	1,6	1,7
Fruktar och bär, hela eller i stycken, mosade, torkade eller konserverade	kg	114–115	6,1	4,3	4,9	5,4	5,2
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer	kg	116	5,5	6,3	6,4	6,6	7,3
Soppor och buljonger även konserverade ^{7,14}	kg	117–118	3,4	4,2	3,8	4,0	3,6
Safter och juicer	liter	119–120	18,9	19,7	18,5	20,7	23,1
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{3,15}	kg	122	60,4	57,2	45,1	44,0	42,1
Potatisprodukter	kg	123–127	6,7	7,5	11,0	11,4	11,9
Sockar	kg	129–130	13,9	11,3	10,1	9,4	8,7
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,5	7,0	7,0	7,4
Te	kg	134	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	kg	135–137	1,7	2,0	2,6	2,5	2,5
Honung ³	kg	139	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	11,8	14,8	15,3	16,9
Såser (exkl. majonnäs) ¹¹	kg	141	5,4	6,4	9,1	9,1	9,9
Glass	liter	142–143	13,9	13,7	12,5	12,1	13,1
Kryddor och salt ⁹	kg	145–146	2,7	2,5	2,6	2,6	2,6
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	70,2	90,6	100,0	100,4
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	liter	148	49,8	58,2	82,2	93,8	93,7
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	liter	149	9,7	12,0	8,4	6,2	6,7
Maltdrycker	liter	151–152	41,2	43,5	31,7	29,0	27,6
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	10,7	7,4	6,8	6,4
Öl, klass II (folköl)	liter	152	28,6	32,8	24,2	22,2	21,2
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl	liter	156	19,0	21,8	25,3	26,9	28,8
Vin	liter	157	12,2	12,6	16,3	17,7	19,7
Spritdrycker	liter	158	4,4	3,4	2,8	3,0	3,1

Tabell 17.2**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi mJ ²	Pro- tein g	Fett g	Kolhyd- rater g	Alko- hol g	Pro- tein %	Fett %	Kolhyd- rater %	Alko- hol %	Summa %
2002 prel.	12,9	100	121	373	14,3	13,1	34,6	49,1	3,2	100
2001	12,6	96	120	359	13,5	13,0	35,3	48,6	3,1	100
2000	12,6	96	122	358	12,8	13,0	35,8	48,3	2,9	100
1999	12,4	95	121	352	12,9	13,0	36,0	48,0	3,0	100
1995 ³	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	89	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

2) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier) fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.

3) Fr.o.m. 1995 ingår ej fibrer i kolhydrat och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2002 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2002 prel.	1980	2002 prel.	1980	2002 prel.	1980	2002 prel.
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 774	17	23	12	17	134	163
Kött och köttvaror	1 321	1 530	23	29	23	26	5	5
Fisk, kräft- och blötdjur	220	264	6	7	3	3	1	1
Mjök	1 129	872	17	13	11	8	25	22
Grädde och mjölkpulver	247	299	1	1	6	7	1	1
Ost	544	606	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	134	4	3	3	2	0	0
Matfett	1 747	1 003	0	1	47	27	0	0
Köksväxter	205	287	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	785	1	2	1	2	36	41
Potatis och potatisprodukter	625	631	3	3	1	4	31	26
Socker och sirap	919	416	0	0	0	0	54	24
Andra livsmedel	891	1 392	3	4	8	13	32	49
Malt och läskedrycker (exkl. starköl)	259	496	0	0	0	0	11	25
Starksprit, vin och starköl	326	420	0	0	0	0	2	4
Totalt livsmedel	12 319	12 911	87	100	126	121	342	373

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2002, milligram. Preliminära uppgifter*Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data*

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	99	1	0,9	4,4	110	12
Kött och köttvaror	626	1	0,5	4,1	30	0
Fisk, kräft- och blötdjur	35	0	0,0	0,4	17	0
Mjök	136	4	0,2	0,2	450	0
Grädde och mjölkpulver	68	0	0,0	0,0	21	0
Ost	99	0	0,0	0,1	287	0
Ägg	46	0	0,0	0,4	11	0
Matfett	318	0	0,0	0,0	7	0
Köksväxter	415	47	0,1	1,2	57	4
Frukt och bär	22	48	0,1	0,7	29	3
Potatis och potatisprodukter	2	13	0,1	0,8	10	3
Socker och sirap	0	0	0,0	0,0	1	0
Andra livsmedel ³	27	3	0,0	1,4	88	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	0	0,0	0,3	13	0
Starksprit, vin och starköl	0	0	0,0	0,7	13	0
Totalt livsmedel	1 893	118	2,0	14,8	1 144	23

1) Redovisning i retinolekvivalenter.

2) B1-vitamin.

3) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser, glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2002 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr*Turnover (incl. V.A.T) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2002 (by more detailed COICOP), millions SEK*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹⁾		
		2000	2001	2002	2000	2001	2002
01.1.1	Bröd och övriga spannmålsprodukter	19 138	20 271	21 038	19 138	20 028	20 268
01.1.1.1	Ris	619	647	675	619	641	663
01.1.1.2	Bröd ²⁾	10 997	12 042	12 418	10 997	11 902	11 960
01.1.1.3	Pastaproducter	1 186	1 245	1 317	1 186	1 214	1 220
01.1.1.4	Bakverk ²⁾	3 188	3 162	3 416	3 188	3 124	3 277
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 175	3 212	3 148	3 146	3 148
01.1.2	Kött	19 862	22 211	24 238	19 862	21 016	22 420
01.1.2.1- 01.1.2.4, 01.1.2.7	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött ²⁾	8 556	9 323	10 749	8 556	8 638	9 811
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter	8 438	9 874	10 299	8 438	9 483	9 627
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 014	3 190	2 868	2 895	2 982
01.1.3	Fisk	7 352	8 027	8 584	7 352	7 576	7 233
01.1.3.1- 01.1.3.3	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst, torkad rökt eller saltad) ²⁾	3 632	4 021	4 277	3 632	3 679	3 372
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	3 720	4 006	4 308	3 720	3 897	3 861
01.1.4	Mjök, ost och ägg	19 839	20 651	22 398	19 839	20 246	21 094
01.1.4.1- 01.1.4.3	Mjök	5 135	5 226	5 344	5 135	5 118	4 993
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	3 845	4 219	3 727	3 755	3 918
01.1.4.5- 01.1.4.6	Ost och andra mjökprodukter ²⁾	9 539	10 095	11 232	9 539	9 950	10 693
01.1.4.7	Ägg	1 438	1 485	1 603	1 438	1 423	1 489
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	3 673	3 784	3 662	3 701	3 704
01.1.5.1	Smör	468	469	487	468	469	472
01.1.5.2, 01.1.5.5	Margarin och annat fett	2 685	2 702	2 713	2 685	2 723	2 669
01.1.5.3- 01.1.5.4	Matolja	509	502	585	509	509	563

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

2) Uppgiften är osäker.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2001	2002	2000	2001	2002
01.1.6	Frukt	8 157	8 768	9 238	8 157	7 815	8 002
01.1.6.1-	Frukt (färsk, kyld eller fryst) ²	7 300	7 764	8 147	7 300	6 819	6 965
01.1.6.7							
01.1.6.8	Torkad frukt	697	824	846	697	816	804
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	180	245	160	179	233
01.1.7	Grönsaker	12 998	13 500	14 425	12 998	12 759	12 915
01.1.7.1-	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst) ²	8 632	8 993	9 715	8 632	8 347	8 499
01.1.7.4,							
01.1.7.7							
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	117	126	96	112	116
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	2 089	2 217	1 959	2 005	2 031
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 301	2 366	2 312	2 295	2 270
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	15 922	16 894	15 224	15 791	16 245
01.1.8.1	Socker	937	957	1 069	937	934	1 006
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 013	1 081	987	1 023	1 055
01.1.8.3-	Konfektyr, choklad och glass	13 299	13 951	14 744	13 299	13 834	14 185
01.1.8.6							
01.1.9	Övriga livsmedel	6 185	6 358	6 894	6 185	6 324	6 709
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	2 468	2 623	2 338	2 455	2 553
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	344	358	326	344	355	317
01.1.9.3-	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 532	3 945	3 503	3 513	3 839
01.1.9.4							
01.2.1	Kaffe, te och choklad	4 501	4 488	4 299	4 501	4 674	4 664
01.2.1.1	Kaffe	3 685	3 640	3 441	3 685	3 817	3 820
01.2.1.2	Te	541	553	558	541	557	547
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	295	299	275	299	297
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	8 643	9 354	8 195	8 658	9 249
01.2.2.1-	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	4 504	5 227	4 381	4 474	5 124
01.2.2.2							
01.2.2.3-	Juice och saft	3 814	4 140	4 126	3 814	4 184	4 125
01.2.2.4							
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	25 751	27 372	24 709	25 621	27 524
02.1.1	Spritdrycker	7 285	7 377	7 648	7 285	7 285	7 501
02.1.2	Vin	10 113	10 695	11 564	10 113	10 762	12 074
02.1.3	Öl	7 312	7 679	8 161	7 312	7 574	7 949
därav	Öl klass I och II	3 370	3 314	3 330	3 370	3 253	3 193
	Öl klass III	3 939	4 363	4 831	3 939	4 319	4 756

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2003 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	1999	2000	2001	2002 ²	2003 ²
<i>Livsmedel o drycker</i>	1	120 730	122 658	125 708	131 582	137 713	142 096
<i>Livsmedel</i>	11	109 149	111 093	113 777	119 101	124 657	128 617
Bröd och spannmålsprodukter	111	18 083	18 063	18 603	19 466	20 333	20 961
Kött	112	24 438	24 006	24 686	25 872	27 083	27 957
Fisk	113	6 273	7 458	7 657	7 999	8 370	8 617
Mjölk, ost och ägg	114	19 163	19 518	20 027	20 970	21 936	22 617
Oljor och fetter	115	3 712	3 310	3 399	3 563	3 732	3 850
Frukt	116	9 096	9 836	10 109	10 568	11 067	11 415
Grönsaker	117	11 913	13 010	12 850	13 470	14 095	14 535
Sötsaker, glass, sylt	118	12 576	12 047	12 486	13 019	13 666	14 147
Salt, kryddor, såser	119	3 895	3 845	3 960	4 174	4 375	4 518
<i>Alkohol fria drycker</i>	12	11 581	11 565	11 931	12 481	13 056	13 479
Kaffe, te, choklad	121	5 287	4 484	4 606	4 600	4 823	4 982
Läsk, juice, saft	122	6 294	7 081	7 325	7 881	8 233	8 497
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	21	22 345	23 154	24 064	25 533	26 980	27 585
Sprit	211	7 846	7 064	7 285	7 492	7 708	7 331
Vin	212	7 392	9 212	9 517	10 210	10 828	11 429
Öl	213	7 107	6 878	7 262	7 831	8 444	8 825
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		842 914	990 383	1 043 013	1 071 796	1 106 241	1 156 422

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2003 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	1999	2000	2001	2002 ²	2003 ²
<i>Livsmedel o drycker</i>	1	103,5	109,5	112,2	114,1	115,4	118,7
<i>Livsmedel</i>	11	103,6	109,5	111,9	113,2	114,0	117,2
<i>Bröd och spannmålsprodukter</i>	111	104,7	108,6	110,1	113,9	116,0	119,3
<i>Kött</i>	112	107,1	114,9	116,7	116,5	118,9	123,8
<i>Fisk</i>	113	103,8	115,4	118,0	118,0	111,2	113,1
<i>Mjölk, ost och ägg</i>	114	101,9	104,4	106,1	108,9	109,1	108,8
<i>Oljor och fetter</i>	115	99,6	89,1	91,8	97,0	98,2	99,7
<i>Frukt</i>	116	100,7	111,4	116,7	112,7	113,4	119,1
<i>Grönsaker</i>	117	107,0	130,1	133,8	132,1	132,4	137,1
<i>Sötsaker, glass, sylt</i>	118	98,4	95,1	97,6	101,3	102,3	105,7
<i>Salt, kryddor, såser</i>	119	101,6	102,5	104,7	107,7	110,3	113,3
<i>Alkoholfria drycker</i>	12	103,3	109,9	115,0	122,2	129,0	134,0
<i>Kaffe, te, choklad</i>	121	92,3	91,0	98,3	102,8	112,7	119,4
<i>Läsk, juice, saft</i>	122	112,1	125,8	128,7	138,3	142,7	146,4
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	21	97,3	93,3	95,4	100,7	107,2	108,9
<i>Sprit</i>	211	86,1	69,9	70,8	71,9	73,4	69,6
<i>Vin</i>	212	100,2	110,8	111,7	120,6	132,4	138,5
<i>Öl</i>	213	109,0	105,7	111,4	118,5	126,0	130,6
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		103,1	115,5	120,4	120,8	122,6	125,1

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelskvalitet

Den statistik över livsmedelskvalitet som är av återkommande karaktär är i stort sett begränsad till de provtagningar som Livsmedelsverket ombesörjer vad avser bekämpningsmedelsrester i vegetabilier. I detta kapitel återges en del av resultaten från dessa provtagningar

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelskvalitet är ett mycket komplext begrepp. Det innefattar såväl egenskaper som bedöms subjektivt eller visuellt, som objektivt mätbara egenskaper. I många fall innefattas även en värdering i kvalitetsbegreppet. Detta innebär att olika personer lägger olika vikt vid en och samma egenskap utifrån de olika värderingar man har. Kvalitet har också olika betydelse beroende på i vilka sammanhang egenskapen bedöms.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien har 1995 delade kvalitetsegenskaperna hos livsmedel i följande begrepp och definitioner:

Objektiv produktkvalitet är egenskaper som kan mätas med objektiva metoder och uttryckas i registrerade mätvärden. Till objektiv kvalitet hör komponenterna:

– *Funktionell kvalitet*, som innefattar livsmedelstekniska egenskaper, beredningskvalitet, matlagningsspekter o.dyl.

– *Ätkvalitet*, som innefattar de egenskaper som vi som konsumenter lägger i begreppet kvalitet och i de flesta fall benämner sensoriska egenskaper (såsom utseende, smak, lukt och konsistens).

– *Hygienisk kvalitet*, som innefattar begrepp som har med säkerhet att göra.

– *Näringskvalitet*, som innefattar råvarornas sammansättning och innehåll av de näringsämnen som är väsentliga för en fullvärdig kost (t.ex. protein-, fett- och kolhydratinnehåll).

Miljökvalitet rör produktionens påverkan på den yttre miljön, t.ex. att intensiv djurhållning ger stora mängder gödsel som kan förorsaka

problem om inte tillräckliga arealer finns tillgängliga för spridning. Till miljö kvalitetsbegreppet hör också frågor om arbetsmiljö och arbetarskydd i produktionen.

Immateriell kvalitet rör etiska aspekter på produktionsmetoder såsom odling utan onödiga tillsatser, användning av djurvänliga uppfödningssformer, frihet från användning av hormoner m.m. Hit hör också etniska/kulinariska aspekter på livsmedel som har med tradition, kultur och ursprung att göra.

Servicekvalitet handlar om att produkten skall motsvara konsumentens förväntningar med avseende på dels direkt mätbara kvalitets egenskaper, dels på pris och leveranssäkerhet.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelskvalitet kan i första hand hänföras till kvalitetsegenskapen objektiv produktkvalitet och har tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Bland annat sammanställs information från verkets livsmedelskontroll. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger. Den kunskap som finns om livsmedlens kvalitet baseras främst på erfarenhet och vetenskapliga rön samt på en mängd olika undersökningar, huvudsakligen av ad hoc-karaktär.

Den presentation av statistik på området som görs i det följande har begränsats till de undersökningar som Livsmedelsverket regel-

mässigt genomför rörande bekämpningsmedelsrester i vegetabilier.

Undersökningsresultat

År 2002 undersöktes genom Livsmedelsverkets försorg 2 297 prov av frukt, grönsaker, juicer, fruktdrinkar, spannmål och spannmålsprodukter, vegetabiliska oljor samt oljefröer med avseende på förekomsten av bekämpningsmedelsrester. Högsta tillåtna gränsvärden överskreds i 79 av dessa prov (3,4 % av samtliga). Tre av proven för de inhemskt producerade produkterna innehöll bekämpningsmedelsrester ovanför gränsvärdena.

Mandariner, apelsiner, päron, persikor, nektariner, bananer, morötter, spenat, bönor och potatis ingick i det med EU samordnade undersökningsprogrammet. Totalt omfattade denna undersökning 622 prov och EU:s gränsvärden överskreds i 18 fall (2,9 %).

Kontrollverksamheten 2002 resulterade i att totalt 28,6 ton av importerad frukt stoppades för försäljning.

I **figur 18A** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2002. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var citrusfrukter och råg som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för citrusfrukterna. Överskridna gränsvärden noterades främst för persilja och papaya. Även för ananas, fikon och vindruvor redovisades förhållandevis höga värden.

Figur 18B visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Om statistiken

Sedan mitten av 1960-talet har Livsmedelsverket varje år genomfört provtagningar rörande förekomsten av bekämpningsmedelsrester i färsk frukt och grönsaker. År 1991 utökades programmet med provtagningar i cerealier och i bearbetade produkter. År 1994 utökades programmet ytterligare med vegetabiliska oljor och oljefröer.

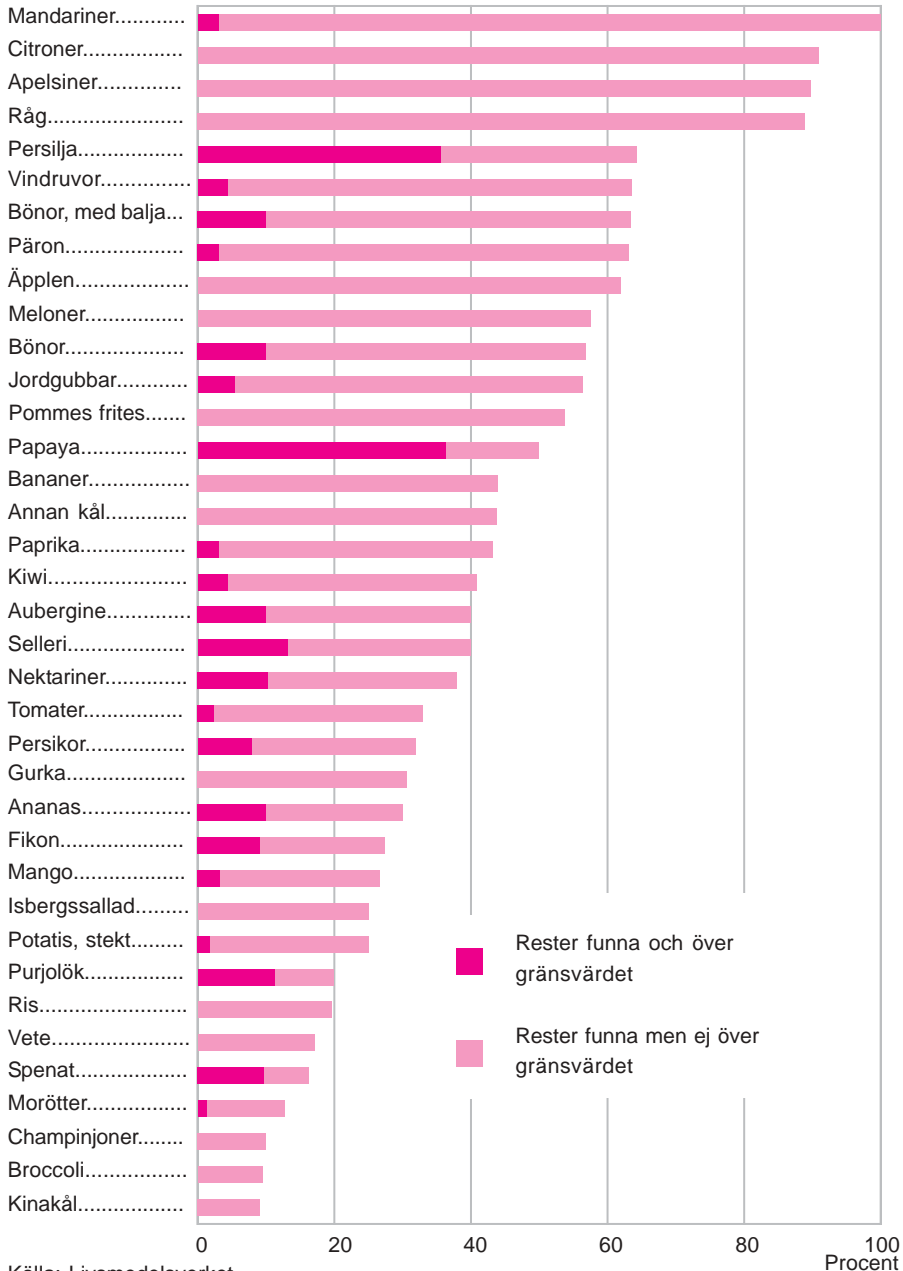
Under senare år har antalet prov varit runt 3 000. Fördelningen på olika produkter har fördelats i ungefärlig proportion till konsumtionen. Viss hänsyn har också tagits till tidigare års undersökningsresultat beträffande vissa importprodukter och -länder.

Undersökningen för 2002 omfattade totalt 221 olika pesticider.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Övrig publicering

Resultaten från 2002 års provtagningar har publicerats av Livsmedelsverket i "The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin 2002. I rapporten finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

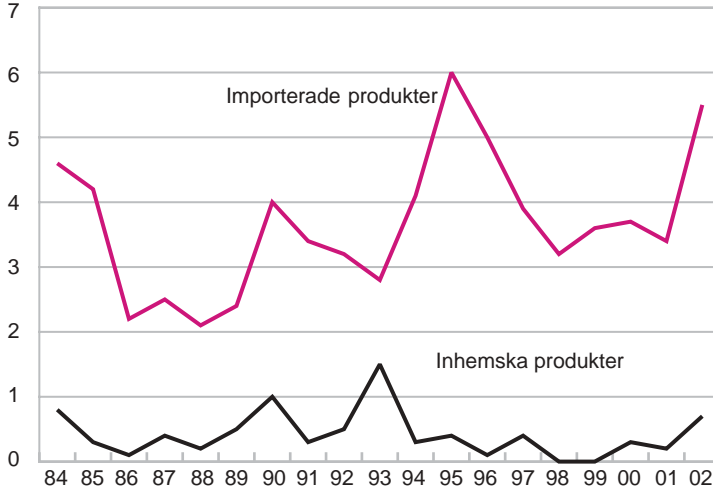
Figur 18A**Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2002, procent***Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals*

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B**Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2002. Inhemska respektive importerade produkter, procent**

The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

Procent

Källa: Livsmedelsverket.

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om

- *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
- *Konsumentprisindex för livsmedel*
- *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har som syfte att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter under senare år.

Urvalet av prisnoteringsställen förnyas årligen, vilket inverkar på jämförbarheten av genomsnittliga priser mellan olika år. Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Vid indexberäkningarna elimineras effekterna av urvalsbyten. Index – och inte priser – bör därför användas vid studier av prisutvecklingen (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 150 % medan den allmänna prisnivån (totalindex) stigit med 178 % under samma period. Prisutvecklingen för livsmedel har under senare år varit långsammare än utvecklingen av den allmänna prisnivån.

I **figur 19A** visas utvecklingen mellan 1980 och 2003 för några livsmedel. Fram till början av 1990-talet var prisutvecklingen för livsmedel snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån för att sedan under senare år ha en långsammare utveckling.

Justeringar av momssatsen för livsmedel under 1990-talet har bidragit till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsens på

livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsens på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammast för kaffe och andra alkoholfria drycker, för oljor och fetter, för grönsaker och frukt samt för kött. Till de varugrupper där priserna har ökat snabbare är priserna generellt hör bl.a. fisk, sötsaker och glass, spritdrycker samt vin.

Den allra snabbaste prisutvecklingen kan noteras för restaurangpriserna som ökat med 272 % sedan basåret 1980. Till denna höjning bidrar, till viss del, momsbeläggningen av serveringstjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995 (en konsekvens av EU-inträdet).

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex redovisas utförligt i kapitel 10. I **tabell 19.3** lämnas ett sammandrag av utvecklingen för några av de olika indexserierna. Kostnaderna för att ta fram produkter (PM-index) inom jordbruket har stigit med 19,8 % sedan basåret 1995. Avräkningspriserna (A-index) har under samma period sjunkit med 4,8 %. Konsumentpriserna för sådana jordbruksprodukter som odlas i

Sverige, jordbruksreglerade livsmedel, har ökat 1,5 % sedan basåret 1995 (KPI-J inklusive moms). Index för "ej jordbruksreglerade livsmedel inklusive moms" har under samma period stigit med 2,9 %. Konsumentprisindex totalt (KPI-totalt) steg under samma tidsperiod med 9,2 % och om jordbruksreglerade grödor inte tas med (KPI exkl. jordbruksreglerade livsmedel blir ökningen av index istället 9,8 %.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 400 varuvarianter, exklusive vissa färskvaror. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färska grönsaker insamlas priser på ett urval av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 45 butiker.

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner.

Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte.

Den relativa betydelsen av de i indexen in-

gående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Konsumentprisindex är ett kedjeindex med årslänkar. Varje årslänk beräknas med december föregående år som bas. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt.

Fr.o.m. år 2000 infördes en ny indelning av varuklasserna. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion. Indexet enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindexet. Det omprövas därefter inte och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräkningsunderlaget, som inneburit att indexetalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. Fr.o.m. våren 2000 redovisas i SCB:s publicering dels de oreviderade fastställda totalindexetalen och dels reviderade s.k. *skuggindexet* för KPI totalt samt reviderade indexetaler för produktgrupper, konsistenta med skuggindexetalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindexetaler.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår

olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Beräkningarna har fr.o.m. 2000 år 1995 som basår (tidigare 1990). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

Prisstatistik publiceras varje år av SCB i Statistiska meddelanden, senast PR 15 SM 0401 "Konsumentprisindex 1830–2003".

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se.

I serie JO 46 publiceras "Prisindex på livsmedelsområdet, årsstatistik". Fr.o.m. 2002 publiceras månadsstatistik i Statistiska meddelanden serie JO 49 "Prisindex och priser inom livsmedelsområdet". Fram t.o.m. 2001 publicerades indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta och på SCB:s webbplats www.scb.se.

Diagram 19A
Konsumentprisindex 1980–2003 (1980 = 100)
Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1

Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr

Average yearly retail prices for selected foods

	Kvantitet	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Vetemjöl	2 kg	8,40	8,40	8,90	9,30	9,40	9,50	9,60
Knäckebröd	400 g	11,70	12,80	13,30	13,40	13,90	15,10	15,10
Vetelängd	350 g	15,60	15,70	16,30	17,40	17,80	18,50	18,30
Nötkött, stek	1 kg	72,40	75,90	74,30	77,20	81,70	82,60	82,80
Nötkött, högrev	1 kg	59,10	61,00	57,80	58,10	63,40	63,20	62,70
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	45,90	47,00	43,70	43,90	51,50	51,50	52,40
Mellankalvstek	1 kg	112,10	114,60	101,30	118,90	117,90	129,80	132,00
Fläskkotlett	1 kg	52,10	52,90	52,00	56,60	56,50	56,90	56,00
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	126,10	121,70	126,70	130,60	142,40	145,10	136,40
Blodpudding	1 kg	23,40	23,60	22,60	22,10	24,00	24,70	23,70
Falukorv	1 kg	41,70	42,40	40,40	40,60	43,40	43,50	38,90
Kyckling, djupfryst	1 kg	26,20	25,60	30,60	24,50	23,80	24,60	23,40
Sill/strömming, färsk	1 kg	31,20	33,80	33,50	33,60	36,50	41,90	39,90
Torskfilé, färsk	1 kg	67,10	78,30	83,90	89,60	97,40	113,90	119,30
Torskfilé, djupfryst	400 g	24,90	30,00	33,80	33,90	33,20	37,00	35,30
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,10	6,20	6,30	6,40	6,60	6,90	7,30
Filmjök	1 l	7,30	7,40	7,40	7,60	7,70	8,10	8,60
Ägg, lösvikt ¹	1 kg	27,20	19,00	18,30	18,80	18,40	19,90	21,80
Ost, herrgårds-	1 kg	61,00	60,70	62,40	62,60	62,00	64,90	67,70
Smör ²	500 g	41,80	20,90	21,40	21,70	21,50	22,30	22,70
Hushållsmargarin	500 g	11,30	11,10	11,50	11,80	12,00	12,00	12,60
Potatis ²	2 kg	5,90	13,00	16,50	14,20	14,80	16,20	17,00
Morötter, tvättade	500 g	5,80	5,90	6,30	5,60	6,40	6,90	6,70
Lök, gul	1 kg	6,00	8,00	6,40	5,80	7,30	8,80	8,00
Tomater	1 kg	18,70	21,30	19,60	22,10	21,50	26,10	25,70
Gurka	1 kg	19,30	19,50	17,90	20,60	20,30	21,20	22,00
Salladskål ³	1 kg	20,50	18,30	14,20	12,30	15,40	18,80	17,80
Apelsiner	1 kg	10,70	10,50	11,50	10,70	13,10	13,40	13,80
Päron	1 kg	12,90	14,30	13,30	13,70	15,40	16,60	16,30
Kaffe	500 g	36,70	38,60	31,90	30,50	28,80	27,30	26,20
Strösocker	1 kg	9,40	9,50	9,55	9,45	9,60	9,95	10,10
Läskedryck	1/3 l	3,30	3,40	3,50	3,50	3,60	3,70	3,50
Renat brännvin	1/1 but.	193,00	198,00	199,70	201,70	204,00	204,00	204,00
Öl, klass II, 3,5 %	1/2 l	8,50	9,00	9,50	9,80	9,90	10,30	10,40

1) T.o.m. 1997 förpackade ägg; fr.o.m. 1998 lösviktsägg (1 kg).

2) T.o.m. 1997 pris per kg.

3) T.o.m. 1998 avsåg uppgiften isbergssallad.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindexantal¹ (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total-index	Varav									
		Livs-medel	Bröd och övriga spannmålsprodukter	Kött	Fisk	Mjök, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön-saker	Söt-saker och glass	Övriga livs-medel
2003	278,1	250,0	249,3	230,9	313,7	269,9	214,3	218,0	212,2	298,3	274,2
2002	272,9	249,0	249,2	232,8	309,8	261,1	210,9	221,9	213,1	297,5	272,9
2001	267,1	240,2	243,0	227,0	278,8	250,1	204,0	213,7	205,8	286,8	266,9
2000	260,8	232,4	240,1	215,4	268,4	245,1	205,9	194,7	195,5	285,5	265,4
1999	258,5	231,8	236,6	212,6	267,6	242,5	206,4	200,0	203,8	282,0	262,0
1998	257,3	227,4	230,7	215,2	254,2	239,8	201,3	198,2	191,8	275,7	256,5
1997	258,0	225,1	228,8	217,8	243,5	238,2	199,6	195,2	186,3	271,7	251,6
1996	256,3	225,6	229,2	219,2	239,9	235,2	196,5	193,6	194,7	271,7	250,1
1995	254,9	241,8	245,5	238,2	252,2	244,4	209,9	206,6	219,8	285,8	260,7
1994	248,8	239,8	251,9	249,0	245,8	240,9	214,0	188,4	211,1	268,4	248,2
1993	243,6	238,1	258,6	249,5	248,2	238,5	218,9	182,3	196,0	264,9	240,9
1992	232,6	236,8	262,5	254,7	248,8	233,0	224,6	178,6	188,4	261,5	231,8
1990	207,6	238,5	262,5	267,1	241,6	228,2	239,1	190,1	191,6	254,3	226,5
1985	153,7	175,0	178,7	193,9	159,1	171,7	183,6	166,7	147,0	178,3	172,1

1) Benämningen "skuggindexantal" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Alkohol- fria dryck- er	Kaffe, te och kakao	Mine- ral- vat- ten, läske- dryck- er, juicer	Alko- hol- hal- tiga dryck- er	Varav Sprit- dycker	Vin	Öl	Res- tau- rang- er
2003	174,6	158,6	224,8	273,3	290,9	279,1	250,8	372,2
2002	175,0	161,8	223,1	271,5	290,1	276,9	248,9	363,3
2001	175,0	169,0	220,1	274,1	288,0	288,2	245,4	348,9
2000	177,7	176,0	219,6	272,7	284,4	290,1	242,3	338,1
1999	181,3	185,2	217,4	268,3	279,0	283,0	241,7	335,0
1998	186,9	210,4	211,7	261,7	273,9	271,1	239,7	328,7
1997	182,9	201,0	210,0	257,1	267,2	263,4	240,0	325,4
1996	172,3	173,4	209,3	256,2	260,6	259,9	248,0	323,3
1995	189,7	211,8	216,2	248,4	251,7	250,9	242,5	316,6
1994	176,8	181,0	212,2	241,5	246,1	235,1	242,7	303,6
1993	156,6	132,2	213,6	233,6	231,3	224,7	245,7	301,5
1992	152,4	117,2	221,7	232,2	225,8	222,9	250,1	302,4
1990	155,3	128,4	212,8	222,8	217,0	217,5	236,0	291,2
1985	158,9	161,3	154,5	160,8	159,2	164,2	157,5	177,5

Tabell 19.3**Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)***Price index numbers in the food sector*

		1998	1999	2000	2001	2002	2003
Produktionsmedelsprisindex ¹	PM-index	104,6	104,5	108,6	114,9	117,2	119,8
Avräkningsprisindex ¹	A-index	92,5	91,3	90,0	94,7	92,2	95,2
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	99,4	102,0	102,5	107,7	111,4	112,7
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	93,1	94,9	95,4	97,8	100,6	101,5
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,6	102,5	103,0	105,6	108,7	109,7
Konsumentprisindex för ej jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms		96,6	97,2	96,4	99,7	103,4	102,9
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		94,5	95,9	95,9	98,6	101,9	102,2
Konsumentprisindex totalt, exkl jordbruks- reglerade livsmedel		101,6	102,0	102,9	105,4	107,6	109,8
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,9	101,3	102,4	104,8	107,1	109,2

1) Revidering av tidsseriens index 2002.

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas konsumtion och självförsörjelsegrad för vissa livsmedel samt uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar. Dessa möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

I **tabell 20.1** redovisas konsumtionen per person samt självförsörjningsgraden för vissa livsmedel år 2001. Det framgår att skillnaderna mellan länderna är stor. Finland, Irland, Sverige och Danmark har den högsta förbrukningen av konsumtionsmjölk och Grekland och Italien den lägsta. I fråga om grädde och smör har Grekland, Spanien och Portugal den lägsta konsumtionen. Grekland och Frankrike ligger högst vad avser ostkonsumtionen. Finland och Sverige har betydligt lägre total köttkonsumtion än övriga medlemsländer. Detta beror främst på en relativt sett mycket låg konsumtion av fjäderfäkött. Det framgår av tabellen att Sverige vad avser nötkött och kalvkött har en med EU-genomsnittet likvärdig konsumtion, 21 kg per person år 2001. I fråga om övriga köttprodukter har vi som regel en betydligt lägre konsumtion än inom EU. Exempelvis var konsumtion av griskött i Sverige 35 kg och av fjäderfäkött 14 kg 2001. Motsvarande genomsnittet för EU var 43 respektive 21 kg.

Flera länder är för alla eller de flesta av de redovisade livsmedlen mer än självförsörjande. Grekland och Storbritannien är dock inte för något av livsmedlen helt självförsörjande. Italien är endast självförsörjande för ett av livsmedlen. De högsta siffrorna för självförsörjningsgrad redovisas av Irland för nötkött (1 148 %), smör (863 %) och ost (586 %) samt av Danmark för griskött (523 %) och ost (273 %)

och av Nederländerna för griskött (248 %), ost (212 %) och fjäderfäkött (198 %) De lägsta siffrorna redovisas av Grekland för nötkött (25 %) och smör (30 %) samt av Belgien/Luxemburg för ost (35 %).

Priser och prisutveckling på livsmedel är en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.2** visas livsmedelsutgifterna andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 2001. Tabellen visar att sydeuropeiska länder som t.ex. Portugal, Grekland och Spanien har betydligt högre livsmedelandelar än övriga EU-länder. För Irland och Storbritannien var livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen lägst inom EU. För Sverige redovisas 8,7 % av den individuella privata konsumtionen bestå av livsmedelskonsumtion, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet, 10,4 %.

Sverige, Finland och Irland har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU räknat per invånare. Sverige har framför allt en låg konsumtion av kött och ”bröd och spannmålsprodukter” där genomsnittet för EU var närmare 30 % högre än i Sverige år 2001 (**tabell 20.3 och figur 20A**).

Prisnivåer

Livsmedelspriserna var år 2001 omkring 13 procent högre i Sverige än inom EU. Sverige hade genomgående högre priser än EU. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, 59 %. Även för

tobak var prisskillnaden stor, ca. 24 %. Av de nordiska länderna var det lägsta priset i Sverige och Finland (**tabell 20.4**).

Den allmänna prisnivån i Sverige var 2003 5 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större tidigare under 1990-talet, exempelvis 44 % år 1990 och 36 % 1996 (**tabell 20.5**).

Prisutveckling

Sedan 1996 har de svenska livsmedelspriserna liksom för EU stigit med 11,9 %. Inom EU har Grekland och Irland haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, 33 respektive 26 %. Av samtliga länder har Tyskland och Storbritannien haft den långsammaste prisutvecklingen på livsmedel med ca. 6 %.

Den allmänna prisutvecklingen har i Sverige varit ungefär som inom EU, 12,3 respektive 13,0 % (**tabell 20.6 och figur 20B**).

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den högsta basskattesatsen för moms inom EU, 25 %. Sverige kommer dock först på tredje plats när det gäller livsmedelsmoms. Här är den svenska skattesatsen 12 % som kan jämföras med Danmarks 25 % och Finlands 17 %. I Europaperspektiv är dock livsmedelsmomsen ändå hög i Sverige. Högst livsmedelsmoms i övrigt inom EU har Österrike, 10 %. För resterande länder varierar skattesatsen mellan 0 % (Storbritannien) och 8 % (Grekland).

Många länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 % (**tabell 20.7**).

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som

baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att medge jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Sverige deltog i det av OECD administrerade PPP-projektet under perioden 1985–1990. Uppgifter lämnades om medelpriser avseende de olika produktområden, som ingår i BNP. Redan vid denna tid administrerade EU:s statistiska kontor (Eurostat) motsvarande beräkningar för EU:s medlemsstater samt för vissa

andra länder. Sedan 1991 ingår Sverige i det av Eurostat administrerade projektarbetet.

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.1** redovisas konsumtionen i kg per person av vissa animalieprodukter. Statistiken baseras på varubalansberäkningar och är i princip ingen paritetstalsprodukt.

I **tabell 20.3** visas konsumtionsvolymen per invånare i olika länder varvid EU-15 satts till 100. Eftersom jämförelsen baseras på reala värden i internationella priser uttrycker indextalen skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelserna från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-15.

Prisnivåer

Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för ett lands dyrhet i förhållande till ett annat land. Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen och talar om hur många enheter av den valda

jämförelsevalutan som behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i respektive länder. Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.4** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-15:s i olika länder år 2001.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.4** visas i **tabell 20.5** hur skillnaderna i allmän prisnivå mellan olika länder inom OECD utvecklats sedan 1990. Redovisningen avser de år under 1990-talet för vilka OECD genomfört paritetstalsberäkningar.

Prisutveckling

Ett av Maastricht-fördragets s.k. konvergenskrav för medlemskap i den europeiska monetära unionen (EMU) är prisstabilitet. För att kunna avgöra om de olika EU-länderna uppfyller detta konvergenskrav krävs att konsumentprisutvecklingen kan jämföras mellan olika länder. Detta nödvändiggör en harmonisering av de olika ländernas konsumentprisindex.

Med 1996 som basår beräknas i detta syfte i Sverige, liksom i övriga länder, en ny index – Harmoniserad Index för Konsumentpriser (HIKP) – vars uppbyggnad bestäms i enlighet med indexens framtida användning som mått på inflationen uppfattad från ett centralbanksperspektiv. Nuvarande konsumentprisindex beräknas även fortsättningsvis och publiceras parallellt med den nya indexen.

I **tabell 20.6** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna samt Norge och Island.

Annan publicering

Uppgifterna i tabell 20.1 är hämtade ifrån EU:s Agricultural Statistical Yearbook.

Eurostat redovisade varje år partitetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i "Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998" Eurostat, 2000 Edition. Resultat för senare år har endast publicerats elektroniskt. Tabellerna 20.2–20.4 baseras därför på uppgifter hämtade från EUROSTATS databas CIRCA dokumenten daterade, december 2003.

Uppgifterna i tabell 20.4 kan även hämtas från SCB:s databaser som är tillgängligt kostnadsfritt på SCB:s webbplats www.scb.se under Priser och konsumtion.

Uppgifterna i tabell 20.5 har hämtats via personligt meddelande från OECD.

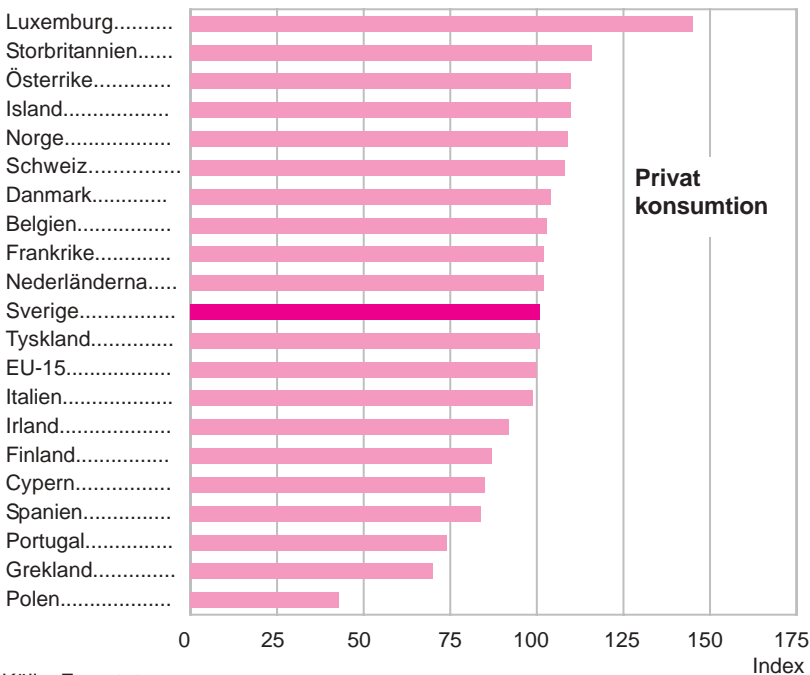
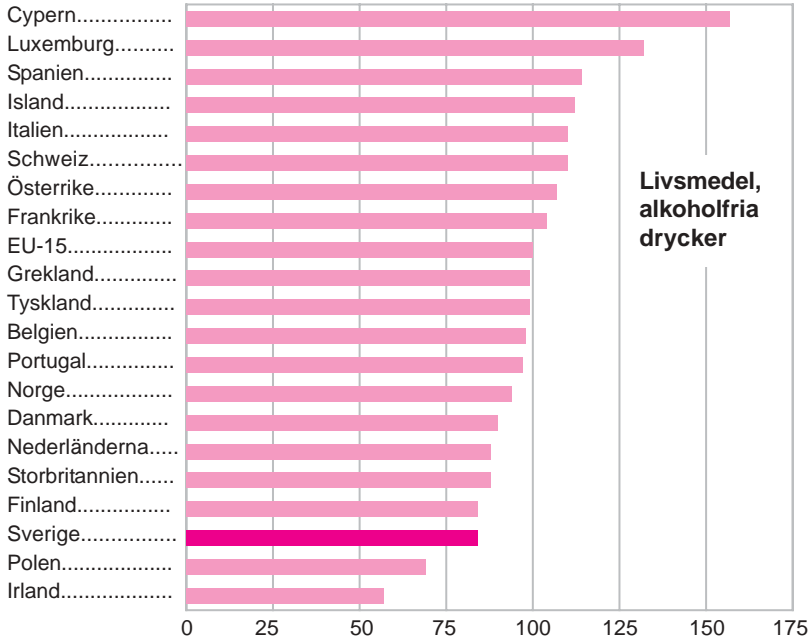
Uppgifterna i tabell 20.6 grundas på statistik publicerad av SCB i Statistiska meddelanden PR 15 SM 04 01 "Konsumentprisindex 1830–2003". Indextalen publiceras även av Eurostat.

Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.7) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i "VAT-rates applied in the member states of the community. Situation at 1st May 2003". Det påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna.

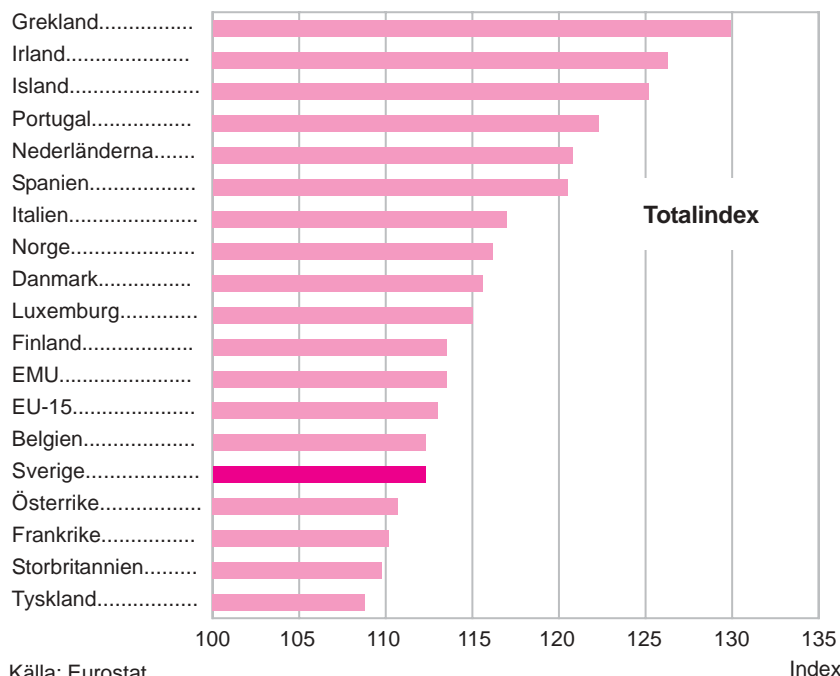
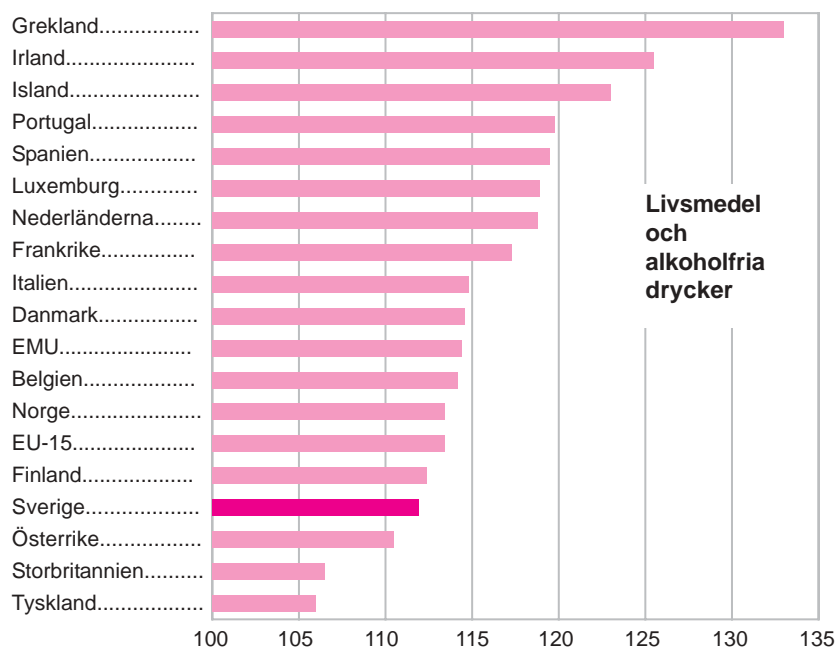
Figur 20A

Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2001 (EU-15=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

Källa: Eurostat.

Figur 20B**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2003 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland*

Källa: Eurostat.

Index

Tabell 20.1
Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 2001, kg per person respektive procent

Human consumption and self sufficiency for certain food products

Land	Konsumtionsmjölk	Grädde	Smör	Ost	Kött totalt	Därav			Ägg
						Nötkött inklusive kalvkött	Griskött	Fjäderfäkött	
<i>Konsumtion per person, kilo</i>									
Belgien-Luxemb.	90	8	5	16	94	20	46	18	15
Danmark	133	10	2	21	114	23	63	21	14
Tyskland	91	8	7	20	88	10	54	19	12
Grekland	65 ³	1 ³	1 ³	25 ³	91	19	32	20	12 ¹
Spanien	132 ²	2 ³	1 ²	8 ³	128 ²	16 ²	66 ²	27 ²	15
Frankrike	98	5	9	25	107	25	37	26	9 ¹
Irland	180	3	3	6	100 ²	17 ²	36 ²	30 ²	13
Italien	75 ²	2 ²	3 ²	20 ³	91	23	38	18	14
Nederländerna	122	3	7 ²	19	87	19	43	22	13
Österrike	95	7	5	17	98	18	56	18	10
Portugal	118	1	2	10	103	15	44	32	9
Finland	190 ²	7 ²	8 ²	17 ²	63	12	32	15	12
Sverige	145	11	5	17	73	21	35	14	11
Storbritannien	129	4	3	9	83	19	25	29	10 ¹
EU-15	97	20	43	21	..
<i>Självförsörjningsgrad, procent</i>									
Belgien-Luxemb.	132	123	106	35	180	143	220	154	..
Danmark	101	113	125	273	366	128	523	196	..
Tyskland	113	105	79	102	93	166	88	64	..
Grekland	65 ³	68 ³	30 ³	83 ³	53	25	40	79	..
Spanien	93 ²	94 ³	131 ²	80 ³	106 ²	100 ²	112 ²	94 ²	..
Frankrike	106	116	86	115	113	117	105	143	..
Irland	93	84	863	586	356 ²	1 148 ²	190 ²	108 ²	..
Italien	90 ²	92 ³	80 ²	89 ³	77	71	65	107	..
Nederländerna	86	118	153 ²	212	207	112	248	198	..
Österrike	110	97	92	91	109	152	102
Portugal	95	93	147	80	76	62	65	96	..
Finland	101 ²	100 ²	121 ²	104 ²	112	141	105
Sverige	98	100	117	85	88	79	90
Storbritannien	96	99	81	68	71	57	52	91	..
EU-15	107	103	111	109	..

1) Avser 2000.

2) Avser 1999.

3) Avser 1998.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2001, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Livs- medel och alkoholfria drycker	Bekläd- nadsar- tiklar och skor	Bostad, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	8,7	3,8	20,1	67,4	100	67,7
Belgien	9,9	4,2	17,8	68,1	100	68,3
Danmark	9,1	3,4	20,2	67,2	100	65,4
Finland	9,7	3,5	19,2	67,6	100	63,9
Frankrike	11,6	3,8	19,9	64,7	100	68,7
Grekland	15,6	10,4	15,4	58,6	100	74,0
Irland	6,5	5,5	17,7	70,3	100	56,1
Italien	12,2	8,0	16,5	63,3	100	71,7
Luxemburg	9,2	4,7	19,8	66,3	100	51,6
Nederländerna	8,7	4,8	16,7	69,8	100	62,0
Portugal	15,9	6,0	9,1	69,0	100	74,0
Spanien	14,2	5,9	12,9	66,9	100	68,4
Storbritannien	7,7	4,7	14,6	73,0	100	78,1
Tyskland	9,7	5,0	19,6	65,8	100	70,6
Österrike	10,2	5,4	16,3	68,0	100	68,8
EU-15	10,4	5,2	17,3	67,1	100	70,6
Cypern	22,3	9,3	8,9	59,5	100	78,5
Island	13,7	4,6	14,3	67,4	100	70,9
Norge	10,5	4,2	14,9	70,4	100	56,2
Polen	18,7	3,9	22,6	54,8	100	72,3
Schweiz	10,8	3,6	20,8	64,7	100	67,9

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3

Indextal¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2001 (EU-15=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

ICP-klassificering

	Privat konsumtion	Livsmedel, alkoholfria drycker	Livsmedel	Bröd, spannmålsprodukter	Kött	Fisk	Mjölk, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grönsaker, potatis	Andra livsmedel
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	103	98	95	107	104	89	77	75	89	93
Danmark	104	90	86	76	84	55	102	86	69	128
Finland	87	84	84	77	73	63	118	71	85	88
Frankrike	102	104	105	92	118	122	107	82	98	95
Grekland	70	99	103	52	111	72	104	156	165	77
Irland	92	57	55	65	68	27	39	44	56	49
Italien	99	110	111	123	111	125	99	188	114	73
Luxemburg	145	132	120	156	106	124	148	115	87	118
Nederländerna	102	88	88	88	65	53	89	61	95	152
Portugal	74	97	101	112	99	214	76	145	108	39
Spanien	84	114	116	84	134	227	96	155	130	53
Storbritannien	116	88	87	99	81	55	80	64	96	99
Sverige	101	84	84	73	72	95	107	72	89	85
Tyskland	101	99	98	110	89	51	117	56	78	146
Österrike	110	107	104	111	85	36	132	114	100	145
Cypern	85	157	153	160	203	99	131	205	181	66
Island	110	112	101	97	89	156	111	76	63	162
Norge	109	94	90	60	80	138	104	70	73	135
Polen	43	69	72	59	91	21	63	69	74	91
Schweiz	108	110	108	101	72	42	162	84	155	115

1) Indextalen återspeglar enbart volymskillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Alkohol-fria drycker	Alkohol-haltiga drycker ²	To-bak	Restauranger, caféer, hotell
EU-15	100	100	100	100
Belgien	133	136	88	58
Danmark	123	118	97	67
Finland	89	131	63	61
Frankrike	99	116	85	84
Grekland	56	40	169	126
Irland	78	101	106	162
Italien	93	48	102	107
Luxemburg	265	378	899	158
Nederländerna	92	89	98	72
Portugal	63	57	106	78
Spanien	91	58	136	179
Storbritannien	104	86	70	120
Sverige	87	92	65	51
Tyskland	112	165	107	65
Österrike	140	80	110	158
Cypern	195	120	131	143
Island	224	85	81	80
Norge	134	75	64	65
Polen	48	60	58	11
Schweiz	134	179	131	103

Tabell 20.4

Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2001 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-15=100)

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-15=100)

SNA-klassificering

	Privat kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	99	100	100	97	122	106	105	96	97
Danmark	126	130	134	124	129	110	127	136	140
Finland	119	113	131	108	99	103	112	113	115
Frankrike	102	108	107	116	108	109	121	108	103
Grekland	82	82	84	65	95	102	98	67	114
Irland	112	112	104	101	102	118	102	130	115
Italien	92	98	98	94	102	116	99	99	94
Luxemburg	100	105	106	109	112	104	118	118	99
Nederländerna	100	96	88	112	96	99	94	92	85
Portugal	72	84	87	73	90	93	97	68	116
Spanien	82	81	100	68	88	89	83	83	89
Storbritannien	110	106	89	100	106	112	106	119	117
Sverige	113	113	122	105	96	105	123	113	129
Tyskland	103	101	104	117	104	83	90	103	91
Österrike	99	102	101	112	116	94	114	98	104
Island	121	150	170	156	105	141	151	155	150
Norge	133	153	171	162	144	144	148	140	163

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive länder i reala värden förhåller sig till motsvarande värde för EU-15.

2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.4 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ²	To- bak	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
EU-15	100	100	100	100
Belgien	95	90	90	100
Danmark	145	139	136	105
Finland	120	190	125	114
Frankrike	89	89	103	99
Grekland	96	97	72	98
Irland	120	168	157	116
Italien	90	89	82	95
Luxemburg	88	89	68	96
Nederländerna	98	96	86	85
Portugal	100	100	62	78
Spanien	68	67	63	88
Storbritannien	126	161	209	133
Sverige	117	159	124	106
Tyskland	105	81	91	86
Österrike	90	90	94	90
Island	159	241	139	145
Norge	165	270	225	139

Tabell 20.5**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2002***Comparative price levels for total private consumption*

	1990 ¹	1993 ¹	1996 ¹	1997 ¹	1998 ¹	1999 ^{1,2}	2000 ¹	2001 ¹	2002 ^{1,3}
Australien	101	87	97	98	85	87	82	77	78
Belgien	109	102	110	103	105	102	91	89	89
Danmark	135	125	138	128	129	121	110	113	117
EU-15	107	98	105	101	102	98	89	89	89
Finland	159	111	130	120	121	117	105	106	110
Frankrike	115	109	118	107	107	103	92	91	89
Grekland	77	76	87	85	83	82	72	73	72
Irland	108	94	103	102	103	101	96	100	105
Island	134	120	117	120	125	121	117	108	117
Italien	106	87	96	93	93	89	81	82	85
Japan	138	171	161	153	144	161	170	152	136
Kanada	103	92	84	87	84	83	87	86	82
Korea	68	72	81	76	57	66	72	67	67
Luxemburg	105	103	111	104	105	96	87	89	89
Mexico	53	68	48	56	60	64	72	80	76
Nederländerna	103	100	107	100	102	99	89	90	91
Norge	142	124	131	132	128	123	115	119	130
Nya Zeeland	86	74	92	94	79	77	68	66	69
Polen	25	38	49	48	51	47	48	54	51
Portugal	66	69	76	72	73	70	63	64	66
Schweiz	136	132	150	134	136	134	122	127	129
Slovakien	–	34	40	41	42	38	38	39	38
Spanien	98	85	90	84	85	80	73	73	73
Storbritannien	98	88	90	101	107	105	101	99	96
Sverige	144	119	136	128	126	118	109	101	105
Tjeckien	27	34	43	41	45	43	40	44	47
Turkiet	60	57	47	48	52	51	52	42	44
Tyskland	109	108	115	107	108	102	91	92	93
Ungern	–	43	44	45	45	44	42	45	49
USA	92	92	90	96	98	98	102	106	101
Österrike	108	106	114	105	106	98	88	89	91
OECD	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Hela serien har reviderats.

2) Avser "Actual consumption, benchmark year 1999".

3) Preliminära uppgifter.

Källa: OECD.

Tabell 20.6**Harmoniserat index för konsumentpriser 2002 och 2003 (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Sverige	111,2	111,9	115,8	117,6	114,5	117,6	109,7	112,3
Belgien	112,0	114,2	113,1	118,0	116,2	119,9	110,7	112,3
Danmark	113,0	114,6	110,6	109,3	116,7	119,4	113,4	115,6
Finland	111,7	112,4	111,8	113,0	117,1	120,5	112,0	113,5
Frankrike	114,7	117,3	123,5	134,3	114,4	117,3	108,3	110,7
Grekland	126,8	133,0	144,9	151,0	144,2	151,1	124,8	129,9
Irland	123,7	125,5	134,8	148,2	133,3	141,7	121,5	126,3
Italien	111,4	114,8	117,0	125,2	121,5	126,4	113,8	117,0
Luxemburg	116,6	118,9	121,2	128,1	115,9	119,6	112,1	115,0
Nederländerna	117,8	118,8	125,7	130,2	126,4	128,8	118,3	120,8
Portugal	117,2	119,8	125,3	131,1	123,8	130,0	118,4	122,3
Spanien	114,8	119,5	138,5	143,1	126,6	132,1	116,8	120,5
Storbritannien	105,3	106,5	128,5	130,9	123,6	127,5	108,3	109,8
Tyskland	106,1	106,0	112,3	118,9	113,6	112,1	107,9	108,8
Österrike	108,8	110,5	112,7	116,1	113,4	116,5	108,8	110,2
EU-15	111,2	113,2	121,4	127,5	120,5	123,8	110,9	113,0
EMU-12	112,1	114,4	119,3	126,6	119,5	122,7	111,2	113,5
Island	126,5	123,0	138,2	150,3	133,7	137,6	123,5	125,2
Norge	109,5	113,4	134,8	136,3	123,5	127,1	113,9	116,2
EU-15 samt Island och Norge	111,2	113,4	121,5	127,5	120,5	123,9	110,9	113,0

Källa: Eurostat.

Tabell 20.7**Mervärdesskattesatser inom EU den 30 oktober 2003, procent***VAT rates in EU-countries at 30 October 2003, per cent*

	Sverige ¹	Belgien	Danmark	Finland	Frankrike	Grekland	Irland	Italien
Livsmedel	12 25	6 12 21	25	17	5,5 19,6	8	0 4,3 13,5	4 10
Drycker								
– Spritdrycker	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Vin	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Öl	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Mineralvatten	12	21	25	17	5,5	8	21	20
– Läskedrycker	12	21	25	17	5,5	8	21	20
– Fruktjuice	12	21	25	17	5,5	8	21	20
Restaurang	25	21	25	22	19,6	8 18	13,5	10
Basskattesats ²	25	21	25	22	19,6	18	21	20

1) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12,0 %.

2) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

Källa: EU-kommissionen.

Tabell 20.7 (forts.)

	Luxemburg	Nederländerna	Portugal	Spanien	Storbritannien	Tyskland	Österrike
Livsmedel	3	6	5 12 19	4 7	0 17,5	7 16	10
Drycker							
– Spritdrycker	15	19	19	16	17,5	16	20
– Vin	12	19	12	16	17,5	16	20/12
– Öl	15	19	19	16	17,5	16	20
– Mineralvatten	3	6	12	7	17,5	16	20
– Läskedrycker	3	6	5	7	17,5	16	20
– Fruktjuice	3	6	5	7	17,5	16	20
Restaurang	3	6	12	7	17,5	16	10 20
Basskattesats ²	15	19	19	16	17,5	16	20

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbrukregistret (LBR) innehåller uppgifter om landets jordbruksföretag. LBR infördes 1968 och uppgifterna avser förhållandet i juni varje år.

Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU fick registret i stort sett bara rollen som underlag för statistik på jordbruksområdet.

Lantbruksregistrets användningsområden

Lantbruksregistret har använts för statistiska ändamål, vissa begränsade administrativa ändamål samt som urvalsram för bl.a. skördeuppskattningarna och de lantbruksekonomiska undersökningarna.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder inom jordbruksområdet, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Utöver den officiella statistik som publicerats har från registret framställts särskild regional statistik åt länsstyrelsernas lantbruksenheter (eller motsvarande).

Företag i registret

I LBR registreras fr.o.m. 2000 företag inom jordbruk, husdjursskötsel och trädgårdsodling. Tidigare ingick även vissa företag med enbart skogsmark. Uppgiftsplikt till LBR förelåg fram till 31 mars 2001 enligt lagen om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område SFS 1992:888, förordningen SFS 1992:1032 och SCB:s årliga föreskrifter.

Företagen i LBR kan indelas i följande grupper:

- företag med mer än 2 hektar åkermark.
- företag med högst 2 hektar åkermark men

med stora djurbesättningar med nötkreatur, får, svin eller höns.

c) företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Uppgiftsinsamling

Uppgifter insamlades under åren fram t.o.m. 1999 via postenkäter från samtliga företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Även trädgårdsföretagen har normalt ingått i uppgiftsinsamlingen. De insamlade uppgifterna skall avse förhållandena en viss dag i juni respektive år. Vissa år, senast 2003, genomförs separata trädgårdsundersökningar. För åren 1996–1998 insamlades uppgifter på totalbasis enbart avseende företagare, fastigheter och areal ägoslag medan uppgifter om grödor, husdjur m.m. insamlades från ett urval av företag.

Blanketter sändes fram t.o.m. 1999 ut varje år i slutet av maj till alla kända uppgiftsskyldiga. Av dem som berörts av uppgiftsinsamlingen har under ett normalår bortfallet understigit 3 %.

I LBR har fram t.o.m. 1999 ingått dels fasta uppgifter, dels tillfälliga, som enbart insamlats vissa år.

De uppgifter som insamlats varje år avser:

- företagarens namn och adress, personnummer och telefonnummer,
- fastigheter som ingår i företaget och deras areal av åkermark och skogsmark. Uppgift om ägare till arrenderad åkermark respektive arrendator till utarrenderad åkermark,
- åkerarealens användning samt arealen av olika ägoslag i varje församling,
- orsakerna till förändringar i åkerarealen,
- antal husdjur av olika slag.

Bland övriga uppgifter som till följd av EU-krav har insamlats vissa år kan nämnas upp-

gifter om maskiner och sysselsatta på företaget samt hästar.

Fr.o.m. år 2000 insamlas uppgifter till LBR enligt en metod som utnyttjar informationen i de administrativa stödregister som Jordbruksverket ansvarar för. Dessa register är i första hand de som ingår i stödregistersystemet (IAKS) samt det centrala nötkreatursregistret (CDB). Utöver detta insamlas information till LBR genom kompletterande enkäter.

I samband med övergången till nytt system insamlades år 2000 uppgifter till LBR från samtliga jordbruksföretag i landet. Åren 2001 och 2002 har uppgifter om arealanvändning insamlats för de jordbruksföretag som sökt om arealstöd och uppgifter om djur av olika slag via postenkäter till ett urval av jordbruksföretag. För övriga jordbruksföretag har inga nya uppgifter insamlats. För år 2003 då EU kräver att undersökningar ska genomföras sker uppgiftsinsamling från samtliga jordbruksföretag i landet avseende grödor och husdjur medan uppgifter om sysselsättning, bevattning m.m. inhämtas från ett urval. IAKS och CDB har utnyttjats för insamling av grödor resp. nötkreatur.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de

naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

18 Produktionsområden

61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

01 Skåne-Hallands slättbygd

19 F.d. Kristianstads län, slättbygden

22 F.d. Malmöhus län, slättbygden

23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

02 Sydsvenska mellanbygden

10 Kalmar län, Kalmarslätten

16 Blekinge län, slättbygden

18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden

21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden

03 Öland och Gotland

13 Kalmar län, Öland

14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

04 Östgötaslätten

05 Östergötlands län, Östgötaslätten

05 Vänerslätten, del av

- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden
- 4 *Svealands slättbygder (Ss)*
 05 Vänerslätten, del av
 35 Värmlands län, slättbygden
 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
 06 Mälar- och Hjälmabygden
 01 Stockholms län
 02 Uppsala län
 03 Södermanlands län
 40 Örebro län, slättbygden
 43 Västmanlands län, slättbygden
- 2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**
- 5 *Götalands skogsbygder (Gsk)*
 07 Sydsvenska höglandet
 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 08 Jönköpings län
 09 Kronobergs län
 12 Kalmar län, skogsbygden
 15 Blekinge län, skogsbygden
 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 24 Hallands län, skogsbygden
 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
 08 Östsvenska dalbygden
 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 11 Kalmar län, norra kustlandet
 09 Västsvenska dalbygden
 25 Hallands län, norra Halland
 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygdena
- 6 *Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)*
 10 Södra Bergslagen
 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 39 Örebro län, södra skogsbygden
 11 Västsvenska Dalsjöområdet
 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
 12 Norra Bergslagen
 37 Värmlands län, Bergslagen
 41 Örebro län, Bergslagen
 42 Västmanlands län, Bergslagen
 44 Dalarns län, Bergslagen
 13 Östra Dalarna-Gästrikland
 45 Dalarnas län, östra Dalarna
 48 Gävleborgs län, Gästrikland
- 3 Norra Sverige**
- 7 *Nedre Norrland (Nn)*
 14 Kustlandet i nedre Norrland
 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 51 Västernorrlands län, kustlandet
 16 Nordsvenska mellanbygden
 38 Värmlands län, norra Värmland
 46 Dalarnas län, mellanbygden
 50 Gävleborgs län, inlandet
 52 Västernorrlands län, inlandet
 55 Jämtlands län, mellanbygden
 17 Jämtländska siluområdet
 54 Jämtlands län, siluområdet
- 8 *Övre Norrland (Nö)*
 15 Kustlandet i övre Norrland
 57 Västerbottens län, kustlandet
 59 Norrbottens län, kustlandet
 18 Fjäll- och moränbygden
 47 Dalarnas län, fjällbygden
 56 Jämtlands län, fjällbygden
 58 Västerbottens län, inlandet
 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av hela riket, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabell-del. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

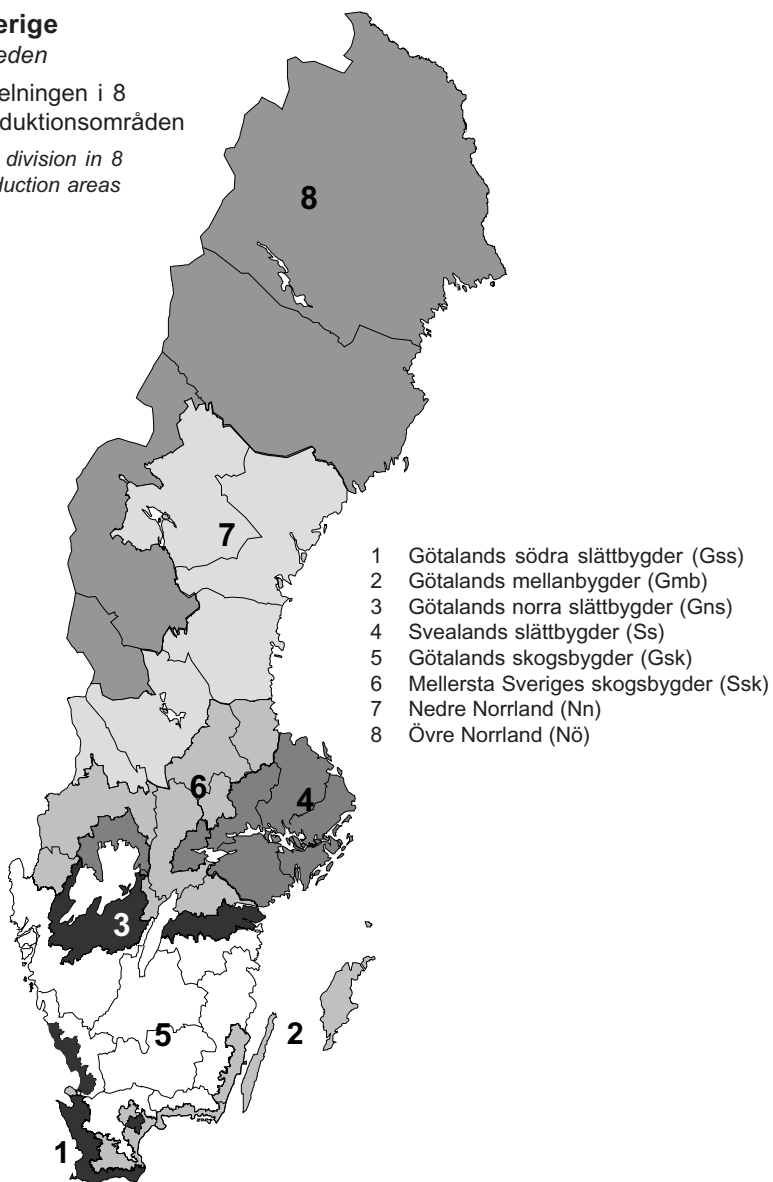
Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområdenThe division in 8
production areas

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

I detta avsnitt redovisas olika kvalitetsaspekter på denna årsbok enligt SCB:s ”Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik”, MIS 2001:1. Redovisningen har begränsats till den jordbruksstatistik som utnyttjats för framställningen i boken. När det gäller annan statistik lämnas som regel vissa uppgifter om kvalitet i anslutning till respektive kapitel.

I det följande ges också en översikt över jordbruksstatistikens organisation.

Innehåll

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att presentera en lättillgänglig sammanfattning av befintlig statistik inom jordbruks- och livsmedelsområdet.

Huvuddelen av tabellerna sammanfattar statistik som tas fram av SCB och Jordbruksverket. Ett flertal andra källor bidrar också med underlag till boken. Uppgifter till de internationella avsnitten hämtas från Eurostat och FAO.

För engelskspråkiga läsare finns en sammanfattning i början av boken, engelska tabellrubriker samt i slutet av boken en ordlista.

Text och tabeller

Boken består av omkring 200 sammanställningar i tabeller och diagram. Av dessa härrör ett 70-tal från undersökningar i anslutning till Lantbruksregistret och Skördeundersökningarna.

I anslutning till tabellerna i boken finns förklarande text. Texten innehåller information om undersökningarnas uppläggning där information som påverkar statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tiden betonas. Vidare lyfter texten som regel fram viktiga resultat i tabellerna och förklarar termer och uttryck som är nödvändiga att förstå för att kunna tolka tabellerna.

Boken framställs i PageMaker. Underlag levereras som regel i Excel eller Word.

Källhänvisningar

Under varje tabell och diagram finns en källhänvisning. I anslutning till varje avsnitt finns också rubriken Annan publicering där källan till det material som finns i tabellerna anges.

Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas bl.a. efter olika storleksgrupper för areal åkermark samt efter olika regionala indelningar, lägst länsnivå.

Tid

I tabellrubrikerna finns information om vilket år som uppgifterna i tabellen avser. De flesta tabellerna avser år 2003 eller produktionsåret 2002/03. Där så är möjligt redovisas även statistik för tidigare år.

Punktlighet

Publiceringstidpunkten är enligt SCB:s och Jordbruksverkets publiceringsplan och för 2004 års publikation ligger publiceringstidpunkten i juni.

Framställningstid

Framställningstiden för Jordbruksstatistisk årsbok 2004 har varit ungefär sex månader.

Frekvens

Boken ges ut årligen.

Jämförbarhet över tiden

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar jämförbarheten över tiden. För en grundligare genomgång hänvisas till angivna källor.

Statistikens tillförlitlighet

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar statistikens tillförlitlighet. För en mera grundlig genomgång hänvisas till angivna källor. I de källor som utgör officiell statistik på jordbruks-

området, finns kvalitetsdeklarationer enligt SCB:s *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik*, vilka kan hämtas på Jordbruksverkets och SCB:s webbplatser i anslutning till publicering av statistiken (se nedan).

De tabeller som hämtas från Eurostat bygger på uppgifter som samlats in i EU:s medlemsländer och vidarebefordrats till Eurostat. Uppgifterna från FAO bygger förutom på insamlade uppgifter också på FAO:s egna uppskattningar.

Tillgänglighet

Spridningsformer

Förutom i denna årsbok publiceras all officiell jordbruksstatistik i Statistiska meddelanden på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik & fakta samt på SCB:s webbplats www.scb.se. En del av denna statistik publiceras också i statistiska databaser på SCB:s webbplats. Även Jordbruksstatistisk årsbok publiceras på Jordbruksverkets och SCB:s webbplatser. Jordbruksstatistik som inte ingår i den officiella statistiken återfinns bl.a. på Jordbruksverkets webbplats.

Dokumentation

Vad gäller dokumentation av de undersökningar som ingår i Jordbruksstatistisk årsbok 2004 hänvisas till angivna källor.

Primärmaterial

Flertalet av de uppgifter som återfinns i boken finns publicerade i andra källor. Vad gäller möjligheterna att utnyttja primärmaterial för särskilda bearbetningar hänvisas till angivna källor.

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om jordbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Daniel Persson, Gunnar Larsson, Bodil Mortensson, Lars Persson, Rolf Selander och Gunnel Wahlstedt vid SCB:s avdelning för miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Jordbruksstatistikens organisation

Statistikansvaret

Under det senaste decenniet har ett antal utredningar genomförts rörande den statliga statistiken. Detta ledde 1994 till att ett nytt system för den statliga statistiken infördes och begreppet *Sveriges officiella statistik (SOS)* fick en vidare innebörd. Syftet med den nya organisationen av den statliga statistiken var bland annat att öka effektiviteten i systemet genom att användarna gavs större inflytande.

I det nya statistiksystemet har ansvaret inklusive finansieringen för den officiella statistiken decentraliserats. Ansvaret för ungefär hälften av den officiella statistik, som SCB vid organisationsförändringen hade ansvar för, fördelades på 24 myndigheter. Den statistik, som SCB har kvar statistikansvaret för, är i huvudsak sådan statistik som är efterfrågad av ett stort antal användare och inte entydigt kan hänföras till en enskild sektor. Exempel på sådan statistik är befolkningsstatistik och ekonomisk statistik, såsom konsumentprisindex.

SCB har vid sidan av nämnda statistikansvar getts ett övergripande ansvar för systemet Sveriges officiella statistik (SOS). SCB har för detta ändamål tilldelats ett förvaltningsanslag, som ska finansiera samordning och bevakning av SOS, information och statistikservice, nationell statistiksamarordning, internationellt statistiksamarbete, grundläggande metodutveckling samt ansvar för centrala databaser

Statistikansvarig myndighet för den jordbruksstatistik som ingår under statistikområdet Jord- och skogsbruk, fiske enligt Förordning om den officiella statistiken (SFS 2001:100) är fr.o.m. 1999 Jordbruksverket. Tidigare var Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) ansvarig myndighet för huvuddelen av denna statistik medan Jordbruksverket hade ansvar för en mindre del. På skogsbruksområdet delar Skogsstyrelsen och Sveriges lantbruksuniversitet på statistikansvaret.

EU-medlemskapet

Under en lång följd av år har Sverige aktivt tagit del i det internationella samarbetet på det statistiska området i bl.a. ECE, OECD och det Nordiska statistiksamarbetet. I början av 1990-talet flyttades tyngdpunkten i de svenska insatserna till det statistiska samarbetet med den Europeiska unionen (EU).

När Sverige fr.o.m. 1995 blev medlem av EU, kunde de flesta av EU:s statistikkrav uppfyllas. EU-krav påverkar i hög grad utvecklingsarbetet inom den svenska statistiken. Femårsplanerna för utvecklingen av EU-statistiken fyller här en viktig roll, liksom det växande antalet EU-förordningar och standarder inom statistikområdet. Jordbruk och utrikeshandel är exempel på områden där EU-medlemskapet lett till omläggningar i den svenska statistiken.

Några jordbruks- och livsmedelsstatistiska publikationer

All officiell jordbruksstatistik publiceras i Statistiska meddelanden (SM) i serie JO på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik & fakta och på SCB:s webbplats www.scb.se.

På Jordbruksverkets webbplats publiceras också statistikrapporter m.m. som inte ingår i den officiella statistiken. På denna webbplats finns också länkar till annan jordbruksstatistik.

I publikationen "När mat kommer på tal, Tabeller om livsmedel" presenterades fram t.o.m. år 2000 statistik för livsmedelsområdet med uppgifter om primärproduktion fram till slutlig konsumtion. Delar av denna statistik har fr.o.m. 2001 infogats i Jordbruksstatistisk årsbok.

Viss basstatistik på jordbruksområdet publiceras i Sveriges statistiska databaser som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. Den baseras på den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification). Den nuvarande standarden – SNI 92 – har tillämpats sedan början av 1990-talet då den ersatte den tidigare standarden SNI 69.

En reviderad version av SNI, SNI 2002, har fastställts och införs i statistik avseende referensåret 2003.

De fyra första nivåerna i SNI 92 är identiska med EU:s näringsgrensstandard NACE, Rev.1. För specifikt svenska behov har gjorts en utbyggnad med en femte nivå.

SNI 92 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån anges av bokstäver, som i avdelning C och D även har en underav-

delning utan att bilda en separat nivå. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två siffror med efterföljande punkt. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra. En näringsgren kan entydigt identifieras utan angivande av avdelning/underavdelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 92 (Avdelning/Underavdelning/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera "livsmedelssektorn".

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn "livsmedel", t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

"Livsmedelsbranscher" enligt SNI 92

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk
01.111	Spannmålsodling m.m.
01.112	Vallodling
01.113	Potatisodling
01.114	Socketbetsodling
01.115	Odling av jordbruksväxter, blandat
01.117	Odling av växter, blandat, mest jordbruksväxter
01.119	Övrig odling av jordbruksväxter
01.121	Odling av köksväxter på friland
01.123	Odling av köksväxter i växthus
01.125	Odling av köks-, prydnads- och plantskoleväxter, blandat
01.127	Odling av växter, blandat, mest köks-, prydnads- och plantskoleväxter
01.129	Svampodling m.m.

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.131	Frukt- och bärodling
01.137	Odling av växter, blandat, mest frukt och bär
01.139	Odling av kryddväxter m.m., bärplockning (vilda bär till försäljning)
01.211	Mjölproduktion
01.212	Nötköttsproduktion
01.213	Produktion av mjölk och nötkött, blandat
01.217	Husdjursskötsel, blandat, mest nötkreatur
01.221	Fåruppfödning
01.222	Getuppfödning
01.223	Uppfödning av får och getter, blandat
01.227	Husdjursskötsel, blandat, mest får och getter
01.231	Smågrisuppfödning
01.232	Slaktsvinsuppfödning
01.233	Uppfödning av smågrisar och slaktsvin, blandat
01.237	Husdjursuppfödning, blandat, mest svin
01.241	Äggproduktion
01.242	Slaktkycklingsuppfödning
01.243	Fjäderfäskötsel, blandat
01.247	Husdjursuppfödning, blandat, mest fjäderfä
01.249	Övrig fjäderfäskötsel (gäss, kalkoner, ankor)
01.251	Renskötsel
01.253	Bi-, mask- och annan smådjursuppfödning
01.300	Blandat jordbruk (växtodling i kombination med djurskötsel)
01.410	Service till växtodling
01.420	Service till djurskötsel utom veterinärverksamhet
01.500	Jakt och viltvård samt service i anslutning härtill
01.900	Småbruk
B	Fiske
05.011	Trålfiske i saltvatten
05.012	Övrigt saltvattenfiske
05.013	Sötvattenfiske
05.021	Matfiskodling
05.022	Sättfiskodling
05.023	Kräftdjursodling
05.024	Blötdjursodling
DA	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning
15.111	Kreatursslakt
15.112	Styckning av kött
15.120	Fjäderfäslakt, beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
15.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
15.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk och fiskprodukter

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
15.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
15.320	Juice- och safttillverkning
15.330	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
15.410	Utvinning av råa vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.420	Framställning av raffinerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.430	Matfettstillverkning
15.511	Osttillverkning
15.512	Annan mejerivarutillverkning (utom ost)
15.520	Glasstillverkning
15.611	Mjöttillverkning (ej potatismjöl)
15.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra beredningar av kvarnprodukter
15.620	Stärkelsestillverkning
15.810	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk (ej pastaprodukter)
15.821	Knäckebrödstillverkning
15.822	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
15.830	Sockertillverkning
15.841	Tillverkning av sockerkonfektyrer (även tuggummi, kanderade frukter m.m.)
15.842	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
15.850	Tillverkning av pastaprodukter
15.860	Tillverkning av te och kaffe
15.870	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
15.880	Framställning av homogeniserade livsmedelspreparat inkl. dietmat
15.890	Framställning av andra livsmedel
15.910	Framställning av destillerade alkoholhaltiga drycker
15.920	Framställning av råsprit ur jässta råvaror
15.930	Framställning av vin
15.940	Framställning av cider och andra fruktviner
15.950	Framställning av andra icke-destillerade jässta drycker
15.960	Framställning av öl
15.970	Framställning av malt
15.980	Framställning av mineralvatten och läskedrycker
G	Agentur- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m.
51.110	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textiltillverkningsfabrikat
51.170	Agenturhandel med livsmedel, drycker och tobak
51.210	Partihandel med spannmål, utsäde och djurfoder
51.230	Partihandel med levande djur
51.310	Partihandel med frukt och grönsaker
51.320	Partihandel med kött och köttvaror
51.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
51.340	Partihandel med alkoholhaltiga och andra drycker

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
51.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
51.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
51.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
51.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
52.111	Varuhus och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
52.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
52.210	Butikshandel med frukt och grönsaker
52.220	Butikshandel med kött och charkuterier
52.230	Butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
52.241	Butikshandel med bröd och konditorivaror
52.242	Butikshandel med konfektyrer
52.250	Butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
52.271	Butikshandel med hälsokost
52.279	Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel
52.621	Torg- och marknadshandel med livsmedel
52.632	Ambulerande och tillfällig handel med livsmedel
H	Hotell- och restaurangverksamhet
55.111	Hotellverksamhet med restaurang utom konferensanläggningar (även motell och liknande)
55.300	Restaurangverksamhet
55.400	Barverksamhet
55.510	Drift av personalmatsalar
55.521	Catering för transportsektorn
55.522	Centralköksverksamhet för sjukhus
55.523	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
55.529	Övrig catering (t.ex. för privathushåll och fester)

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
DA 15.710	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning Framställning av beredda fodermedel
DG 24.150 24.200	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter Industri för gödselmedel och kväveprodukter Industri för bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
DH 25.220	Tillverkning av gummi- och plastvaror Plastförpackningsindustri
DI 26.131 26.132	Tillverkning av icke metalliska mineraliska produkter Tillverkning av buteljer och glasförpackningar Tillverkning av hushålls- och prydnadsglas
DK 29.310 29.320	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning Tillverkning av traktorer Tillverkning av andra jord- och skogsbruksmaskiner
G 51.660	Agenturhandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m. Partihandel med maskiner och verktyg för jordbruket, inkl. traktorer
I 60.100 60.240 61.102 61.200 62.100 62.200 63.110 63.120 63.400	Transport, magasinering och kommunikation Järnvägstransport Vägtransport av gods Annan havs- och kustsjöfart än färjetrafik Sjöfart på inre vattenvägar Reguljär lufttransport Icke reguljär lufttransport Godshantering Varulagring och magasinering Annan transportförmedling (speditörsverksamhet, skeppsmäkleri m.m.)

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev.3 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har

KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsiffernivå.

KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.5. Varugrupperingen ansluter till Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00 Levande djur	01	
01 Kött o köttvaror		
Nöt- o. kalvkött	02.01	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, färskt el. kylt
	02.02	Kött av nötkreatur eller andra oxdjur, fryst
	02.06.10-29	Ätbara slaktbiprodukter av nötkreatur eller andra oxdjur, färskt, kylt el. fryst
	02.10.20	Kött och ätbara slaktbiprodukter, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött eller slaktbiprodukter
Griskött	02.03	Kött av svin, färskt, kylt el. fryst
	02.06.30-49	Ätbara slaktbiprodukter av svin, färskt, kylt el. fryst
	02.10.11-19	Kött och ätbara slaktbiprodukter av svin, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött eller slaktbiprodukter
Får-, lamm- o. getkött	02.04	Kött av får eller get, färskt, kylt el. fryst

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Fjäderfäkött	02.07	Kött och ätbara slaktbiprodukter av fjäderfä, färskt, kylt el. fryst
Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst, åsna, mula el. mulåsna, färskt, kylt el. fryst
	02.06.80-90	Ätbara slaktbiprodukter av andra djur än nöt o. svin
	02.08	Annat kött (kanin, hare, ren, grodlår, val m.m.) och ätbara slaktbiprodukter, färskt, kylt el. fryst
	02.10.90-99	Kött (val, häst, får, get, ren m.m.) och ätbara slaktbiprodukter, saltat, i saltlake, torkat el. rökt; ätbart mjöl av kött och slaktbiprodukter
	03.07.60	Sniglar, andra än havssniglar
Beredningar av kött	16.01	Korv o. liknande produkter av kött, slaktbiprodukter el. blod; beredningar av dessa produkter
	16.02.20-90	Kött, slaktbiprodukter och blod, beredda eller konserverade på annat sätt
	16.03	Extrakter o. safter av kött, fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur
02 Mejeriprodukter o. ägg		
Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	04.01	Mjölk o. grädde, inte koncentrerade och inte försatta med socker eller annat sötningsmedel
	04.02	Mjölk o. grädde, koncentrerade och försatta med socker eller annat sötningsmedel
	04.03	Filmjölk, gräddfyl, yoghurt, kefir, kärnmjölk m.m.
	04.04	Vassle
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	Smör och andra fetter och oljor framställda av mjölk; bredbara smörfettsprodukter
Glassvaror	21.05	Glassvaror, även innehållande kakao
Ost o. ostmassa	04.06	Ost och ostmassa
Ägg o. äggalbuminer	04.07	Fågelägg med skal, färska, konserverade eller kokta
	04.08	Fågelägg utan skal samt äggula, färska, torkade, ångkokta eller kokta i vatten, gjutna, frysta eller på annat sätt konserverade, även försatta med socker eller annat sötningsmedel
	35.02.11-19	Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur m.m.		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01	Levande fisk
	03.02	Fisk, ej filéer, färsk el. kylad
	03.03	Fisk, ej filéer, fryst
	03.04	Fiskfiléer o. annat fiskkött (även hackat el. malet), färska, kylada el. frysta
	03.05	Fisk, torkad, saltad, i saltlake; rökt (även varmrökt) fisk; mjöl och pelletar av fisk

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	03.06	Kräftdjur, även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; kräftdjur med skal, ångkokta el. kokta i vatten, även kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; mjöl och pelletar av kräftdjur, lämpliga som livsmedel
	03.07.10-59, 03.07.91-99	Blötdjur, (ej sniglar andra än havssniglar), även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur och blötdjur, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade, el. i saltlake; mjöl och pelletar av andra ryggradslösa vattendjur än kräftdjur, lämpliga som livsmedel
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04	Fisk, beredd el. konserverad; kaviar och kaviarersättning som framställts av fiskrom
	16.05	Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur beredda el. konserverade
04 Spannmål och varor därav		
Spannmål (exkl. ris)	10.01	Vete samt blandsäd av vete och råg
	10.02	Råg
	10.03	Korn
	10.04	Havre
	10.05	Majs
	10.07	Sorghum
	10.08	Bovete, hirs, kanariefrö; annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01	Finmalet mjöl av vete el. av blandsäd av vete och råg
	11.02	Finmalet mjöl av spannmål, annat än av vete eller av blandsäd av vete och råg
	11.03	Krossgryn, grovt mjöl (inbegripet fingryn), o. pelletar av spannmål
	11.04	Spannmål, bearbetad på annat sätt (t.ex. skalad, valsad, bearbetad till flingor el. pärlgryn, klippt el. gröpad), med undantag av ris; groddar av spannmål, hela, valsade, bearbetade till flingor el. malda
	11.07	Malt, även rostat
Ris	10.06	Ris
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	Bröd, kakor, kex och andra bakverk, även innehållande kakao; nattvardsbröd, tomma oblatkapslar av sådana slag som är lämpliga för farmaceutiskt bruk, sigilloblater och liknande produkter
Okokt pasta	19.02.11-19	Okokta pastaprodukter, inte fyllda eller på annat sätt beredda
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.20	Mixer o. degar för beredning av bakverk

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	19.04	Livsmedelsberedn. erhållna genom svällning el. rostning av spannmål el. spannmålsprodukter (t.ex. majsflingor); spannmål, annan än majs, i form av korn el. flingor el. andra bearbetade korn (med undantag av mjöl och krossgryn), förkokt el. på annat sätt beredd, inte nämnd el. inbegripen någon annanstans
05 Frukt o. grönsaker		
Färska o. kylda grönsaker	07.01	Potatis, färsk el. kyld
	07.02	Tomater, färska el. kylda
	07.03	Kepalök (vanlig lök), scharlottenlök, vitlök, purjolök och lök av andra <i>Allium</i> -arter, färska el. kylda
	07.04	Kål, färsk el. kyld
	07.05	Trädgårdssallat (<i>Lactuca sativa</i>) och cikoriasallat (<i>Cichorium</i> spp.), färska el. kylda
	07.06	Morötter, rovor, rödbetor, haverröt (salsifi), rot-selleri, rädisor o. liknande rotfrukter, färska el. kylda
	07.07	Gurkor, färska el. kylda
	07.08	Baljfrukter o. baljväxtfrön, färska el. kylda
	07.09	Andra grönsaker, färska el. kylda
Frysta grönsaker	07.10	Grönsaker (även ångkokta el. kokta i vatten), frysta
Torkade grönsaker	07.12	Torkade grönsaker, hela, i bitar, skivade, krossade el. pulveriserade, men inte vidare beredda
	07.13	Torkade baljväxtfrön, även skalade el. sönderdelade
Övriga frukt o. grönsaker, tillfälligt konserverade, färska, kylda, frysta el. torkade	07.11	Grönsaker tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltlake, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd
	07.14	Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater (sötpotatis) och liknande rötter, stam. eller rotknölar färska, kylda, frysta el. torkade hela el. i bitar, pelletar
	12.10	Humle, färsk el. torkad, även mald, pulveriserad el. i form av pelletar; lupulin
	12.12.10	Johannesbröd, inbegripet johannesbrödfrön
	12.12.91-99	Sockerbetor, sockerrör m.m.
Beredda potatisprodukter	11.05	Mjöl, pulver, flingor, korn och pelletar av potatis
	19.03	Tapioka och tapiokaersättningar, framställda av stärkelse, i form av flingor, gryn o.d.

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övriga beredningar av grönsaker	20.04.10	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, frysta
	20.05.20	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, inte frysta
	11.06	Mjöl o. pulver av torkade baljväxtfrön av sago el. av rötter, stam- el. rotknölar
	20.01.10	Gurkor beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9020-9085	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, exkl. gurkor och kepalök, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9093	Kepalök (vanlig lök) beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.02	Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra
	20.03	Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra
	20.04.90	Andra grönsaker samt blandningar av grönsaker (ej potatis), beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, frysta
	20.05.40-90	Andra grönsaker samt blandningar av grönsaker (ej potatis), beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, inte frysta
Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	08.01	Kokos-, para- o. cashewnötter, färska el. torkade, även skalade
	08.02	Andra nötter, färska el. torkade, även skalade
	08.03	Bananer, inbegripet mjölbananer, färska el. torkade
	08.04	Dadlar, fikon, ananas, avokado, guava, mango o. mangostan, färska el. torkade
	08.05	Citrusfrukter, färska el. torkade
	08.06	Vindruvor, färska el. torkade
	08.07	Meloner (inbegripet vattenmelon) o. papayafrukt, färska
	08.08	Äpplen, päron o. kvittenfrukter, färska
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor (inbegripet nektariner), plummon o. slånbar, färska
	08.10	Annan frukt o. andra bär, färska
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämplig för direkt konsumtion i detta tillstånd
	08.13	Frukt o. bär, torkade (ej 0801-0806), blandningar av nötter el. av torkad frukt el. torkade bär

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner, färska, frysta, torkade el. tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrlighetsvatten el. andra konserverande lösningar
	12.12.30	Aprikos-, persiko- (inbegripet nektarin) o. plommonkärnor
Fryst frukt o. bär	08.11	Frukt, bär o. nötter, även ångkokta el. kokta i vatten, frysta, med el. utan tillsats av socker eller annat sötningsmedel
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, frukt- och bärgeléer, marmelader, mos och pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med eller utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel, andra än homogeniserade beredningar
	20.09	Frukt- o. bärsaft (inbegripet druvmust), samt grönsakssaft, ojäst och utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Mango chutney
	20.01.9091	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Tropiska frukter o. tropiska nötter
	20.01.9096	Grönsaker, frukt, bär, nötter och andra växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Andra
	20.08	Frukt, bär, nötter, o. andra växtdelar, på annat sätt beredda el. konserverade, med el. utan tillsats av socker, annat sötningsmedel el. alkohol, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socker, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socker från sockerrör el. sockerbetor samt kemiskt ren sackaros, i fast form
	17.02	Annat socker, inbegripet kemiskt ren laktos, maltos, glukos o. fruktos, i fast form; sirap o. andra sockerlösningar utan tillsats av aromämnen el. färgämnen; konstgjord honung, även blandad med naturlig honung; sockerkulör
	17.03	Melass erhållen vid utvinning el. raffinering av socker
Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer (inbegripet vit choklad), inte innehållande kakao

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	20.06	Grönsaker, frukt, bär, nötter, fruktskal o. andra växtdelar, konserverade med socker (avrunna, glaserade el. kanderade)
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersättningar	09.01	Kaffe, även rostat el. befriat från koffein; skal o. hinnor av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden
	21.01.11-12	Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe samt beredningar på basis av dessa extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av kaffe
	21.01.30	Rostad cikoriarot o. andra rostade kaffesurrogat samt extrakter, essenser o. koncentrat av dessa produkter
Choklad- o. kakaoberedn.	18.06	Choklad o. andra livsmedelsberedningar innehållande kakao
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te, även aromatiserat
	09.03	Matte
	09.04	Peppar av släktet <i>Piper</i> ; frukter av släktena <i>Capsicum</i> o. <i>Pimenta</i> , torkade, krossade el. malda
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor, nejlikstjälkar o. modernejlikor
	09.08	Muskot, muskotblomma o. kardemumma
	09.09	Anis, stjärnanis, fänkål, koriander, spiskummin, kummin o. enbär
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan, lagerblad, curry o. andra kryddor
	18.01	Kakaoböner, hela el. krossade, även rostade
	18.02	Kakaoskal o. annat kakaofall
	18.03	Kakaomassa, även avfettad
	18.04	Kakaosmör (fett el. olja)
	18.05	Kakaopulver utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
	21.01.20	Extrakter, essenser o. koncentrat av te el. matte samt beredningar på basis av sådana extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av te el. matte
08 Djurfoder		
	12.13	Halm, agnar o. skal av spannmål, oberedda, även hackade, malda, pressade el. i form av pelletter
	12.14	Kålrötter, foderbetor o. andra foderrotfrukter, hö, lusern (alfalfa), klöver, esparsett, foderkål, lupiner, vicker o. liknande djurfoder, även i form av pelletter

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	23.01	Mjöl o. pelletar av kött el. slaktbiprodukter el. fisk, kräftdjur, blötdjur el. andra ryggradslösa vattendjur, olämpliga som livsmedel; grevar
	23.02	Kli, fodermjöl o. andra återstoder, även i form av pelletar, erhållna vid siktning, malning el. annan bearbetning av spannmål el. baljväxter
	23.03	Återstoder från stärkelseframställning o. liknande återstoder, betmassa, bagass o. annat avfall från sockerframställning, drav, drank o. annat avfall från bryggerier el. brännerier, även i form av pelletar
	23.04	Oljekakor o. andra återstoder från utvinning av sojabönolja, även malda el. i form av pelletar
	23.05	Oljekakor o. andra återstoder från utvinning av jordnötsolja, även malda el. i form av pelletar
	23.06	Oljekakor o. andra fasta återstoder från utvinning av veg. fetter el. oljor, andra än de som omfattas av 23.04 o. 23.05, även malda el. i form av pelletar
	23.07	Vindruv, rå vinsten
	23.08	Vegetabiliska ämnen o. vegetabiliskt avfall samt vegetabiliska återstoder och biprodukter av sådana slag som används vid utfodring av djur, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans, även i form av pelletar
	23.09	Beredningar av sådana slag som används vid utfodring av djur
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser samt beredningar för tillredning av såser; blandningar för smaksättningsändamål; senapspulver o. beredd senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för tillredning av soppor o. buljonger
Margarin o. annat matfett	15.17	Margarin; ätbara blandningar o. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kapitel, andra än ätbara fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Beredningar avsedda för barn, i detaljhandelsförpackningar
	19.01.90	Beredningar av andra slag (inkl. maltextrakt m.m.)
	19.02.20-40	Fyllda pastaprodukter; även kokta el. på annat sätt beredda samt andra pastaprodukter än 19.02.11-19; inkl. couscous

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övriga livsmedel	04.10	Ätbara produkter av animaliskt ursprung, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
	16.02.10	Kött, slaktbiprodukter o. blod, beredda el. konserverade på annat sätt; homogeniserade beredningar
	20.05.10	Andra grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättiksyra, inte frysta, andra än produkter enligt nr 20.06; homogeniserade grönsaker
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgelée, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel; homogeniserade beredningar
	21.02	Jäst (aktiv el. inaktiv); andra encelliga mikroorganismer, döda (med undantag av vacciner enligt nr 30.02); beredda bakpulver
	21.04.20	Homogeniserade sammansatta livsmedelsberedningar
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner
	21.06.9010	Ostfonduer
	21.06.9030-9098	Andra livsmedelsberedningar
	22.09	Ättika
11 Drycker		
	Starksprit	
	21.06.9020	Sammansatta alkoholhaltiga beredningar, inte baserade på luktämnen, av sådana slag som används för framställning av drycker
	22.08	Odenaturerad etylalkohol med alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; sprit, likör o. andra spritdrycker
Vin	22.04	Vin av färska druvor, inbegripet vin som tillsats alkohol; druvmust, annan än sådan enligt nr 20.09
	22.05	Vermouth o. annat vin av färska druvor, smaksatt med växter el. aromatiska ämnen
Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
	22.06	Andra jästa drycker, t.ex. äppelvin (cider), päronvin o. mjöd; blandningar av jästa drycker samt blandningar av jästa drycker o. alkoholfria drycker, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
Drycker utan alkohol	22.01.10	Mineralvatten o. kolsyrat vatten
	22.02	Vatten, inbegripet mineralvatten o. kolsyrat vatten, med tillsats av socker el. sötningsmedel el. av aromämne, samt andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- o. bärsaft samt grönsakssaft enligt nr 20.09

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
12 Tobak o. tobaksvaror	24	Tobak samt varor tillverkade av tobaksersättning
22 Oljefrön o. oljehaltiga nötter		
	12.01	Sojabönor, även sönderdelade
	12.02	Jordnötter, även skalade el. sönderdelade men inte rostade el. på annat sätt tillagade
	12.03	Kopra
	12.04	Linfrön, även sönderdelade
	12.05	Raps- o. rybsfrön, även sönderdelade
	12.06	Solrosfrön, även sönderdelade
	12.07	Andra oljeväxtfrön o. oljehaltiga frukter, även sönderdelade
	12.08	Mjöl av oljeväxtfrön el. oljehaltiga frukter, med undantag av mjöl av senapsfrön
4 Oljor o. fetter		
	02.09	Svinfett, inte innehållande magert kött och fjäderfäfett, inte utsmälta eller på annat sätt extraherade, färska, kylda, frysta, saltade, i saltlake, torkade el. rökta
	15.01	Ister, annat svinfett o fjäderfäfett, annat än sådant enligt nr 02.09 o. 15.03
	15.02	Fetter av nötkreatur, andra oxdjur, får el. getter, andra än sådana enligt 15.03
	15.03	Solstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda
	15.04	Fetter o. oljor av fisk el. havsdäggdjur samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.05	Ullfett o. fettartade ämnen erhållna ur ullfett (inbegripet lanolin)
	15.06	Andra animaliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.07	Sojabönlja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.08	Jordnötsolja och fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.09	Olivolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.10	Andra oljor erhållna enbart ur oliver samt fraktioner av sådana oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade, inbegripet blandningar av dessa oljor eller fraktioner med oljor el. fraktioner enligt nr 15.09
	15.11	Palmolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.12	Solrosolja, safflorolja o. bomullsfröolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.13	Kokosolja, palmkärnolja o. babassuolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.14	Raps-, rybs- o. senapolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.15	Andra icke flyktiga vegetabiliska fetter o. oljor (inbegripet jojobaolja) samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.16	Animaliska och vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt el. delvis hydraterats, omförestrats (även internt) el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade
	15.18	Animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, kokta, oxiderade, dehydratiserade, faktiserade, blåsta, polymeriserade genom upphettning i vakuum el. i inert gas el. på annat sätt kemiskt modifierade, med undantag av produkter enligt nr 15.16; oätliga blandningar el. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter o. el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kapitel, inte nämnda el. inbegripna någon annanstans
	15.21	Vegetabiliska vaxer (andra än triglycerider), bivax, andra insektsvaxer samt spermaceti (valrav), även raffinerade el. färgade
	15.22	Degras; återstoder från bearbetning av fetter, feta oljor el. andra fettartade ämnen el. av animaliska el. vegetabiliska vaxer
	38.23.11-19	Tekniska enbasiska fettsyror exkl. tekniska fettalkoholer; sura oljor från raffinering

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
1 Styckat kött och köttvaror	
1a Styckat griskött	02.03.12,19,22,29, 02.10.11,12,19
1b Styckat kött av nöt, får, lamm	02.01.2090,30
1c Kött av fjäderfä, färskt o fryst	02.02.2090,30, 02.04.22,23,42,43,50, 02.10.20
1d Övrigt kött inkl. vilt	02.07
1e Beredningar av kött	02.08.10,90, 02.10.90
	16.01, 16.02
2 Ost och ostmassa	04.06
3 Andra mejerivaror och fett	
3a Yoghurt	04.03.10
3b Glassvaror	21.05
3c Fast margarin	15.17.10
3d Flytande margarin och matfett	15.17.90
3e Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	15.16.20
4 Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	
4a Rökt fisk	03.05.41,42,49
4b Sill o. strömming beredd o. konserverad	16.04.12
4c Övrig fisk och skaldjur; beredd o. konserverad	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05
5 Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	
5a Knäckebröd	19.05.10
5b Skorpor	19.05.40
5c Övriga bakverk och bröd	19.05.20,30,90
5d Pasta	19.02
5e Övrig beredningar av spannmål och mjöl	19.01, 19.03, 19.04.10,2091,2095,2099,90
6 Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	
6a Frysta grönsaker	07.10
6b Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	07.01, 07.02, 07.03, 07.04, 07.05, 07.06, 07.07, 07.08, 07.09, 07.11, 07.12, 07.13, 07.14
6c Blåbär	08.10.4030,5000, 08.11.9050
6d Annan frukt och bär	08.08, 08.09.20,40, 08.10.1005,1010,1020,1030,1080, 1090,20,30,4010,4050,4090, 08.11.10,20,9011,9019,9031,9039,9075,9080, 9085,9095

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
7 Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	
7a Saft	20.09
7b Sylt och marmelad	20.07
7c Beredda potatisprodukter	20.04.10 20.05.20
7d Andra beredningar av grönsaker	20.01.10, 20, 9010, 9020, 9030, 9040, 9050, 9060, 9065, 9070, 9075, 9085 20.02, 20.03, 20.04.90, 20.05.10, 30, 40, 51, 59, 60, 70, 80, 90
7e Andra beredningar av frukt, bär m.m.	20.01.9091, 9096, 20.06, 20.08, 19.04.2010
8 Sockerkonfektyr, choklad m.m.	
8a Sockerkonfektyr	17.04
8b Choklad m.m.	18.06
9 Diverse livsmedel	
9a Rostat kaffe	09.01.21, 22
9b Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.1011, 1019, 1092, 1098, 1111, 1119, 1292, 1298
9c Såser och beredningar av grönsaker	21.03
9d Soppor och buljonger	21.04
9e Övrigt (bl.a. smörblandningar)	21.01.20, 30 21.02, 21.06 (exkl. 21.06.9020), 04.05.2010, 2030 33.02.1021, 1029
10 Drycker	
10a Vodka	22.08.6011, 6019, 6091, 6099, 9031, 9035
10b Övriga drycker med alkohol	21.06.9020, 22.03, 22.04, 22.05, 22.06, 22.07, 22.08.10, 20, 30, 40, 50, 7010, 7090, 9011, 9019, 9033, 9038, 9041, 9048, 9052, 9057, 9058, 9065, 9069, 9071, 9073, 9074, 9078, 9079, 9091, 9099, 33.02.1010
10c Drycker utan alkohol	22.01.10, 22.02
10d Ättika	22.09

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A

Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Nonalcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Ammoniak	Ammonia
Andel	Proportion; share
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work
Arbetskraft	Labour force
Arbetskraftsundersökningen	The labour force survey
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsställe	Establishment
Arbetstagare	Employee
Arbetstid	Working hours
Arbetsstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area-based support
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Breeding pig
Avgångna	Departed
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avrinningsområden	Drainage areas

Avräknad	Discounted
Avräkningsprisindex	Producer price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of dispatch
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built up
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Belopp	Amount
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besädd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Pasture
Betmassa	Beetpulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Non-response
Bostad	Dwelling
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Dwelling house
Branschindelning	Division in branches
Brukare	Holder; farmer
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Bruttoton	Gross tonnage

Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berry-bush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; ca	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of
Delad	Separated
Delbranscher	Subbranches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diskmedel	Dishwashing detergent
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual
Eget	Own

Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi, ekonomisk	Economy, economic
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensiling
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Fakultet	Faculty
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Out doors cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses

Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Frukträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Fårkött	Mutton
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Employer; holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förpröva	Pre test
Församling	Parish
Första	First
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance sheet of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram

Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gåva	Gift, bequest
Gödkalv	Fattened calf
Gödssel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plain district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plain districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Handelsgödssel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden
Hela världen	Whole of the world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjordjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Hortonom	Horticulturist
Husdjur	Livestock
Husdjursskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållssvinn	Household waste
Huvudsaklig händelse	Main incident
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hygienartiklar	Sanitary articles
Hälften av	Half the
Hälsovädlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högst	At most

Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumn-sown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststråsäd	Autumn-sown cereals
Höstsådd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringsstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in
Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksaktiviteter	Agricultural activities
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitik	Agricultural policy

Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Compareability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättningar	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kedjeindex	Chain index
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality; commune
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex	Consumer price index
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Korttidsindex	Short term index
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish Kronor (SEK)
Krukväxter	Pot-plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter

Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses
Kurstimmar	Teaching-hours
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kvinna(or)	Woman(men)
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kärmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Köttras	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Laktationer	Lactation
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbrukets företagsregister	Register of enterprises in agriculture and forestry
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee

Långtidsindex	Long term index
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onions
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Maskinlegor	Machine hiring
Material	Material
Matfett	Edible fats
Matkorg	Food basket
Matlök	Onions
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpande familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdesskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Milliard, one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljö kvalitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement

Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjök	Milk
Mjölkvastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölko	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjolkproducenter	Milk producers
Mjolkproduktion	Milk production
Mjolkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdeskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horse-power at crank-shaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Nedsatt fruktsamhet	Reduced fertility
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
NOLA	Environmental support
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle
Nötkreatur	Cattle
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed
Oljevaxter	Oil seed; oil seed crops
Oljeväxtfön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease

Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain
Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Expressed as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index
Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication

Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer industry
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rovdjursrivna	Torned by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saltvattenfiske	Sea fishing
Saluvärde	Seleable value; market value
Sambo	Cohabiting man or woman
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Sektorprodukt	Sector product
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea

Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplantor	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuld	Debt; liability
Skummjök	Skim milk
Skyddsgödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slam	Sludge
Slumpmässigt urval	Random sample
Slättervall	Grass on arable land for hay or silage
Slätteräng	Meadow
Slätköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Smallsized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Specialkurser	Special courses
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Government; state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security

Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsestillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Stödåtgärder	Support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Total
Superfosfat	Superphosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svaveldioxid	Sulphur dioxide
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessment units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production
Tillväxt	Growth

Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	(Metric) ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdssodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskin	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödning förlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaseerade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utländ	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment

Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Grass land on arable land for hay or silage
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårraps	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växtnäringsämne	Plant nutrient

Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
Å	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Form
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut)
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar.

A

Administrativa områden bil 2
 Am- och dikobidrag, se Nötkreatur
 Animaliska produkter
 export 249–252, 253–266
 import 249–252, 253–266
 konsumtion per person 267, 293, 272–274, 299
 priser 148, 162–164
 produktion 233–234, 238, 240–243
 Anläggningar
 antal cisterner för dieselojor m.m. JÅ 2000 50
 antal företag JÅ 1996 58
 för bevattning JÅ 1996 60
 för utfodring JÅ 1996 59
 för utgödsling JÅ 1996 59
 systemtäckdikning JÅ 1997 56
 Anläggningsstöd, se Stödåtgärder
 Annan mark
 areal 43, 46
 definitioner 43
 Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 Arbetsbehov 30, 31, 40
 Arbetskraft
 antal arbetstimmar i jordbruk 109, 115
 arbetsskador JÅ 2000 37–38
 avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. 109–110, 111–115
 olycksfall JÅ 2000 37–38
 sysselsatta i jordbruk. 110, 113–115
 sysselsatta i skogsbruk JÅ 2000 32
 sysselsatta med trädgårdsodling JÅ 1997 32
 sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 åldersfördelning 109, 112
 Arbets skador JÅ 2000 37
 Arbetstimmar, se Arbetskraft
 Arbetsvolym, se Arbetskraft
 Areal
 annan mark 43, 46
 arrenderad 29, 36
 betesmark 42–43, 46, 190, 195
 bevattnad JÅ 1996 60
 ekologisk 167–168, 178–179, 182
 fördelning efter företagarekategorier JÅ 2000 21, 24
 företag efter storleksgrupper 29, 35
 internationella uppgifter 221, 222–223

kemiskt ogräsbekämpad 185–186, 193, 204–206
 markarkterad JÅ 1997 44
 odlade grödor 41–42, 44–45, 48–55
 skog JÅ 2000 13, 19
 åkermark 29, 36, 46–48
 ägd 29, 36
 Arealbidrag JÅ 2000 161–162
 Arealersättning, se Stödåtgärder
 Arrendepriiser 145, 164–165
 Arrenderade företag 29, 36
 Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 Avelssvin, se Svin
 Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 Avräkningsprisindex 148, 286–287, 152, 162, 292

B

Baggar, se Får och lamm
 Baljväxter
 antal företag 34, 41, 50
 hektarskörd 57, 65
 odlad areal 41, 44, 48, 50
 priser 163
 totalskörd 58, 65
 utsäde, certifierat 117, 122
 Befolkning
 folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort JÅ 1997 29
 förvärvsarbetande inom jordbruk m.m. 110, 111
 jordbrukarnas åldersfördelning 109, 112
 Bekämpningsmedel 117–118, 185–186, 123, 193, 203–206
 Bensin, se Drivmedel
 Besädd areal
 potatis, slåttervall, spannmål JÅ 1998 89
 Besättningsstorlek
 får 81–82, 90, 96–97
 höns 81–83, 90, 104–105
 mjölkkor 81–82, 90, 92, 94
 nötkreatur 90
 svin 81–82, 90, 99–102
 Betat utsäde JÅ 2000 53–54
 Bete, se Betesmark och Betesvall
 Betesmark
 areal 183, 190, 195
 definition 42 JÅ 2000 41
 Betesvall
 antal företag 34, 52

odlad areal 42, 52–53
 Betodling, se Sockerbetor
 Bevattnad areal JÅ 1996 60
 Bevattningsanläggningar
 antal företag JÅ 1996 60
 Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61
 Bidrag, se Stödåtgärder
 Biodling
 antal bisamhällen 106
 antal medlemmar i Sveriges Biodlares
 Riksförbund 83, 106
 honung 83, 106
 vax JÅ 1996 153
 Biologiska mångfald och kulturmiljövården 129–
 131, 134, 137–139
 Blandsäd
 antal företag JÅ 2000 69
 ekologisk odling 168, 178, 180
 hektarskörd 63
 odlad areal 41, 49
 totalskörd 58, 64
 utsäde, certifierat 117, 122
 Blommor, se Trädgårdsodling
 Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska
 undersökningen
 Broiler, se Slaktkycklingar
 Brukningsenhet(er), se Företag
 Bruna bönor
 antal företag 50
 odlad areal 50
 stöd 131, 134
 Bruttonationalprodukt
 jordbruk 143, 153
 privat konsumtion 300
 Brödsäd
 odlad areal JÅ 1999 67
 Bufflar JÅ 2000 193
 Byggnadsverksamhet
 djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 djurstallar, ny- och tillbyggda JÅ 1997 52
 förprövade djurstallar 117, 121
 lagerbyggnader och maskinhus, ny- och
 tillbyggda JÅ 1996 57
 lagerlokaler, ny- och tillbyggda
 JÅ 1996 57
 medelyta i nybyggda djurstallar
 JÅ 1996 54
 nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55
 Byggnadsvärde, se Fastighetstaxering
 Bänkgård
 antal företag 73, 75–76, 79–80
 skörd 73, 79
 yta 73, 75–76, 79–80
 Bär, se Trädgårdsodling
 Bärgad skörd (per hektar) 57–58, 63, 65–68

C
 Certifierat utsäde 117, 122
 Chinchilla

antal JÅ 2000 138
 antal uppfödare JÅ 2000 138
 Cisterner, antal JÅ 2000 50
 Cisternvolym JÅ 2000 50

D

Dagsverken, se Arbetskraft
 Demeterförbundet 167
 Dieselolja, se Drivmedel
 Direktstöd, se Stödåtgärder
 Djurbidrag, se Stödåtgärder
 Djurförsäkring JÅ 1997 188
 Djurplatser
 antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 Djursjukdomar JÅ 2000 114, 132
 Djurstallar, se Byggnadsverksamhet
 Driftsinriktning 30, 33, 38–40
 Drivmedel
 cisterner JÅ 2000 50
 förbrukning JÅ 1997 71–72
 priser 144, 163
 Dödsfall, se Olycksfall JÅ 2000 37–38

E

EAA
 ekonomisk kalkyl för jordbruket 143–144,
 154–155
 Ekologisk djurhållning 168, 176–177
 Ekologisk odling
 hektarskörd 168, 180–181
 odlad areal 167–168, 178–179, 182
 totalskörd 168–169, 180–181
 Ekologisk produktion 167–169, 170–182
 Ekologisk produktionsform 131, 134, 137–139
 Ekonomibyggnadsvärde, se Fastighetstaxering
 Eldningsolja, se Drivmedel
 Elever JÅ 2000 175
 Energitillförsel JÅ 1997 158
 Ensilageväxter (och grönfoder) areal 43, 48, 51
 Ersättningsbelopp JÅ 1997 187
 Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187
 Ersättningsområden, se Skördeområden
 Europeiska unionen
 förädlingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202
 husdjurskötsel 208, 216–218
 jordbruksareal 207, 211–214
 jordbruksföretag antal 207, 212
 livsmedelskonsumtion 293, 297, 300–302
 livsmedelspriser 293–294, 298, 303–306
 mervärdesskatt 294, 307
 skogsmark JÅ 2000 182
 statistiksystem 208
 stöd till jordbruket 127–133, 134–142
 sysselsättning 207, 210
 totalskördar 207–208, 213–215
 trädgårdsodling 207–208, 215
 växtodling 207–208, 213–214
 EU-stöd, se Stödåtgärder

- Export
levande djur 250, 254–260, 265–266
livsmedel 249–250, 253–259, 261–262, 265–266
- Extensifieringsbidrag, se Stödätgärder
- Extensiv vall JÅ 2003 135
- F**
- Fabrikspotatis, se Potatis
- Faktorpris JÅ 2000 144, 151
- Fastighetspriser 145, 152, 165–166
- Fastighetstaxering
antal enheter med bostad JÅ 2000 47
antal enheter med ekonomibyggnader JÅ 2000 47
basvärde medelväde 149, 166
basvärde totalt JÅ 2000 45
byggnadsvärden JÅ 2000 44–45
- Fetthalt i mjölk 234, 242
- Fjäderfä, se även Höns
priser 163
produktion 233, 238, 241
- Flerårig vallodling 134
- Fläsk
priser 163
produktion 233, 228–229, 238, 241, 246
- Foderblandningar
produktion 118, 124–125
- Fodermedel
produktion 118, 124–125
- Fodersäd
odlad areal JÅ 1999 69
- Foderarter, se Ärtor
- Folkmängd, se Befolkning
- Fosfor 118, 124, 190–191, 197–199, 201
- Fotogen JÅ 1997 71
- Friland
antal företag 73, 75–78
areal 73, 75–78
ekologisk odling 169, 182
skörd 73, 77
- Frukt, se Trädgårdsodling
- Frövall 53
- Fånggrödor 131, 134
- Får och lamm
antal 81–82, 87–90, 95–96
antal företag 81–82, 97
besättningsstorlek 82, 90, 96–97
färkontroll JÅ 2000 119–120
priser 163
rasfördelning JÅ 2000 119–120
slakt 233, 228–229, 241, 246
- Föl, se Hästar
- Förbrukning (inköp) av
bekämpningsmedel 117, 185–186
driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72
handelsgodselmedel 118, 183–184, 190, 197–198, 200
kraftfoder 118, 124–125
livsmedel 268, 280
maskiner och redskap 118, 120
växtnäringsämnen 118, 124
växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel
- Föreningsrörelse
lantbrukarnas avräkningsvärden med producenter JÅ 2000 178
medlemmar JÅ 2000 177–178
organisation JÅ 2000 178
- Företag
antal arrenderade 29, 36
antal ägda 29, 36
besättningsstorlek djur 81–83, 90, 92, 94, 96–97, 99–102, 104–105
brukningsform 29, 36
definition 31
företagarekategori JÅ 2000 20
husdjur av olika slag 29, 37
intäkter och kostnader 143–148, 156–159
odling av olika grödor 29, 41–42, 44–45, 34, 49–55
storleksgrupper skogsmarkareal JÅ 2000 13, 22
storleksgrupper åkerareal 29, 35
trädgårdsodling 73–74, 75–80
- Företagare
definition 31
- Företagsregister, se Lantbrukets företagsregister
- Förmalning JÅ 2000 139
- Förmögenheter i jordbruket
netto JÅ 1996 184
totala JÅ 1996 184
- Försäkring
hagelskada JÅ 1997 187
husdjur JÅ 1997 188
skördeskada JÅ 1997 187
- Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188
- Försörjningsbalans
brödsäd JÅ 2000 139
fodersäd JÅ 2000 140
kött och fläsk JÅ 2000 141
potatis JÅ 2000 140
spannmål JÅ 1996 157
- Förvärsarbetande, se Arbetskraft
- Förädlingsvärde 143, 153
- G**
- Galtar, se Svin
- Garage JÅ 1996 57
- Getter
antal 82, 89, 95, 217, 226–227
antal företag 90
produktion 228–229, 246
- Grisar, se Svin
- Grädde
produktion 234, 243
- Grödor, se respektive gröda
- Grönfoder- och ensilageväxter

areal 41–42, 49, 52
 Grönsaker, se Trädgårdsodling
 Gödselbehållare JÅ 1996 59
 Gödselmedel 118, 183–184, 190, 197–198, 200
 Gödselplatta JÅ 1996 59

H

Hagelskadeförsäkring JÅ 1997 187
 Handelsgödsel
 förbrukning 183–184, 197–198, 200
 försäljning 190
 internationella uppgifter JÅ 2000 196
 kostnad till baspris 151
 växtnäringsämnen 183–184, 201
 Handjursbidrag 128, 134–135
 Havre
 antal företag JÅ 2000 69
 ekologisk odling 168, 178, 180
 hektarskörd 57, 63
 normskörd 61, 70
 odlad areal 41, 44–45, 48–49
 priser 163
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 58, 62, 64
 utsäde, certifierat 117, 122
 växtperiodens längd JÅ 1997 101

Hektarskörd

efter potatisodlingens storlek
 JÅ 2000 87
 efter vallålder JÅ 1997 91
 oljevaxter inkl. lin 57, 66
 potatis, potatis för stärkelse 57, 68
 slättervall 58, 67
 sockerbetor 57, 68
 spannmål 57, 63
 ärter 57, 65

Helträda

areal 42, 44, 48, 55

Honung 83, 106**Husdjur**

antal 81–84, 85–92, 95–96, 98–100,
 103–104, 106–107, 226–227
 antal företag 81–84, 90, 93–94, 97,
 101–102, 105
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 produktion 233–234, 228–229, 238,
 240–243, 246
 slakt 233–234, 240–241

Husdjursförsäkring JÅ 1997 188**Hästar**

antal 83, 95, 226–227
 antal företag 90
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 köttproduktion JÅ 2000 141
 priser 144, 163

Hö, se Slättervall**Höns**

antal 81, 83, 87–90, 103–104, 226–227

antal företag 81, 83 90, 105
 besättningsstorlek 83, 90, 104

Höstraps, se Oljevaxter**Höstrybs, se Oljevaxter****Höstråg, se Råg****Höstsådd areal JÅ 2000 68, 72****Höstvete, se Vete****Hötork JÅ 1996 58****I****Import**

förädlade livsmedel 249,261–262
 jordbruksvaror och livsmedel 249, 254–259,
 263–264
 levande djur 249, 254–260, 263–264

Index

avräkningsprisindex 144, 285–287, 162,
 164, 292
 harmoniserat index för konsumentpriser
 294, 298, 306
 konsumentprisindex 144, 285–287, 162,
 288, 290–292
 livsmedelskonsumtion 293, 297, 300–302
 livsmedelspriser 285, 293, 288, 290–292,
 298, 303–306
 prisregleringsprisindex JÅ 2000
 155, 157
 producentprisindex 144, 285–287, 162, 292
 produktionsmedelsprisindex 144, 285–287,
 162, 292
 världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155

Införselavgifter JÅ 1995 197**Inkomst av näringsverksamhet 144, 161****Inkomster, utgifter m.m. 143–144, 154–161****Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket****Inkomststöd JÅ 2000 162****Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av****Inre rationalisering JÅ 1996 167, 174****Insektsmedel**

förbrukning 185–186, 193, 203–206

Inseminationer JÅ 2000 113**Internationella uppgifter se även Europeiska unionen**

animalieproduktion 221, 228–229

förvärvsarbete befolkning inom jordbruk 221, 230–231

handelsgödsel, förbrukning JÅ 2000 196

husdjur 221, 226–227

livsmedel 293–296, 297–307

maskiner och redskap JÅ 2000 195

mervärdesskatt 294, 307

totalskörd 221, 224–225

traktorer JÅ 2000 195

åkerarealens användning 221, 222–223

ågoslagsfördelning JÅ 2000 190

Intervention JÅ 2000 163**Intäkter i jordbruket**

per företag 144, 156–165

totala 143, 151, 153–155
 Intäkter i skogsbruket per företag 157
 Investeringsstöd 132, 140–141
 Invägd mjölk 233–234, 242–243

J

Jordbrukarhushållens inkomst 144, 160–161
 Jordbrukarnas taxerade inkomster 144, 161
 Jordbrukets sektorskalkyl, se EAA
 Jordbruksbefolkning, se Befolkning
 Jordbruksekonomi 143–150, 151–166
 Jordbruksekonomiska undersökningen 144, 146–147
 Jordbruksfastighet
 priser 145, 165–166
 taxeringsvärden 149
 ägarekategori JÅ 1997 46
 Jordbruksmaskiner 117, 120
 Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket
 Jordbrukspolitik 127
 Jordbruksräkning, se Lantbrukets företagsregister
 Jordbruksverket bil 3
 Jordbruksvärde JÅ 2000 44
 Jordförvärvslån JÅ 1996 190

K

Kadmium 185, 192
 Kalium 118, 183–184, 124, 190, 197–199
 Kalkningsmedel 185, 192
 Kalkoner
 antal 81, 83, 89, 103
 antal företag 90
 Kalvar
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 köttproduktion 233, 240
 priser 144, 163
 slakt 233, 240
 Kameler JÅ 2000 193
 Kemiskt bekämpade arealer 185–186, 193, 204–206
 Kompensationsbidrag 129, 134, 136
 Konsumentprisindex 144, 285–286, 162, 288, 290–292
 Konsumtion av livsmedel
 försäljningsvärde 268, 279
 konsumtionsutgifter 268, 280
 näringsinnehåll 267, 276
 per person 267–268, 293, 272–274, 297, 299, 301–302
 Konsumtionsmjölk
 priser 163, 289
 Kontrollmätningar JÅ 1997 223
 Kontrollverksamheter JÅ 2000 109–111, 119–120, 129–131
 Kor, se Nötkreatur
 Korn
 antal företag 44 JÅ 2000 69

ekologisk odling 168, 178, 180
 hektarskörd 57, 63
 normskörd 61, 70
 odlad areal 41, 44–45, 48–49
 priser 163
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 58, 62, 64
 utsäde, certifierat 117, 122
 växtperiodens längd JÅ 1997 101
 Korrigeringstal JÅ 1998 89, JÅ 1999 89
 Kostnader i jordbruket
 per företag 144, 146–147
 totala 143, 146, 153–155
 Kostnader i skogsbruket
 per företag 146–147, 156–159
 Kraffoder, se Fodermedel
 KRAV 167–169, 170–177
 Kultiverad betesmark
 definition 42
 Kvalitet bil 3
 Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur
 Kväve 118, 183–185, 187–188, 124, 190–191, 194, 197–199, 201
 Kycklingar, se Höns
 Köksväxter, se Trädgårdsodling
 Köpeskilling för fastigheter 145, 165, 166
 Köpeskillingkoefficient 145, 166
 Kött och köttvaror
 export 249–250, 255, 257, 259, 262, 265
 import 249, 255–256, 258, 261, 263
 konsumtion 267–268, 293, 272–276, 299
 produktion 233, 228–229, 238, 240–242, 246
 Köttboskapskontroll
 anslutning JÅ 2000 112
 kalvningsresultat JÅ 2000 111

L

Ladugårdar, se Byggnadsverksamhet
 Lamm, se Får
 Landareal JÅ 2000 190
 Lantbrukets föreningsrörelse JÅ 2000 177–178
 Lantbrukets företagsregister
 allmänt bil 2
 Lantbruksnämndernas verksamhet, se Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 Lantbruksräkning, se Lantbrukets företagsregister
 Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket
 Lantbruksutbildning JÅ 2000 175–176
 Lin
 antal företag 41, 51
 hektarskörd 57, 66
 odlad areal 41, 51
 totalskörd 58, 66
 utsäde 122
 Livsmedel
 arbetsställen 234, 244–245
 export och import 249–252, 253–266

försäljningsvärde 268, 277–278
 industriproduktion 234, 246
 internationella uppgifter 293–296, 297–307
 konsumtion per person 267–268, 293,
 272–274, 297, 299, 301–302
 konsumtionsutgifter 268, 280
 kvalitet 281–282, 283–284
 priser 285–287, 288–292
 stöd 133, 141
 sysselsättning 234, 244–245, 247–248

Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 fastighetsinnehav JÅ 2000 174
 kursverksamhet JÅ 2000 176

M

Majs 213, 222–225
 Markkarterad areal JÅ 1997 44

Maskiner
 fördelning efter företagets drifts-
 inriktning JÅ 1996 65
 inköp av maskiner och redskap 117, 120

Matpotatis, se Potatis

Medlemskap i ekonomiska föreningar
 JÅ 2000 177–178

Mejerier
 antal 233–234, 242

Mejerivaror
 priser 163
 produktion 234, 219, 242–243, 246

Melass, priser 163

Miljöstöd, se Stödåtgärder

Mink
 antal 84, 106
 antal uppfödare 84, 106

Mjök
 användning 234, 243
 avkastning per ko 228–229 JÅ 2000 110
 invägd mjök 234, 242–243
 konsumtion 267, 273, 299
 mjölkpulverproduktion 243
 pris 163
 produktion av mejerivaror 234, 242–243, 246
 proteinhalt 242

Mjökboskapskontroll
 antal kor och besättningar JÅ 2000 109
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 medelavkastning JÅ 2000 110
 utgångna kor JÅ 2000 111

Mjökkvot JÅ 2000 166

Mjökleverantörer 208, 233–234, 218, 242

Mjökproduktion
 antal företag 81–82, 90, 93, 242
 antal mejerier 233–234, 242
 antal mjökleverantörer 233–234, 242
 användning 234, 243
 invägd mjök 233–234, 242
 produktion 238, 243, 246

Mjökpulverproduktion 234, 243

Modersuggor, se Svin
 Mulåsnor och åsnor JÅ 2000 193

N

Nationalräkenskaper 143, 153
 Nationella stöd 129, 134, 136
 Naturligt jordbruksområde bil 2
 Nederbörd JÅ 1997 224
 Normskördar 61, 70–71
 Normskördevärde JÅ 1996 194
 Nybyggnadsverksamhet, se Byggnads-
 verksamhet

Nötkreatur
 antal 81–82, 85–86, 89, 91–92, 226–227
 antal företag 29, 37–38, 90, 93–94
 besättningsstorlek 90, 92
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 insemination JÅ 2000 113
 köttboskapskontroll JÅ 2000 112
 köttproduktion 233–234, 228–229, 238, 246
 mjölkboskapskontroll JÅ 2000 109–111
 priser 163
 rasfördelning JÅ 2000 110
 sjukdomar JÅ 2000 114
 slakt 233–234, 240

O

Obrukad åker
 areal 42, 48, 55

Ogräsmedel
 antal hektardoser 183, 193
 behandlad areal 185–186, 204–205
 genomsnittlig hektardos JÅ 2003 187
 total använd mängd 185–186, 204–205

Oljevaxter
 antal företag 41, 44, 51
 ekologisk odling 168, 178
 hektarskörd 57, 66
 normskördar 61, 71
 odlad areal 41, 44–45, 48, 51
 oljehalt JÅ 2000 85
 totalskörd 58, 66
 utsäde, certifierat 117, 122

Olycksfall i jordbruk JÅ 2000 37–38

Områdesindelning
 administrativa områden bil 2
 karta över produktionsområdes-
 indelningen bil 2
 naturliga jordbruksområden bil 2
 produktionsområden bil 2
 riksområden bil 2
 skördeområden bil 2

Omställningsareal JÅ 2000 162

Omställningsstöd JÅ 2000 162

Ost
 priser JÅ 1997 170
 produktion 234, 238, 243, 246

P

Partipris, se Priser

Plantskolealster, se Trädgårdsodling

Potatis

- antal företag 42, 44, 54
- ekologisk odling 168–169, 179, 181
- för stärkelse 42, 57–58, 54, 68–69, 71, 163
- försörjningsbalans JÅ 2000 139–140
- hektarskörd 57–58, 68
- konsumtion 267, 274
- normskördar 61, 71
- odlad areal 42, 44–45, 48, 54
- odlingarnas storlek JÅ 2000 75
- priser 163
- skördetidpunkt JÅ 1997 100
- spill JÅ 1996 99
- sättningstidpunkt JÅ 1997 100
- totalskörd 58, 62, 68
- utsäde, certifierat 117, 122
- vidareförädling JÅ 2000 140

Premieinkomster JÅ 1997 187–188

Pris och marknadspolitik 127

Priser

- animalier 144, 163
- arrende 145, 164
- drivmedel 144, 163
- handelsgödsel 163
- jordbruksmark 145, 165
- lantbruksenheter 144, 166
- mejerimjök 163
- traktorer 163
- vegetabilier 144, 163
- ägg 163

Prisindex, se Index

Prisregleringsprisindex 144–145, 148–149, 152, 162

Prisstöd 142

Producentpriser, se Priser

Producentprisindex 144, 148–149, 162

Produktion

- bivax JÅ 1996 153
- byggnader 117, 121
- djurplatser JÅ 1996 55
- ekologisk 168–169, 180–181
- foderblandningar 1118, 124–125
- honung 83, 106
- kött och fläsk 233–234, 228–229, 238, 240–242, 246
- mjök 233–234, 228–229, 238, 242–243, 246
- oljevaxter 57–58, 66
- råsprit JÅ 2000 140
- slaktkroppar 233, 240–241
- sockerbeter 58–59, 62, 68
- spannmål, slättervall, baljvaxter och potatis 57–59, 62–71
- stärkelse JÅ 2000 140
- trädgårdsvaxter 73, 77, 79
- ägg 233–234, 228–229, 241, 246

Produktionsmedel 117–125

Produktionsmedelsprisindex 148, 152, 162

Produktionsområden bil 2

PSE-tal JÅ 2000 161

Pälsdjur

- antal 83, 106
- antal uppfödare 106
- sysselsatta med pälsdjursskötsel JÅ 2000 32

Q

Quality Genetics JÅ 2000 129–131

R

Raps, se Oljevaxter

Raser

- nötkreatur JÅ 2000 110–112
- svin JÅ 2000 130
- tackor JÅ 2000 119, 121

Redskap 117, 120

Reduceringstal, se Korrigeringstal

Regionala stöd 129, 134, 136

Rennäring

- antal företag 107
- antal renar 83, 107
- antal renägare 107
- antal samebyar 107
- slakt 233, 242
- statligt stöd 127, 134, 142

Riksområden bil 2

Ris 222–225

Rybs, se Oljevaxter

Råg

- antal företag 44
- ekologisk odling 168, 178, 180
- förmalning, lager JÅ 1996 157
- hektarskörd 57, 63
- normskörd 61, 70
- odlad areal 41, 45, 49
- priser 163
- skördetidpunkt JÅ 1997 100
- såtidpunkt JÅ 1997 100
- totalskörd 58, 64
- utsäde, certifierat 117, 122

Rågvete

- antal företag 44
- ekologisk odling 168, 178, 180
- hektarskörd 57, 63
- odlad areal 41, 45, 49
- totalskörd 58, 64
- utsäde, certifierat 117, 122

Råsprit och stärkelse

tillverkning av JÅ 2000 140

Räv

- antal 106
- antal uppfödare 106

- S**
- Sektorskalkyl, jordbrukets, se EAA
- Silo JÅ 1996 58
- Sjukdomar
- nöt kreatur JÅ 2000 114
- svin JÅ 2000 132
- Självrisk vid skördeskada JÅ 1997 187
- Skador
- olycksfall JÅ 2000 37–38
- Skadeutbetalningar JÅ 1997 187–188
- Skogar, se Skogsmark
- Skogsbruk
- antal sysselsatta JÅ 2000 32
- arbetsåtgång JÅ 1996 36
- Skogsbruksvärde JÅ 2000 44–46
- Skogsimpedimentsvärde JÅ 2000 44
- Skogsmark
- antal företag JÅ 2000 22
- areal JÅ 2000 23–24
- definition 42–43
- fördelning på företagarekategorier JÅ 2000 24
- fördelning på storleksgrupper JÅ 2000 22–23
- Skogsstatistik JÅ 1996 220
- Skolor
- eftergymnasiala skolor JÅ 2000 175–176
- gymnasieskolor JÅ 2000 175
- universitet JÅ 2000 175–176
- Skulder (och tillgångar) JÅ 1997 174
- Skörd
- bivax JÅ 1996 153
- ekologisk 168–169, 180–181
- hektarskörd 57–58, 63, 65–68
- honung 83, 106
- normskörd 61, 70–71
- skördetidpunkt JÅ 1997 100–101
- totalskörd 58–59, 62, 64–68
- Skördeområden bil 2
- Skördeskadeskydd
- allmänt JÅ 1997 187
- ersättning JÅ 1997 187
- finansiering JÅ 1997 187
- självrisk JÅ 1997 187
- Skördetidpunkt JÅ 1997 100–101
- Skördetröska JÅ 2000 51
- Slakt
- antal slaktkroppar 240–241
- marknadsförd slakt JÅ 2000 141
- medelslaktvikter JÅ 2000 114, 121, 131
- produktion av kött och fläsk 246
- slaktade kvatiteter 240–241
- slaktjurspriser 163
- Slaktkycklingar 241
- Slaktvikter 240–242
- Slättervall
- antal företag 42, 44, 52
- bärgningsförluster JÅ 1996 96
- ej utnyttjad areal 55
- ekologisk odling 168, 179
- hektarskörd 58, 67
- normskörd JÅ 1998 88
- odlad areal 42, 45, 52–53, 67
- skördetidpunkt JÅ 1997 100
- totalskörd 59, 67
- återväxt 58–59, 67
- Slätterängar 130, 134, 137–138
- Smågrisproduktion
- investerings- och startstöd JÅ 2003 139
- Smör
- priser JÅ 1996 178
- produktion 234, 243, 246
- Socketbetor
- antal företag 44, 54
- hektarskörd 58, 68
- normskörd 61, 71
- odlad areal 42, 45, 48, 54
- priser 163
- sockerhalt 69
- totalskörd 58–59, 62, 68
- utsäde, certifierat 117, 122
- Solskenstid JÅ 1997 225
- Sorghum 222–225
- Spannmål
- antal företag per gröda JÅ 2000 69
- antal företag per län 49
- försörjningsbalans JÅ 2000 139
- hektarskörd 57, 63
- normskörd 61, 70
- odlad areal 41, 44–45, 48–49
- priser 163
- skördetidpunkt JÅ 1997 100–102
- spill (vid skörd) JÅ 1996 95
- såtidpunkt JÅ 1997 100–102
- totalskörd 58, 62, 64
- utsäde, certifierat 117, 122
- Spannmålstork JÅ 1996 58
- Spill vid (skörd)
- potatis JÅ 1996 99
- spannmål JÅ 1996 95
- Standardtimmar 30, 40
- Startstöd 132, 140
- Statlig lånegaranti JÅ 1996 184
- Strukturstöd, se Stödåtgärder
- Stutar, se Nöt kreatur
- Stärkelse
- stärkelsehalt 69
- tillverkning av JÅ 2000 140
- Stödåtgärder
- anläggningsstöd 128
- arealersättning 128, 134–135
- direktstöd 128–129, 134–142
- djurbidrag 128–129, 134–135
- extensifieringsbidrag 128, 134–135
- investeringsstöd 132, 140–141
- kompensationsbidrag 129, 134, 136
- miljöstöd 129–132, 134, 137–139
- prisstöd m.m. till rennäring 133, 142

regionalt stöd 129, 134, 136
 startstöd 132, 140
 strukturstöd 132–133, 140
 utrotningshotade husdjursraser 130, 134, 138
 Suggkontroll, se Svin
 Suggor, se Svin
 Svin
 antal 81–83, 85, 89, 98–100
 antal företag 81–83, 90, 101–102
 besättningsstorlek 82–83, 90, 99, 102
 fläskproduktion 246
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 priser 163
 sjukdomar JÅ 2000 132
 slakt 233, 241
 suggkontroll JÅ 2000 129–131
 svinstamkontroll JÅ 2000 129
 Sysselsättning, se Arbetskraft
 Systemtäckdikning JÅ 1997 56
 Såtidpunkt JÅ 1997 100–102

T

Tackbidrag 129, 134–135
 Tackor, se Får
 Taxerade nettointäkter, inkomster 160–161
 Taxeringsenheter JÅ 2000 44–45
 Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter) JÅ 2000 44–45
 Temperatur JÅ 1997 225
 Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur
 Tomtmarksvärde JÅ 2000 44–45
 Totalbefolkning JÅ 1997 29
 Totalskörd
 internationella uppgifter 224–225
 oljeväxter 58, 66
 potatis 58, 68
 slättervall, första skörd 59, 67
 sockerbetar 58–59, 68
 sorghum, majs, ris 224–225
 spannmål 58, 62, 64
 Traktorer
 antal 117, 120
 effekt 117, 120
 inköp 117, 120
 pris 163
 Trädgårdsodling
 antal företag 73, 75–80
 antal sysselsatta JÅ 1997 32
 areal 73–80
 ekologisk odling 167–168, 171, 174–175, 182
 skörd 73, 77, 79, 215
 trädgårdsräkning/inventering 73
 Typklassificering 31
 Täckdikad areal JÅ 1997 56

U

Undervisning, se Lantbruksutbildning
 Ungnöt, se Nötkreatur
 Utbildning, se Lantbruksutbildningen
 Utgifter i jordbruket m.m. 143–144, 154–159
 Utrikeshandel
 jordbruksprodukter och livsmedel 249–266
 Utrotningshotade husdjursraser, se Stödåtgärder
 Utsäde
 betat JÅ 2000 54
 certifierat 122
 Utsädesmängd för spannmål 122

V

Vall, se Slättervall (Betesvall)
 Vall till fröskörd 52
 Vallbaljväxter
 certifierat utsäde 117, 122
 Vallgräs
 certifierat utsäde 117, 122
 Vax JÅ 1996 153
 Vegetabiliska produkter
 export 249–250, 257, 259, 262, 265–266
 import 249, 253–256, 258, 261, 263–264
 konsumtion 267–274
 priser 163
 produktion 57–71, 224–225, 246
 Vete
 antal företag 44 JÅ 2000 67, 69
 ekologisk odling 168, 178, 180
 hektarskörd 57, 63
 normskörd 61, 70
 odlad areal 41, 49
 priser 163
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 58, 62, 64
 utsäde, certifierat 117, 122
 växtperiodens längd JÅ 1997 100–101
 Vetekli
 priser 163
 Vicker (och foderärter)
 odlad areal 50
 Vilt
 köttproduktion 233, 242
 Vitsenap, se Oljeväxter
 Vårapps, se Oljeväxter
 Vårrys, se Oljeväxter
 Vårråg, se Råg
 Vårvete, se Vete
 Våtmarker 131, 134, 139
 Världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155
 Växthus
 byggnadssätt JÅ 1997 108
 ekologisk odling 169, 182
 odling 73, 79–80, 175
 yta 75–76, 175
 Växtnäringsämnen

handelsgödsel 118, 124, 190, 197–198, 200
Växtperiod JÅ 1997 101–102
Växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel

Å

Åker

arealens användning 41–55
definition 42
fördelning på företagarekategorier
JÅ 2000 21
fördelning på storleksgrupp 29, 35
internationella uppgifter 221–223
systemtäcktäckad areal JÅ 1997 56
ägd respektive arrenderad areal 36

Åkerbönor 41, 50

Åkervärde JÅ 2000 45

Åldersfördelning 109–110, 112

Åsnor och mulåsnor JÅ 2000 193

Återväxt på slättervall 67

Ä

Ägarkategorier inom jordbruk JÅ 2000 14, 20–21
JÅ 1997 46

Ägd åker 29, 36

Ägda företag 29, 36

Ägg

beviljade investeringsstöd 141
export 254–255, 257, 259
import 254–256, 258
indextal för delposter i avräkningsprisindex
164
partihandelns invägning 233, 241
produktion 233, 241, 246
produktionsvärde 154

Ägoslag

annan mark 41, 46
betesmark 41, 46
skogsmark 41, 46
åkermark 41, 46
övrig mark JÅ 1997 204

Ärter

antal företag 44, 50
ekologisk odling 168–169, 179, 181
hektarskörd 57, 65
odlad areal 50
totalskörd 58, 65
utsäde, certifierat 117, 122

Ö

Öppet odlingslandskap 130–131, 134, 137–138

Jordbruksstatistisk årsbok 2004

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics

including food statistics

Boken ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Den ger dessutom ett sammandrag av den viktigaste statistiken inom livsmedelsområdet. Vissa internationella jämförelser görs också.

Årsboken innehåller resultat från undersökningar utförda av SCB, Jordbruksverket och andra myndigheter samt av branschorganisationer. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning och information om var utförligare redovisningar finns. I anslutning till varje kapitel ges också en del kommentarer till vad statistiken visar.

ISSN 0082-01199
ISBN 91-618-1230-7

Statistikpublikationer kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, e-post: publ@scb.se, telefon: 019-17 88 00, fax: 019-17 64 44. De kan också köpas genom bokhandeln eller direkt hos SCB, Karlavägen 100 i Stockholm. Aktuell publicering redovisas på vår webbplats (www.scb.se). Ytterligare hjälp ges av Bibliotek och information, e-post: information@scb.se, telefon: 08-506 948 01, fax: 08-506 948 99.

Statistical publications can be ordered from Statistics Sweden, Publication Services, SE-701 89 ÖREBRO, Sweden (phone: +46 19 17 88 00, fax: +46 19 17 64 44, e-mail: publ@scb.se). If you do not find the data you need in the publications please contact Statistics Sweden, Library and Information, Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM, Sweden (e-mail: information@scb.se, phone: +46 8 506 948 01, fax: +46 8 506 948 99).